KALENDARZ

WILEŃSKI INFORMACYJNY

1927

KSIĘGA ADRESOWA MIASTA WILNA

ROCZNIK XXII.

NAKŁADEM I DRUKIEM JÓZEFA ZAWADZKIEGO W

DOM BANKOWY

T. BUNIMOWICZ

BANK DEWIZOWY

Wilno, Wielka Nr. 44. Telefony: 257, 270 i 830.

Załatwia wszelkie operacje w zakres bankowości wchodzące, jako to: Rachunki bieżące i wkłady terminowe w walutach zagranicznych, złotych p. i złocie. Przekazy zagraniczne i krajowe. Inkaso, akredytywy krajowe i zagraniczne. Wynajem kasetek (safes) opancerzonych.

Najbliżej centrum miasta położona własna bocznica kolejowa przy ul. Słowackiego Nr. 11, posiadająca murowane składy towarowe, place i piwnice. Telefon 879. Telefon 879.

Załatwia wszelkie czynności z transportem związane, jako to: clenie, asekuracja. zaświadczenia walutowe i t. p.

Warszawska Spółka Myśliwska

ODDZIAŁ W WILNIE

ul. Wileńska Nr. 10.

Broń, przybory, amunicja

oraz artykuły wszelkiego sportu.

WARSZTATY REPERACYJNE.

CUKIERNIA
B. SZTRALLA

nagrodzona medalem złotym na wystawie
Handlowo-Przemysłowej w Paryżu.

WILNO, UL. AD. MICKIEWICZA (róg Tatarskiej), TEL. 451.

POLECA WŁASNE WYROBY CUKIERNICZE
PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI.

Koncerty od godz. $5^1/_2$ wiecz.

WYTWÓRNIA
UBIORÓW wojskowych i cywilnych

Juljan Nowicki i Syn

Wilno, ul. Wielka 24, tel. 292.

POLECA:

materjały krajowe, zagraniczne, na zamówienie i gotowe GARNITURY, jesionki, FUTRA, kożuszki, bekiesze, kurtki skórzane, płaszcze gumowe.

Ozdoby wojskowe oraz artykuły podróży w wielkim wyborze

Po cenach konkurencyjnych.

ROK WYDAWNICTWA XXII.

KALENDARZ
WILEŃSKI INFORMACYJNY

NA ROK

1927

NAKŁADEM I DRUKIEM
JÓZEFA ZAWADZKIEGO W WILN

O przewidywaniu pogody.

Wiadomo powszechnie, że pogoda w naszym kraju, jak również w znacznej części Europy, nie odznacza się stałością. Po kilku lub kilkunastu dniach pięknych, słonecznych i suchych następuje pogoda pochmurna, dżdżysta i chłodna, lub też naprzemian słoneczna i dżdżysta. Zmiany te następują zwykle dość szybko. Nic więc dziwnego, że ludzie interesują się jej przebiegiem i starają się przewidzieć stany pogody w przyszłości, aby stosownie do nich układać swoje życie i prace. To zainteresowanie się pogodą wyraziło się oddawna w próbach przewidywania jej stanu w tak zw. kalendarzach długoletnich, gdzie przeważnie w naiwny i na niczem nie oparty sposób podawane są przewidywania na rok lub więcej naprzód. Samo przez się jest jasne, że takie przewidywania nie są poważne i nie rozwiązują zagadnienia, które powinno być oparte na dostrzeżeniach zjawisk i prawach niemi kierujących. Poważnie zaczęto zajmować się pogodoznawstwem niezbyt dawno, bo dopiero około 1831 r., ale silniejszy impuls do tego był dany znacznie później, bo dopiero w roku 1854. Mianowicie dnia 14-go listopada 1854 r. gwałtowna burza na morzu Czarnem zatopiła jeden z największych statków francuskich wojennych, biorących udział w wojnie Krymskiej; wślad za tym huraganem silne wichury rozigrały się w Europie Zachodniej, w Austrji i w Algerze. Wtedy to z polecenia francuskiego Ministerjum Wojny, Le Verrier, znakomity astronom, zapytał meteorologów krain, nawiedzonych klęską, o obserwacje, tyczące stanu atmosfery pomiędzy 12 a 16 listopada. Po rozpatrzeniu tych obserwacyj okazało się, że klęski, spowodowanej burzą morską, można byłoby uniknąć, gdyby te spostrzeżenia były zebrane dość wcześnie, a ostrzeżenie zakomunikowane za pomocą telegrafu flocie wojennej. Ten wypadek zadecydował o założeniu państwowych instytucji, t. zw. biur lub instytutów meteorologicznych, mających między innemi za zadanie informowanie codzienne o stanie pogody i grożących niebezpieczeństwach, wynikających z burz, huraganów i t. p. We wszystkich krajach Europy, a później i w innych częściach świata zorganizowano mnóstwo punktów, na których obserwatorowie notują przebieg pogody, jak to: temperaturę, ciśnienie, wiatr i siłę jego, zachmurzenie i opady deszcz, śnieg i grad), usłonecznienie i t. p. Obserwacje te opracowują zwykle centralne instytucje państwowe (w Polsce Państwowy Instytut Meteorologiczny) w celu poznania klimatu i praw, kierujących pogodą. Prócz tego, pewne specjalne punkty przysyłają codziennie dane obserwacyjne do centrali, gdzie zebrane łącznie z danemi z zagranicy, pozwalają na opracowanie t. zw. map synoptycznych, na podstawie których można nie tylko uchwycić przebieg pogody dla danego kraju, lecz i skonstatować przyczyny, kształtujące pogodę oraz przewidzieć jej rozwój w czasie najbliższym. Jednym z najważniejszych czynników pogodotwórczych jest ciśnienie atmosferyczne. Ciśnienie jest to ciężar słupa powietrza od najwyższych warstw atmosfery aż do powierzchni ziemi, na którą wywiera ucisk, równoważny wysokości słupa rtęci w barometrze.

Jak wskazują obserwacje barometru, ciśnienie nie jest prawie nigdy stałe, a zmienia się dość szybko i w dość szerokich granicach. Obserwacje ciśnienia, temperatury, wiatru i innych czynników, zrobione jednocześnie na całym obszarze

kraju lub na obszarze całej części świata, wniesione następnie na mapy, pozwalają połączyć punkty o jednakowem ciśnieniu (np.: 755 mm., 760 mm. i t. d.) linją jednakowego ciśnienia, tak zwaną izobarą.

Izobary pozwalają na wyodrębnienie pewnych samodzielnych układów, podobnych do wirów na wodzie, powstających w oceanie powietrznym, lecz nierównie większych, poruszających się przeważnie z zachodu na wschód. Jedne z nich są układami, w których ku środkowi ciśnienie stałe maleje (depresje), drugie zaś naodwrót są obszarami, w których środku stan barometru jest najwyższy. (Wyże barometryczne). Pierwsze układy, to jest depresje, dzięki swemu rozkładowi ciśnienia, mają wiatry skierowane ku swemu środkowi, a jednocześnie wznoszące się ku górze, dzięki czemu następuje skraplanie się pary wodnej, t. j. opady; w drugich zaś układach prądy powietrza mają kierunek naogół odśrodkowy, wiatry zwiastują najczęściej pogodę jasną. Wiadomo już, że każdorazowy stan pogody zależny jest przedewszystkiem od rozkładu ciśnienia atmosferycznego, z którym pozostają w bezpośrednim związku wiatry: oceaniczne — ciepłe i wilgotne zimą, chłodne i wilgotne latem, lądowe—zimne i suche zimą, gorące i suche latem. Te zasady tworzą podstawę t. zw. metody synoptycznej, obejmującej cały szeroki teren zjawisk atmosfery w celu wyciągnięcia odpowiednich wniosków. Ostateczne rezultaty komunikowane są kolejom, większym majątkom, portom lotniczym i morskim i t. d. za pomocą telefonu i telegrafu, a w niedalekiej przyszłości i za pomocą radjotelefonu. Za przykładem Europy Zachodniej próby w tym kierunku dokonywane są i w Polsce. Jak już wyjaśniono powyżej tylko metoda synoptyczna pozwala przewidywać zmiany pogody; mimo to i spostrzeżenia lokalne mogą oddać nam pewne usługi.

Spostrzeżenia lokalne dzielą się na spostrzeżenia instrumentalne i spostrzeżenia bez przyrządów. Pierwsze można urządzić niezbyt wielkim kosztem, co zaś do najprostszych spostrzeżeń bez przyrządów, to meteorologowie zebrali pewną ilość prawideł, mających mniejszą lub większą wartość dla prognoz pogody. Szereg tych najbardziej używanych prawideł, opartych na obserwacji najpospolitszych zjawisk atmosferycznych, zarówno bez jak i z przyrządami, podajemy poniżej.

I. Cechy pogarszającej się pogody.

1. Gdy z jakiegokolwiek punktu zachodniej części nieba, z prędkością, dającą się uchwycić gołem okiem, nadciągają chmury pierzaste (t. zw. cirri), jest to oznaką zbliżania się cyklonu t. j. wiru atmosferycznego, rozciągającego się na wiele setek mil. Chmury owe dają wskazówkę, że po upływie jednego lub dwu dni nastąpi bardziej długotrwała zmiana pogody.

2. Jeżeli, po ukazaniu się takich szybko poruszających się chmur pierzastych, nieboskłon pokrywa się stopniowo delikatną oponą warstwowanych i w szeregi rozłożonych chmurek (t. zw. baranki), to można oczekiwać z pewnością nastąpienia pogody wietrznej w połączeniu z deszczem lub śniegiem.

3. Gdy kierunek ruchu chmur nie odpowiada kierunkowi wiatru w warstwie dolnej, lecz w porównaniu z tym ostatnim wykazuje widoczne odchylenie (i to na prawo), oznacza to, że znajdujemy się w części przedniej depresji. Wtenczas wypada oczekiwać pogorszenia się stanu pogody.

4. Gdy na znacznej części nieba przechodzą w wyciągniętych pasach chmury pierzaste, wyglądające tak, jak gdyby strzelisto wychodziły z jednego punktu na horyzoncie (z t. zw. punktu radjacyjnego), poczytywać to można

za oznakę, że w pobliżu przechodzi drugorzędna depresja barometryczna; ta ostatnia może sprowadzić opad bez silnego wiatru, a w lecie wywołać burzę.

5. Gdy chmury kłębiaste trwają do wieczora i nie rozpraszają się to można oczekiwać pogorszenia się pogody lub deszczu.

6. Gdy w ciągu kolejnych dni o jasnej pogodzie, kierunek wiatru pozostaje stały z nieznacznemi zmianami w ciągu dnia, to w razie raptownej zmiany tego kierunku można spodziewać się opadów i zmiany w stanie pogody.

7. Gdy po przejściu depresji (zazwyczaj wobec wiatrów północno-zachodnich) wysokie chmury pierzaste szybko przechodzą poprzez przerywane chmury kłębiaste, to jest tą oznaką zbliżającej się nowej depresji, nawet gdyby barometr nie zaczął jeszcze spadać w tym czasie. Rozjaśnienie się nieba będzie w tym wypadku tylko krótkotrwałe; ładna pogoda jest więc wtedy bardzo niepewna.

8. Jeżeli dzień był jasny, a chmury ukazują się dopiero ku wieczorowi, stopniowo wzrastając i stając się grubszemi, to jest prawdopodobieństwo zmiany pogody i nastąpienia deszczu.

9. Gdy wiatr nie słabnie ku wieczorowi, lecz przeciwnie staje się silniejszy, to można prawie z pewnością oczekiwać długotrwałego deszczu lub burzy.

10. Gdy wiatr ku wieczorowi nie ustaje i przytem zmienia swój kierunek zgodnie z biegiem słońca, to prawdopodobne jest zbliżanie się depresji lub wilgotnego stanu pogody.

11. Gdy powietrze jest nadzwyczaj jasne, tak że w okolicach górskich zarysy bardzo odległych przedmiotów dają się dokładnie odróżnić, to ze znacznem prawdopodobieństwem można przewidywać opady.

12. Nadzwyczajne iskrzenie sie gwiazd (zwłaszcza przed wschodem słońca) jest również zwiastunem opadów.

13. Gdy po upalnych dniach letnich brak rosy, to należy spodziewać się pogody dżdżystej.

14. Gdy księżyc otoczony jest kręgami (wieńce) o małej średnicy to należy oczekiwać opadów po upływie jednego lub dwu dni.

15. Gdy na tle wschodzącego lub zachodzącego słońca występują barwy purpurowe, jest to niekiedy zapowiedzią opadów.

II. Cechy ulewy i burzy.

1. Jeżeli chmury kłębiaste szybko rosną, występując w formie wałów spiętrzonych o wierzchołkach, dosięgających wielu kilometrów, oraz gdy spód ich ma kierunek poziomy, to należy oczekiwać burzy z deszczem.

2. Gdy taka bardzo wysoka chmura kłębiasta przemienia się w chmurę burzową, z której części górnej wychodzą promieniście chmury pierzaste, lub której część górna rozchodzi się w kształcie grzyba, to, w razie znaczniejszych wilgotności bezwzględnych powietrza, należy oczekiwać gradu.

3. Gdy rano lub w ciągu dnia widoczne się stają „baranki“, lub gdy ku wieczorowi podnoszą się chmury kłębiasto-warstwowe, to można oczekiwać burzy w ciągu nocy.

4. Gdy w ciągu dnia letniego i jasnej pogody chmury mają przeważnie charakter warstwowo-kłębiasty (strato-cumulus według nomenklatury międzynarodowej), to burze nocne powtarzają się często przez kilka nocy z rzędu.

5. Chmury warstwowo-kłębiaste nie przynoszą same znaczniejszych opadów.

6. Gdy słabe lub z oddali pochodzące dźwięki dają się szczególnie wy-

raźnie słyszeć, jest to oznaką wielkiej wilgotności warstw dolnych powietrza i to być może zwiastunem burzy lub opadów.

7. Jeżeli na dolnej powierzchni nadciągającej chmury burzowej występują stopniowo liczne, okrągłe i na dół skierowane wyrostki (Mammato cumulus), jest to oznaką, że burza nie nastąpi, lecz że chmura ulegnie rozproszeniu bez znaczniejszych opadów.

III. Cechy polepszającej się pogody.

1. Gdy niewielkie chmury kłębiaste ciągną po niebie w tym samym kierunku, co i wiatr nad powierzchnią ziemi, oznacza to, że depresja oddaliła się i że prawdopodobne jest polepszenie się pogody.

2. Gdy po dniu jasnym w zimie niebo pokrywa wieczorem (wobec ciszy) niska chmura warstwowa, jak opona, jest to oznaką stałego mrozu.

3. Gdy na wiosnę, latem lub jesienią widoczne są w ciągu dnia tylko poszczególne chmury, ginące ku wieczorowi, jest to zapowiedzią dłużej trwającej, suchej i jasnej pogody.

4. Gdy w nocy panuje cisza, a natomiast rano, w parę godzin po wschodzie słońca, pojawia się lekki wietrzyk, który stopniowo wzmacnia się ku południowi, aby znów osłabnąć ku wieczorowi, stanowi to pewną oznakę długotrwałej, jasnej i suchej pogody.

5. Gdy dzień jest gorący, a noc chłodna lub zimna, jest to oznaką dobrej i długotrwałej pogody.

6. Silna rosa zapowiada dobrą pogodę,

7. Białe kręgi koło słońca i księżyca (znane pod nazwą halo), jak również pasy świetlne, widziane niekiedy w pobliżu słońca, zwiastują zimą mróz.

8. Sucha mgła towarzyszy zazwyczaj suszy i upałom.

9. Gdy na słońcu, zachodzącem przy jasnem niebie, widać przez czas długi białosrebrzystą smugę bez wyraźnych granic, jest to zapowiedzią długotrwałej, dobrej pogody.

10. Gdy niebo wczesnym rankiem nie jest zachmurzone, a natomiast koło 10-ej rano ukazują się okrągławe chmury pierzaste, które zbierają się w liczbie rosnącej aż do godzin popołudniowych, aby ku wieczorowi ulec rozproszeniu, to przebieg taki znamionuje dobrą pogodę.

11. Gdy wieczorem w miejscach niżej położonych tworzy się mgła, która znika następnie w czasie wschodu słońca, jest to zapowiedzią zbliżającej się dobrej pogody.

12. Gdy w nocy jest wyraźnie cieplej w lesie niż na polu, zwiastuje to dobrą pogodę.

13. Gdy wstępując wieczorem lub w nocy na większy pagórek lub wzniesienie, nagle uczuwamy się w otoczeniu cieplejszego prądu powietrza, jest to także oznaką dobrej pogody.

14. Gdy cirri ciągną ze wschodu jest to oznaką suchej pogody.

IV. Reguły, oparte na wskazaniach poszczególnych przyrządów meteorologicznych.

1. Gdy rano wilgotność względna zmniejsza się znacznie, aby wieczorem ulec znowu zwiększeniu, zwiastuje to dobrą pogodę.

2. Tegoż samego należy się spodziewać, gdy wilgotność bezwzględna, nie

wykazując żadnych wahań specjalnych, daje bieg dzienny zgodny co do charakteru ze zmianami dziennemi temperatury.

3. Gdy ilość pary wodnej w powietrzu, t.j. wilgotność bezwzględna wzrasta o więcej, niż 2 mm. między poszczególnymi terminami obserwacyjnymi (w ciągu 9 do 8 godzin), to można oczekiwać obfitszych opadów już w dniu następnym.

4. Jeżeli barometr spada bez przerwy w ciągu całego dnia, to można oczekiwać zbliżania się depresji lub depresji wtórnej, a wraz z nią związanych z tym stanem pogody, opadów i wiatru.

5. Jeżeli barometr spada bardzo szybko, to prawdopodobna jest burza.

6. Gdy barometr podnosi się powoli i bez przerwy w ciągu kilku dni, to można oczekiwać ładnej pogody w ciągu dłuższego czasu.

7. Gdy wobec zniżającego się ciśnienia, krzywa barometru samopiszącego (barografu) jest wygięta ku górze, t. j. gdy szybkość spadania się zwiększa, można oczekiwać znacznego zwiększenia się wiatru i gorszego stanu pogody.

8. Gdy wraz ze zniżką ciśnienia, krzywa barografu jest wygięta ku dołowi, t. j. gdy spadek stopniowo się zmniejsza, jest rzeczą prawdopodobną, że ciśnienie wkrótce przestanie spadać i nastąpi polepszenie się stanu pogody.

9. Gdy wobec wzrastających wartości ciśnienia, krzywa barografu jest wygięta ku górze, należy oczekiwać osłabienia wiatru i spokojnego przebiegu pogody.

10. Gdy krzywa barografu, mimo swego zwyżkowego przebiegu, jest wklęsła, to jest gdy wartości ciśnienia wzrastają coraz szybciej, to prawdopodobnem jest zwiększenie się siły wiatru.

11. Gdy, w czasie szybkiego wzrostu lub zniżki barometru, zmiany te ulegają nagłemu przerwaniu, a barograf zaczyna wtedy kreślić linję prawie poziomą, to oznacza to pojawienie się wtórnej depresji, a zarazem możliwość dłuższego okresu deszczowego.

V. Reguły dla przewidywania przymrozków nocnych.

1. Gdy o godzinie 9-ej wieczorem punkt rosy, t. j. temperatura, w której dane powietrze byłoby całkowicie nasycone, spada poniżej 2° C. (według skali stustopniowej), to należy obawiać się przymrozku nocnego, zwłaszcza gdy niebo jest jasne i panuje cisza.

2. Gdy punkt rosy (t. j. temperatura na termometrze zwilgoconym) spada poniżej zera wobec nieba zachmurzonego, słabego wiatru i wznoszącego się barometru, to należy oczekiwać przymrozku w porze nocnej.

3. Podnoszenie się barometru i rozchodzenie się chmur zwiększają we wszystkich powyżej podanych przypadkach prawdopodobieństwo przymrozku nocnego; natomiast wiatr, spadek barometru i wzrastające zachmurzenie prawie wykluczają prawdopodobieństwo przymrozku.

4. Gdy występuje przymrozek, to działaniu jego ulegają przedewszystkiem nizko położone pola; rośliny, znajdujące się na gruncie piaszczystym lub kamienistym względnie rzadko cierpią od przymrozków. Wyżej położone wierzchołki mogą być tylko wyjątkowo nawiedzane przez przymrozki nocne.

UWAGA: Bliższe wskazówki, tyczące się przyrządów, można znaleść w Instrukcji, wydanej przez Państwowy Instytut Meteorologiczny w Warszawie (Nowy-Świat 72).

(L. B).

Święta ruchome
w latach 1927—1935.

Rok	Popielec	Wielkanoc	Zesłanie Ducha Św. (Zielone Święta)	Boże Ciało	Niedziela 1 Adwentu
1927	2 marca	17 kwietnia	5 czerwca	16 czerwca	27 listopada
1928	22 lutego	8 „	27 maja	7 „	2 grudnia
1929	13 „	31 marca	19 „	30 maja	1 „
1930	5 marca	20 kwietnia	8 czerwca	19 czerwca	30 listopada
1931	18 lutego	5 „	24 maja	4 „	29 „
1932	10 „	27 marca	15 „	26 maja	27 „
1933	1 marca	16 kwietnia	4 czerwca	15 czerwca	3 grudnia
1934	14 lutego	1 „	20 maja	31 maja	2 „
1935	6 marca	21 „	5 czerwca	20 czerwca	1 „

Liczba zwrotów kalendarzowych. Pory roku.

Według kalendarza Gregorjańskiego.

Liczba Złota IX	Początek wiosny dnia 21 marca.
Epakta XXVIII	Początek lata dnia 22 czerwca.
Okres słońca IV	Początek jesieni dnia 24 września.
Poczet rzymski X	Początek zimy dnia 22 grudnia.
Litera niedzielna ..... B.	

Święta ruchome.

Niedziela Starozapustna	13 Lutego.
„ Mięsopustna	20 „
„ Zapustna	27 „
Popielec	2 Marca.
Niedziela Wstępna	6 „
„ Sucha	13 „
„ Głucha	20 „
„ Środopostna	27 „
„ Męki Pańskiej	3 Kwietnia.
„ Palmowa	10 „
Wielkanoc	17 i 18 Kwietnia.
Krzyżowe dni	23, 24 i 25 Maja.
Wniebowstąpienie Pańskie	26 Maja.
Zesłanie Ducha Św.	5 i 6 Czerwca.
Trójcy Św.	12 Czerwca.
Boże Ciało	16 „
Niedziela 1-sza Adwentu	27 Listopada.

Karnawału, licząc od Nowego Roku do Popielca, jest tygodni 8 i cztery dni.

Suche dni.

Pierwsze ...... 9, 11 i 12 Marca (w 2-im tygodniu Wielkiego Postu).
Drugie .... 8, 10 i 11 Czerwca (w świątecznym tyg. Zesł. Ducha Św.).
Trzecie ..... 14, 16 i 17 Września (w tygodniu po 14 września).
Czwarte ..... 14, 16 i 17 Grudnia (w tygodniu po 3-ej Niedz. Adw.).

O poście.

Na mocy Kodeksu prawa Kanonicznego obecnie sprawa postu przedstawia się w sposób następujący:

1) Używanie nabiału, jaj, oraz wszelkich tłuszczów dozwolonem jest we wszystkie dni całego roku.

2) We wszystkie święta, w które wierni obowiązani są do słuchania mszy św. chociażby przypadały one w dni postne, byle nie w czasie Wielkiego Postu — wolno jest jadać mięso.

3) W Wielką Sobotę od południa post ustaje.

4) Nie wolno używać mięsa: a) we wszystkie piątki całego roku, b) piątki i soboty podczas Wielkiego Postu; c) Środę Popielcową; d) w tak zwane kwartały (środa, piątek i sobota), a mianowicie: 1) w drugim tygodniu Wielkiego Postu, 2) w świątecznym tygodniu Zielonych Świątek, 3) w tygodniu po 14 września i 4) w tygodniu po III niedzieli Adwentu i e) 4 wigilje: a) przed Zielonemi Świątkami, b) przed Wniebowzięciem Matki Boskiej, c) przed Wszystkimi Świętymi i d) przed Bożem Narodzeniem.

5) W dni Wielkiego Postu, za wyjątkiem niedziel, w które jada się mięso, jak poniedziałek, wtorek, środa i czwartek—wolno jadać takowe tylko raz na dzień.

Epoki główne.

Rok 1927 Ery Chrześcijańskiej jest:
Rokiem 7435 Ery Bizantyjskiej.
„ 6640 „ Juljańskiej.
„ 5688 „ Żydowskiej.
„ 2680 od założenia Rzymu.
„ 1894 „ śmierci Chrystusa P.
„ 1602 „ 1 powszechnego soboru w Nicei.
„ 962 „ zaprowadzenia chrześcijaństwa w Polsce.
„ 541 „ chrztu Litwy przez króla Wład. Jagiełłę.
„ 540 „ założenia biskupstwa Wileńskiego.
„ 358 „ zaprzysiężenia aktu wieczystej unji Polski z Litwą na Sejmie Lubelskim.
„ 349 „ założenia Akademji Wileńskiej.
„ 135 „ ogłoszenia w Polsce Konstytucji 3 Maja.

Rok 1927 Ery Chrześcijańskiej jest:
Rokiem 517 od bitwy pod Grunwaldem.
„ 487 „ wynalezienia druku.
„ 435 „ odkrycia Ameryki.
„ 402 „ hołdu pruskiego w Krakowie.
„ 345 „ zaprowadzenia kalendarza Gregorjańsk.
„ 229 „ wynalezienia maszyn parowych.
„ 155 „ 1-go rozbioru Polski.
„ 144 „ wynalezienia oświetlenia gazowego.
„ 133 „ ostatniego rozbioru Polski.
„ 90 „ zaprowadzenia telegr.
„ 50 „ „ telefonu.
„ 30 „ odkrycia radium.
„ 13 „ wybuchu wojny światowej.
„ 10 „ wskrzeszenia Państwa Polskiego.

EWANGIELJE

na wszystkie niedziele i uroczystości w roku 1927.

Na Nowy Rok, u Łukasza św. w rozdziale 2. O obrzezaniu Chrystusa Pana.
„ N. po Nowym Roku, u Mateusza św. w rozdziale 8. O trędowatym i setniku.
„ 3-ch Króli, u Mateusza św. w rozdziale 2. O przybyciu mędrców ze wschodu.
„ N. 1 po 3 Królach, u Łukasza św. w rozdziale 2. O Chrystusie 12-letnim w kościele.
„ N. 2 po 3 Królach u Jana św. w rozdziale 2. O godach w Kanie Galilejskiej.
„ N. 3 po 3 Królach, u św. Mateusza w rozdziale 8. O trędowatym i setniku.
„ N. 4 po 3 Królach, u św. Mateusza w rozdziale 8. O uciszeniu burzy morskiej.
„ Oczyszczenie N. M. P., u Łukasza św. w rozdziale 2. O ofiarowaniu Chrystusa w kościele Jerozolimskim.
„ N. 5 po 3 Królach, u Mateusza św. w rozdziale 13. O kąkolu między pszenicą.
„ N. Starozapustną, u Mateusza św. w rozdziale 20. O robotnikach w winnicy.

Na N. Mięsopustną, u Mateusza św. w rozdziale 8. O siejbie słowa Bożego i jego owocach.
„ N. Zapustną, u Łukasza św. w rozdziale 18. Jezus przepowiada swą mękę i przywraca wzrok niewidomemu.
„ Popielec, u Mateusza św. w rozdziale 6. Jak pościć należy.
„ św. Kazimierza, u Łukasza św. w rozdziale 22. O sługach, czuwających i gotowych na przyjście Pana swego z godów.
„ N. Wstępną, u Mateusza św. w rozdziale 4. O Chrystusie, kuszonym przez czarta.
„ N. Suchą, u Mateusza św. w r. 17. O przemienieniu się Chrystusa.
„ N. Głuchą, u Łukasza św. w r. 11. O wypędzeniu czartów.
„ Zwiastowanie N. M. P., u Łukasza św. w rozdziale 1. O poselstwie Anioła Gabrjela do N. M. P.
„ N. Środopostną, u Jana św. w r. 6. O nakarmieniu 5000 ludzi.
„ N. Męki Pańskiej, u Jana św. w rozdziale 8. O żydach, chcących ukamienować Jezusa.
„ N. Kwietną, u Mateusza św. w rozdziale 21. O wjeździe Chrystusa do Jerozolimy

Na Wielki Czwartek, u Jana św. w rozdziale 13. O wieczerzy Pańskiej.
„ Wielki Piątek, Pasja według Jana św. w rozdziale 18 i 19.
„ N. Wielkanocną, u Marka św. w r. 16. O Zmartwychwst. Chr. Pana.
„ Poniedziałek Wielkanocny, u Łukasza św. w rozdz. 24. O dwóch uczniach, idących do Emmaus.
„ N. Przewodnią, u Jana św. w rozdziale 20. O pokazaniu się Chrystusa uczniom.
„ N. 2 po Wielk., u Jana św. w rozdziale 10. O Chrystusie dobrym pasterzu.
„ N. 3 po Wielk., u Jana św. w r. 16. O odejściu Chr. Pana do Ojca.
„ N. 4 po Wielk., u Jana św. w rozdziale 16. O opiece Ducha św. nad Kościołem.
„ N. 5 po Wielk., u Jana św. w rozdziale 16. O skutkach prośby w imię Jezusa.
„ Wniebowstąpienie Pańskie, u Marka św. w rozdziale 16. O wniebowstąpieniu Chrystusa Pana.
„ N. 6 po Wielk., u Jana św. w rozdziale 15 i 16. O przyjściu pociechy Ducha Świętego.
„ Zesłanie Ducha Św., u Jana św. w r. 14. O zesłaniu Ducha Św.
„ Poniedziałek Św., u Jana św. w rozdziale 3. O rozmowie Chrystusa z Nikodemem.
„ N. Trójcy Św., u Mateusza św. w r. 28. O mocy, danej Apostołom.
„ Boże Ciało, u Jana św. w rozdziale 6. O sakramencie Ciała i Krwi Chrystusa Pana.
„ N. 2 po Św., u Łukasza św. w r. 14. O wezw. na wielką wieczerzę.
„ N. 3 po Św., u Łukasza św. w r. 15. O zgubionej owcy i groszu.
„ ŚŚ. Piotra i Pawła, u Mateusza św. w rozdziale 16. O władzy, danej św. Piotrowi.
„ N. 4 po Św., u Łukasza św. w r. 5. O obfitym Piotra połowie ryb.
„ N. 5 po Św., u Mateusza św. w rozdziale 5. O sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem.
„ N. 6 po Św., u Marka św w r. 8. O nakarmieniu 4000 ludzi.
„ N. 7 po Św., u Mateusza św. w r. 7. O fałszywych prorokach.
„ N. 8 po Św., u Łukasza św. w r. 16. O niesprawiedliwym szafarzu.
„ N. 9 po Św. u Łukasza św. w r. 19. O zburzeniu Jerozolimy.
„ N. 10 po Św., u Łukasza św. w r. 18. O faryzeuszu i celniku.

Na Wniebowzięcie N. M. P., u Łukasza św. w rozdziale 10. Mowa Chrystusa Pana do Marty.
„ N. 11 po Św., u Marka św. w r. 7. O uzdrowieniu głuchoniemego.
„ N. 12 po Św., u Łukasza św. w rozdziale 10. O miłosiernym Samarytaninie.
„ N. 13 po Św., u Łukasza św. w r. 17. O uzdrowieniu 10 trędowatych.
„ Narodzenie N. M. P., u Mateusza św. w rozdziale 1. Księgi rodzaju Jezusa Chrystusa.
„ N. 14 po Św., u Mateusza św. w r. 6. O służeniu Bogu i mamonie.
„ N. 15 po Św., u Łukasza św. w r. 7. O wskrzeszeniu syna wdowy.
„ N. 16 po Św., u Łukasza św. w r. 14 O uzdrowieniu opuchłego.
„ N. 17 po Św., u Mateusza św. w r. 22. O miłości Boga i bliźniego.
„ N. 18 po Św., u Mateusza św. w r. 9. O uzdrowieniu paralityka.
„ N. 19 po Św., u Mateusza św. w rozdziale 22. O wezwaniu na gody weselne.
„ N. 20 po Św., u Jana św. w r. 4. O chorym synu królewskim.
„ N. 21 po Św., u Mateusza św. w rozdziale 18. O dłużniku i złośliwym słudze.
„ Wszystkich Św., u Mateusza św. w rozdziale 5. O tych, którzy są błogosławieni.
„ Dzień Zaduszny, u Jana św. w r. 5. O wskrzeszeniu umarłych.
„ N. 22 po Św., u Mateusza św. w rozdziale 22. O oddawaniu monety czynszowej.
„ N. 23 po Św., u Mateusza św. w r. 9. O wskrzeszeniu córki księcia.
„ N. 24 po Św., u Mateusza św. w r. 8. O burzy na morzu.
„ N. 1 Adwentu, u Łukasza św. w rozdziale 21. O znakach na niebie i ziemi.
„ N. 2 Adwentu, u Mateusza św. w rozdziale 11. O poselstwie Jana do Chrystusa.
„ Niepokalane Poczęcie N. M. P. u Łukasza św. w rozdz. 1. O poselstwie Anioła Gabrjela do N. M. P
„ N. 3 Adwentu, u Jana św. w r. 1 O poselstwie żydów do Jana.
„ N. 4 Adwentu, u Łukasza św. w r. 3. O Janie opowiadającym chrzest.
„ Narodzenie Chrystusa Pana, u Łukasza św. w rozdz. 2. O narodzeniu Chrystusa Pana.
„ Ś. Szczepana 1 Męcz., u Marka św. w r. 23. O poselstwie proroków.

STYCZEŃ — 31 dni.

Święta katolickie

			Dni	Wschód słońca G.	M.	Zachód słońca G.	M.
1	S.	**Obrzezanie Pańsk. Nowy Rok 1927.**	1	7	45	3	00
2	N.	**1 po N. R.** Makarego Op., Martynjana B.	2	7	45	3	01
3	P.	Daniela M., Genowefy P.	3	7	44	3	02
4	W.	Tytusa B., Rygoberta B. W.	4	7	44	3	03
5	Ś.	*Wigilja* (bez postu). Telesfora P. M.	5	7	44	3	05
6	C.	**Trzech Króli. Objawienie Pańskie.**	6	7	43	3	07
7	P.	† Lucjana i Juljana M. M.	7	7	43	3	08
8	S.	Seweryna Op., Juljana M. M.	8	7	43	3	09
9	N.	**1 po 3 Kr.** Marcjanny P.M., Jukunda M.	9	7	42	3	10
10	P.	Agatona P., Wilhelma B. W.	10	7	41	3	12
11	W.	Honoraty i Hygina.	11	7	40	3	13
12	Ś.	Arkadjusza i Modesta M. M. Św. Rodz.	12	7	39	3	15
13	C.	Weroniki i Glafiry P. P.	13	7	38	3	16
14	P.	† Hilarego B. W. D. K.	14	7	38	3	17
15	S.	Pawła I Pust.	15	7	37	3	20
16	N.	**2 po 3 Kr.** *Im. Jezus.* Marcellego P. M.	16	7	37	3	21
17	P.	Antoniego Op.	17	7	36	3	22
18	W.	Katedry Św. Piotra w Rz.	18	7	35	3	24
19	Ś.	Henryka B. W., Marty M.	19	7	34	3	26
20	C.	Fabjana i Sebastjana	20	7	32	3	28
21	P.	† Agnieszki P. M.	21	7	30	3	31
22	S.	Wincentego i Anastazego.	22	7	29	3	33
23	N.	**3 po 3 Kr.** *Zaślubiny N. M. P.* Rajmunda.	23	7	28	3	35
24	P.	Tymoteusza B.	24	7	26	3	37
25	W.	*Nawrócenie Św. Pawła Ap.*	25	7	25	3	39
26	Ś.	Polikarpa B. M., Pauli Wd.	26	7	23	3	41
27	C.	Jana Złotoustego B. W.	27	7	22	3	43
28	P.	† Objaw. św. Agnieszki.	28	7	20	3	45
29	S.	Franciszka Salezego.	29	7	18	3	47
30	N.	**4 po 3 Kr.** Martyny P. M., Sawiny P.	30	7	17	3	49
31	P.	Piotra Nolasko.	31	7	16	3	51

NOTATNIK

7·45

8·4

8·35

Styczeń — od *stykać*, gdyż styka się rok stary z nowym, albo *stydnąć* (stud—studzić) — *stygnąć* co wskazuje na panujące w tym miesiącu mrozy.

Odmiany księżyca *).

🌑 Nów 3-go godz. 21 m. 28.
☽ Pierwsza kwadra 10-go godz. 15 m. 43.
🌕 Pełnia 17-go godz. 23 m. 27.
☾ Ostatnia kwadra 26-go godz. 3 m. 5.

*) Według danych, zakomunikowanych przez Obserwatorjum Astronomiczne w Wilnie. Czas środkowo-Europejski, liczony od północy.

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Styczeń. 1 mróz lekki ze śniegiem, 5 wietrzno, 7 deszcz, 15 powietrze nieprzyjemne, od 20 do 27 śnieg.

Przysłowia:

(1-go). O Nowym Roku dzień na baranim skoku.

Kiedy styczeń najostrzejszy, tedy roczek najpłodniejszy.

Styczeń.

Co się dzieje w przyrodzie? Przyroda jeszcze pogrążona w śnie zimowym. — *Wolno polować* na: niedźwiedzie, rysie, wilki, lisy, dziki-maciory, zające, (do 15) kuny, gronostaje, wydry, kaczki, cietrzewie-koguty, oraz wszelkie drapieżniki. — *Na niebie:* Merkury widoczny rano godzinę, Wenus—wieczorem do północy, Mars—rano 2 godziny, Saturn—wieczorem 3 godziny.

(Kal. „Iskier" 1925/6 r.).

NOTATNIK.

LUTY — 28 dni.

		Święta katolickie	NOTATNIK	Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	W.	Ignacego B. M., Brygidy.		1	7 13	3 53
2	Ś.	**Oczyszczenie N. M. P.**		2	7 11	3 55
3	C.	Błażeja B. M.		3	7 09	3 57
4	P.	† Ansgarego i Andrzeja.		4	7 07	3 59
5	S.	Agaty P. M.		5	7 05	4 01
6	N.	**5 po 3 Kr.** Doroty P. M., Sylwana.		6	7 04	4 03
7	P.	Romualda O., Ryszarda K.	przybyło 1·53—	7	7 03	4 05
8	W.	Jana z Matty. Emiljana.		8	7 00	4 07
9	Ś.	Apolonji P. M., Cyrylla.		9	6 58	4 08
10	C.	Scholastyki P., Sylwana.		10	6 56	4 11
11	P.	† *Objawienie N. M. P. w Lourdes.*		11	6 54	4 13
12	S.	Eulalji P.	9·23—	12	6 52	4 15
13	N.	**Starozapustna.** Jana i Dobrosława.		13	6 49	4 15
14	P.	Walentego Kapł., Zenona.		14	6 47	4 16
15	W.	Faustyna i Jowity M. M.		15	6 45	4 18
16	Ś.	Juljanny P. M., Juljana.		16	6 43	4 24
17	C.	Patrycjusza B., Donata M.		17	6 41	4 26
18	P.	† Symeona B. M., Maksyma.		18	6 38	4 28
19	S.	Konrada M., Mansweta.		19	6 35	4 31
20	N.	**Mięsopustna.** Leona i Eucherjusza B.	10g—	20	6 33	4 33
21	P.	Maksymiljana, Eleonory.		21	6 31	4 35
22	W.	*Katedry Św. Piotra w Antw.*		22	6 29	4 37
23	Ś.	Piotra Damjana B. D. K.		23	6 26	4 39
24	C.	*Macieja Ap.*, Sergjusza.		24	6 24	4 41
25	P.	† Zygfryda B. W., Cezarego.		25	6 22	4 43
26	S.	Aleksandra, Nestora.		26	6 21	4 45
27	N.	**Zapustna.** Leandra B., Aleksandra.		27	6 20	4 48
28	P.	Romana Op., Makarego.	10·36.	28	6 14	4 50

przybyło 3·27

WYJAŚNIENIE ZNAKÓW: † Post zwykły.

Luty — od wyrazu *luty* — srogi, okrutny.

Odmiany księżyca.

● Nów 2-go godz. 9 m. 54.
☽ Pierwsza kwadra 9-go godz. 0 m. 54.
○ Pełnia 16-go godz. 17 m. 18.
☾ Ostatnia kwadra 24-go godz. 21 m. 42.

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Luty. 1 wietrzno, 3 mgła, 12 chłodno, lecz jasno, 19 i 20 powietrze wilgotne, 23 śnieg, 26 jasno, 28 burza.

Przysłowia:

Kiedy ciepło na Macieja, to już wiosny jest nadzieja.

Czasem luty się zlituje, że człek niby wiosnę czuje: ale czasem tak się zżyma, że człek prawie nie wytrzyma.

Luty.

Co się dzieje w przyrodzie? *Kwitną* niekiedy w ciepłe dni: leszczyna, olsze, przebiśniegi i śnieżyczki. — *Przylatują*: szpak, dzika kaczka (także w marcu), skowronek polny, skowronek borowy (lerka), gołąb siniak, czajka właściwa. *Młode* wyprowadza krzyżodziób. — *Wolno polować* na: niedźwiedzie, dziki-maciory, rysie, wilki, lisy, kuny, gronostaje, wydry, cietrzewie-koguty, kaczki, oraz wszelkie drapieżniki.— *Na niebie*: wieczorem można znaleźć Saturna, rano Merkurego, Marsa i Wenerę.

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

MARZEC — 31 dni.

Święta katolickie

1	W.	Albina B. W.
2	Ś.	† *Popielec.* Heleny Cesarzowej.
3	C.	Kunegundy Cesarzowej.
4	P.	† Kazimierza Kr. W., Lucjusza P. M.
5	S.	† Adrjana i Euzebjusza.
6	N.	**1 post. Wstępna.** Wiktora i Wiktoryna.
7	P.	Tomasza z Akwinu.
8	W.	*Bł. Wincentego Kadłubka,* Jana B.
9	Ś.	† *Suchy dz.* Franciszki Rzymianki.
10	C.	40-tu męczenników, Wiktora M.
11	P.	† *Suchy dz.* Konstantego W., Herakl.
12	S.	† *Suchy dz.* Grzegorza Wielk. P. W.
13	N.	**2 post. Sucha.** Krystyny P. M.
14	P.	Matyldy, Leona.
15	W.	Klemensa Hofbauera W., Longina.
16	Ś.	Abrahama Pust., Eufrozyny.
17	C.	Józefa z Ar., Gertrudy P.
18	P.	† Gabryela Arch., Cyrylla.
19	S.	† *Józefa Obl. N. P. M.*
20	N.	**3 post. Głucha.** Wolframa B., Eufemji
21	P.	Benedykta Op.
22	W.	Katarzyny W., Bogusława.
23	Ś.	Katarzyny Król. Szw.
24	C.	Marka i Tymoteusza.
25	P.	† **Zwiastowanie NMP.** Ireneusza B. M.
26	S.	† Ludgera, Tekli.
27	N.	**4 post. Środop.** Jana Damasc. B. D. K.
28	P.	Jana Kap., Sykst.
29	W.	Eustazego Op., Cyrylla M.
30	Ś.	Anieli Wd., Kwiryna M.
31	C.	Balbiny P.

NOTATNIK

Dni	Wschód słońca		Zachód słońca	
	G.	M.	G.	M.
1	6	10	4	54
2	6	08	4	55
3	6	05	4	57
4	6	03	4	59
5	6	00	5	01
6	5	58	5	03
7	5	55	5	05
8	5	53	5	07
9	5	51	5	09
10	5	47	5	11
11	5	45	5	13
12	5	45	5	13
13	5	45	5	15
14	5	41	5	17
15	5	38	5	19
16	5	34	5	20
17	5	32	5	22
18	5	30	5	24
19	5	28	5	26
20	5	26	5	28
21	5	23	5	30
22	5	22	5	32
23	5	21	5	34
24	5	16	5	36
25	5	14	5	38
26	5	10	5	40
27	5	08	5	43
28	5	05	5	45
29	5	02	5	47
30	5	00	5	48
31	4	57	5	50

Marzec — od *mróz (marznąć)* ze względu na częste przymrózki w tym miesiącu.

Odmiany księżyca.

● Nów 3-go godz. 20 m. 25.
☽ Pierwsza kwadra 10-go godz. 12 m. 3.
○ Pełnia 18-go godz. 11 m. 24.
☾ Ostatnia kwadra 26-go godz. 12 m. 35.

Święta wyznania Mojżesz.

Dnia 18 Purym.

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Marzec. 1 burza, 4 wilgoć i wietrzno, 5 ulewa, 7 i 8 chłodno, 15 wilgoć, 19 i 20 pochmurnie i wietrzno, 22 i 25 śnieg i deszcz, 28 wiatr.

Przysłowia:

Marzec zielony, niedobre plony.
(25-go) Jasny świt na Zwiastowanie, znaczy czasy zdrowe, tanie.

Marzec.

Co się dzieje w przyrodzie? *Zakwitają* te drzewa i krzewy, które rozwijają swe kwiaty przed rozwojem liści, jak leszczyna, olsza, dereń; poza tem kwitną przebiśniegi, podbiały, złoć, przylaszczka, w ogrodach kwitną ciemierniki. *Przylatują:* gajówka rudzik (raszka), gajówka ogrodowa (pieszka), kos (i w kwietniu), zięba, skowronek, pliszka biała, drozd śpiewak, kaczka cyranka, kania rdzawa, gołąb grzywacz, słonka, bekas, kulig wielki, żóraw pospolity. *Wolno polować* na: jak w lutym, oraz kaczory, głuszcekoguty, cietrzewie-koguty, słonki.

(Kal. „Iskier" 1925/6 r.).

NOTATNIK.

KWIECIEŃ — 30 dni.

		Święta katolickie	NOTATNIK	Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	P.	† Teodory M., Hugona B.		1	4 55	5 49
2	S.	† Franciszka à Paulo.		2	4 53	5 53
3	N.	**5 p. Męki Pańskiej.** Ryszarda B. W.		3	4 51	5 55
4	P.	Izydora.		4	4 49	5 57
5	W.	Wincentego.		5	4 45	5 59
6	Ś.	Wilhelma Op., Celestyna.		6	4 42	6 01
7	C.	Epifanjusza B. M.		7	4 40	6 02
8	P.	† *Siedmiu bol. N.M.P.* Djonizego B.		8	4 38	6 03
9	S.	† Marji Kleofasowej.		9	4 36	6 05
10	N.	**6 post. Palmowa.** Ezechjela Pr. M.		10	4 34	6 07
11	P.	Leona Wielk.		11	4 31	6 10
12	W.	Wiktora M., Damjana W.		12	4 27	6 12
13	Ś.	† *Wielka.* Hermenegilda Król. M.		13	4 26	6 14
14	C.	† *Wielki.* Walerjana i Justyna M.M.		14	4 23	6 16
15	P.	†† *Wielki.* Anastazego M.		15	4 22	6 20
16	S.	† *Wielka.* Marceljana i LampertaM.		16	4 20	6 21
17	N.	**Zmartwychwstanie Chr. P.** Aniceta		17	4 16	6 23
18	P.	**Wielkanoc.** Bogumiła W., Apolonjusza.		18	4 14	6 25
19	W.	Tymona M.		19	4 11	6 27
20	Ś.	Sulpicjusza i Serwiljana.		20	4 09	6 28
21	C.	Anzelma B. W. D. K.		21	4 06	6 30
22	P.	† Sotera i Kaja.		22	4 04	6 31
23	S.	*Wojciecha B. M.*, Jerzego.		23	4 02	6 33
24	N.	**Przewodnia.** Fidelisa Kapuc. M.		24	3 59	6 35
25	P.	*Marka Ew.*		25	3 57	6 37
26	W.	Kleta i Marcelina M. M.		26	3 55	6 39
27	Ś.	Teofila i Tertuljana.		27	3 52	6 41
28	C.	Pawła od Krzyża W.		28	3 49	6 43
29	P.	† Piotra M., Roberta Op.		29	3 48	6 45
30	S.	Katarzyny Seneńsk. P.		30	3 45	6 47

Kwiecień — od *kwiecia*, który ukazuje się w tym miesiącu.

Odmiany księżyca.

Nów 2-go godz. 5 m. 24.
Pierwsza kwadra 9-go godz. 1 m. 21.
Pełnia 17 go godz. 4 m. 35.
Ostatnia kwadra 24-go godz. 23 m. 21.

Święta wyznania Mojżesz.

Dnia 17 i 18 Pesach (Wielkanoc) 19, 20, 21, 22 Chol Haweod. 23, 24 Wielkanoc.

Przepowiednie pogody

podług 100-letniego kalendarza.

Kwiecień. 2 pogoda piękna, 7 wilgotno, 13 pochmurnie i powietrze zmienne, 18 pochmurnie, 20 wiatr zimny i wilgoć, 24 pogoda piękna, koniec miesiąca dżdżysty.

Przysłowia:

(24) Sadź ziemniaki w wigilję św. Marka, to będzie pod krzakiem miarka.

Ciepłe deszcze w kwiecień, rokują pogodną jesień.

Kwiecień.

Co się dzieje w przyrodzie? *Zakwitają* z drzew: wierzby, wiązy, jesiony, klony, topole, osika, niekiedy tanina, a w lasach liściastych przylaszczki, zawilce, pierwiosnki, fiołki, wilcze łyko, jaskier, pszonka, sasanka, mniszek; na łąkach kwitną kaczeńce. *Przylatują*: podróżniczek (gajówka), słowik rdzawy, kraska, pliszka żółta, świergotek łąkowy, muchołówka, jaskółka, lelek (kozodój), dudek, drozd, kos, bocian (także w marcu), czapla siwa, rybołów, orlik krzykliwy, turkawka, rybitewka zwyczajna, bojownik (bataljon), siewka rzeczna, kokoszka wodna, przepiórka (także w maju).

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

MAJ — 31 dni.

NOTATNIK

		Święta katolickie	Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	N.	**2 po W. Gr. Ch.** *Filipa i Jakóba Apost.*	1	3 42	6 49
2	P.	Zygmunta Kr.	2	3 40	6 50
3	W.	**Królowej Kor. Pol.** *Znalezienie Krzyża.*	3	3 39	6 52
4	Ś.	Florjana M., Moniki Wd.	4	3 37	6 54
5	C.	Piusa V P.W., Anioła i Ireny M.M.	5	3 35	6 56
6	P.	† *Jana Apost. i Ewang.*	6	3 33	6 58
7	S.	Domiceli i Eufrozyny.	7	3 32	7 00
8	N.	**3 po W. Stanisława B.M.** Opieki ś. Józefa.	8	3 30	7 01
9	P.	Grzegorza.	9	3 27	7 03
10	W.	Izydora Oracza.	10	3 25	7 05
11	Ś.	Mamerta B., Maksyma. *N. P. M. Łask.*	11	3 23	7 07
12	C.	Pankracego M.	12	3 21	7 09
13	P.	† Serwacego.	13	3 20	7 11
14	S.	Bonifacego M.	14	3 18	7 12
15	N.	**4 po W.** Zofji Wd. M., Jana de la Salle.	15	3 17	7 14
16	P.	Jana Nepomucena kapł. M.	16	3 14	7 15
17	W.	Paschalisa W.	17	3 13	7 17
18	Ś.	Feliksa Kapuc. M., Eryka.	18	3 11	7 18
19	C.	Piotra Celest. P. W.	19	3 10	7 18
20	P.	† Bernardyna Seneńsk. W.	20	3 08	7 22
21	S.	Wiktora M.	21	3 07	7 23
22	N.	**5 po Wielk.** Julji P. M., Heleny P.	22	3 05	7 25
23	P.	*Krzyż. dz.* Dezyderego W.	23	3 04	7 27
24	W.	*Krzyż. dz.* Joanny i Afry MM., Zuzan.	24	3 02	7 28
25	Ś.	*Krzyż. dz.* Grzegorza VII P. W.	25	3 01	7 30
26	C.	**Wniebowstąpienie Pańskie.** Nereusza W.	26	3 00	7 31
27	P.	† Bedy W. D. K., Jana.	27	2 59	7 33
28	S.	Augustyna B. W.	28	2 58	7 35
29	N.	**6 po W.** Teodozji P. M., Marji Magd.	29	2 56	7 36
30	P.	Feliksa, Ferdynanda.	30	2 55	7 38
31	W.	Anieli P., Petroneli P.	31	2 53	7 39

Maj — od łacińskiej nazwy tego miesiąca *Mauis*, który był poświęcony bogini wzrastania Mai. Jedyna to nazwa zapożyczona.

Odmiany księżyca.

● Nów 1-go — godz. 13 m. 40.
☽ Pierwsza kwadra 8-go — godz. 16 m. 27.
○ Pełnia 16-go — godz. 20 m 3.
☾ Ostatnia kwadra 24-go — godz. 6 m. 34.
● Nów 30-go — godz. 22 m. 6.

Święta wyznania Mojżesz.

Dnia 20 Lagbojmer.

Przepowiednie pogody

podług 100-letniego kalendarza.

Maj. 1 pogoda piękna, 5 i 6 upał, 8 wiatr, 10 powietrze zmienne, 17 deszcz ulewny, do końca miesiąca pochmurno.

Przysłowia:

Deszczyk majowy i łzy panny młodej, niedługo trwałe.

Kiedy maj zimny, a w czerwcu pada, gospodarz pełne stodoły posiada.

M a j.

Co się dzieje w przyrodzie? *Zakwitają* w pierwszej połowie drzewa i krzewy, których kwiaty rozwijają się równocześnie lub prawie równocześnie z rozwojem pierwszych liści, a więc: dęby, buki, brzozy, porzeczki, czereśnie, wiśnie, grusze, jabłonie, czeremchy, tarniny; w środku maja zakwitają wreszcie te drzewa i krzewy, u których kwiaty pojawiają się dopiero po rozwoju pierwszych liści, jak bez, kasztanowce, głogi, jarzębina; w lasach kwitną borówki, czarne jagody, konwalje i wiele innych, a w ogrodach narcyzy, goździki, tulipany. — *Przylatują:* wilga, gąsiorek, kukułka, jerzyk, chróściel, derkacz, sokół, kobuz.

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

CZERWIEC — 31 dni.

		Święta katolickie
1	Ś.	Bł. Jakóba B. W., Fortunata.
2	C.	Marcellina i Blandyny M.
3	P.	† Erazma B. W.
4	S.	† *Wigilja*. Franciszka Carac. W.,
5	N.	**Zesłanie Ducha Św.** Bonifacego B. M.
6	P.	**Świąteczny.** Norberta i Klaudjusza.
7	W.	Roberta Op.
8	Ś.	† *Suchy dz.* Maksyma B. W., Medarda.
9	C.	Pryma i Felicjana M. M.
10	P.	† *Suchy dz.* Małgorzaty, Zacharjasza.
11	S.	† *Suchy dz.* Barnaby Ap.
12	N.	**Trójcy Św.**, Jana W., Onufrego Pust.
13	P.	Antoniego Padewskiego W.
14	W.	Bazylego Wielk.
15	Ś.	Wita, Modesta i Krescencji M. M.
16	C.	**Boże Ciało.** Benona B. W., Julitty.
17	P.	† Innocentego M., Jolanty W.
18	S.	Marka i Marcellina.
19	N.	**2 po Św.** Gerwazego i Protazego.
20	P.	Sylwerjusza P. M.
21	W.	Alojzego Gonzagi W.
22	Ś.	*N. M. P. Nieust. P.* Paulina B. W.
23	C.	Agrypiny P. M., Zenona.
24	P.	† *Serca Jezusowego. Nar. Ś. Jana Chrz.*
25	S.	Prospera, Adalberta.
26	N.	**3 po Św.** Jana i Pawła M. M.
27	P.	Władysława Kr. W.
28	W.	Leona II Pap., Ireneusza B. W.
29	Ś.	**ŚŚ. Piotra i Pawła Apostołów.**
30	C.	Wspomnienie św. Pawła Ap., Lucyny.

NOTATNIK

Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	2 52	7 40
2	2 51	7 42
3	2 50	7 43
4	2 49	7 45
5	2 48	7 45
6	2 48	7 46
7	2 47	7 47
8	2 46	7 48
9	2 45	7 49
10	2 45	7 50
11	2 44	7 51
12	2 44	7 52
13	2 44	7 53
14	2 44	7 54
15	2 44	7 54
16	2 43	7 55
17	2 43	7 55
18	2 43	7 55
19	2 43	7 56
20	2 43	7 56
21	2 43	7 56
22	2 44	7 57
23	2 44	7 57
24	2 44	7 57
25	2 45	7 57
26	2 45	7 57
27	2 45	7 57
28	2 46	7 57
29	2 46	7 56
30	2 47	7 56

Czerwiec — od wyrazu *czerw* (pewien gatunek owada).

Odmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra 7-go — godz. 8 m. 49.
🌕 Pełnia 15-go — godz. 9 m. 19.
☾ Ostatnia kwadra 22-go — godz. 11 m. 29.
● Nów 29-go — godz. 7 m. 32.

Święta wyznania Mojżeszow.

Dnia 6 i 7 Szewuos (Zielone święta).

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Czerwiec. 1 chłodno, 5 pogoda jasna, 9 powietrze zmienne, 12 pogoda piękna, 18 burza, 27 i do końca miesiąca ciepło i pięknie.

Przysłowia:

Czerwiec stały, grudzień doskonały.
Czerwiec temu się zieleni, kto do pracy się nie leni.

Czerwiec.

Co się dzieje w przyrodzie? *Zakwitają*: akacje, zboża, maliny, wino, róże, a pod koniec miesiąca zaczynają kwitnąć lipy; wśród zbóż kwitną maki, ostróżki, kąkole, w ogrodach tulipany, kosaćce, bratki. *Dojrzewają*: czereśnie, wiśnie, truskawki, poziomki. *Jaja* składają: padalce, jaszczurki, rodzi jaszczurka żyworodka; (żaba wodna, kumki, żaba zielona, żółw, składają jaja zwykle w maju).

(Kal. „Iskier" 1925/6 r.).

NOTATNIK.

LIPIEC — 31 dni.

		Święta katolickie
1	P.	† Teodoryka Kapł.
2	S.	*Nawiedzenie N. M. P.*, Martynjana.
3	N.	**4 po Św.** Anatoljusza i Heljodora.
4	P.	Józefa Kalasantego W.
5	W.	Antoniego, Zakkarja W.
6	Ś.	*Najśw. Krwi P. J. Chr.*, Izajasza Pr.
7	C.	Cyrylla i Metodego.
8	P.	† Elżbiety Kr., Eugienjusza.
9	S.	Weroniki P., Zenona M.
10	N.	**5 po Św.** 7 braci męcz. synów Felicyty.
11	P.	Pelagji P., Piusa I P.M.
12	W.	Jana Gwalberta Op.
13	Ś.	Małgorzaty P., Anakleta.
14	C.	Bonawentury B. W. D. K., Justa M.
15	P.	† Rozesłanie Apostołów, Henryka.
16	S.	*N. M. P. Szkapl.*, Andrzeja.
17	N.	**6 po Św.** Aleksego W., Westyny.
18	P.	Szymona z Lipnicy. Kamilla.
19	W.	Wincentego à Paulo W.
20	Ś.	Czesława W., Emiljana.
21	C.	Praksedy P. M., Wiktora.
22	P.	† Marji Magdaleny, Platona.
23	S.	Apolinarego, Teofila.
24	N.	**7 po Św.** *Bł. Kunegundy Kr. Pol.*
25	P.	*Jakóba Apostoła.*
26	W.	*Anny, Matki N. M. P.*
27	Ś.	Natalji M., Pantaleona M.
28	C.	Innocentego i Wiktora.
29	P.	† Marty P., Olawa Kr. M.
30	S.	Julitty i Donatylli M. M.
31	N.	**8 po Św.** Ignacego Lojoli W., Hel.

NOTATNIK

Dni	Wschód słońca		Zachód słońca	
	G.	M.	G.	M.
1	2	48	7	56
2	2	49	7	55
3	2	50	7	55
4	2	51	7	55
5	2	52	7	54
6	2	53	7	54
7	2	54	7	54
8	2	55	7	53
9	2	57	7	52
10	2	57	7	51
11	2	58	7	50
12	2	59	7	49
13	3	00	7	49
14	3	01	7	49
15	3	02	7	47
16	3	03	7	45
17	3	04	7	44
18	3	06	7	43
19	3	08	7	41
20	3	10	7	40
21	3	11	7	39
22	3	13	7	37
23	3	14	7	35
24	3	16	7	34
25	3	18	7	32
26	3	19	7	31
27	3	21	7	29
28	3	23	7	27
29	3	27	7	27
30	3	27	7	25
31	3	27	7	23

Lipiec — od kwitnących w tym czasie *lip*.

Odmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra 7-go — godz. 1 m. 53.
○ Pełnia 14-go — godz. 20 m. 23.
☾ Ostatnia kwadra 21-go — godz. 15 m. 43.
● Nów 28-go — godz. 18 m. 36.

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Lipiec. 1 pogoda jasna, 7 upał, 24 burza, 27 pochmurno i do końca miesiąca powietrze zmienne.

Przysłowia:

W lipcu kłos się korzy, że niesie dar Boży.
Gdy są w Nawiedzenie deszcze, długo słoty będzie jeszcze.

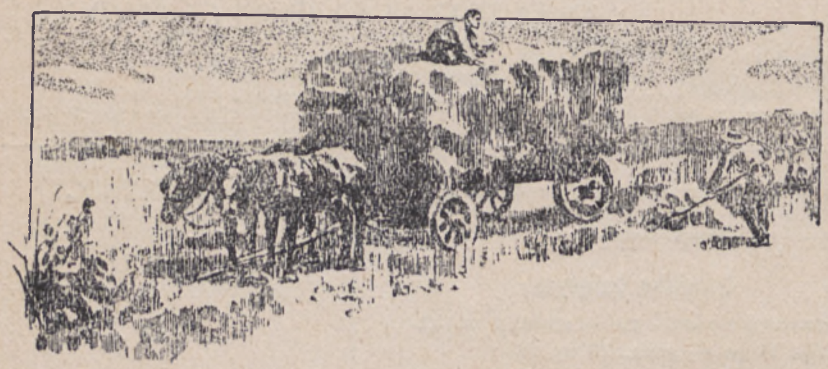
Lipiec.

Co się dzieje w przyrodzie? *Dojrzewają*: porzeczki, agrest, maliny, czarne jagody, a w końcu lipca wczesne gruszki (lipcówki). — *Zakwitają*: lipy, w ogrodach kwitną: malwy, słoneczniki, lewkonje, lilje, szałwje, piwonje, rezedy.— *Odlatują*: czajka właściwa, kukułka. — *Jaja* składają: wąż zaskroniec, gniewosz (miedzianka). — *Wolno polować* na: sarny-kozły, całe ptactwo błotne i wodne (od 15), dzikie gołębie (od 15)— oraz wszelkie drapieżniki. — *Na niebie*: Wenus widoczna jako gwiazda wieczorna przez ½ godziny, Jowisz od 10 lipca widoczny przez całą noc, Saturn w połowie miesiąca zaczyna zachodzić przed północą, widoczny około 1½ godz.

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

SIERPIEŃ — 31 dni.

Święta katolickie

1	P.	*Piotra Apostoła w okowach.*
2	W.	*N. M. P. Anielskiej.* Stefana P. M.
3	Ś.	Znalez. relik. św. Szczepana.
4	C.	Dominika W., Arystarcha M.
5	P.	† *N. M. P. Śnieżnej.* Afry P.
6	S.	*Przemienienie Pańskie.*
7	N.	**9 po Św.** Kajetana W., Donata B. M.
8	P.	Cyrjaka, Larga i Smaragda.
9	W.	Romana M., Rustyka M.
10	Ś.	*Wawrzyńca M.*, Bohdana.
11	C.	Zuzanny i Dygny P.
12	P.	† Klary P., Hilarji M.
13	S.	† *Wigilja.* Hipolita i Kasjana M. M.
14	N.	**10 po Św.** Euzebjusza kapł.
15	P.	**Wniebowzięcie N. M. P.**
16	W.	*Joachima Ojca N. M. P.*, Rocha.
17	Ś.	*Jacka W.*, Mirona, Pawła.
18	C.	Firmina B. W., Agapita.
19	P.	† Marjana i Rufina W. W.
20	S.	Bernarda Op., Samuela.
21	N.	**11 po Św.** Joanny Fremiot Wd.
22	P.	Symforjana i Tymoteusza.
23	W.	Filipa i Benicjusza W.
24	Ś.	Bartłomieja, Ptolomeusza.
25	C.	Ludwika Kr. Węg.
26	P.	† *N. M. P. Jasnogórskiej.* Ireneusza.
27	S.	Przen. rel. ś. Kazimierza. Józefa Kal.
28	N.	**12 po Św.** Augustyna, Hermana.
29	P.	*Ścięcie gł. św. Jana Chrzciciela.*
30	W.	Róży Lim. P., Feliksa.
31	Ś.	Rajmunda W., Paulina.

NOTATNIK

Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	3 29	7 19
2	3 31	7 18
3	3 33	7 17
4	3 35	7 15
5	3 37	7 13
6	3 38	7 11
7	3 39	7 09
8	3 41	7 07
9	3 44	7 05
10	3 47	7 03
11	3 48	7 01
12	3 49	6 59
13	3 51	6 57
14	3 52	6 54
15	3 54	6 52
16	3 55	6 50
17	3 57	6 48
18	3 59	6 46
19	4 01	6 44
20	4 03	6 42
21	4 05	6 39
22	4 07	6 36
23	4 09	6 33
24	4 10	6 31
25	4 12	6 29
26	4 14	6 27
27	4 16	6 25
28	4 18	6 22
29	4 19	6 19
30	4 22	6 18
31	4 24	6 14

Sierpień — od *sierpa*, gdyż w tym miesiącu przeważnie odbywają się żniwa.

Odmiany księżyca.

Pierwsza kwadra 5-go — godz. 19 m. 5.
Pełnia 13-go — godz. 5 m. 37.
Ostatnia kwadra 19-go — godz. 20 m. 55.
Nów 27-go — godz. 7 m. 46.

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Sierpień. 8 pogoda piękna, 9, 12 i 15 deszcz i grzmoty, 16 deszcz, następne dni słoneczne, 27 i do końca miesiąca noce zimne i dżdżyste.

Przysłowia:

W sierpniu wszelki zbytek nie idzie w pożytek.
Kto na św. Bartłomiej siał, będzie chleb miał.

Sierpień.

Co się dzieje w przyrodzie? *Zakwitają* rośliny jesienne: wrzosy, goryczki, w ogrodach: malwy, astry, czarnuszki, piwonje, rezedy. — *Dojrzewają*: borówki, jeżyny, jarzębina. — *Odlatują*: kania rdzawa, słowik rdzawy, wilga, jerzyk, trzciniak, rybołówka, bocian. — *Wolno polować* na: dziki, wilki, sarny-kozły, cietrzewie-koguty (od 15), pardwy, jarząbki, kuropatwy, przepiórki, bażanty-koguty (od 15), całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki. *Na niebie:* Wenus widoczna jako gwiazda wieczorna przez $1/2$ godziny, Jowisz i Saturn widoczne wieczorem coraz krócej.

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

WRZESIEŃ — 30 dni.

NOTATNIK

Dni		Święta katolickie	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	C.	Idziego Op.	4 26	6 12
2	P.	† Stefana Kr. Węg.	4 28	6 10
3	S.	Bronisławy P., Szymona Słupnika.	4 30	6 06
4	N.	**13 po Św.** Rozalji P.	4 32	6 04
5	P.	Wawrzyńca.	4 33	6 02
6	W.	Zacharjasza Pr.	4 34	5 59
7	Ś.	Jana M., Reginy.	4 37	5 58
8	C.	**Narodzenie N. M. P.**, Adrjana M.	4 38	5 56
9	P.	† Sergjusza, Gorgonjusza.	4 40	5 54
10	S.	Mikołaja z Tolent. W.	4 42	5 51
11	N.	**14 po Św.** *Imienia N. M. P.*, Prota.	4 44	5 49
12	P.	Gwidona W.	4 46	5 49
13	W.	Eugenji P.	4 48	5 45
14	Ś.	† *Suchy dz. Podwyższenie Krzyża Św.*	4 50	5 40
15	C.	Nikodema kapł. M.	4 52	5 37
16	P.	† *Suchy dz.* Eufemji P. M.	4 54	5 35
17	S.	† *Suchy dz.* Stygm. św. Franciszka.	4 55	5 33
18	N.	**15 po Św.** Józefa, Ireny.	4 57	5 30
19	P.	Januarjusza.	4 59	5 27
20	W.	Eustachjusza M.	5 01	5 25
21	Ś.	*Mateusza Ap., N. M. P. Bolesnej.*	5 03	5 21
22	C.	Tomasza B. W.	5 04	5 19
23	P.	† Tekli P. M.	5 06	5 18
24	S.	*N. M. P. od wykup. niewoln.*	5 08	5 15
25	N.	**16 po Św.** *Błog. Ładysława z Gieln.*	5 09	5 12
26	P.	Cyprjana i Justyny M.	5 11	5 10
27	W.	Koźmy i Damjana M. M.	5 13	5 08
28	Ś.	Wacława Kr. M.	5 15	5 04
29	C.	*Michała Archanioła.*	5 17	5 02
30	P.	† Hieronima kapł. W. D. K.	5 18	5 00

Wrzesień — od kwitnących w tym czasie *wrzosów*.

Odmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra 4-go — godz. 11 m. 45.
○ Pełnia 11-go — godz. 13 m. 54.
☾ Ostatnia kwadra 18-go — godz. 4 m. 30.
● Nów 25-go — godz. 23 m. 11.

Święta wyznania Mojżeszow.

Dnia 27 i 28 Roz-haszana (Nowy Rok).

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Wrzesień. 1 wietrzno i zimno, 7 i 8 przymrozek, 19 wiatr zimny, 29 i 30 deszcz lub śnieg.

Przysłowia:

Przyszedł święty Michał — będzie ludzi za piec pychał.

W Narodzenie Panny Maryi pogodnie, będzie tak cztery tygodnie.

Wrzesień.

Co się dzieje w przyrodzie? *Kwitną* wrzosy. — *Dojrzewają*: owoce zimowe, żorawiny, orzechy laskowe. — *Odlatują*: dzika kaczka, gajówka (rudzik, ogrodowa), kulig wielki, kraska, pliszka, turkawka, przepiórka, gąsiorek. — *Wolno polować* na: niedźwiedzie, wilki, dziki-maciory, łosie, jelenie-byki (od 15), sarny-kozły, głuszce-koguty, cietrzewie-koguty, pardwy, jarząbki, kuropatwy, przepiórki, słomki, całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki.

(Kal. „Iskier" 1925/6 r.).

NOTATNIK.

PAŹDZIERNIK — 31 dni.

		Święta katolickie	NOTATNIK	Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	S.	*Bł. Jana z Dukli.* Remigjusza B. W.		1	5 21	4 57
2	N.	**17 po Św.** *N.M.P. Różańc.* Aniołów S.		2	5 23	4 55
3	P.	Kandyda.		3	5 26	4 53
4	W.	Franciszka Serafickiego.		4	5 27	4 49
5	Ś.	Placyda M.		5	5 29	4 45
6	C.	Brunona W.		6	5 31	4 43
7	P.	† Marka P. W., Justyny P. M.		7	5 34	4 40
8	S.	Pelagji, Brygitty Wd.		8	5 35	4 38
9	N.	**18 po Św.** Dyonizego B. M.		9	5 37	4 35
10	P.	Franciszka Borg. W.		10	5 39	4 33
11	W.	Placydy i Zenajdy P. P.		11	5 40	4 31
12	Ś.	Maksymiljana, Ludwika.		12	5 42	4 28
13	C.	Edwarda Kr. Węg.		13	5 44	4 26
14	P.	† Kaliksta P. M., Ewarysta.		14	5 46	4 24
15	S.	Jadwigi Wd., Teresy P.		15	5 48	4 22
16	N.	**19 po Św.** Martynjana i Saturjana.		16	5 50	4 20
17	P.	Wiktora M., Małgorzaty.		17	5 52	4 18
18	W.	*Łukasza Ewang.*, Justa M.		18	5 55	4 14
19	Ś.	Piotra z Alkantary W.		19	5 57	4 13
20	C.	*Jana Kantego*, Ireny, Marty i Sauli.		20	5 59	4 11
21	P.	† Urszuli, Hilarjona.		21	6 01	4 08
22	S.	Korduli i Alodji P. P. M. M.		22	6 02	4 06
23	N.	**20 po Św.** Seweryna i Romana B.		23	6 04	4 04
24	P.	*Rafała Archanioła.*		24	6 08	4 02
25	W.	Kryspina i Kryspinjana M. M.		25	6 10	4 00
26	Ś.	Ewarysta P. M.		26	6 12	3 57
27	C.	Sabiny, Frumencjusza.		27	6 14	3 54
28	P.	† *Szymona i Tadeusza Ap.*		28	6 16	3 52
29	S.	Narcyza B. W., Euzebji P. M.		29	6 19	3 50
30	N.	**21 po Św. Chryst. Kr.** Germana B. M.		30	6 22	3 48
31	P.	† *Wigilja.* Symfronjusza M.		31	6 24	3 46

Październik — od *paździorów*, gdyż w tym miesiącu przeważnie odbywa się międlenie lnu i konopi.

Odmiany księżyca.

Pierwsza kwadra 4-go — godz. 3 m. 2.
Pełnia 10-go — godz. 22 m. 15.
Ostatnia kwadra 17-go — godz. 15 m. 32.
Nów 25-go — godz. 16 m. 37.

Święta wyznania Mojżeszow.

Dnia 6 Jom-Kipur (Sądny dzień).
Dnia 11 i 12 Sukos (Święto kuczek, Święto szałasów).
Dnia 17 Św. Palmowe.
Dnia 18 Szemini-Aceros (koniec św. Sukos).
Dnia 19 Radość z praw.

Przepowiednie pogody
podług 100-letniego kalendarza.

Październik. 1 powietrze wilgotne, 6 i 7 deszcz i wiatr, 14 pięknie, 17 i 19 deszcz ze śniegiem, 21 powietrze zmienne, 22, 23 i 26 deszcz, 31 pochmurno.

Przysłowia:

Grzmot październikowy — niestatek zimowy.
(15-go) Kto sieje na Jadwigę, ten zbierze figę.

Październik.

Co się dzieje w przyrodzie? *Zakwitają*: na polach i ścierniskach gwiazdnice, bratki, stokrótki. — *Odlatują*: skowronek (polny, borowy — także w listopadzie), świergotek łąkowy, lelek kozodój, kos, pliszka biała, drozd, gołąb, grzywacz, żóraw pospolity, rybołów kulczyk, bojownik bataljon, kokoszka wodna, chróściel pospolity (derkacz), sokół kobuz. — *Wolno polować* na: niedźwiedzie, dziki-maciory, jelenie-byki, sarny-kozły, borsuki, lisy, zające, głuszce-koguty, cietrzewie-koguty, pardwy, jarząbki, kuropatwy przepiórki, słonki, całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki.

(Kal. „Iskier" 1925/6 r.).

NOTATNIK.

LISTOPAD — 30 dni.

		Święta katolickie	NOTATNIK	Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	W.	**Wszystkich Świętych.**		1	6 22	3 44
2	Ś.	*Dzień Zaduszny.* Jerzego.		2	6 24	3 42
3	C.	Huberta B. W., Sylwji.		3	6 26	3 40
4	P.	† Karola Boromeusza B. W.		4	6 28	3 38
5	S.	Zacharjasza i Elżbiety.		5	6 31	3 35
6	N.	**22 po Św.** Leonarda W.		6	6 33	3 33
7	P.	Nikandra M.		7	6 35	3 31
8	W.	Gotfryda i Maura B. B. M. M.		8	6 37	3 30
9	Ś.	Teodora i Oresta M. M.		9	6 39	3 28
10	C.	Andrzeja z Awelinu W.		10	6 40	3 26
11	P.	† Marcina B. W.		11	6 41	3 24
12	S.	Marcina, 5-ciu braci męcz.		12	6 44	3 22
13	N.	**23 po Św.** *Opieki NMP. Stanisł. Kostki.*		13	6 46	3 21
14	P.	Jukunda B. W., Józafata B. M.		14	6 49	3 20
15	W.	Leopolda W.		15	6 52	3 19
16	Ś.	*M. B. Ostrobramskiej.* Edmunda B. W.		16	6 54	3 16
17	C.	Grzegorza cudotw. B. W.		17	6 56	3 14
18	P.	† Odona P., Pośw. baz. śśw. Ap.		18	6 58	3 13
19	S.	Elżbiety Kr. Wd.		19	7 00	3 11
20	N.	**24 po Św.** Feliksa Walezjusza W.		20	7 02	3 09
21	P.	*Ofiarow. N. M. P.* Alberta B. W.		21	7 03	3 07
22	W.	Cecylji P. M., Marka M.		22	7 04	3 06
23	Ś.	Klemensa, Felicytaty.		23	7 07	3 04
24	C.	Jana od Krzyża W.		24	7 09	3 03
25	P.	† Katarzyny, Erazma.		25	7 10	3 02
26	S.	Piotra M. P., Konrada, Sylwestra.		26	7 12	3 01
27	N.	**1 Niedz. Adw.** (Nowy rok kość.). Wirgi-		27	7 13	3 00
28	P.	Mansweta. [ljusza.		28	7 15	2 59
29	W.	Saturnina i Filemona M.M.		29	7 17	2 58
30	Ś.	*Andrzeja Ap.*, Justyny.		30	7 19	2 57

Listopad — od *opadania* liści.

Odmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra 2-go — godz. 16 m. 16.
🌕 Pełnia 9-go — godz. 7 m. 36.
☾ Ostatnia kwadra 16-go — godz. 6 m. 28.
● Nów 24-go — godz. 11 m. 9.

Przepowiednie pogody

podług 100-letniego kalendarza.

Listopad. 1 pochmurnie i zimno, 3 i 4 zimno, 6 i 7 deszcz, 8 pogoda jasna, 9 przymrozki i zimno, 20 przymrozki, 27 powietrze zmienne.

Przysłowia:

W listopadzie grzmi, rolnik dobrze śni.
(25-go) Św. Katarzyna adwent zaczyna.

Listopad.

Co się dzieje w przyrodzie? *Odlatują*: szpak, gołąb siniak, zięba, cyranka, słonka, bekas (czasem zimuje), błotniak zbożowy, czapla. — *Przylatują* z północy; jeżeli śnieg i zimno i bawią do końca lutego lub początków marca: krzyżodziób, gil, jemiołuszka, orzechówka, myszołów włochaty, czeczotka. *Wolno polować* na: niedźwiedzie, dziki-maciory, borsuki, lisy, zające, cietrzewie-koguty, kuropatwy, jarząbki, całe ptactwo błotne i wodne, dzikie gołębie — oraz wszelkie drapieżniki. — *Na niebie*: Wenus widoczna wieczorem około 2½ godz., Mars widoczny rano około godziny, Jowisz widoczny wieczorem około 2 godz., Saturn w drugiej połowie miesiąca ukazuje się na krótko rano.

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

GRUDZIEŃ — 31 dni.

		Święta katolickie	NOTATNIK	Dni	Wschód słońca G. M.	Zachód słońca G. M.
1	C.	Eligjusza B. W., Natalji M.		1	7 20	2 56
2	P.	† Bibjanny P. M.		2	7 22	2 55
3	S.	Franciszka Ksaw. W.		3	7 24	2 54
4	N.	**2 Adw.** Barbary, Piotra Chryzol.		4	7 25	2 53
5	P.	Sabby Op., Niceta B. W.		5	7 26	2 52
6	W.	Mikołaja B. W., Leoncji M.		6	7 27	2 52
7	Ś.	Ambrożego.		7	7 29	2 51
8	C.	**Niepokalane Pocz. N. M. P.**		8	7 31	2 50
9	P.	† Walerji i Leokadji.		9	7 32	2 50
10	S.	*Najśw. M. P. Loretańskiej.*		10	7 33	2 50
11	N.	**3 Adw.** Damazego i Sabina B. W.		11	7 34	2 49
12	P.	Aleksandra M.		12	7 35	2 49
13	W.	Łucji P. M., Otylli P.		13	7 36	2 49
14	Ś.	† *Suchy dz.* Djoskora i Herona M. M.		14	7 37	2 49
15	C.	Walerjana M. i Ireneusza	7.11	15	7 38	2 49
16	P.	† *Suchy dz.* Euzebjusza B. M.		16	7 39	2 50
17	S.	† *Suchy dz.* Łazarza B. i Olimpii Wd.		17	7 39	2 50
18	N.	**4 Adw.** *Oczek. N. M. P.*	7·10	18	7 40	2 50
19	P.	Darjusza M.		19	7 41	2 51
20	W.	Teofila i Zenona żołn. M.	7·09	20	7 42	2 51
21	Ś.	*Tomasza Apost.*		21	7 42	2 51
22	C.	Herona M., Zenona.		22	7 43	2 52
23	P.	† Wiktorji P.		23	7 43	2 52
24	S.	† *Wigilja.* Adama i Ewy, Irminy P.		24	7 43	2 52
25	N.	**Narodzenie Chr. Pana.**		25	7 44	2 53
26	P.	**Szczepana I Męcz.**	7·10	26	7 44	2 54
27	W.	*Jana Apost. Ewang.*		27	7 45	2 55
28	Ś.	*Młodzianków M. M.*	7.11	28	7 45	2 56
29	C.	Tomasza B. Kantuar. M.	7·10	29	7 45	2 57
30	P.	† Eugenjusza B. W.	7·11	30	7 45	2 58
31	S.	Sylwestra P. W., Melanji.	7·11	31	7 45	2 59

Grudzień — od *grudy* — bryły zmarzłej ziemi.

Odmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra 2-go — godz. 3 m. 15.
🌕 Pełnia 8-go — godz. 18 m. 32.
☾ Ostatnia kwadra 16-go — godz. 1 m. 4.
🌑 Nów 24-go — godz. 5 m. 13.
☽ Pierwsza kwadra 31-go — godz. 12 m. 22.

Przepowiednie pogody

podług 100-letniego kalendarza.

Grudzień. 1 powietrze zmienne, 13 zimno, 16 deszcz, 19, 21 i 23 wiatr silny, do końca miesiąca powietrze zmienne.

Przysłowia:

Kiedy na św. Barbarę błoto, będzie zima jak złoto.

(25-go) Gdy w Narodzenie pogodnie, będzie tak cztery tygodnie.

Grudzień.

Co się dzieje w przyrodzie? Przyroda pogrążona w zimowym śnie. — *Wolno polować* na: rysie, wilki, lisy, dziki-maciory, kuny, gronostaje, zające, cietrzewie-koguty, kaczki, kuropatwy, oraz wszelkie drapieżniki. — *Na niebie*: Merkury w drugiej połowie miesiąca widoczny rano na południo-wschodzie przeszło pół godziny. Wenus widoczna wieczorem na południo-zachodzie przeszło 3 godz. Mars widoczny rano przez 1½ godz. Jowisz widoczny wieczorem mniej niż godzinę. Saturn widoczny coraz więcej, w końcu miesiąca przeszło 2½ godziny.

(Kal. „Iskier“ 1925/6 r.).

NOTATNIK.

WYKAZ ALFABETYCZNY

główniejszych imion Świętych Pańskich, z oznaczeniem daty obchodu.

Adama	24 grudnia
Adelajdy	10 grudnia
Adolfa B.	17 czerwca
Agapita M.	18 sierpnia
Agaty P. M.	5 lutego
Agnieszki P. M.	21 stycznia
Alberta B. W.	21 listopada
Albina B.	1 marca
Albiny P.	16 grudnia
Aleksandra D. K. . . .	9 lutego
Aleksandra B. M. . . .	26 lutego
Aleksandra M.	27 lutego
Aleksandra Żołnierza .	27 marca
Aleksandra P. M. . . .	3 maja
Aleksandra M.	12 grudnia
Aleksandry M.	20 marca
Aleksego W.	17 lipca
Alfonsa Liguori	2 sierpnia
Alfonsa Rodriguez . .	30 paździer.
Alfreda	3 lipca
Alojzego Gonzg.	21 czerwca
Amalji P.	2 marca
Ambrożego B. D. K. . .	7 grudnia
Amelji P.	10 lipca
Anastazego M.	22 stycznia
Anastazego P.	27 lutego
Anastazego	15 kwietnia
Anastazji Wd.	14 sierpnia
Anastazji K.	26 paździer.
Anatola B. W.	3 lipca
Anatolji M.	9 lipca
Andrzeja B.	4 lutego
Andrzeja B.	21 lutego
Andrzeja P. P.	6 maja
Andrzeja P. P.	16 lipca
Andrzeja z Awel. W. .	10 listopada
Andrzeja Apost.	30 listopada
Anieli	30 marca
Anieli P. M.	31 maja
Anioła	5 maja
Anny Matki N. M. P. .	26 lipca
Ansgarego B.	4 lutego
Antoniego Op. W. . . .	17 stycznia
Antoniego Padewskiego	13 czerwca
Antoniego Zakkaria . .	5 lipca
Antonina B.	10 maja
Antoniny M.	1 marca
Anzelma B. D. K. . .	21 kwietnia
Apolinarego B. W. . .	23 lipca
Apolonji P.	9 lutego
Apolonjusza M.	18 kwietnia
Apolonjusza B.	7 lipca
Atanazego B. W. D. K.	2 maja
Atanazji Wd.	14 sierpnia
Augustyna Apost. Anglji	28 maja
Augustyna B. D. K. . .	28 sierpnia
Aurelji	28 września
Balbiny P.	31 marca
Barnaby Ap.	11 czerwca
Barbary P. M.	4 grudnia
Bartłomięja Ap.	24 sierpnia
Benedykta Op.	21 marca
Benedykta Pust. . . .	16 lipca
Benedykty P.	6 maja
Benjamina	31 marca
Bernarda Op. D. K. . .	20 sierpnia
Błażeja B. M.	3 lutego
Bogumiła	18 kwietnia
Bogumiła	10 czerwca
Bogumiły	20 grudnia
Bogusława B.	22 marca
Bogusława	1 lipca
Bogusławy	23 września
Bohdana	19 marca
Bohdana W.	10 sierpnia
Bohdany	6 lutego
Bolesława	19 sierpnia
Bolesławy	22 lipca
Bonawentury Karel. . .	14 lipca
Bonifacego M.	14 maja
Bonifacego B. Flor. . .	30 maja
Bonifacego B. M. . . .	5 czerwca
Bronisława	29 lutego
Bronisława	6 paździer.
Bronisławy	18 sierpnia
Bronisławy	3 września
Brunona W.	6 i 16 paźdz.
Brygidy P.	1 lutego
Brygidy Wd.	7 paździer.
Cecylji P. M.	22 listopada
Celestyna P.	6 kwietnia
Cyprjana B.	16 września
Cyprjana M.	25 września
Cyrylla Al. B. W. D. K.	9 lutego
Cyrylla Jer. B. W. D. K.	18 marca
Cyrylla Djak.	29 marca
Cyrylla B.	7 lipca

Czesława . . . . 20 kwietnia
Czesława W. . . . . . . 20 lipca
Czesławy . . . . 12 stycznia

Damazego P. . . . . . 11 grudnia
Damjana B. . . . . . . 12 kwietnia
Damjana M. . . . . . . 27 września
Daniela M. . . . . . . 3 stycznia
Daniela Pr. . . . . . . 21 lipca
Dezyderjusza B. . . . . 23 maja
Domiceli P. . . . . . . 7 maja
Dominika W. . . . . . 4 sierpnia
Dominiki P. M. . . . . 6 lipca
Donata M. . . . . . . 17 lutego
Donata A. . . . . . . 7 sierpnia
Doroty M. P. . . . . . 6 lutego
Dydaka W. . . . . . . 13 listopada
Dyonizego B. . . . . . 8 kwietnia
Dyonizego B. M. . . . . 9 paździer.

Edmunda B. . . . . . 16 listopada
Edwarda Kr. . . . . . 13 paździer.
Eljasza Pr. . . . . . . 20 lipca
Eleonory P. . . . . . . 21 lutego
Elżbiety Wd. . . . . . 8 lipca
Elżbiety . . . . 5 listopada
Elżbiety Kr. W. W. . . 19 listopada
Emila M. . . . . 22 maja
Emila D. . . . . 15 września
Emila M. . . . . 6 paździer.
Emilji P. . . . . 30 czerwca
Emiljana B. . . . . . 8 lutego
Emiljanny P. . . . . . 30 czerwca
Erazma B. . . . . . . 2 czerwca
Erazma B. . . . . . . 3 czerwca
Erazma B. . . . . . . 25 listopada
Ernesta O. . . . . . . 12 stycznia
Eufemji M. . . . . . . 20 marca
Eufemji P. M. . . . . . 16 września
Eufrozyny P. . . . . . 16 marca
Eufrozyny M. . . . . . 7 maja
Eugenji P. M. . . . . . 13 września
Eugenjusza . . . . . . 8 lipca
Eugenjusza . . . . . . 13 listopada
Eugenjusza B. . . . . . 30 grudnia
Eustachego . . . . . . 16 lipca
Eustachego . . . . . . 20 września
Ewy . . . . 24 grudnia
Ewarysta P. . . . . . 26 paździer.
Ezechjasza Kr. . . . . 30 paździer.
Ezechjela Pr. . . . . . 10 kwietnia

Fabjana . . . . 20 stycznia
Felicjana M. . . . . . 24 stycznia
Felicjana M. . . . . . 9 czerwca
Feliksa . . . . 14 stycznia
Feliksa B. W. . . . . . 21 lutego
Feliksa Pap. . . . . . 30 maja
Feliksa II Pap. . . . . 29 lipca
Feliksa M. . . . . . . 30 sierpnia
Feliksa M. . . . . . . 24 paździer.
Feliksa Walezjusza . . 20 listopada

Ferdynanda Kr. . . . . 30 maja
Filipa Ap. . . . . . . 1 maja
Filipa N. W. . . . . . 26 maja
Filipa Benicjusza W. . 23 sierpnia
Filemona M. . . . . . 29 listopada
Filomeny P. M. . . . . 5 lipca
Florentyny . . . . . . 20 czerwca
Florjana M. . . . . . . 28 stycznia
Florjana M. . . . . . . 4 maja
Franciszka Sal. B. W. D. K. 29 stycznia
Franciszka à Paulo W. 2 kwietnia
Franciszka Cer. W. . . 4 czerwca
Franciszka Seraf. W. . 4 paździer.
Franciszka B. . . . . . 10 paździer.
Franciszka K. W. . . . 3 grudnia
Franciszki Wd. . . . . 9 marca

Gabrjela Arch. . . . . 18 marca
Gaspara Kr. . . . . . 6 stycznia
Genowefy P. . . . . . 3 stycznia
Gerarda B. . . . . . . 24 września
Gertrudy P. . . . . . 17 marca
Gertrudy P. . . . . . 15 kwietnia
Gerwazego . . . . . . 19 czerwca
Gotfryda B. . . . . . . 8 listopada
Grzegorza B. . . . . . 4 stycznia
Grzegorza P. D. K. . . . 12 marca
Grzegorza B. Naz. . . 9 maja
Grzegorza VII Pap. . . 25 maja
Grzegorza Cud. . . . . 17 listopada

Heleny Ces. . . . . . 2 marca
Heleny . . . . 22 maja
Heleny Wd. M. . . . . 31 lipca
Heljodora B. . . . . . 3 lipca
Henryka B. M. . . . . 19 stycznia
Henryka Ces. . . . . . 15 lipca
Hermana M. . . . . . 28 sierpnia
Hieronima W. . . . . 20 lipca
Hieronima D. . . . . . 30 września
Hilarego . . . . 14 stycznia
Hilarji M. . . . . 12 sierpnia
Hipolita M. . . . . . . 13 sierpnia
Honoraty P. . . . . . 11 stycznia
Huberta B. . . . . . . 3 listopada
Hugona B. . . . . . . 1 kwietnia

Idziego Op. . . . . . . 1 września
Ignacego B. M. . . . . 1 lutego
Ignacego Loioli W. . . 31 lipca
Ildefonsa . . . . 23 stycznia
Imienia Maryi . . . . 12 września
Innocentego M. . . . . 17 czerwca
Innocentego P. M. . . . 28 lipca
Ireny . . . . 5 kwietnia
Ireny . . . . 5 maja
Ireny M. . . . . 18 września
Ireny P. . . . . 20 paździer.
Ireneusza B. W. . . . 25 marca
Ireneusza B. M. . . . . 28 czerwca
Ireneusza B. M. . . . . 4 lipca
Ireneusza M. . . . . . 26 sierpnia

Ireneusza M.	15 grudnia
Iwona W.	19 maja
Izabeli P.	15 marca
Izabeli Kr.	3 września
Izajasza Pr.	6 lipca
Izydora B. D. K.	4 kwietnia
Izydora Oracza	10 maja
Jacka W.	20 sierpnia
Jacka M.	11 września
Jadwigi Wd.	15 paździer.
Jakóba Pust.	17 lutego
Jakóba Apost.	1 maja
Jakóba Apost.	25 lipca
Jakóba St. B. W. . . .	1 czerwca
Jana Jałmużnika . . .	23 stycznia
Jana Chryz. B. W. D. K.	27 stycznia
Jana z Matty W. . . .	8 lutego
Jana Bożego	8 marca
Jana D. D. K.	27 marca
Jana Ap. w oleju . . .	6 maja
Jana Nepom. K. M. . .	16 maja
Jana Pap.	27 maja
Jana Franciszka . . .	16 czerwca
Jana Chrzciciela . . .	24 czerwca
Jana Męcz.	26 czerwca
Jana z Dukli	9 lipca
Jana Gwalberta O. . .	12 lipca
Jana M.	7 sierpnia
Jana Kapistrana . . .	23 paździer.
Jana Kantego	24 paździer.
Jana od Krzyża	24 listopada
Jana Ewangelisty . . .	27 grudnia
Jerzego M.	23 kwietnia
Jerzego B. W.	2 listopada
Joachima O. N. M. P. .	3 września
Joanny Wd.	24 maja
Joanny Fremiot Wd. .	21 sierpnia
Józafata M.	26 września
Józefa z Arymatei . .	17 marca
Józefa Obl. N. M. P. .	19 marca
Józefa Kalas. W. . . .	4 lipca
Józefa z Kopert	18 września
Julji P. M.	22 maja
Juljana M.	7 stycznia
Juljana M.	8 stycznia
Juljana M.	13 lutego
Juljanny P. M.	16 lutego
Juljanny P. M.	19 czerwca
Juljanny M.	17 sierpnia
Juljusza Pap.	12 kwietnia
Justyna M.	14 kwietnia
Justyna M.	17 września
Justyny M.	16 czerwca
Justyny P. M.	26 września
Justyny P. M.	30 listopada
Justyny P. M.	7 paździer.
Kajetana W.	7 sierpnia
Kaliksta Pap.	14 paździer.
Kamilla W.	18 lipca
Karola W. O.	28 stycznia
Karola Boromeusza . .	4 listopada
Karoliny	5 lipca
Katarzyny P.	13 lutego
Katarzyny W.	5 marca
Katarzyny Kr. Szw. . .	23 marca
Katarzyny Sen. P. . . .	30 kwietnia
Katarzyny P. M. . . .	25 listopada
Kazimierza Królew. W.	4 marca
Kazimiry	21 sierpnia
Klary P.	12 sierpnia
Klaudji M.	20 marca
Klemensa B. M. . . .	15 marca
Klemensa Pap.	23 listopada
Konrada W.	19 lutego
Konrada B.	26 listopada
Konstancji P. M. . . .	18 lutego
Konstancji	19 września
Konstantego B.	2 września
Kurduli P.	22 paździer.
Kornelji M.	31 marca
Kosmy M.	27 września
Kryspina M.	25 paździer.
Krystyny P. M.	24 lipca
Kryspiny	5 grudnia
Krzysztofa Męcz. . . .	25 lipca
Kunegundy Ces. . . .	3 marca
Kunegundy Król. Pol. .	30 lipca
Leokadji P.	9 grudnia
Leona B.	20 lutego
Leona I Pap.	11 kwietnia
Leona II Pap.	28 czerwca
Leonarda M.	28 czerwca
Leonarda W.	6 listopada
Leontyny P.	15 marca
Leopolda W.	15 listopada
Longina M.	15 marca
Lucjana B.	11 lutego
Lucjana M.	7 stycznia
Ludwika W.	12 paździer.
Ludwika Kr.	25 sierpnia
Ludwiki P.	15 kwietnia
Ładysława z Gieln. . .	26 września
Łazarza B.	17 grudnia
Łucji P.	13 grudnia
Łukasza Ewang. . . .	18 paździer.
Macieja Apost.	24 lutego
Magdaleny	22 lipca
Maksyma M.	18 stycznia
Maksyma B.	29 maja
Maksyma B. M.	8 czerwca
Maksymiljana B. . . .	12 paździer.
Maksymiljana B. . . .	18 listopada
Małgorzaty P. M. . . .	13 lipca
Małgorzaty Kr. S. . . .	10 czerwca
Małgorzaty Al.	17 paździer.
Mamerta B.	11 maja
Marcellego P. M. . . .	16 stycznia

Marcelli Wd.	31 stycznia
Marcellina P.	18 czerwca
Marcellina M.	26 kwietnia
Marcellina M.	2 czerwca
Marcina B.	11 listopada
Marcina Pap.	12 listopada
Marji Kleof.	9 kwietnia
Marji Egipc.	10 kwietnia
Marji Magdaleny P. . .	29 maja
Marji Magdaleny w Jer.	22 lipca
Marjana W.	30 kwietnia
Marjana W.	19 sierpnia
Marjusza	19 stycznia
Marka M.	24 marca
Marka Ewang.	25 kwietnia
Marka P. W.	7 paździer.
Marka M.	22 listopada
Marty M.	19 stycznia
Marty M.	29 lipca
Marty M.	20 paździer.
Maryi N. P. Zaślubiny	23 stycznia
Maryi N. P. Oczyszcz. .	2 lutego
Maryi N. P. Objaw. w L.	11 lutego
Maryi N. P. Zwiastow.	25 marca
Maryi N. P. 7 Boleści .	23 marca
Maryi N. P. 7 Boleści .	15 września
Maryi N. P. Dobr. Rady	26 kwietnia
Maryi N. P. Pośr. Łask.	31 maja
Maryi N. P. Wsp. wier.	24 maja
Maryi N. P. N. Pomocy	27 czerwca
Maryi N. P. Nawiedz. .	2 lipca
Maryi N. P. Szkaplern.	16 lipca
Maryi N. P. Anielskiej	2 sierpnia
Maryi N. P. Śnieżnej .	5 sierpnia
Maryi N. P. Wniebowz.	15 sierpnia
Maryi N. P. Jasnogórsk.	30 sierpnia
Maryi N. P. Narodzenie	8 września
Maryi N. P. Wykupu .	24 września
Maryi N. P. Różańcow.	1 paździer.
Maryi N. P. Opieki . .	16 listopada
Maryi N. P. Ofiarowan.	21 listopada
Maryi N. P. Niep. Pocz.	8 grudnia
Maryi N. P. Loretańsk.	10 grudnia
Mateusza Ap. i Ewang. .	21 września
Matyldy Król. Wd. . .	14 marca
Maurycego M.	22 września
Medarda B. M.	8 czerwca
Melanji P. M.	31 grudnia
Melchjora Kr.	6 stycznia
Metodego B.	7 lipca
Michała B. W.	23 maja
Michała Archanioła . .	29 września
Mieczysława	1 stycznia
Mikołaja z Tolentynu .	10 września
Mikołaja B.	6 grudnia
Moniki Wd.	4 maja
Nar. św. Jana Chrzcic.	24 czerwca
Nar. św. Pawła ap. . .	25 stycznia
Nar. św. Augustyna . .	5 maja
Natalji P. M.	27 lipca

Natalji	1 grudnia
Nikodema K. M. . . .	15 września
Norberta B.	6 czerwca
Olimpji	17 grudnia
Onufrego P.	12 czerwca
Oskara B. W.	3 lutego
Ottona	16 stycznia
Otylli P. M.	13 grudnia
Pafnucego M.	19 kwietnia
Pankracego M.	12 maja
Paschalisa W.	17 maja
Paulina B.	22 czerwca
Paulina B. W.	31 sierpnia
Pauliny M.	6 czerwca
Pawła Pust.	15 stycznia
Pawła	22 marca
Pawła od Krzyża . . .	28 kwietnia
Pawła M.	26 czerwca
Pawła Ap.	29 czerwca
Pawła M.	17 sierpnia
Pelagji	23 marca
Pelagji P. M.	11 lipca
Pelagji Pok.	8 paździer.
Petronelli P.	31 maja
Piotra Nolasko	31 stycznia
Piotra Dam. D. K. . .	23 lutego
Piotra Egz.	2 kwietnia
Piotra z Wer. M. . . .	28 kwietnia
Piotra M.	29 kwietnia
Piotra Celest. P. . . .	19 maja
Piotra i Pawła Ap. . .	29 czerwca
Piotra w Okowach . .	1 sierpnia
Piotra Kl. W.	9 września
Piotra z Alkant. W. . .	19 paździer
Piotra Al. B. W. . . .	26 listopada
Piotra Chryz.	4 grudnia
Piusa V Pap.	5 maja
Piusa B.	11 lipca
Polikarpa B. M.	26 stycznia
Prokopa	5 lipca
Rafała Arch.	24 paździer.
Rajmunda W.	31 sierpnia
Reginy P.	7 września
Remigjusza B.	1 paździer.
Roberta W.	17 kwietnia
Roberta Op.	29 kwietnia
Roberta Op.	7 czerwca
Rocha W.	16 sierpnia
Romana Op.	28 lutego
Romana M.	9 sierpnia
Romualda Op.	7 lutego
Romualda B.	1 lipca
Rozalji P.	4 września
Róży Limańskiej . . .	30 sierpnia
Róży P.	5 września
Rudolfa	17 kwietnia
Ryszarda Kr.	7 lutego
Ryszarda B.	3 kwietnia

Sabina W. . . . . . . 11 lipca
Sabiny P. . . . . . . 29 sierpnia
Sabiny M. . . . . . . 27 paździer.
Sadoka M. . . . . . . 2 czerwca
Salezego M. . . . . . . 12 marca
Salomei P. . . . . . . 17 listopada
Samuela Pr. . . . . . 20 sierpnia
Scholastyki P. . . . . 10 lutego
Ścięcie gł. św. Jana Chrz. 29 sierpnia
Sebastjana M. . . . . . 20 stycznia
Serafina W. . . . . . 12 paździer.
Serafiny P. . . . . . . 29 lipca
Serwacego B. . . . . . 13 maja
Seweryna Op. . . . . . 8 stycznia
Seweryna Op. . . . . . 8 czerwca
Seweryna B. W. . . . . 23 paździer.
Stanisława B. . . . . . 8 maja
Stanisława . . . . . . 5 sierpnia
Stanisława Kostki . . . 16 listopada
Stefana B. M. . . . . . 2 sierpnia
Stefana Kr. Węg. . . . 2 września
Stefanji M. . . . . . . 22 listopada
Sylwestra B. . . . . . 7 września
Sylwestra Op. . . . . 26 listopada
Sylwestra P. . . . . . 31 grudnia
Symeona Zakon. . . . 5 stycznia
Symeona B. . . . . . . 18 lutego
Syxta Pap. . . . . . . 18 marca
Szczepana M. . . . . . 26 grudnia
Szymona z Lipn. . . . 18 lipca
Szymona . . . . 3 września
Szymona Ap. . . . . . 28 paździer.

Tadeusza Ap. . . . . . 28 paździer.
Tekli M. . . . . 26 marca
Tekli P. M. . . . . . . 23 września
Telesfora P. M. . . . . 5 stycznia
Teodora W. . . . . . . 7 stycznia
Teodora M. . . . . . . 9 listopada
Teodory M. . . . . . . 1 kwietnia
Teodory Pok. . . . . . 11 września
Teodozjusza B. W. . . 17 lipca
Teodozji P. M. . . . . 29 maja
Teofila B. . . . . . . 27 kwietnia
Teofila M. . . . . . . 23 lipca
Teofila M. . . . . . . 20 grudnia
Teofili P. M. . . . . . 28 grudnia
Teresy P. . . . . 15 paździer.
Tomasza z Akw. W. . . 7 marca
Tomasza z Villanuova . 22 września
Tomasza Apost. . . . . 21 grudnia
Tomasza Kantuar. . . 29 grudnia
Tymoteusza B. M. . . . 24 stycznia
Tymoteusza M. . . . . 24 marca
Tymoteusza M. . . . . 22 sierpnia
Tytusa B. . . . . . . 4 stycznia

Urbana P. . . . . . . 25 maja
Urszuli P. . . . . . . 21 paździer.

Wacława Kr. Czech. . 28 września
Wacławy . . . . 15 kwietnia
Walentego Kapł. M. . . 14 lutego
Walentego M. . . . . . 12 września
Walentyny P. M. . . . 25 lipca
Walerego B. W. . . . . 28 stycznia
Walerji M. . . . . . . 5 czerwca
Walerji P. . . . . . . 9 grudnia
Walerjana M. . . . . . 14 kwietnia
Walerjana B. W. . . . 15 grudnia
Wandy . . . . 23 czerwca
Wawrzyńca M. . . . . 10 sierpnia
Wawrzyńca J. B. M. . . 5 września
Weroniki P. . . . . . 13 stycznia
Weroniki z Jul. . . . . 9 lipca
Wiktora M. . . . . . . 6 marca
Wiktora M. . . . . . . 21 lipca
Wiktora . . . . 12 kwietnia
Wiktora M. . . . . . . 21 maja
Wiktora P. . . . . . . 28 lipca
Wiktora B. . . . . . . 17 paździer.
Wiktorji P. M. . . . . 23 grudnia
Wilhelma B. . . . . . 10 stycznia
Wilhelma Op. . . . . 6 kwietnia
Wilhelma Op. . . . . 25 czerwca
Wilhelma Księcia . . . 28 maja
Wincentego M. . . . . 22 stycznia
Wincentego B. . . . . 20 marca
Wincentego Fer. W. . . 5 kwietnia
Wincentego à Paulo W. 19 lipca
Wincentego Kadłubka . 8 paździer.
Wirgiljusza B. W. . . . 27 listopada
Wita M. . . . . 28 kwietnia
Witalisa M. . . . . . . 4 listopada
Witolda . . . . 12 listopada
Władysława Króla Węg. 27 czerwca
Władysławy . . . . . 13 grudnia
Włodzimierza . . . . . 16 stycznia
Wojciecha B. . . . . . 23 kwietnia

Zacharjasza M. . . . . 10 czerwca
Zacharjasza Proroka . . 6 września
Zacharjasza i Elżbiety . 5 listopada
Zbigniewa . . . . . . 17 marca
Zbigniewa . . . . . . 1 kwietnia
Zdzisława . . . . . . 29 stycznia
Zdzisława . . . . . . 16 grudnia
Zenona M. . . . . . . 14 lutego
Zenona M. . . . . . . 23 czerwca
Zenona M. . . . . . . 9 lipca
Zenona M. . . . . . . 20 grudnia
Zenona Żołn. . . . . . 22 grudnia
Ziemomysła . . . . . 14 września
Ziemowita . . . . . . 19 paździer.
Zofji z 3-ma córkami . 15 maja
Zofji W. M. . . . . . . 10 września
Zuzanny M. . . . . . . 24 maja
Zuzanny P. . . . . . . 11 sierpnia
Zygmunta Kr. . . . . 2 maja
Zygfryda B. W. . . . . 25 lutego
Zyty P. . . . . 27 kwietnia
Znalezienie św. Stefana 1-go męczennika . . 3 sierpnia

STAŁY KALENDARZ

na określanie dnia tygodnia dla każdej daty w ciągu lat od 1801 do 1980 roku.

A. (lata)							B. (miesiące)												C. (nazwa dni)						
1801—1900				1901——1980			Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień	Niedziela	Poniedz.	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota
01	29	57	85		25	53	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2	1	2	3	4	5	6	7
02	30	58	86		26	54	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3	8	9	10	11	12	13	14
03	31	59	87		27	55	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4	15	16	17	18	19	20	21
04	32	60	88		28	56	0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6	22	23	24	25	26	27	28
05	33	61	89	01	29	57	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0	29	30	31	32	33	34	35
06	34	62	90	02	30	58	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1	36	37					
07	35	63	91	03	31	59	4	0	6	3	5	1	3	6	2	4	0	2							
08	36	64	92	04	32	60	5	1	2	5	0	2	5	1	4	6	2	4							
09	37	65	93	05	33	61	0	3	3	6	1	3	6	2	5	0	3	5							
10	38	66	94	06	34	62	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6							
11	39	67	95	07	35	63	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0							
12	40	68	96	08	36	64	3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2							
13	41	69	97	09	37	65	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3							
14	42	70	98	10	38	66	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4							
15	43	71	99	11	39	67	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5							
16	44	72		12	40	68	1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0							
17	45	73		13	41	69	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1							
18	46	74		14	42	70	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2							
19	47	75		15	43	71	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3							
20	48	76		16	44	72	6	2	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5							
21	49	77	00	17	45	73	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6							
22	50	78		18	46	74	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0							
23	51	79		19	47	75	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1							
24	52	80		20	48	76	4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3							
25	53	81		21	49	77	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4							
26	54	82		22	50	78	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5							
27	55	83		23	51	79	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6							
28	56	84		24	52	80	2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1							

Objaśnienie. Powyższy „stały kalendarz“ służy do wygodnego stwierdzenia każdego dnia tygodnia w okresie czasu od r. 1801 do r. 1980; to znaczy, że jeżeli chcemy wiedzieć, w którym dniu tygodnia zdarzył się w przeszłości jakiś ważny wypadek, albo w którym dniu tygodnia przypadnie w przyszłości jakaś rocznica lub coś podobnego, to możemy dogodnie stwierdzić według powyższej tabeli. Oczywiście najprzód trzeba wiedzieć dokładnie datę, boć bez tego tabela ta nic nie pomoże. Wiedząc datę, odnajdujemy najprzód w dziale **A** rok owej daty; od tego roku idziemy w poprzek na prawo do działu **B** aż pod miesiąc owej daty i znajdziemy tam pewną liczbę; tę liczbę dodajemy do liczby dni owej naszej daty; ze zsumowaną liczbą idziemy do działu **C** i szukamy tam tejże liczby; nad nią jest podany dzień tygodnia, o który nam chodzi.

Przykład: Dn. 7 września 1812 rozegrała się pod Borodynem (około 110 klm. od Moskwy) bardzo wielka i krwawa bitwa między Rosjanami, a wojskami Napoleona. W którym dniu tygodnia to było?

Odpowiedź: W dziale A rok (18)12; w dziale B (wrzesień) jest liczba 2; otóż $2 + 7 = 9$; w dziale C liczba 9 jest pod poniedziałkiem. Więc w *poniedziałek* była owa bitwa.

Przykład drugi: Ktoś się urodził dnia 10 maja 1882 roku. Jaki to był dzień tygodnia?

Odpowiedź: W dziale A rok (18)82; stąd na prawo pod maj (w dziale B); jest tam liczba 1; otóż $1 + 10 = 11$; w dziale C liczba 11 jest pod środą. Więc urodził on się w *środę*.

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE O POLSCE.

Położenie geograficzne Rzeczypospolitej Polskiej.

Rzeczpospolita Polska leży w centrum Europy między 47°44′ a 55°50′ północnej szerokości i 15°45′ a 28°20′ wschodniej długości od Greenwich.

Granice Rzeczypospolitej Polskiej.

Ogólna długość odcinków granicy wynosi 5397 klm. W tem: **od wschodu** — Rosja (S. S. S. R.) 1407 klm. (w tem Białoruś 665 klm., Ukraina 605 klm.); **od południowego wschodu** — Rumunja 336 klm.; **od południa i południo-zachodu** — Czechosłowacja 917 klm.; **od zachodu** — Czechosłowacja i Niemcy 1634 klm. (Górny Śląsk 329 klm.); **od północy** — obszar wolnego miasta Gdańska (150 klm.), Prusy Wschodnie (607) i Litwa (465); **od północnego wschodu** — Łotwa 109 klm. **Granica morska** — od Helu do Kolibek wynosi 40 klm., **wybrzeże polskie** — od Pieśnicy do Helu — 61 klm.

Ludność Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1921—1926 *).

W 1921 r. według spisu z dnia 30 września — 27.185.000, w 1922 r. według szacunku głównego urzędu statystycznego z dnia 1 stycznia 1923 r. — 28.152.000, w 1924 r. — 28.478.000, w 1925 r. — 28.881.000 i w 1926 r. — 29,361.000.

GÓRY, JEZIORA I RZEKI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

GÓRY.

Wysokość w metrach.

Tatry.		
Tatry Wysokie.		
Rysy . . .	m.	2503
Niższe Rysy .	„	2438
Mięguszowiec.W.	„	2437
Mięguszowiecki nad Czarnym	„	2405
Mięguszowiecki Śr.	„	2390
Cubryna. . .	„	2378
Hińczowa Turnia . . .	„	2377
Wołowa Turnia	„	2375
Świnica . .	„	2306
Kozi Wierch.	„	2295
Żabi Szczyt Wyżni .	„	2252
Pieniny.		
Trzy Korony .	„	982
Beskid Sądecki.		
Radziejowa .	m.	1265
Beskidy Wschodnie.		
Bieszczady.		
Pikuj . . .	m.	1405
Gorgany.		
Sywula . . .	„	1818
Wysoka . . .	„	1808
Doboszanka .	„	1757
Czarnohora.		
Howerla. . .	„	2058
Pop Iwan . .	„	2026
Łysogóry.		
Łysica . . .	„	611
Granaty . .	„	2250
Tatry Zachodnie.		
Bystra. . . .	m.	2250
Beskidy Zachodnie.		
Góry Raczohalskie.		
Racza. . . .	m.	1236
Beskid Śląski.		
Skrzyczne . .	„	1250
Barania Góra	„	1214
Beskid Wysoki.		
Babia Góra. .	„	1725
Pilsko . . .	„	1557
Polica . . .	„	1367
Gorce.		
Turbacz . .	„	1311

JEZIORA.

Narocz (Wileńskie)	klm.²	82,0	głęb.	w metr.	18,5
Dryświaty „	„	41,0	„	„	53,0
Gopło (Poznańskie)	„	36,5	„	„	33,0
Drywiaty (Wileń.)	„	36,0	„	„	50,0
Świteź (Wołyńskie)	„	27,0	„	„	
Wygonoskie (Poleskie)	„	26.0	„	„	
Wigry (Białostockie)	„	24,0	„	„	44,0
Dzisna (Wileńskie)	„	23,0	„	„	
Żarnowieckie (Pomorze)	„	15,0	„	„	16,0
Wdzydze (Pomorze)	klm²	14,0	głęb.	w metr.	55,0
Charyszewskie „	„	14,0	„	„	30,0
Powidzkie (Poznańskie)	„	12,0	„	„	40,3
Pakoskie „	„	8,0	„	„	15,9
Świteź (Nowogródzkie)	„	1,5	„	„	18,0
Morskie Oko (Tatry)	„	0,33	„	„	54,0
Wielki Staw „	„	0,35	„	„	78,0
Czarny St. nad Morskiem Okiem	„	0,21	„	„	84,4

*) Źródła: Rocznik Statystyki Polskiej, rok wyd. III — 1924 r.

DORZECZA (ogółem 388,828 klm² powierzchni dorzeczy)

Dorzecze Wisły . . . klm²	160.875	Dorzecze Dźwiny . . . klm²	11.044
„ Dniepru . . „	65.063	„ Dunaju . . . „	5.290
„ Niemna . . „	57.167	Małych rzek:	
„ Odry . . . . „	46.020		
„ Dniestru . . „	41.165	Bałtyckie . . . . klm²	1.694

Stosunki narodowościowe w Rzeczypospolitej Polskiej i podział ludności według płci.

Według spisu 1921 r.

Województwa	Ludność ogółem w tysiąc.	NARODOWOŚĆ polska	rusińska	białoruska	niem.	żyd.	inne	Liczba kobiet na 100 mężcz.
		w odsetkach						
Centralne	11.228	85,0	0,6	1,1	1,5	11,5	0,3	109,9
Zachodnie	4.018	79,4	—	—	20,1	0,2	0,3	109,6
Południowe	7.488	57,9	35,8	—	0,5	5,7	0,1	110,5
Wschodnie	4.125	35,5	27,7	22,7	0,6	9,2	4,3	100,9
Ludność spisana przez władze wojskowe . .	318	89,8	0,2	0,3	0,2	1,8	7,7	0,4
Razem .	27.177	69,2	14,3	3,9	3,8	7,8	1,01	106,9

Źródła: Rocznik Ministerstwa Skarbu za 1924 r. Polska dzisiejsza—Edward Maliszewski. Warszawa 1926 r.

Podział administracyjny, powierzchnia i ludność Rzeczypospolitej Polskiej.

Podział administracyjny: Województwa		Powiaty	Miasta	Gminy wiejskie	Powierzchnia w klm²	Lud. w t. wd. 30/IX.21 r.: Ogółem	w tem w miastach	w tem w gmin. wiejskich	Gęstość zaludnienia na 1 klm²: Ogółem	W gmin.
M. st. Warszawa .	Centralne	—	1	—	121	936	936	—	7735,7	—
1. Warszawskie .	Centralne	23	55	290	29.310	2.112	443	1.670	72,1	57,0
2. Łódzkie	Centralne	14	40	234	19.034	2.251	832	1.418	118,2	74,5
3. Kieleckie . . .	Centralne	16	35	312	25.736	2.536	567	1.969	98,5	76,5
4. Lubelskie . . .	Centralne	20	32	281	31.160	2.088	349	1.739	67,0	55,8
5. Białostockie . .	Centralne	15	47	181	32.637	1.305	310	995	40,0	30,5
6. Poznańskie . .	Zachodnie	38	118	3.038	26.603	1.960	671	1.289	73,7	48,5
7. Pomorskie . .	Zachodnie	20	31	1.350	16.386	933	225	708	56,9	43,2
8. Śląskie	Zachodnie	12	17	414	4.234	1.125	231	894	265,8	211,2
9. Krakowskie . .	Południowe	24	50	1.917	17.448	1.992	457	1.535	114,2	88,0
10. Lwowskie . . .	Południowe	28	60	2.203	27.024	2.718	593	2.125	100,6	78,6
11. Stanisławowskie	Południowe	16	29	906	18.368	1.349	246	1.103	73,4	60,0
12. Tarnopolskie .	Południowe	17	35	1.076	16.240	1.429	204	1.225	88,0	75,4
13. Wileńskie . . .	Wschodnie	8	15	112	28.409	984	166	818	34,6	28,8
14. Nowogródzkie .	Wschodnie	7	16	95	23.046	822	98	724	35,7	31,4
15. Poleskie . . .	Wschodnie	9	28	118	42.278	881	150	731	20,8	17,3
16. Wołyńskie . .	Wschodnie	9	32	95	30.294	1.438	205	1.233	47,5	40,7
RAZEM . .		276	641	12.622	388.328	27.177	6.683	20.176	70,0	52,0

Źródła: Rocznik Statystyki Polskiej na rok 1924. Rocznik Ministerstwa Skarbu za rok 1924

Rozwój gospodarczy Rzeczypospolitej Polskiej w cyfrach w latach 1921—1926.

Rok, miesiąc	Produkcja: Węgla kamien.	Produkcja: Ropy naft.	Przywóz	Wywóz	Przewóz kolejowy wagonów dziennie	Wskaźniki: Ceny hurtowe w Polsce	Wskaźniki: Koszty utrzyman. w Warszawie	Wskaźniki: Żywność w Warszawie	Bezrobotnych	Obieg pieniężny	Kurs dolara w Warszawie
	w tysiąc. tonn	w tysiąc. tonn	w milj. złotych	w milj. złotych		Wskaźnik 1914 = 100	Wskaźnik 1914 = 100	Wskaźnik 1914 = 100	w tys.	w milj. zł.	w markach
1921	**7.572**	**705**	—	—	**7.998**	—	—	—	—	—	—
Styczeń	557	61	—	—	7.160	—	—	—	90	372,1	770
Grudzień	703	57	—	—	7.803	—	—	—	173	403,4	2.950
1922	**22.210**	**713**	**845**	**655**	**9.678**	—	—	—	—	—	—
Styczeń	729	55	45	15	7.375	72,1	55,4	77,1	206	363,6	3.416
Grudzień	2.760	58	88	95	9.821	80,9	60,1	79,6	75	230,7	17.808
1923	**36.098**	**737**	**1116**	**1196**	**10.396**	—	—	—	—	—	—
Styczeń	3.243	59	94	71	10.054	77,1	58,2	76,5	89	143,6	32.778
Grudzień	2.671	67	95	99	9.585	95,0	79,7	104,6	61	102,8	6.312.500
1924	**32.225**	**771**	**1478**	**1266**	**9.467**	—	**134**	—	—	—	—
Styczeń	2.964	64	81	97	7.726	106,9	120,5	165,1	101	170,6	9.521.667
											w złotych
Grudzień	2.840	67	179	136	10.592	118,3	153,1	186,9	162	675,7	5,18
1925	**29.040**	**812,4**	**1666**	**1397**	—	—	**153**	—	—	—	—
Styczeń	2.848	62,4	—	—	10.926	119,5	144,6	135,4	165	694,3	5,18
Październik	2.582	68,8	597	969	14.576	127,7	152,0	173,7	213	761,5	5,98
1926			w miljonach złot. w złocie	w miljonach złot. w złocie							
Styczeń	2.456	68,8	44,7	103,3	10.642	142,1	170,0	191,1	359	780,9	7,55
Maj	2.235	69,3	55,1	94,1	11.216	181,2	183,2	214,4	320	855,2	10,55
Czerwiec	—	—	—	—	—	—	182,6	213,3	300	—	—
Lipiec	3.482	—	65,8	120,9	13.500	168,2	177,2	207,0	288	980,7	9,19
Sierpień	—	—	92,1	128,5	15.678	175,9	181,0	213,2	203	1007,2	9,00
Wrzesień	—	—	—	—	—	—	188	—	206	—	—

Według Rocznika Statystyki za 1924 r. oraz Wiadomości Statystycznych za 1925—6 r.

Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej

Tabela porównawcza za lata 1924 i 1925.

Towary	Przywóz 1924 w tonnach	Przywóz 1924 w tys. zł.	Przywóz 1925 w tonnach	Przywóz 1925 w tys. zł.	Wywóz 1924 w tonnach	Wywóz 1924 w tys. zł.	Wywóz 1925 w tonnach	Wywóz 1925 w tys. zł.
1. Produkty spożywcze	405491	285171	854137	475773	1036761	303434	1023415	370521
2. Zwierzęta	szt. 101242	7474	szt. 264037	1228	szt. 930240	46876	szt. 2330913	111560
3. Produkty zwierzęce	29009	150872	21918	111126	7208	22940	15281	27539
4. Materjały i wyroby drzewne	95079	10144	61488	10353	2007532	137106	3267708	241837
5. Rośliny i ich części	8058	9929	18842	17185	73550	29491	74640	35570
6. Materj. budowl. i wyroby ceram.	316900	15519	878430	16732	298449	3328	277558	4466
7. Minerały (ogólnie) i wyr. z nich	352008	15327	371963	22687	64926	3589	40342	2223
8. Szkło i wyroby szklanne	5683	6217	5742	6503	2330	2088	1771	2128
9. Paliwo, asfalt, ropa i t. p.	401063	13868	252813	8721	11821691	342710	8477489	234747
10. Gumelastyka	2364	11624	2320	16945	47	329	99	1055
11. Materj. i przetw. chem. nieorg.	232157	26990	370888	37532	89435	10948	113943	10931
12. " " " organ.	81546	49334	85282	47866	25382	7404	24541	6572
13. Farby, barwniki i lak	6586	8010	8880	9736	3974	4762	3764	5014
14. Różne przetw. chem.	6557	12123	7573	10340	2723	2851	1638	2110
15. Metale i wyroby z metali	250209	105392	241797	89164	244445	139969	212031	148021
16. Metale szlachetne	gr. 4374360	2902	gr. 6002200	2918	gr. 361602	65	gr. 171504	55
17. Maszyny i aparaty	49562	93982	49465	101762	2993	6304	6894	12304
18. Przyrz. i materj. elektrotechn.	10128	22277	12446	31806	312	566	904	494
19. Wyroby zegarmistrzowskie	153	2599	130	2579	4	52	1	74
20. Instrumenty muzyczne	954	5874	811	5561	13	90	11	83
21. Broń i amunicja	311	3980	209	3438	106	676	0	20
22. Środki komunikacji	33305	38785	19247	47907	4888	8134	576	1865
23. Papier i wyr. z papieru	32766	16429	46187	24516	20681	6974	23293	8774
24. Książki, pisma i obrazy	1395	11050	1989	13805	367	3001	398	3567
25. Materj. i wyroby włókniste	87877	451041	93505	452053	31465	168436	36006	154530
26. Odzież i konfekcja	2092	68569	2038	64023	429	9456	284	7494
27. Galanterja	1076	13133	784	10944	62	1903	65	3234
28. Instr. przyb. szkolne, apar. prec.	1178	19753	1385	22849	56	1240	51	933
29. Towar zbiorowy	1	10	1	10	0	2	3	29
Ogółem	2413508	1478378	3410070	1666062	15739829	1265862	13602706	1396612
Nadwyżka		—212516		—269450				

Przeciętne miesięczne kursy franka złot. (szwajc.)

podane według notowań Giełdy Warszawskiej.

1925	w złot. obiegowych	1926	w złot. obiegowych
Kwiecień	100.46	Styczeń	145.88
Maj	100.57	Luty	144.56
Czerwiec	100.90	Marzec	150.40
Lipiec	101.16	Kwiecień	174.55
Sierpień	103.35	Maj	204.58
Wrzesień	113.15	Czerwiec	195.82
Październik	115.70	Lipiec	178.44
Listopad	126.22	Sierpień	175.42
Grudzień	175.26	Wrzesień	175.00

Przeciętne kursy złotego za lata 1918—1924 — patrz Wil. Kalendarz Inf. na rok 1926 str. 48.

KOMUNIKACJE.

Polskie Koleje Państwowe.

Polska odziedziczyła po państwach zaborczych razem 15.947 klm. linji kolejowych*), obecnie zaś łącznie z linjami, znajdującemi się w budowie posiada:
kolei normalnotorowych . . . . 16.968 klm.
„ wąskotorowych użyteczności publicznej 3.747 „
„ „ „ prywatnej 1.120 „

Ogólna długość sieci kolejowej w Polsce, nie wliczając długości torów na linjach dwutorowych i torów stacyjnych, wynosi 21.835 klm. i pod tym względem Polska zajmuje piąte miejsce wśród państw Europy, ósme zaś wśród państw całego świata.

Koleje w latach	1919	1920	1921	1922	1923	1924
Długość linji w klm.	6.612,8	13.762	15.355	15.955	16.583	16.687
Tabor: parowozy	1.935	2.827	3.763	4.374	5.030	5.075
Tabor: wagony osobowe	4.193	7.259	8.680	9.454	11.710	11.661
Tabor: „ towar.	39.752	67.750	84.044	97.145	118.471	126.469
Przewóz pasażerów w miljonach	61,4	66,8	121,6	165,3	168,9	174,0
Przewóz towarów w miljonach tonno/klm.	1.982	2.694	4.637	9.403	10.344	10.956

Źródła. Rocznik Statystyki Polskiej za 1924 r., Rocznik Ministerstwa Skarbu za r. 1924.

Żegluga napowietrzna w Polsce.

Prawidłowa żegluga napowietrzna w Polsce datuje się od r. 1921; na jedynej funkcjonującej wówczas linji *Warszawa — Praga Czeska* dokonano w ciągu tego roku 250 lotów i przewieziono ogółem 195 pasażerów oraz 7697 kilogramów bagażu. W r. 1922 dokonano już 370 lotów na tej linji oraz 246 lotów na linjach *Warszawa — Gdańsk* oraz *Warszawa — Lwów*. W roku 1923-im przybyła czwarta linja napowietrzna *Warszawa—Kraków*, w roku zaś 1924—piąta linja *Kraków—Wiedeń*. W roku 1925 otwarto nowe linje *Kraków—Lwów; Warszawa—Paryż; Warszawa—Poznań.*

Źródła. Rocznik Statystyki Polskiej za rok 1924.

*) Ob. Karol Wątorek: Rozwój Kolei Żelaznych, Warszawa 1924.

Drogi bite w Polsce.

Dróg bitych posiada Polska około 48 tys. kilometrów, w tej liczbie 16.399 w r. 1922) państwowych, reszta zaś — wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Drogi wodne w Polsce.

Długość dróg wodnych wynosi ogółem 16.125 klm., w tem rzeki i kanały żeglowe — 6.685 klm. Wisła łącznie z dopływami daje 5.522 klm. dróg, Niemen z dopływami — 4.337 klm. dopływy Dniepru—3.641 klm., Dniestr z dopływami — 944 klm., Dźwina z dopływami — 857 klm.

Największe znaczenie ma Wisła, żeglowna już od ujścia Poremszy na przestrzeni 932 klm., urządzona jednak należycie dopiero od Torunia (10 portów, 8 przystani).

Cztery istniejące w Polsce kanały: Bydgoski, Augustowski, Królewski i Ogińskiego nie odgrywają dotychczas wybitnej roli w żegludze krajowej skutkiem niedostatecznej regulacji całości dróg wodnych w Polsce. Mający służyć interesom Polski port w Gdańsku (od Warszawy 317 klm. koleją, 434 klm. drogą wodną), z powodu przeszkód i szykan ze strony władz Wolnego Miasta, jest narazie nie pomocą, a raczej przeszkodą dla żeglugi i handlu polskiego. Stąd powstaje potrzeba budowania nowego portu w Gdyni.

Źródło: Polska dzisiejsza, Edward Maliszewski, Warszawa 1926 r.

Poczta, telegraf, telefon i radjotelegraf w Polsce.

Źródła: Rocznik Statystyki Polskiej za rok 1924, Rocznik Ministerstwa Skarbu za rok 1924 i Kalendarz Iskier za r. 1924/5.

Poczta.

Funkcjonujące na obszarze Rzeczypospolitej instytucje pocztowo-telegraficzne dzielą się na urzędy, agencje i pośrednictwa. Agencje pocztowe spełniają wszystkie funkcje służbowe, wchodzące w zakres służby wykonawczej urzędów; pośrednictwa zajmują się tylko przyjmowaniem i doręczaniem przesyłek listowych i awizów na paczki i przekazy, oraz sprzedażą znaczków pocztowych.

Według stanu na 31 grudnia 1924 r. ogólna ilość instytucji pocztowo-telegraficznych w Polsce wynosiła 3.739, w tej liczbie agencji 1206 i pośrednictw 935. Skrzynek pocztowych ogółem 12.726.

W r. 1923 wysłano 519.649.000 listów, 103.033.724 kart pocztowych, 36.644.144 druków, 581.924 papierów handlowych, 2.671.864 próbek towarów i 10.479.362 przesyłek listowych wolnych od opłat, razem 673.060.038, w tej liczbie w kraju— 501.712.476 i zagranicę — 171.347.562.

Gazet w r. 1923 przesłano 137.571.898. Znaczków pocztowych wydrukowano 630.656.135 sztuk.

Pod względem ilości przesyłek pocztowych, przypadających na jednego mieszkańca, Polska wśród państw Europy zajmuje 11 miejsce:

Na jednego mieszkańca przypada rocznie przesyłek pocztowych	Anglja	Belgja	Holandja	Francja	Szwajcarja	Japonja	Danja	Niemcy	Szwecja	Norwegja	Polska
	111	107	107	103	87	67	61	59	46	43	25

Telegraf.

Długość linji telegraficznych w Polsce, według danych statystycznych za 1923 r., wynosi 47.278 klm., w tem żył kablowych podziemnych 618, ogólna zaś długość drutów 175.767 klm., w tej liczbie podziemnych żył kablowych 5.299 klm.

Stacji telegraficznych w Polsce jest ogółem 3.823, czyli że na 7113 mieszkańców przypada jedna stacja telegraficzna.

W r. 1923 było nadano (prócz telegramów służbowych, wolnych od opłaty, których w r. 1923 nadano ogółem 1086 tys.) ogółem 29.917.000 depesz, w tej liczbie 6.290 tys. depesz na stacjach telegraficznych zarządu poczt i telegrafów i 168 tys. na stacjach kolejowych.

Telefon.

Polska posiada: 1.449 klm. sieci telefonicznych miejscowych, o ogólnej długości trasy 18.085 klm., 1.446 centrali telefonicznych, 2.760 rozmównic publicznych, 69.211 aparatów telefonicznych.

W r. 1923 dokonano ogółem 211.121.000 rozmów telefonicznych, nie licząc rozmów telefonicznych, prowadzonych na sieciach Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej, ogólna ilość których w r. 1923 wynosiła 264.000.000.

Przy uwzględnieniu sieci Polskiej Akcyjnej S-ki Telefonicznej, na 100.000 mieszkańców w Polsce przypada przeciętnie 362 abonentów, na 10.000 mieszkańców rozmów przypada 17.472.

Radjotelegraf.

Pierwszą stację radjotelegraficzną uruchomiono 1.IX 1921 r. w Poznaniu. Promień działania tej stacji, wynoszący 1300 klm., dał możność utrzymywać łączność z Anglją, Szwajcarją, Finlandją i Węgrami.

W dniu 6 stycznia, a następnie 1 maja 1922 r. uruchomiono 2 nowe stacje radjotelegraficzne: w Grudziądzu, o promieniu działania 1500 klm., i w Krakowie, o promieniu działania 870 klm., przy pomocy których to stacji nawiązano łączność radjotelegraficzną z Francją, Danją, Szwecją, Austrją i Jugosławją. W dniu 4.X. 1923 r. wybudowano największą stację radjotelegraficzną w Warszawie (Warszawa — transatlantycka), o promieniu działania 12.000 klm., przy pomocy której utrzymuje się łączność ze Stanami Zjednoczonemi A. P. i Wielką Brytanją.

Szkolnictwo w Polsce.

Źródło. Rocznik Statystyki Polskiej za r. 1924 i Kalendarz Iskier za r. 1924/5.

Ogólna ilość czynnych szkół w Polsce (publicznych i prywatnych), według danych statystycznych na rok szkolny 1923/24 wynosi 28.239, w tej liczbie szkół niższych—27.458, średnich—764 i wyższych zakładów naukowych—17.

Ilość nauczycieli szkół publicznych i prywatnych sięga 63.838, uczniów zaś — 3.260.376.

Na 10.000 ludności przypada 1176 uczniów szkół powszechnych 83 uczniów szkół średnich ogólno-kształcących i 13 słuchaczów szkół wyższych.

Procentowy stosunek uczniów według wyznań przedstawia się następująco: rzymsko-katolików 68,0, greko-katolików 4,3, ewangelików 4,1, prawosławnych 2,2, starozakonnych 21,2 i innych wyznań 0,2.

Pod względem stosunku ilości uczniów szkół powszechnych do ilości mieszkańców Polska w porównaniu z innemi państwami zajmuje 13 miejsce:

Na 1000 mieszkańców przypada uczniów szkół powszechnych w Stanach Zjednoczonych—197, w Czechosłowacji — 165, w Holandji — 150, w Niemczech — 147, w Danji — 144, w Japonji—144, w Szwajcarji—138, w Austrji — 127, w Belgji—127, we Francji — 120, w Bułgarji — 119, w Szwecji — 119, **w Polsce — 118**, na Litwie — 90, w Finlandji — 79.

Wojsko polskie *).

Na stopie pokojowej wojsko polskie liczy: 272439 ofic. i szeregowców.

Okręgów korpusowych 10: I — Warszawa, II — Lublin, III — Grodno, IV — Łódź, V — Kraków, VI — Lwów, VII — Poznań, VIII — Toruń, IX — Brześć n/B, X — Przemyśl.

Piechota: 90 pułków (№№ 1 do 45, 48 do 86; 1—6 podhalańskich), czyli 30 dywizji.

Cykliści: 10 kompanji, po jednej na każdy okręg korpusu.

Czołgi: 3 bataljony, tworzące jeden pułk.

Jazda: 3 pułki szwoleżerów (1 — 3) i 27 pułków ułanów (1 — 27), czyli 10 dywizji.

Artylerja: 30 pułków artylerji polowej, 10 pułków artylerji ciężkiej (numeracja arabska), 10 dywizjonów artylerji konnej (numeracja rzymska), 2 pułki artylerji górskiej, 1 pułk artylerji najcięższej, 1 pułk artylerji zenitowej (w organizacji).

Saperzy: 10 pułków (1—10), 1 bataljon maszynowy, 1 bataljon mostowy, 1 bataljon chemiczny.

Wojska łączności: 3 pułki.

Wojska aeronautyczne: 3 pułki lotnicze, 5 bataljonów balonowych.

Wojska kolejowe: 3 pułki.

Wojska samochodowe: 10 dywizjonów (1—10).

Wojska taborowe: 10 dywizjonów.

Żandarmerja: 10 dywizjonów.

Marynarka wojenna polska **).

Mamy 2 *kanonierki*: „Komendant Piłsudski“ i „Generał Haller“ po 342 tonny poj., 6 *torpedowców*: „Kaszub“ i „Mazur“ po 415 t., „Krakowiak“, „Ślązak“ i „Podhalanin“ po 365 t., „Kujawiak“ 335 t., 4 *trawlery* (wyławiacze min): „Jaskółka“, „Mewa“, „Czajka“ i „Rybitwa“ po 196 t.; statek *patrolowy* i 2 statki *pomocnicze*. Nadto we flotyli rzecznej posiadamy: 4 *monitory*, 6 uzbrojonych *statków*, 3 statki *pomocnicze* i 3 uzbrojone *łodzie* motorowe.

Marynarka handlowa polska.

Parowiec „J. Piłsudski“ (4817 t.), trzymasztowy szkuner motorowy „Lwów“ (1293 t.), parowce: „Wawel“ (811 t.), „Bug“ i „Nice“ (po 687 t.), „Toulon“ (672 t.), „Warta“ (618 t.), „Wilno“ (588 t.), „Wisła“ (533 t.), „Kaszuba“ (179 t.), szkuner motorowy „Gazolina“ (127 t.), oraz 9 motorówek i kutrów żaglowych (od 41 do 22 t.). Razem 20 jednostek ogólnej pojemności 11.247 tonn.

Gdańskie towarzystwa żeglugi (9) posiadają ogółem 66 statków o pojemności 100.966 tonn.

---

*) Według „Almanacha Oficerskiego“ na rok 1923/24. Zeszyt 3.

**) Według „Almanacha Oficerskiego“ na rok 1923/24 Zeszyt 3.

KALENDARZ HISTORYCZNY.

1926.

PRZEGLĄD MIĘDZYNARODOWY.

Najważniejszem wydarzeniem w polityce międzynarodowej w r. 1926 było przyjęcie Niemiec do Ligi Narodów i w związku z tem rozszerzenie Rady Ligi Narodów. Wynikało to z zawartego w roku 1925 traktatu w Locarno, który zabezpieczając Francji i Belgji granice, ustalone traktatem wersalskim, przy dość problematycznym pozostawieniu kwestji granicy Polski z Niemcami, był jednak znacznym krokiem naprzód na drodze do zabezpieczenia ogólnego pokoju w Europie i usunięcia obawy, że pokój ten znowu naruszyć mogą Niemcy. Zakończeniem dzieła pacyfikacji Europy miało być wstąpienie Niemiec do Ligi Narodów, przyczem sam fakt przynależności do tej instytucji pozbawia już każdego z jej członków możności samowolnego rozpoczynania wojny, a w szczególności z którymkolwiek z innych członków Ligi. Niemcy jednakże oświadczyły, że wstąpią do Ligi Narodów tylko w tym wypadku, jeżeli otrzymają stałe miejsce w Radzie Ligi, jakie dotychczas posiadały tylko 4 wielkie mocarstwa: Anglja, Francja, Włochy i Japonja. Sześciu bowiem innych członków Rady Ligi na ogólną liczbę 10-ciu—było niestałych, co roku wybieranych z łona ogólnego zgromadzenia Ligi Narodów. Na stanowisko zwykłego członka Ligi Narodów nie chciały Niemcy w żadnym wypadku się zgodzić. Jednocześnie Polska, Hiszpanja i Brazylja zażądały, w razie przyznania Niemcom stałego miejsca w Radzie Ligi, takiegoż miejsca również i dla siebie, przyczem szczególnie Brazylja postawiła kwestję ultymatywnie. Rząd polski, którego premjer i zarazem minister Spraw Zagranicznych p. Aleksander Skrzyński był już w wysokim stopniu zaangażowany w doprowadzeniu do skutku traktatu w Locarno i w ogólnej akcji nad utrwaleniem pokoju, występował z żądaniem stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów w sposób mniej stanowczy, powołując się natomiast na dotychczasową politykę pokojową, położenie geograficzne i mocarstwowe stanowisko Polski. Wraz z wejściem Niemiec do Rady Ligi Narodów mogła też Polska, nie będąc tam reprezentowaną, mieć obawę, że Niemcy zechcą swoje stanowisko w Lidze wyzyskać na przeprowadzenie rewizji swoich granic wschodnich, a w szczególności na zaspokojenie swoich pretensji do

polskiego Pomorza i Górnego Śląska, co mogłoby stać się zarzewiem do nowej wojny. Te obawy Polski podzielała w zupełności Francja, która też do postulatu polskiego odnośnie stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów odnosiła się nadzwyczaj przychylnie. Również życzliwie popierały postulat Polski Włochy, Rumunja, Czechosłowacja, Jugosławja i niektóre inne państwa, podczas gdy Niemcy stanowczo sprzeciwiały się wejściu Polski do Rady Ligi Narodów jednocześnie z niemi, znajdując w tym swoim uporze gorące poparcie ze strony Szwecji, częściowo także innych państw rasy germańskiej, a poniekąd także i Anglji. W takim stanie rzeczy rozpoczęła się dnia 8-go marca nadzwyczajna sesja ogólnego zebrania Ligi Narodów, która miała zadecydować w sprawie przyjęcia Niemiec do Ligi Narodów łącznie z rozszerzeniem Rady Ligi. Sesja ta jednak nie dała jeszcze pozytywnego wyniku. Wobec trudności osiągnięcia porozumienia wybrana została specjalna komisja, mająca zbadać sprawę reorganizacji statutu Ligi, a rozstrzygnięcie sprawy odłożono do sesji wrześniowej. Przy akompanjamencie dalszych targów i not dyplomatycznych komisja ta w dniu 17 maja przyjęła w sprawie reorganizacji i rozszerzenia Rady Ligi Narodów postanowienie, że: niestali członkowie Rady obierani będą na okres 3 lat, po upływie którego mandat ich wygaśnie, o ile zgromadzenie większością $^2/_3$ głosów nie postanowi inaczej. Ilość niestałych członków będzie powiększoną do 9, z pośród których najbliższe zgromadzenie ma dokonać wyboru 3-ch członków na okres 3 letni, 3 na 2 letni i 3 na roczny. Dla Niemiec zaś pozostawiono sesji wrześniowej przyznanie stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów.

Oprócz tych spraw, związanych z przyjęciem Niemiec do Ligi Narodów, przez jakiś czas najwięcej zaprzątała opinję Europy sprawa wykrycia zakrojonego na wielką skalę fałszerstwa francuskich banknotów tysiącfrankowych na Węgrzech. Afera ta, na czele której stał książe Windischgraetz i w którą zamieszane były różne wysokopostawione osobistości z węgierskiego świata urzędniczego, miała tło polityczne, a celem jej było wprowadzenie księcia Albrechta na tron węgierski. Dochodzenie w tej sprawie prowadzone było przez francuskich urzędników sądowych i przez specjalnie, za zgodą Ligi Narodów, wydelegowaną przez rząd francuski komisję sądowo-polityczną.

Pozatem dość dużo tematów dostarczał prasie dyktator Grecji generał Pangalos swemi niekiedy wprost humorystycznemi zarządzeniami w rodzaju zakazu noszenia przez kobiety greckie krótkich sukien. Wreszcie dnia 23 września rząd Pangalosa przez rewoltę

wojskową został obalony, srogiego dyktatora osadzono w więzieniu na Krecie; na czele nowego rządu w Grecji stanął generał Condilis, który przedewszystkiem postawił sobie za zadanie przywrócenie ustroju parlamentarnego.

Drugi srogi władca, który w roku 1925 tyle kłopotu narobił Francji i Hiszpanji, zwycięski wódz riffenów w północnej części Marokka Abd-el-Krim, został na skutek podjętej na wiosnę 1926 roku przez połączone armje francuską i hiszpańską ofenzywy po krwawych walkach zupełnie rozgromiony i dnia 26 maja poddał się wojskom francuskim. Na mocy porozumienia się rządów francuskiego i hiszpańskiego Abd-el-Krim wraz z rodziną deportowany został na wyspę Madagaskar. W Marokku, tak we francuskiej, jak i w północnej części, obejmującej krainę riffenów i pozostającej pod władzą hiszpanów, zapanował spokój. Hiszpanja natomiast wraz ze zwycięstwem nad Abd-el-Krimem poczęła rościć pretensje do wyłącznego panowania nad położonem w północnej części Marokka i otoczonem przez jej posiadłości miastem Tanger, które na mocy postanowień konferencji w Algeciras jest wolnym portem, rządzonym przez przedstawicieli Anglji, Francji i Hiszpanji. Za cenę Tangeru Hiszpanja nawet gotowa była zrzec się swoich pretensji do stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów, co jednak ani przez Ligę ani przez bezpośrednio w sprawie Tangeru zainteresowane mocarstwa, Francję i Anglję nie zostało uwzględnione.

Dnia 1-go maja rozpoczął się w przemyśle węglowym Anglji strajk, który objął z górą miljon górników. Dnia 4-go maja dla poparcia strajku górników ogłosiły Trade Uniony strajk powszechny, który jednak po kilku nieudanych próbach, a przedewszystkiem wobec zorganizowania przez społeczeństwo angielskie skutecznej akcji samopomocy, zupełnie się nie udał i już dnia 14 maja został odwołany. Strajk górników jednak, zasilany wydatnie funduszami III-ciej międzynarodówki z Moskwy, trwał przez kilka miesięcy w pierwotnej swej bardzo ostrej formie i dopiero pod koniec roku część górników, nie przewyższająca jednej czwartej ogółu strajkujących, doprowadzona do ostatecznej nędzy, powróciła do pracy nie uzyskawszy spodziewanych zdobyczy. Państwu Wielkiej Brytanji jak i społeczeństwu angielskiemu przyniosł strajk ten wielomiljonowe straty i odbił się fatalnie również na innych gałęziach przemysłu. Skorzystały na nim zato inne państwa produkujące węgiel, jak Francja, Belgja i Niemcy, a przedewszystkiem Polska. Dla sytuacji gospodarczej Polski, posiadającej z początkiem roku 1926 przeszło 350.000 tysięcy bezrobotnych, znaczny deficyt budżetowy

i w końcu roku tylko przeciętne żniwa, a w Wileńszczyźnie nawet nieurodzaj, był ten strajk węglowy w Anglji niemal zbawieniem. Popyt na węgiel polski z Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego do krajów skandynawskich, państw bałtyckich, do Holandji i do samej Anglji wzrosł do tego stopnia, że porty w Gdańsku i w Gdyni nie były w stanie nadążyć przeładunku na okręty, tak że część eksportu węgla polskiego musiała byś skierowaną na Rygę, Królewiec, Hamburg i Bremę. Na kolejach polskich dał się odczuć także brak wagonów. W rezultacie bilans handlowy Polski przy pewnych ograniczeniach importu towarów luksusowych wykazał już w sierpniu niebywałe dotąd saldo przeszło 100 miljonów złotych na korzyść Polski. Nie bez pewnej słuszności powiedział znany z pobytu w Polsce ekonomista angielski p. Hamilton Young, że Polska miała dwa cudy: jeden nad Wisłą w r. 1920 w walce z bolszewikami, a drugi w r. 1926 przez strajk węglowy w Anglji w jej życiu gospodarczem.

Na polepszenie się sytuacji gospodarczej Francji nie wywarł strajk górników angielskich prawie żadnego wpływu. Przy rozrzutnej gospodarce rządu kartelu lewicy, nawet pod przewodnictwem tak wybitnego męża stanu jak p. Arystides Briand, uwydatnił się w ciągu lata gwałtowny spadek franka, wskutek czego gabinet Brianda został obalony. Wobec groźnej sytuacji państwa utworzył się dnia 23 sierpnia rząd t. zw. jedności narodowej pod kierownictwem znanego nacjonalisty Rajmunda Poincaré. Rząd ten zwołał na 20 września zgromadzenie narodowe celem uchwalenia opracowanej przez niego dla sanacji finansów Francji ustawy o kasie amortyzacyjnej państwa, mającej charakter zmiany konstytucji. Pod koniec roku kurs franka nieco się polepszył.

W Portugalji odbyły się w ciągu roku aż trzy razy rewolty wojskowe, połączone ze zmianą osób u steru rządu. Miały one wszystkie tę wspólną cechę, że ograniczyły się do strzelaniny w powietrze, nie pociągając za sobą żadnych ofiar w ludziach. Wielkie ofiary w życiu ludzkiem i mieniu spowodowały natomiast katastrofy żywiołowe, które w ciągu roku 1926 miały miejsce w różnych miejscowościach kuli ziemskiej. I tak kilkakrotnem trzęsieniem ziemi, połączonem z wybuchami wulkanów, była nawiedzona Japonja. Ofiary w ludziach wyniosły kilka tysięcy. Straty w rozwalonych domach i zniszczeniu uprawnych pól obliczają na wiele miljonów jen. Trzęsienie ziemi połączone z ofiarami w ludziach i stratami materjalnemi miały miejsce także w Kalifornji i na wyspach Azorskich. Dnia 21 września znowu wielki orkan na półwyspie Flo-

ryda w Stanach Zjednoczonych przerwał tamy nad jeziorem Okrechobee i zalał okolice na kilka kilometrów w około. W wynikłej stąd powodzi utonęło 3000 osób. Szkody materjalne obliczone na 200 miljonów dolarów.

W Chinach w ciągu całego roku trwały prawie nieustannie walki domowe między poszczególnymi generałami i wielkorządcami prowincji. W trakcie tych walk wojska utworzonej na południu Chin republiki Kantońskiej ostrzeliwały angielskie statki pasażerskie. W odpowiedzi na to kilka dni później bombardowały angielskie okręty wojenne miasto Tsan-Sien, przyczem zabitych zostało 2000 chińczyków.

Dnia 8-go września, stosownie do zapowiedzi, zwołane zostało ogólne zgromadzenie Ligi Narodów, które zadecydować miało o przyjęciu Niemiec i rozszerzeniu Rady Ligi Narodów. Już przed tem zebraniem w wyniku narad podkomisji reorganizacyjnej Rady Ligi postanowiono zaproponować Polsce i Hiszpanji niestałe miejsce w Radzie Ligi na przeciąg 6 lat. Brazylja bowiem, przekonawszy się, że nie uzyska stałego miejsca w Radzie Ligi, wystąpiła wogóle z Ligi Narodów nawet przed rozpoczęciem tej historycznej sesji ogólnego zgromadzenia Ligi. Hiszpanja zaś próbowała zrzeczenie się swych pretensji do stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów połączyć ze sprawą Tangeru, a kiedy jej wyraźnie oświadczono, że tych dwóch tak odrębnych spraw w żaden sposób nie należy jednej od drugiej uzależniać, zgłosiła dnia 17 września do sekretarjatu Ligi również zawiadomienie o wystąpieniu z Ligi. Ogólne zgromadzenie Ligi na posiedzeniu dnia 8 września uchwaliło wniosek w sprawie utworzenia stałego miejsca w Radzie Ligi dla Niemiec oraz powiększenia ilości niestałych miejsc z 6 do 9. Sprawę procedury przy wyborze niestałych członków Rady Ligi przekazano komisji prawniczej. Praca tej komisji ukończoną została w przeciągu kilku dni i dnia 16 września przeprowadziło ogólne zgromadzenie Ligi już na nowych zasadach wybory niestałych członków Rady Ligi. Wybrane zostały następujące państwa w porządku największej ilości otrzymanych głosów: Kolumbja, Polska, Chili, San-Salvador, Belgja, Holandja, Chiny i Czechosłowacja. Następnie zgromadzenie przystąpiło do podziału między tymi 9-cioma niestałymi członkami Rady Ligi mandatów na 3 lata, 2 lata i 1 rok. W rezultacie wyborów mandaty na 3 lata otrzymały: Polska, Chili i Rumunja; mandaty 2-letnie: Holandja, Kolumbja i Chiny; na 1 rok, Belgja, Czechosłowacja i San-Salvador. W końcu tego posiedzenia przystąpiono do głosowania, na zasadzie którego przyznano Polsce

prawo reelekcyjności po upływie 3-letniego okresu, czyli t. zw. półstałe miejsce w Radzie Ligi Narodów. Taki mandat półstały w Radzie Ligi posiada więc obecnie jedna tylko Polska.

Tego samego dnia (16 września) po południu zebrała się Rada Ligi Narodów na pierwsze posiedzenie w swym nowym składzie, powiększonym obecnie do liczby 14 członków. Wzięło w nim udział 8 nowych członków czyli państw, które dotychczas w radzie Ligi nie były reprezentowane, a mianowicie: Niemcy, Polska, Rumunja, Chili, San-Salvador, Kolumbja, Holandja i Chiny. Tak więc weszła Polska jednak do Rady Ligi Narodów jednocześnie z Niemcami, lecz na niezupełnie równych zasadach, co stanowi doraźną porażkę dyplomacji polskiej.

Drugą taką porażkę poniosła dyplomacja polska, mając całą uwagę zwróconą na zachód w kierunku Ligi Narodów, na swoim bliskim wschodzie przez dojście do skutku i podpisanie w Moskwie traktatu o wzajemnej nieagresji i neutralności między Związkiem Republik Sowieckich a Litwą. W traktacie tym między innemi bardzo niejasno określone zostało stanowisko Sowietów wobec Wilna. W odpowiedzi na to rząd polski wystosował do rządu sowietów notę, w której z całą stanowczością podkreślił, że przynależność Wilna do Polski została tak w traktacie Ryskim, jak i następnie decyzją Rady Ambasadorów, raz na zawsze ustaloną. *F. L.*

PRZEGLĄD SPRAW POLSKICH.

Noworoczny dzień 1-go stycznia 1926 roku zastał u steru władzy w Polsce rząd koalicyjny, parlamentarny, złożony z przedstawicieli wszystkich stronnictw polskich, od Związku Ludowo-Narodowego do Polskiej Partji Socjalistycznej włącznie, z p. Aleksandrem Skrzyńskim jako prezesem rady ministrów i ministrem spraw zagranicznych na czele. Rząd ten powołany został do życia dnia 20 listopada r. 1925 po upadku gabinetu pozaparlamentarnego i t. zw. fachowego p. Władysława Grabskiego, kiedy to załamała się linja optymistycznej polityki tego wybitnego zresztą finansisty i twórcy złotego polskiego, a zostawiony przez niego dwumiljardowy budżet wydatków nie znajdował realnego pokrycia. Wtedy to pod grozą katastrofy finansowej państwa udało się p. Skrzyńskiemu, który od prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej p. Stanisława Woj-

ciechowskiego otrzymał misję tworzenia gabinetu ministrów, pozyskać do swego gabinetu przedstawicieli wszystkich większych stronnictw polskich, czyli utworzyć t. zw. wielką koalicję sejmową, która też za rządy w kraju zdecydowała się wziąść na siebie całkowitą odpowiedzialność.

Na terenie sejmowym przycichły na razie walki partyjne. Rząd koalicyjny skierował swe wysiłki przedewszystkiem w kierunku zrównoważenia budżetu. Nowy minister skarbu p. Jerzy Zdziechowski, przedstawił swój własny projekt sanacji skarbowej, polegający na wprowadzeniu oszczędności w wydatkach, uzyskaniu nowych źródeł dochodów państwa i reformie administracji. Projekt ten uzyskał aprobatę sejmu i senatu i został też stopniowo wprowadzany w życie. Wskutek tego już w końcu stycznia 1926 r. zaproszony do Polski dla zbadania stanu jej finansów rzeczoznawca amerykański prof. Kemmerer w udzielonym przedstawicielom prasy wywiadzie mógł oświadczyć, że stan finansowy Polski stopniowo się polepsza, czego zresztą najwyraźniejszym dowodem było polepszenie się kursu złotego, który w początkach grudnia 1925 r. wynosił 10 zł. 50 gr. za 1 dolara, a już w połowie stycznia 1926 r. tylko 8 zł. 20 gr. za 1 dolara.

Przyciszenie się waśni partyjnych okazało się jednak krótkotrwałem. Spory rozpoczęły się na nowo, tak w łonie rządu koalicyjnego jak i w prasie, gdy najgroźniejsze niebezpieczeństwo już minęło i życie państwa poczęło już iść ustalonym nowym torem. Jabłkiem niezgody stał się pierwszy marszałek Polski Józef Piłsudski, który stał wówczas poza czynną służbą w armji, gdyż wobec braku przystosowanej do jego życzeń ustawy o naczelnych władzach wojskowych nie widział dla siebie odpowiedniego stanowiska w armji. Opracowany przez specjalną komisję i przedstawiony p. marszałkowi do zaopinjowania projekt o organizacji naczelnych władz wojskowych został przez niego uznany za nieodpowiedni. Dnia 9-go lutego na konferencji z p. prezydentem Rzeczypospolitej usiłuje marsz. Piłsudski nakłonić p. prezydenta Wojciechowskiego do zamianowania generalnego inspektora armji w drodze dekretu, czego jednak p. prezydent wobec nieuchwalenia jeszcze przez ciała ustawodawcze odnośnej ustawy oczywiście nie mógł uczynić. Członek rządu koalicyjnego, minister spraw wojskowych gen. Lucjan Żeligowski podawał się z tej racji nawet do dymisji, która jednak nie została przyjęta. Tem nie mniej marsz. Piłsudski lansuje swoje poglądy w wywiadach z przedstawicielami prasy lewicowej i jako prelegent w odczytach publicznych. Wyrażonemi przez marsz. Pił-

sudskiego poglądami uczuli się dotknięci inni wyżsi generałowie, a w szczególności gen. broni Szeptycki, który żądał pociągnięcia marsz. Piłsudskiego przed sąd generalski. Do żądania tego przyłączyło się 20 innych generałów, a gdy marsz. Piłsudski temu żądaniu odmówił, to gen. Szeptycki ogłosił w prasie list otwarty w obronie swego honoru, a następnie wystąpił z armji. Za gen. Szeptyckim ujęła się prasa stronnictw prawicowych, podczas gdy prasa lewicowa podtrzymywała stanowisko marsz. Piłsudskiego. Wśród wyższych oficerów armji wytworzyły się również dwa obozy i dwie orjentacje: zwolenników i przeciwników. Jednocześnie tarcia w łonie rządu i wśród stronnictw koalicyjnych już w końcu marca przy uchwalaniu prowizorjum budżetowego na kwiecień uwydatniły się tak silnie, że lada chwilę mogło nastąpić rozbicie się koalicji. Stronnictwa lewicowe bowiem, a mianowicie P. P. S. i N. P. R., stawiały nadmierne żądania w kierunku wydatków na świadczenia socjalne, co pociągnęłoby za sobą bankructwo państwa i inflację. Ostatecznie drogą wzajemnych kompromisów udało się jeszcze zażegnać przesilenie i dnia 30 marca prowizorjum budżetowe na kwiecień zostało uchwalone ze stosunkowo nieznacznym deficytem. Wskutek tego w kwietniu dolar już znowu podskoczył do 10 zł. 10 gr.

Premjer p. Skrzyński po zażegnaniu przesilenia rządowego wyjechał dnia 12 kwietnia do Pragi czeskiej rewizytować ministra Benesza, który w roku ubiegłym złożył rządowi polskiemu wizytę w Warszawie. Ta podróż ministra Skrzyńskiego do Pragi czeskiej przyczyniła się w bardzo wysokim stopniu do zacieśnienia stosunków przyjaźni między narodami polskim i czeskim i wywarła też bardzo dodatni wpływ na stanowisko Czech w sprawie usiłowań Polski odnośnie uzyskania stałego miejsca w Radzie Ligi Narodów. Dnia 13-go kwietnia nastąpiło w Warszawie uroczyste otwarcie już od dawna przez całe społeczeństwo polskie oczekiwanej radjotelefonicznej stacji narodowej. Stacja ta odtąd codziennie nadaje odczyty popularne, komunikaty gospodarcze i polityczne oraz koncerty, które z wielkiem zainteresowaniem słuchane są przez właścicieli i abonentów radjoaparatów w całem państwie, a także i zagranicą.

Po powrocie premjera Skrzyńskiego z Pragi czeskiej rozpoczęły się w łonie rządu i stronnictw koalicyjnych podczas obrad nad uchwaleniem prowizorjum budżetowego na maj i czerwiec oraz ustawy o zrównoważeniu budżetu jeszcze gwałtowniejsze tarcia z tych samych powodów, Według wniesionej przez ministra skarbu p. Jerzego Zdziechowskiego ustawy budżetowej miał być budżet całkowicie zrównoważony od 1-go lipca. Na maj i czerwiec zaś

wniesione zostało jeszcze prowizorjum budżetowe ze stopniowo zmniejszającym się deficytem. Socjaliści natomiast przez nadmierne żądania wydatków na świadczenia socjalne i kredytów na ożywienie życia gospodarczego dążyli wyraźnie do inflacji. Głównym jednak ich celem było wycofanie się pod tym pretekstem z koalicji rządowej, z obawy, że dalszy ich udział w rządzie spowodować może utratę ich popularności w szerokich, radykalnie usposobionych, masach robotniczych. Więc też dnia 21 kwietnia P. P. S. na wspólnem posiedzeniu komitetu wykonawczego i klubu parlamentarnego odrzuciła program ministra skarbu p. Zdziechowskiego i poleciła socjalistycznym ministrom, aby ustąpili z rządu. Wobec tego ministrowie Barlicki i Ziemięcki oraz wiceminister Hausner podali się do dymisji. Łącznie z ich dymisją podał się również do dymisji pr. Skrzyński wraz z całym gabinetem. Prezydent p. Wojciechowski na skutek nacisku stronnictw prawicowych jednak dymisji całego gabinetu nie przyjął, ponieważ koalicja stronnictw pomimo nawet wycofania się z niej P. P. S. jeszcze i tak posiadała dość znaczną większość w sejmie. Przyjętą została tylko dymisja socjalistycznych ministrów, na miejsce których powołani zostali czasowo urzędnicy w charakterze kierownikow odnośnych resortów. Wśród gwałtownej opozycji P. P. S., stronnictw chłopskich, mniejszości narodowych i komunistów uchwalił sejm dnia 27 kwietnia prowizorjum budżetowe na maj i czerwiec w przedłożeniu ministra Zdziechowskiego większością 44 głosów.

Mając tak znaczną większość w sejmie, p. Skrzyński jednak dnia 4-go maja z powodów, które logicznie nie znajdują żadnego uzasadnienia i pozostały nieodgadnioną zagadką, podał się do dymisji. Wraz z premjerem oczywiście ustąpić musiał cały gabinet ministrów. Nastąpiło jedno z najostrzejszych przesileń rządowych, jakie dotychczas przeżywała Polska. Poseł Chaciński, któremu p. prezydent powierzył misję utworzenia gabinetu ministrów po nieudanej próbie zrzekł się tego zadania. Następnie po również nieudanej próbie zrzekł się powierzonej mu misji poseł Witos. Z kolei podjęli się tworzyć rząd posłowie socjalistyczni Marek i Niedziałkowski, proponując marsz. Piłsudskiemu tekę ministra spraw wojskowych, lecz wobec tego, że marsz. Piłsudski odmówił przyjęcia proponowanego mu stanowiska, zrzekli się również misji tworzenia gabinetu. Dalej zrzekł się podobnej misji p. Władysław Grabski. Wreszcie dnia 10 maja, opierając się na stronnictwach dawnej koalicji rządowej bez udziału P. P. S. utworzył poseł Witos rząd.

Dnia 11 maja rząd z p. Witosem na czele został zaprzysiężony

i objął urzędowanie. Prasa lewicowa rozpoczęła przeciwko niemu zaciętą walkę podjazdową. W tym samym dniu 11 maja ukazał się w „Kurjerze Porannym“ wywiad z marsz. Piłsudskim, zwrócony swem ostrzem przeciw rządowi. Wywiad ten na rozkaz rządu został skonfiskowany.

Dnia 12 maja niektóre oddziały wojskowe zebrane jeszcze na rozkaz b. ministra wojny gen. Żeligowskiego, na ćwiczenia w okolicy Rembertowa, zbliżyły się pod dowództwem marsz. Piłsudskiego ku stolicy, zajmując część miasta. W godzinach południowych nastąpiło na moście im. ks. Poniatowskiego spotkanie się prezydenta p. Wojciechowskiego z marsz. Piłsudskim, przyczem p. prezydent zażądał od marsz. Piłsudskiego poddania się prawowitej władzy. Marsz. Piłsudski odmówił. Ku wieczorowi między wojskiem stacjonowanem w Warszawie, a oddziałami marsz. Piłsudskiego doszło do utarczek. Ponieważ niektóre oddziały wojsk rządowych, a w szczególności 36 pułk piechoty i 1 pułk szwoleżerów przeszły na stronę marszałka Piłsudskiego, zostały oba mosty przez niego opanowane i oddziały jego wtargnęły do środka Warszawy.

Dnia 13 maja przez cały dzień toczyły się walki na ulicach Warszawy.

Dnia 14 maja oddziały marsz. Piłsudskiego, otrzymawszy znaczne posiłki, zajęły ruchem oskrzydlającym Belweder, broniony przez wojska rządowe. Prezydent p. Wojciechowski wraz z premjerem Witosem i niektórymi członkami rządu udał się do Wilanowa, skąd wysłał swego kapelana ks. Tokarzewskiego i oficera adjutantury mjr. Mazurka do marszałka sejmu, prosząc go, by dla uniknięcia dalszego krwi rozlewu spowodował zawieszenie broni. Następnie p. prezydent Wojciechowski na ręce marszałka sejmu, jako prawowitego jego zastępcy złożył godność prezydenta Rzeczypospolitej, a prezes rady ministrów p. Witos zgłosił dymisję gabinetu. Śpieszące na pomoc rządowi pułki poznańskie i pomorskie częściowo zostały zatrzymane w drodze, częściowo przyszły za późno. Liczba ofiar „przewrotu majowego“ wynosiła 300 zabitych i 1000 rannych.

Dnia 15 maja w porozumieniu z marsz. Piłsudskim i marszałkiem sejmu Ratajem utworzył poseł prof. Kazimierz Bartel rząd w następującym składzie ministrów:

prezes rady ministrów i minister kolei—prof. Kazimierz Bartel,

minister spraw wewnętrzn.—wojewoda poleski gen. Kazimierz Młodzianowski,

minister spraw wojskowych—marsz. Józef Piłsudski,

minister skarbu—podsekr. stanu p. Gabryel Czechowicz,

minister sprawiedliwości—prof. uniw. Wacław Makowski,

minister przemysłu i handlu—dyr. depart. Hipolit Gliwic,

minister robót publicznych — prof. politechniki dr. Witold Broniewski,

minister pracy i opieki społecznej — dr. Bronisław Jurkiewicz,

kierownik ministerstwa spraw zagranicznych—August Zaleski,

kierownik ministerstwa wyzn. relig. i ośw. publ. — prof. Józef Mikułowski-Pomorski,

kierownik ministerstwa rolnictwa i dóbr państwowych oraz ministerstwa reform rolnych—podsekr. stanu dr. Józef Raczyński.

Nowy rząd wraz z marszałkiem sejmu posłem Ratajem przystąpił natychmiast do pracy — przedewszystkiem nad zwołaniem zgromadzenia narodowego celem wyboru nowego prezydenta Rzeczypospolitej. Termin zebrania się zgromadzenia narodowego, złożonego ze wszystkich członków sejmu i senatu, oznaczony został na 31 maja. Podczas wyborów otrzymał marsz. Piłsudski 292 głosy, a kandydat prawicy, wojewoda poznański Adolf hr. Biniński 193 głosy. Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej wybrany został marsz. Piłsudski, który jednak zrzekł się przyjęcia wyboru i wskazał jako swego kandydata prof. politechniki lwowskiej Ignacego Mościckiego.

Następnego dnia, t. j. 1-go czerwca odbyło się ponowne zebranie Zgromadzenia Narodowego dla dokonania nowego wyboru. Podczas pierwszego balotowania otrzymał prof. Ignacy Mościcki 215 głosów, Adolf hr. Biniński 211 głosów i poseł Zygmunt Marek 56 głosów. Z powodu braku absolutnej większości odbyło się nowe balotowanie, podczas którego padło głosów: prof. Ignacy Mościcki 281, Adolf hr. Biniński 211 i poseł Zygmunt Marek 1. Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej wybrany został prof. Ignacy Mościcki, który wybór przyjął. Dnia 4-go czerwca odbyło się uroczyste zaprzysiężenie prezydenta Mościckiego w b. zamku królewskim w Warszawie. Na ręce nowego prezydenta zgłosił premjer p. Bartel, stosownie do zwyczaju, dymisję całego gabinetu, a następnie otrzymał od niego misję utworzenia nowego rządu.

Dnia 8-go czerwca przedstawił p. Bartel prezydentowi Rzeczypospolitej do zatwierdzenia listę nowego gabinetu ministrów, który był prawie identyczny z poprzednim za wyjątkiem ministra skarbu, którym został p. Klarner, oraz ministra przemysłu i handlu, którego tekę zamiast p. Gliwica objął p. inż. Kwiatkowski. Lista ta została przez p. prezydenta zatwierdzona, i nowy rząd złożył przysięgę na konstytucję.

W ten sposób dokonany „przewrót majowy“ został zelegalizowany.

Uwięzieni generałowie Rozwadowski, Zagórski, Jaźwiński i b. minister wojny gen. Malczewski, którzy w czasie przewrotu brali udział w walkach po stronie poprzedniego rządu, zostali przewiezieni do więzienia wojskowego w Wilnie na Antokolu. Z pośród nich gen. Jaźwiński i Malczewski dopiero po kilku miesięcach zostali wypuszczeni na wolność, a gen. Zagórskiego i Rozwadowskiego jeszcze oczekują sprawy sądowe.

Prasa lewicowa oraz zwolennicy marsz. Piłsudskiego rozpoczęli dość ożywioną akcję pod hasłem t. zw. „odrodzenia moralnego“, zmierzającą do rozwiązania sejmu i senatu, zmiany konstytucji w kierunku wzmocnienia władzy prezydenta oraz specjalnych pełnomocnictw dla rządu. Sejm zwołany został dnia 22 czerwca i rzeczywiście rząd pod przewodnictwem p. Bartla wraz z prowizorjum budżetowem na najbliższe 3 miesiące wniósł do sejmu projekty ustaw o zmianie konstytucji i pełnomocnictw dla rządu, a jednocześnie wycofał z sejmu wniesiony przez gabinet p. Skrzyńskiego projekt ustawy o organizacji naczelnych władz wojskowych, którą marsz. Piłsudski już wówczas uznał za nieodpowiednią. Stronnictwa prawicowe postanowiły wykorzystać wniesiony przez rząd projekt zmiany konstytucji w kierunku przeprowadzenia także zmiany ordynacji wyborczej i opracowały swoje projekty, idące dalej od rządowego projektu w kierunku rozszerzenia władzy prezydenta, ukrócenia samowoli posłów i zmiany ordynacji wyborczej. Tym projektom jednak energicznie przeciwstawiły się stronnictwa lewicowe i mniejszości narodowe. W rezultacie uchwalił sejm dnia 22 lipca zmiany niektórych paragrafów konstytucji, rozszerzające kompetencje prezydenta w sposób stosunkowo nieznaczny, a mianowicie nadający mu prawo do wydawania dekretów z mocą ustaw w czasie gdy sejm i senat są rozwiązane, a także prawo do rozwiązania sejmu i senatu w pewnych ściśle ograniczonych warunkach. Jednocześnie uchwalił sejm także dla rządu pełnomocnictwa do wydawania ustaw w drodze dekretów w określonym zakresie.

W dziedzinie finansów i budżetu państwa poszedł minister skarbu p. Klarner raczej po linji wytkniętej przez b. ministra skarbu p. Zdziechowskiego. Zresztą i socjaliści przy uchwalaniu budżetów na III-ci i IV-ty kwartał nie ponawiali już więcej swoich poprzednich nadmiernych żądań na świadczenia socjalne i w kierunku inflacji. Bardzo wydatnie dla polepszenia się sytuacji finansowej państwa przyczynił się od połowy lata znacznie wzmożony eksport

węgla polskiego zagranicę, spowodowany przewlekłym strajkiem górników w Anglji i od września roku ubiegłego stale czynny bilans handlowy z wciąż wzrastającem saldem na korzyść Polski. Złoty polski po pewnych wahaniach utrzymał się przy kursie 9 zł. za dolar.

Przy częściowej rekonstrukcji gabinetu p. Bartla w ciągu lata ministrem wyznań religijnych i oświecenia publicznego został prof. Sujkowski, który przedewszystkiem odznaczył się tem, że zamknął kilka szkół polskich, przekazując je ukraińcom, a jednocześnie naraził się żydom. Dlatego też kiedy po wakacjach letnich zebrał się sejm w dniu 20 września dla uchwalenia prowizorjum budżetowego zgłosiły zaraz na pierwszem posiedzeniu kluby Związku Ludowo-Narodowego i Chrześcijańskiej Demokracji wniosek o wyrażeniu votum nieufności ministrowi Sujkowskiemu oraz ministrowi spraw wewnętrznych Młodzianowskiemu. Przeciw min. Młodzianowskiemu znowu wysunięto ten zarzut, że usunął kilku zdolnych pracowników z wyższych stanowisk administracyjnych i zamianował na ich miejsce swoich zwolenników, czem naraził sobie prawie wszystkie stronnictwa. Rządowe przedłożenie budżetowe na IV kwartał odesłane zostało do komisji budżetowej sejmu, która skreśliła w niem 37 miljonów złotych, ustanawiając sumę wydatków kwartalnych globalnie na 450 miljonów złotych. Sejm jednak na posiedzeniu w dniu 24 września uchwalił prowizorjum budżetowe nieznaczną większością w brzmieniu rządowem, a następnie bardzo znaczną większością uchwalił votum nieufności dla ministrów Młodzianowskiego i Sujkowskiego. Tego samego dnia premjer p. Bartel dla zaznaczenia solidarności z powyżej wymienionymi ministrami podał się do dymisji i wyjechał do Druskienik, gdzie na wypoczynku letnim bawił marsz. Piłsudski. Po powrocie do Warszawy, dnia 27-go września otrzymał p. Bartel znowu misję tworzenia gabinetu i przedstawił p. prezydentowi do zatwierdzenia listę ministrów w tym samym niezmienionym składzie (wraz z ministrami Sujkowskim i Młodzianowskim). Lista została zatwierdzoną. Rozchodziły się także pogłoski o zamiarze rozwiązania sejmu. Tymczasem senat przywrócił uchwałę komisji budżetowej sejmu, skreślając 37 miljonów złotych i ustanawiając budżet wydatków kwartalnie na 450 miljonów zł. Wobec wytworzonej przez rząd p. Bartla sytuacji politycznej, wyrażającej się w zlekceważeniu woli sejmu, uchwalił sejm na posiedzeniu w dniu 1 października przyjąć poprawkę senatu, skreślającą w prowizorjum budżetowem 37 miljonów złotych, co było równoznacznem z wyrażeniem votum nieufności dla całego rządu. Na skutek tego rząd p. Bartla podał się ponownie do dymisji.

Misję utworzenia nowego gabinetu ministrów otrzymał marsz Piłsudski, który dnia 2 października utworzył nowy rząd, zatwierdzony przez p. prezydenta Rzeczypospolitej następującem pismem:

Do Pana Józefa Piłsudskiego Marszałka Polski w Warszawie.

Mianuję Pana Prezesem Rady Ministrów i Ministrem Spraw Wojskowych. Równocześnie na wniosek Pański mianuję p. p.:

Prof. d-ra Kazimierza Bartla posła do sejmu Rzeczypospolitej Polskiej — ministrem i poruczam Mu kierownictwo ministerstwa W. R. i O. P.

Gen. brygady Feliksa Sławoj-Składowskiego—Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawa ministrem Spraw Wewnętrznych.

Aleksandra Meysztowicza—ministrem Sprawiedliwości.

Gabryela Czechowicza –podsekretarza stanu w min. Skarbu—ministrem Skarbu.

Karola Niezabitowskiego — ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego — ministrem Przemysłu i Handlu.

Inż. Pawła Romockiego—ministrem Komunikacji.

Inż. Jędrzeja Moraczewskiego posła do sejmu Rzeczypospolitej ministrem Robót Publicznych.

D-r. Stanisława Jurkiewicza — ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

D-r. Witolda Staniewicza — docenta uniwersytetu S. B. — ministrem Reform Rolnych.

Warszawa, 2. X. 1926 r.

(—) Prezydent Rzeczypospolitej *I. Mościcki.*

(—) Prezes Rady Ministrów *J. Piłsudski.*

Po dokonaniu nominacji rządu sesja sejmowa została zamknięta. Charakterystycznem w tym gabinecie premjera Piłsudskiego jest to, że zasiadają w nim politycy tak różnych przekonań, jak poseł socjalistyczny Moraczewski i monarchiści Meysztowicz i Niezabitowski.

W dniach 28, 29 i 30 sierpnia odbył się w Warszawie, celem przeciwstawienia się tym nastrojom, które towarzyszyły dokonaniu przewrotu majowego, ogólno-polski zjazd katolicki połączony z uroczystością 200-lecia kanonizacji Św. Stanisława Kostki. W zjeździe wzięło udział 30 tysięcy osób z różnych dzielnic Polski oraz liczne delegacje od organizacji katolickich innych narodów. Przewodniczącym zjazdu wybrany został ks. Janusz Radziwiłł. Uchwały zjazdu, powzięte w sprawie prawa małżeńskiego, wraz z gorącym protestem przeciw projektom zaprowadzenia w Polsce ślubów cy-

wilnych z dopuszczalnością rozwodów wręczone zostały marszałkowi sejmu.

Jako bardzo pocieszający objaw w życiu polskiem zanotować należy podjęte nareszcie przez sfery rządowe kroki w celu stworzenia polskiej floty handlowej. W tym celu dnia 3 sierpnia odbyło się pod przewodnictwem marszałka Rataja pierwsze posiedzenie komitetu floty narodowej z udziałem członków rządu, przedstawicieli wojskowości i prezesa sejmowej komisji morskiej. Wybrano komitet wykonawczy, w którego skład weszli: minister komunikacji, szef departamentu marynarki, wojewoda pomorski i prezez Banku Gospodarstwa Krajowego. Dnia 13 września nabył rząd na podstawie uchwały tegoż komitetu od stoczni gdańskiej 2 statki pasażerskie o pojemności 500 tonn każdy, dla obsługi wybrzeża polskiego i utrzymywania regularnego połączenia okrętowego Gdyni z Gdańskiem i Helem. Ponadto zaprojektowane zostało nabycie jeszcze 4 statków o większej pojemności celem ustanowienia stałej komunikacji okrętowej między Gdynią a portami państw skandynawskich i Anglji.

Szeroko omawiany w całej prasie polskiej był śmiały lot pilota polskiego, por. Orlińskiego: Warszawa—Tokio. Por. Orliński wyleciał z lotniska Mokotowskiego 28 sierpnia rano w towarzystwie mechanika sierżanta Kubiaka na aparacie „Breguet“ 19 o sile 450 koni mech. i przy niezbędnych przystankach dla nabrania benzyny i wypoczynku wylądował w Tokio dnia 5 września przebywszy tę niezmiernie daleką przestrzeń w przeciągu 8 dni. Dnia 7 września cesarz Japonji udekorował por. Orlińskiego orderem Wschodzącego Słońca VI stopnia, a sierż. Kubiaka tymże orderem VII stopnia.

W dziedzinie międzynarodowych zawodów sportowych wymienić należy świetne zwycięstwo kawalerzystów polskich w Nicei — w szóstym i siódmym dniu międzynarodowych konkursów hippicznych, w których rozegrano ciężki konkurs „prix de Monaco“. Pierwsze w nich miejsce zajął rotm. 23 pułku ułanów Chojecki na kl. „Kora“, drugie rotm. 1 p. szwoleżerów Dziadulski na wał. „Hannibal“.—Pozatem rekord światowy osiągnęła zawodniczka polska Konopacka na międzynarodowych zawodach kobiecych lekkoatletycznych w Goteburgu (Szwecja) w rzucaniu dyskiem, dokonując rzutu na odległość 37,71 metrów. Tem niemniej jednak i bolesne straty poniósł naród polski w ciągu ubiegłego 1926 roku.

Dnia 10 czerwca zmarł w Paryżu, syn największego wieszcza polskiego Adama Mickiewicza, Władysław Mickiewicz, który jakkolwiek wychowany na obczyźnie, to jednak sercem jaknajściślej

ROK 1926 W OBRAZACH

DODATEK ILUSTROW. DO WILEŃSKIEGO KALENDARZA INFORMACYJNEGO
NA 1927 ROK

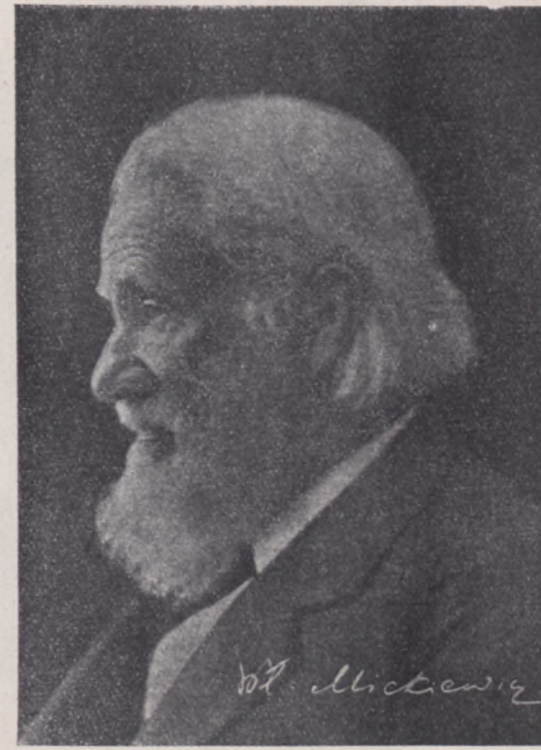
PORTRET PREZYDENTA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ PROFESORA IGNACEGO MOŚCICKIEGO, OBRANEGO PRZEZ ZGROMADZENIE NARODOWE D. 1-VI 1926 R.

według płaskorzeźby art. rzeźb. Apolinarego Głowińskiego, Warszawa

CI, CO ODESZLI...

Jan Kasprowicz, zm. dnia 1-go sierpnia 1926 roku

Władysław Mickiewicz, zm. dnia 10 czerwca 1926 r.

KONKURS NA POMNIK A. MICKIEWICZA W WILNIE

Fot. J. Bułhak

I-a Nagroda: projekt St. Szukalskiego

Fot. J. Bułhak

II-ga Nagroda: projekt R. Jachimowicza

INGRES NOWEGO ARCYBISKUPA—METROPOLITY WILEŃSKIEGO

J. E. Ks. Arcybiskup
Romuald Jałbrzykowski.

Fot. L. Siemaszko

Z UROCZYSTOŚCI INGRESOWYCH

Duchowieństwo i delegacje, oczekujące na przybycie Arcypasterza u wylotu Ostrej Bramy.

Fot. L. Siemaszko

UROCZYSTOŚCI 3-go MAJA w WILNIE

Fot. L. Siemaszko

Defilada wojskowa: Ułani.

Fot. L. Siemaszko

Grupa Dowborczyków pod Katedrą.

Z ŻYCIA WILNA

Wojsk. Konkursy Hippiczne:
Por. M. Kamiński z 3 D. A. K.
na „Hopie"

Fot. Pol. Sp. Fotogr. „Polfot."
Wilno, Mickiewicza 23

Kiermasz na placu Łukiskim *Fot. L. Siemaszko*

Wojsk. Konkursy Hippiczne:

Mjr. D. Ekse z 23 p. uł.
na „Ibisie"

Fot. Pol. Sp. Fot. „Polfot"
Wilno, Mickiewicza 23

ZE SCENY WILEŃSKIEJ

L. Pilatti, artystka teatru Polskiego w „Lutni"

Juljusz Osterwa, twórca i kierownik teatru „Reduta"

Adam Ludwig, artysta operowy i kierownik działu operowego teatru „Reduta"

Wanda Hendrichówna, śpiewaczka operowa (jako wykonawczyni partji tytuł. w op. Halka)

WILNO Z LOTU PTAKA

Ze zbiorów Wil. Kom. L. O. P. P.

złączony był z krajem, a w salonach jego w Paryżu wszyscy przebywający tam polacy znajdowali zawsze jaknajserdeczniejsze przyjęcie. W spuściźnie zaś swojej literackiej pozostawił ś. p. Władysław Mickiewicz bardzo cenną monografję o wielkim swoim ojcu.

Dnia 1 sierpnia znowu w Harendzie pod Zakopanem zmarł wybitny poeta i prof. literatury polskiej na wszechnicy lwowskiej Jan Kasprowicz, autor cyklu potężnych w swej treści myślowej i wyrazie, jakkolwiek krótkich poematów, zawartych w książkach „Księga Miłości“, „Księga Ubogich“, „Salve Regina“, „Hymny“, które w literaturze polskiej pozostaną na zawsze trwałym po nim pomnikiem. Dalej nietylko poezja, ale i muzyka polska odczuła niepowetowaną krzywdę przez śmierć wykwintnego poety Edwarda Słońskiego, którego wiersze o wybitnie lirycznym nastroju i wprost klasyczne w formie i stylu, stanowiąc dla bardzo wielu muzyków współczesnych pożądane tematy dla kompozycji pieśni, stały się podstawą dla współczesnego pieśniarstwa polskiego.

F. L.

PRZEGLĄD WILEŃSKI.

Pod koniec roku 1925, a mianowicie w dniu 23 grudnia, odbyło się w odnowionym gmachu Teatru Wielkiego na Pohulance pierwsze inauguracyjne przedstawienie zespołu „Reduty“, wystawiony został dramat Stanisława Wyspiańskiego „Wyzwolenie“. Było to w życiu kulturalnem Wilna zdarzenie o decydującem znaczeniu. „Reduta“ — zespół teatralny ze swoją odrębną, niemal klasztorną dyscypliną artystyczną! „Reduta“ — teatr, który już w Warszawie zażywał sławy pierwszego w Polsce teatru eksperymentalnego! „Reduta“—której kierownikiem jest tak słynny artysta, jak Juljusz Osterwa, — w Wilnie!

Publiczność wileńska była zelektryzowaną, zahypnotyzowaną, wprost zachwyconą zespołem, grą i samem pojawieniem się „Reduty“ w Wilnie. Istotnie też wniosła z sobą „Reduta“ duże wartości — przedewszystkiem artystyczne. Nie szła ona w Wilnie po linji eksperymentalnej wprowadzania nowości inscenizacyjnych, lecz każda wystawiana przez nią sztuka otrzymała szatę nadzwyczaj starannie wykończoną, była graną bez suflera, przyczem każda rola i każda poszczególna scena w sztuce musiała być dociągnięta do właściwego i możliwie najwyższego wyrazu. Również i repertuar

był wysokowartościowy i—co ze szczególniejszem podkreślić należy uznaniem — wyłącznie na polskiej twórczości dramatycznej oparty. Po inauguracyjnem „Wyzwoleniu“ Wyspiańskiego grała „Reduta“: „Przepióreczkę“ Żeromskiego, „W małym domku“ Rittnera, „Nowy Don Kiszot“ Fredry z muzyką Moniuszki, „Wesele“ St. Wyspiańskiego, „Turonia“ Żeromskiego, „Dom otwarty“ Bałuckiego, „Ewę“ Szaniawskiego, „Siostry“ Grzymała-Siedleckiego, „Djabła i Karczmarkę“ Krzywoszewskiego, „Fircyka w zalotach“ Zabłockiego z Juljuszem Osterwą w roli tytułowej i z dołączeniem jednoaktowej stylowej opery włoskiej z 18-go wieku „Il matrimonio segreto“ w wybornem wykonaniu p.p. Adama Ludwiga, Hendrichówny i Pekkerówny, wreszcie na zakończenie sezonu wystawiła „Reduta“ na dziedzińcu uniwersyteckim, na tle fasady kościoła Św. Jana jako misterjum przyswojonego literaturze polskiej przez Słowackiego „Księcia Niezłomnego“ Calderona. Z początku też tłumnie publiczność uczęszczała do teatru „Reduty“. Na dłuższy dystans jednak nie starczyło jej wytrwałości do tak wysokiego tonu. Zresztą bezimienna gra artystów, zawsze jednakowo dobra, bez silniejszych świateł i cieni, stawała się bezbarwną. Publiczność przeważnie interesuje się nietylko wykonaniem roli, lecz także artystami jako ludźmi, chce nietylko widzieć jak dana rola jest wykonaną, lecz także wiedzieć, kto ją wykonywa, chce wypowiedzieć swe zdanie nietylko o grze, lecz także o artyście, a tej możności, przy bezimiennym systemie występów artystów „Reduty“, była pozbawioną. Pod koniec sezonu zimowego wobec znacznie zmniejszonej frekwencji publiczności i braku wydatniejszych subwencji ze strony rządu znalazła się też „Reduta“ w poważnych kłopotach finansowych. Wreszcie dnia 2-go czerwca wyjechał cały zespół „Reduty“ na tourné artystyczne po całej Polsce, i w tym roku na stałe już nie osiedli się w Wilnie, a tylko w Grodnie, gdzie znalazł lepsze warunki—przedewszystkiem pomieszczenia dla artystów, a następnie pracy w gmachu teatru miejskiego.

Zespół „Reduty“ jednak podczas pobytu swego w Wilnie zaznaczył także i poza teatrem swoją pracę kulturalno-artystyczną w dość wydatnej mierze, desygnując bardzo często swoich członków bądź to jako deklamatorów, bądź też reżyserów do różnych imprez artystycznych ze strony organizacji społecznych. Największą zaś z takich imprez, która wilnianom trwale zapisze się w pamięci, były urządzone w dniach 25-go i 26-go kwietnia przez akademików U. S. B. i w opracowaniu kierownika literackiego „Reduty“ p. Mieczysława Limanowskiego widowiska ludowe na ulicach Wilna pod

nazwą „Bazyliszek“ czyli „Smok na Bakszcie“. Temat do tego zajmującego widowiska zaczerpnięty został z wydanej w r. 1925 przez księgarnię Józefa Zawadzkiego i już bardzo popularnej książki D-ra Władysława Zahorskiego p. t. „Legendy Wileńskie“, przyczem bardzo zręcznie przeprowadzoną została myśl, że smokiem, który trapi mieszkańców Wilna, jest własna ich gnuśność i ociężałość wobec wszelkich twórczych porywów ducha. Więc zadecydowano, że tego „smoka“ obowiązkowo trzeba utopić w Wilji, co też zostało dokonanem wśród przystosowanej do tego uroczystej ceremonji. Czy jednak określony w tym symbolu cel został ociągnięty, to już jest zgoła inne pytanie.

Drugi gmach teatru polskiego w Wilnie, a mianowicie gmach „Lutni“, który po wyjeździe dyrektora Rychłowskiego z jego zespołem do Grodna, przez cały sezon zimowy stał pusty, a tylko od czasu do czasu otwierał swoje podwoje dla występów artystów warszawskich z przeważnie lekkim repertuarem oraz na poranki muzyczne, stał się w ciągu lata po wyjeździe „Reduty“ placówką bardzo ożywioną i przez publiczność chętnie odwiedzaną. Osiedlił się w nim bowiem zespół, utworzony na okres letni przez p. Leona Wołłejkę, który grając repertuar lekki, komedjowy i farsowy, przy cenach zniżonych już do ostatnich możliwych granic i dla każdego dostępnych, zjednał sobie dość liczną frekwencję i przetrwał do rozpoczęcia się nowego sezonu teatralnego, do 1-go września. Pozatem w ciągu lata przyjeżdżały na kilkudniowe lub kilkutygodniowe występy w letnim teatrze w ogrodzie po-Bernardyńskim poszczególne zespoły operetkowe, to z Elną Gistedt, to z Lucyną Messal, to z p.p. Sempolińskim i Dowmuntem na czele, a podczas urządzanych — za przykładem lat ubiegłych — w ogrodzie po-Bernardyńskim koncertów symfonicznych stanowiły niemałą atrakcję występy tak znakomitych śpiewaków jak Gruszczyński, Didur, Dygas i Kochańska oraz wybitnych skrzypków-wirtuozów Kontorowicza i Erdenki.

W dziedzinie sztuk plastycznych odznaczył się rok 1926 większem ożywieniem niż lata ubiegłe; można nawet powiedzieć, że stanowił w kierunku rozwoju zainteresowania się szerszych kół społeczeństwa tą dziedziną życia dość poważny krok naprzód. Wyrazem tego są wystawy: wzrastająca na nich frekwencja publiczności i nabywanie dzieł sztuki. I tak na przeciąg miesiąca stycznia urządzoną była w sali zebrań chóru „Lutni“ wystawa akwarel Anny Römerowej, która cieszyła się bardzo liczną frekwencją i zyskała niezwykłą na Wilno cyfrę: 15 sprzedanych obrazów.

W końcu kwietnia znowu otwartą została na przeciąg kilku

tygodni doroczna wystawa prac Wileńskich Artystów-Plastyków która wskutek tego, że dzięki życzliwemu ustosunkowaniu się p. wojewody wileńskiego oddaną została dla niej, oczywiście bezpłatnie, wielka sala przyjęć w pałacu Reprezentacyjnym, również nie dała deficytu. Bardzo wielkie zainteresowanie wśród społeczeństwa wileńskiego wzbudziła otwarta w ciągu lata przez Wileński Oddział Ligi Morskiej i Rzecznej w salach Kasyna Oficerskiego wielka wystawa propagandowa idei morza polskiego z udziałem przedstawicieli instytucji i polskiej marynarki wojennej. Na wystawie tej obok modeli i części okrętowych, tablic z wykresami, wykazującemi, ile korzyści może Polska osiągnąć z należytej eksploatacji posiadanego obecnie skrawka wybrzeża morskiego, działu rybołóstwa, sportu wodnego i żeglugi śródlądowej, znajdował się także specjalny dział krajobrazu morskiego, zawierający około 60 obrazów, przedstawiających widoki morskie i sceny życia ludzkiego ściśle z morzem związane. Krajobraz morski jest w sztuce polskiej zjawiskiem nowem i rozwój jego poniekąd datuje się od przyznania Polsce dostępu do morza i zrzeszenia się grona artystów w „Koło marynistów polskich", którego już kilkuletnim prezesem jest wybitny pioner polskiego krajobrazu morskiego Włodzimierz Nałęcz. Zainteresowanie się społeczeństwa było też ze względów powyższych zupełnie zrozumiałe. Natomiast urządzona w Wilnie w październiku okrężna wystawa prac artystów krakowskich, zawierająca dzieła tak znakomitych mistrzów pędzla polskiego, którzy sławę sztuki polskiej roznieśli daleko poza granicami kraju, jak Teodor Axentowicz, Wojciech Kossak, Leon Wyczółkowski, Vlastimil Hofman i kilku innych, z niezrozumiałych przyczyn była mniej licznie zwiedzaną, jednakże kilka obrazów z tej wystawy zostało nabytych. W październiku również otwarty został przy ul. Mickiewicza 23 „Wileński Dom Sztuki", którego celem jest urządzanie wystaw oraz sprzedaż i kupno obrazów, rzeźb, antyków, dywanów, kilimów i wyrobów sztuki stosowanej. Tego rodzaju impreza, ułatwiająca artystom zbyt swoich prac, a publiczności dogodne ich nabycie była w Wilnie już oddawna pożądaną.—Z początkiem sezonu jesiennego zaczął na nowo wychodzić „Przegląd Artystyczny", który na okres letni był czasowo zawieszony. Jedyne to czasopismo ilustrowane w Wilnie, omawiające obok spraw teatralnych, przeważnie dziedzinę sztuk plastycznych, postawione jest pomimo dość skromnych jeszcze rozmiarów na wysokim poziomie kulturalnym.

Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, który—jak wykazała urządzona przy końcu roku akademickiego

wystawa sprawozdawcza prac jego uczniów — poszczycić się może już bardzo poważnemi rezultatami swojej działalności, poniósł w tym roku dotkliwą stratę przez decyzję b. ministra Sujkowskiego dotyczącą stopniowego skasowania, ze względów oszczędnościowych, istniejącego dotąd i dobrze prosperującego działu architektury.

Przy wyborach władz akademickich na rok 1926/7 wybrani zostali:

Rektorem—Jego Magnificencja prof. dr. Marjan Zdziechowski, dziekanami: wydziału humanistycznego: prof. dr. Jan Oko, teologicznego: ks. prof. dr. Ignacy Świrski, prawa i nauk społecznych: prof. dr. Wacław Komarnicki, matematyczno-przyrodniczego: prof. dr. Piotr Wiśniewski, lekarskiego: prof. dr. Zenon Orłowski, a wydziału sztuk pięknych: prof. Juljusz Kłos.

Kontakt uniwersytetu ze społeczeństwem zacieśnił się w r. 1926 jeszcze bardziej przez cały szereg wygłoszonych przez profesorów uniwersytetu odczytów publicznych z różnych dziedzin wiedzy. Zbliżenie się społeczeństwa z życiem akadem. znajdowało swój wyraz podczas urządzanych przez nich imprez artystycznych, jak „Szopka akademicka“, konkursy poezji, widowiska ludowe „Bazyliszek na Bakszcie“, doroczny bal akademicki i wieczory artystyczno-literackie.

Szczególniejsze uznanie zyskały sobie drobiazgi artystyczne z wytwórni studentek Wydziału Sztuk Pięknych U. S. B. p. t. „Zielony kot“, z pośród których przedewszystkiem wykonane na loterję fantową Akademickiej Bratniej Pomocy figurki z masy papierowej ludzi, zwierząt i kompozycje fantastyczne Zofji Tyszkówny swoją niezwykłą oryginalnością pomysłów cieszyły się wielkiem powodzeniem i zjednały ich autorce liczne dalsze zamówienia.

Z pośród wycieczek, które podobnie jak i w latach ubiegłych, przyjeżdżały z różnych dzielnic Polski zwiedzać pamiątki i zabytki historyczne Wilna, wyszczególnić należy z państw obcych: wycieczkę węgierskiego klubu literacko-artystycznego „Patria“ oraz wycieczkę dziennikarzy czeskich i słowackich, których opinja o Wilnie i Wileńszczyźnie może mieć duże znaczenie polityczne. Z tego względu też wymienić wypada kilkudniowy pobyt w Wilnie p. Paul-Boncour'a, zastępcy delegata Francji do Rady Ligi Narodów. Dobrze się też stało, że nareszcie w r. 1926 władze państwowe jednocześnie z zakończeniem rozbiórki soboru i oczyszczeniem Placu Saskiego w Warszawie dokonały także rozbiórki resztek pomników po b. zaborcach w Wilnie, a mianowicie rozbiórki cokołu pomnika Katarzyny II na Placu Katedralnym i pomnika Murawjewa (Wieszatiela) na placu Napoleona. Resztki tych pomników bowiem aż nazbyt długo

raziły ludność polską Wilna, jak również i przybywające do Wilna polskie wycieczki, a u obcych wywoływały wyrazy zdumienia.

Sprawa zaś budowy pomnika Adama Mickiewicza w Wilnie teraz zdaje się jest już na dobrej drodze. Na ogłoszony przez Główny Komitet Budowy tegoż pomnika konkurs, którego termin upłynął w dniu 1 października, nadesłano 68 projektów, z pośród których sąd konkursowy przyznał: nagrodę I projektowi Stanisława Szokalskiego z Paryża, nagrodę II projektowi Rafała Jarnimowicza, z Wilna, nagrodę III projektowi Mieczysława Lubelskiego z Warszawy. Dnia 14 listopada otwartą została na przeciąg kilku tygodni wystawa nadesłanych modeli konkursowych. Przeważna część prasy jak również i publiczności wileńskiej nie solidaryzuje się z wyrokiem sądu konkursowego i wydała o nagrodzonych projektach swój sąd bardzo ujemny.

W dziedzinie spraw kościelnych obchodziło Wilno uroczystości tak żałobne, jak później i radosne. Naznaczony bowiem przez papieża w porozumieniu z rządem polskim na tron arcybiskupi w Wilnie ks. biskup Jan Cieplak, któremu nominacja ta miała być poniekąd wynagrodzeniem za odbyte w Rosji bolszewickiej za sprawę Kościoła katolickiego więzienie, i który w czasie otrzymania tej nominacji przebywał w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, zmarł w drodze do Wilna w New-Jersey (w Ameryce) dnia 18-go lutego 1926 r. Zwłoki jego na koszt rządu polskiego przewiezione zostały do Polski i złożone w Katedrze Wileńskiej. Uroczysty pogrzeb odbył się w Wilnie dnia 16 marca w obecności członków rządu z b. prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej p. Stanisławem Wojciechowskim, przedstawicieli władz miejscowych oraz licznych delegacji kościelnych z różnych części Polski. — Na opróżniony po ś. p. ks. biskupie Cieplaku tron arcybiskupi-metropolitalny w Wilnie zamianowany został ks. biskup łomżyński Romuald Jałbrzykowski, którego uroczysty ingres w Wilnie odbył się dnia 8 września. Po uroczystościach ingresowych podejmowało społeczeństwo wileńskie swego nowego arcybiskupa metropolitę wspaniałym rautem w Pałacu Reprezentacyjnym Rzeczypospolitej.

Wiele momentów wzruszających posiadał także bankiet, wydany dnia 2 października przez społeczeństwo wileńskie ku uczczeniu 50-cioletniego jubileuszu pracy literackiej Czesława Jankowskiego. Bankiet odbył się w sali hotelu George'a. Długi szereg przemówień zainaugurował prezes syndykatu dziennikarzy i literatów wileńskich oraz prezes komitetu jubileuszowego p. Konstanty Bukowski. Po bankiecie odbył się raut, w czasie którego wręczono jubilatowi adres zaopatrzony setkami podpisów, oraz koncert z udzia-

łem znanych śpiewaczek p.p. Hendrichówny i Korsak-Targowskiej. Nieco wcześniej, bo już w m. czerwcu obchodzony był w ściślejszem gronie przyjaciół i znajomych oraz najbliższych współpracowników jubileusz 25-cio letniej pracy literackiej Jana Obsta, redaktora „Dziennika Wileńskiego“ i autora wielu cennych prac historycznych.

W połowie roku akadem. 1925/6 obchodziło Wilno jeszcze jedną sympatyczną uroczystość. W Auli Uniwersyteckiej, wobec licznie zebranej publiczności, odbyło się doręczenie dyplomu na doktorat honorowy dr. Władysławowi Zahorskiemu, zasłużonemu badaczowi dziejów Wilna oraz działaczowi społecznemu.

Z początkiem nowego sezonu teatralnego 1926/7 r. zaszły w teatrach wileńskich dość poważne zmiany. Mianowicie na mocy porozumienia się kierownika „Reduty“ p. Juljusza Osterwy z p. dyr. Rychłowskim, objął p. dyr. Rychłowski kierownictwo Teatru Polskiego w „Lutni“, gdzie z utworzonym przez niego zespołem wystawia sztuki z lekkiego, rozrywkowego repertuaru. Zespół ten należy do składu „Reduty“ jako jednostka autonomiczna. Właściwy zespół „Reduty“, który osiedlił się w Grodnie, wystawiać ma, dojeżdżając do Wilna perjodycznie, w Teatrze Wielkim na Pohulance sztuki z zakresu poważnego, wielkiego repertuaru polskiego. Ponadto utworzył prof. Adam Ludwig z ramienia „Reduty“ w Teatrze Wielkim na Pohulance zespół operowy, który rozpoczął swoją działalność w listopadzie objazdem z operą Rossiniego „Cyrulik Sewilski“ kresowych miast prowincjonalnych. Niezależnie od tych imprez teatralnych, pozostających pod ogólnem kierownictwem „Reduty“ otrzymali p.p. Dowmunt i Kochański koncesję na prowadzenie operetki w sali teatralnej hotelu „Palace“ przy ul. Wielkiej.

Komitet Wojewódzki Wileński L.O.P.P.

Komitet Wojewódzki Wileński Ligi Obrony Powietrznej Państwa (L. O. P. P.) założony w 1924 roku jest Oddziałem Ligi na Województwo Wileńskie.

Miejscowemi władzami Komitetu są:

Wojewódzka Rada Nadzorcza L.O.P.P.— Prezes p. Wojewoda Wileński Władysław Raczkiewicz.

Wojewódzka Komisja Rewizyjna — Przewodniczący p. Jan Pietraszewski, Prezes Okręgowej Izby Kontroli.

Zarząd (Prezydjum Zarządu) czyli tak zwany Wydział Wykonawczy tworzą: Prezes Zarządu — p. Stanisław Białas, Dyrektor Banku Polskiego Oddział Wilno.

I-szy Vice-Prezes — p. Stanisław Łaguna, Naczelnik Wydziału Eksploatacyjnego Wileńskiej Dyrekcji P. K. P.
II-gi Vice-Prezes — ppłk. Sztabu Gen. Władysław Powierza.
Skarbnik — p. Bronisław Wincz, Dyrektor Spółdzielczego Banku Ludowego.
Sekretarz — p. Jan Rodziewicz, pilot rezerwy.

Organem wykonawczym Komitetu jest Sekretarjat, biuro którego mieści się przy ul. Wielkiej Nr. 34, tel. 169. Stanowisko Sekretarza Komitetu od początku sformowania biura piastuje p. Stanisław Romer.

Organizacyjnie w skład Komitetu Wojewódzkiego wchodzą: 7 Komitetów Powiatowych, działających na terenach odnośnych powiatów. Komitety Wileńskiej Dyrekcji Kolei, Wileńskiej Dyrekcji Poczt i Telegrafów, Wileńskiej Dyrekcji Lasów Państwowych, działające na prawach Komitetów Powiatowych, oraz 34 Koła L.O.P.P. działające na terenie miasta Wilna. Ogólna ilość członków Komitetu sięga 9.000.

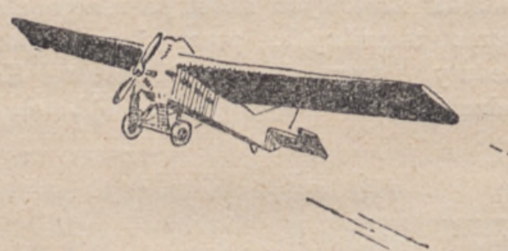
Posiadane fundusze Komitet częściowo przekazuje Zarządowi Głównemu, częściowo wydatkuje na miejscu według wskazań Zarządu Głównego, wykonując części programu, przypadające na Województwo Wileńskie.

Z realnych punktów programu Komitet wykonał remont przekazanego przez Władze Wojskowe hangaru na lotnisku w Porubanku.

Drugim doniosłym czynem Komitetu Wileńskiego jest założenie i stałe prowadzenie Stacji Aerologicznej, przeznaczonej do badań prądów powietrznych w wyższych warstwach atmosfery.

Pod umiejętnym kierownictwem profesora K. Jantzena działalność stacji rozwija się bardzo pomyślnie. W ubiegłym sezonie dokonano przeszło 100 pomiarów — z czego 33% na wysokości przeszło 5.000 mtr. Maksymalna wysokość pomiaru wyniosła 11.550 mtr. Pomiary uskutecznia stypendysta Komitetu Wojewódzkiego Wileńskiego p. Rojecki.

W r. 1926 uruchomiono przy Państwowej Szkole Technicznej Kursa młodszych mechaników lotniczych. Ukończyło te kursa i uzyskało odnośne dyplomy 23 absolwentów.

Pozatem Komitet prowadzi na szeroko zakrojoną skalę propagandę lotniczą, dokonywując lotów propagandowych, prowadząc modelarnie lotnicze, wygłaszając odczyty i t.p.

Z tych kilku słów o działalności jednego tylko Komitetu możemy sądzić z jakim rozmachem prowadzą się prace w całej Lidze O. P. P. — W okresie paroletniej zaledwie działalności zakupiono szereg aeroplanów, wybudowano lotniska i hangary, uruchomiono szkoły pilotów i mechaników, wybudowano instytut aerodynamiczny — to już nie tylko dobre chęci i plany, ale fakty realne, wymownie świadczą one, że Liga to organizacja czynu, bo stworzyła w swem krótkiem istnieniu nie mało.

Bądźmy dumni z tego, czego Liga, dzięki ofiarności społeczeństwa, dokonała. Prowadźmy ją dalej ku wielkim zadaniom, jakie przed nią stoją, bo cele Ligi to cele odrodzonego Państwa naszego — to sprawy Polski.

Sekretarz Komitetu (—) *Stanisław Romer.*

DZIAŁ INFORMACYJNY.

TARYFA KOLEJOWA

na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych normalno- i szeroko-torowemi Polskiemi Kolejami Państwowemi i normalno-torowemi kolejami prywatnemi, zarządzanemi przez Państwo.

I. Przewóz osób.

Zasady obliczania.

1. Opłaty za przejazd pociągami osobowemi lub mieszanemi oblicza się: na odległość do 50 kilometrów—kilometrycznie, od 51 do 100 kilometrów — strefami po 5 klm., a ponad 100 kilometrów — strefami po 10 klm., przyczem każda zaczęta strefa liczy się za pełną strefę.

2. Najniższa cena biletu wynosi opłatę, przypadającą za 5 klm.

3. Cena biletów klasy IV zaokrągla się do najbliższych pełnych parzystych groszy wzwyż, a ceny biletów kl. III na pociągi osobowe i mieszane do najbliższej liczby wzwyż podzielnej przez 4.

4. Ceny biletów na pociągi osobowe i mieszane oblicza się według następujących opłat jednostkowych za kilometr:

a) w klasie IV za kilometry od 1 do 200 po 3,33 gr.; za kilometry od 201 do 400 po 2,66 gr.; doliczane do ceny biletu 6,66 zł., przypadającej za pierwsze 200 klm.; za kilometry od 401 do 600 po 2 gr., doliczane do ceny biletu 11,98 zł., przypadającej za pierwsze 400 klm.; za każdy dalszy kilometr po 1,33 gr., doliczane do ceny biletu 15,98 zł., przypadającej za pierwsze 600 klm.;

b) w klasie III za kilometry od 1 do 200 po 5 gr.; za kilometry od 201 do 400 po 4 gr., doliczane do ceny biletu 10 zł., przypadającej za pierwsze 200 klm.; za kilometry od 401 do 600 po 3 gr., doliczane do ceny biletu 18 zł., przypadającej za pierwsze 400 klm.; za każdy dalszy kilometr po 2 gr., doliczane do ceny biletu 24 zł., przypadającej za pierwsze 600 klm.;

c) w klasie II ceny biletów są $1^1/_2$ raza, a w klasie I $2^1/_2$ raza wyższe, niż w klasie III.

5. Ceny biletów dodatkowych klasy III na pociągi pośpieszne wynoszą czwartą część odnośnych cen biletów na pociągi osobowe i mieszane za pełne strefy po 100 klm., przyczem, o ile cena biletu dodatkowego klasy III wynosi liczbę, niepodzielną przez 20, to zaokrągla się ją wzwyż do liczby, podzielnej przez 20.

Ceny biletów dodatkowych na pociągi pośpieszne klasy II są $1^1/_2$ raza, a klasy I—$2^1/_2$ raza wyższe, niż klasy III.

6. Ceny biletów na pociągi pośpieszne otrzymuje się przez dodanie do cen biletów na pociągi osobowe i mieszane cen biletów dodatkowych na pociągi pośpieszne, przypadających za daną strefę i klasę.

7. Ceny biletów na pociągi luksusowe (ekspresowe) otrzymują się przez dodanie do cen biletów na pociągi pośpieszne połowy cen tychże biletów.

8. Ceny biletów dodatkowych na miejsca numerowane do siedze-

nia w wagonach osobowych (miejscówki), bez względu na rodzaj pociągu i odległość przejazdu, wynoszą: w klasie III—1 zł., w klasie II—1.50 zł. i w klasie I—2,50 zł.

II. Bilety peronowe.

1. Cena biletu peronowego na wstęp jednorazowy do odgrodzonej części stacji wynosi 20 gr.

2. Cena miesięcznego biletu peronowego na wstęp do odgrodzonej części stacji w ciągu wskazanego w bilecie okresu czasu wynosi trzydziestokrotną cenę biletu peronowego na wstęp jednorazowy (p. 1).

3. Miesięczne bilety peronowe są imienne i z fotografją właściciela; stacje, dla których zaprowadza się takie bilety, ustala kolej według swego uznania i w miarę potrzeby.

4. Miesięczne bilety peronowe wydaje się na dany miesiąc kalendarzowy.

III. Przewóz psów.

1. Opłata za przewóz psów, zabieranych do wagonów osobowych, lub przewożonych w wagonach bagażowych, albo w osobnych pomieszczeniach wagonów pociągami osobowemi, mieszanemi lub pośpiesznemi, wynosi połowę ceny odnośnego biletu klasy III.

2. Za przechowanie psów, nie odebranych w ciągu dwóch godzin po przybyciu ich na stację przeznaczenia, pobiera się opłatę po 8 gr. za sztukę i za każdą rozpoczętą godzinę.

IV. Przewóz bagażu.

1. Opłaty za przewóz oblicza się według stref po 10 klm. i według opłat jednostkowych za 10 kg., przyczem każde zaczęte 10 klm. liczy się za pełną strefę, oraz każde zaczęte 10 kg. za 10 kg.

2. Opłaty od 10 kg. za daną odległość (stawki przewozowe) zaokrągla się zawsze do najbliższych pełnych groszy wzwyż.

3. Najniższa należność za przewóz bagażu wynosi 30 gr.

4. Opłaty za przewóz bez względu na rodzaj pociągu od każdych 10 kg. i za każdą strefę (stawki przewozowe) oblicza się: za kilometry od 1 do 200 po 6 gr.; za kilometry od 201 do 400 po 5,4 gr., doliczanych do stawki przewozowej 1,20 zł., przypadającej za pierwsze 200 klm.; za kilometry od 401 do 600 po 4,8 gr., doliczane do stawki przewozowej 2,28 zł., przypadającej za pierwsze 400 klm.; za kilometry ponad 600 po 4,2 gr., doliczane do stawki przewozowej 3,24 zł., przypadającej za pierwsze 600 kilometrów.

5. Za ubezpieczenie strat, mogących wyniknąć skutkiem nieterminowej dostawy bagażu, pobiera się od każdego zaczętego złotego zadeklarowanej sumy oraz od każdych zaczętych 10 klm. odległości przewozu 0,2 gr., Przypadającą do pobrania należność zaokrągla się do pełnych groszy wzwyż.

6. Za bagaż, nie zabrany przez odbiorcę w ciągu 24 godzin od chwili przybycia odnośnego pociągu, kolej pobiera opłatę za przechowanie po 20 gr. od sztuki za każdą zaczętą dobę.

7. Za przewożenie bagażu przy wydaniu na żądanie odbiorcy kolej pobiera opłatę w wysokości 20 groszy od sztuki.

Najkrótsze odległości kolejowe między 25 miejscowościami w Polsce

w kilometrach.

Uwaga: dla otrzymania ceny biletu kolejowego należy do tabelki niniejszej zastosować opłaty za przejazd, wyszczególnione w Taryfie Kolejowej (str. 73).

	Warszawa	Białystok	Brześć n/B	Bydgoszcz	Częstochowa	Gdańsk	Kalisz	Katowice	Kielce	Kraków	Lublin	Lwów	Łódź	Łuck	Nowogródek	Piotrków	Poznań	Puck	Radom	Stanisławów	Tarnopol	Toruń	Wilno	Worochta
Białystok	190																							
Brześć n/B	233	135																						
Bydgoszcz	293	483	526																					
Częstochowa	230	420	463	373																				
Gdańsk	337	527	570	163	553																			
Kalisz	253	443	486	240	157	403																		
Katowice	319	509	552	452	89	631	228																	
Kielce	263	453	499	425	118	588	275	178																
Kraków	365	555	598	531	135	710	307	79	217															
Lublin	194	295	170	487	329	531	447	389	211	320														
Lwów	459	463	328	752	478	796	712	422	476	343	332													
Łódź	140	330	373	293	260	456	113	249	195	295	334	514												
Łuck	440	345	210	733	575	777	693	635	457	566	246	288	580											
Nowogródek	486	296	285	779	716	823	739	805	749	851	455	604	626	475										
Piotrków	146	336	379	297	84	532	189	173	199	219	340	605	76	586	632									
Poznań	312	502	619	134	239	313	139	318	357	397	580	740	252	752	798	323								
Puck	390	580	623	216	605	53	505	676	641	755	635	849	509	830	876	536	366							
Radom	179	301	211	421	202	584	359	262	84	301	127	472	191	373	496	195	443	569						
Stanisławów	599	603	468	892	618	936	852	562	616	483	472	140	654	428	744	745	880	989	612					
Tarnopol	600	604	469	893	619	937	853	563	617	484	473	141	655	327	643	746	881	990	613	144				
Toruń	245	435	478	48	342	211	280	422	377	538	439	704	245	685	731	391	141	264	373	844	845			
Wilno	430	240	375	723	660	767	683	749	693	795	535	725	570	496	171	576	816	820	541	865	764	675		
Worochta	691	695	569	984	710	1028	944	654	708	575	564	232	746	520	836	837	972	1081	704	92	236	936	957	
Zakopane	528	718	761	694	298	873	470	242	380	163	483	506	458	729	1014	382	560	918	464	646	647	701	958	738

Stacja Miejska Kolei Państwowych w Wilnie.

W celu ułatwienia publiczności nabywania biletów, ekspedjowania bagaży i towarów oraz przewożenia ich w obrębie miasta, unormowania cen za dostawę przesyłek kolejowych i clenia przesyłek zagranicznych, Wileńska Dyrekcja Kolei Państwowych utrzymuje w Wilnie Stację Miejską, mającą siedzibę w gmachu Dyrekcji przy ul. Wiwulskiego Nr. 2 i posiadającą oddziały na dworcu osobowym i na stacji towarowej.

Stacja Miejska posiada własną ekspedycję bogażowo-towarową pod nazwą „Wilno Miasto“ przy ul. Wiwulskiego Nr. 2, funkcjonującą w zakresie kolejowych ekspedycji bagażowych i towarowych. W zakresie innych czynności, jak to: przewozu towarów w obrębie miasta, na szosach i drogach przyległych, magazynowania i ubezpieczenia towarów i przesyłek w prywatnych towarzystwach asekuracyjnych, wykonywaniu robót fizycznych i t. p. czynności o charakterze komisowo-handlowym stację Miejską obowiązują przepisy specjalne, przystosowane do czynności przedsiębiorstw przewozowych. Za wszelkie czynności Stacji Miejskiej jest odpowiedzialną Dyrekcja Kolei Państwowych w Wilnie. Bezpośrednią władzą przełożoną jest Wydział Handlowo-Taryfowy.

Sprzedaży kolejowych biletów osobowych Stacja Miejska dokonywuje we własnym lokalu przy ul. Wiwulskiego Nr. 2. Dostawa ręcznych pakunków podróżnych oraz bagaży z dworca osobowego do mieszkań jest uskuteczniana codziennie w miarę nadchodzących pociągów. Odnośne zgłoszenia są przyjmowane w westibiulu dworca osobowego w okienku obok kasy biletowej I i II klasy.

Bagaż, przesyłki nadzwyczajne, pośpieszne i zwyczajne do przewozu koleją Stacja Miejska przyjmuje tak w swoich magazynach, przy ul. Wiwulskiego Nr. 2, jak również w mieszkaniach, składach i magazynach prywatnych.

Na zabierane przez Stację Miejską z mieszkań i składów bagaże i ładunki, osoby, oddające je, otrzymują tymczasowe pokwitowania sznurowe, po zważeniu zaś i przyjęciu ładunków przez kolej — odpowiednie dokumenty kolejowe.

Zamówienia na przewozy mogą być składane ustnie w biurze Stacji Miejskiej, listownie oraz przez telefon Nr. 789 (centrali telef. miejskich).

Wyciąg z taksy Stacji Miejskiej w Wilnie,

I. Komisowe

(za dokonanie czynności ekspedycyjnych).

1.	Za przesyłki drobnicowe o wadze (również i bagaż)	do	300 kg.		—0,75 zł.
2.	„ „ „ „	od	301 kg.	do 500 kg.	—1,00 „
3.	„ „ „ „	„	501 „	„ 1000 „	—1,50 „
4.	„ „ „ „	„	1001 „	„ 2000 „	—2,00 „
5.	„ „ „ „	„	2001 „	„ 3000 „	—2,50 „
6.	„ „ „ „	„	3001 „	„ 4000 „	—3,00 „
7.	„ „ „ „	„	4001 „	„ 5000 „	—3,50 „

8. Za przesyłki półwagonowe à 5,00 zł. } niezależnie od wagi przesyłki.
9. „ „ całowagonowe à 6,00 „ }

II. Za przewóz samochodami lub furmankami.

A. W śródmieściu.

		zł.	gr.	od kg.
1.	Całowagonowe	—	30	od 100
2.	Drobnicowe wagi ogólnej do 500 kg.	1	—	„ 100
3.	„ „ „ „ 1000 „	—	80	„ 100
4.	„ „ „ „ 3000 „	—	60	„ 100
5.	„ „ „ od 3000 „ wyżej	—	50	„ 100
6.	„ lekkie wagi ogólnej do 500 „	1	40	„ 100
7.	„ „ „ „ „ 1000 „	1	20	„ 100
8.	„ „ „ „ „ 3000 „	1	—	„ 100
9.	„ „ „ „ od 3000 „ wyżej	—	80	„ 100

B. Poza śródmieściem.

		zł.	gr.	od kg.
1.	Całowagonowe	—	40	od 100
2.	Drobnicowe wagi ogólnej do 500 kg.	1	40	„ 100
3.	„ „ „ „ 1000 „	1	20	„ 100
4.	„ „ „ „ 3000 „	1	—	„ 100
5.	„ „ „ od 3000 „ wyżej	—	80	„ 100
6.	„ lekkie wagi ogólnej do 500 „	1	80	„ 100
7.	„ „ „ „ 1000 „	1	60	„ 100
8.	„ „ „ „ 3000 „	1	40	„ 100
9.	„ „ „ od 3000 „ wyżej	1	20	„ 100

UWAGA I. Miejsce bezpośrednio przyległe do śródmieścia, np. Elektrownia, uważa się za śródmieście.

UWAGA II. *Minimum* za odwózkę w śródmieściu jednej przesyłki lub też jednoczesną odwózkę kilku przesyłek stanowi 3 zł. Poza śródmieściem 5 zł.

UWAGA III. a) Za nieprodukcyjne przetrzymanie z winy klijenta furmanek dłużej nad 25 minut po 5 zł. za każdą godzinę, chociażby niecałą.

b) Za nieprodukcyjne przetrzymanie z winy klijenta samochodu dłużej nad 25 minut po 10 zł. za każdą godzinę, chociażby niecałą.

III. Za roboty fizyczne dokonywane na żądanie klijenteli.

		od kg.	gr.
1.	Wyładowanie	od 100 kg.	15 gr.
2.	Naładowanie	„ 100	„ 20
3.	Złożenie do prywatnych składów wzgl. zabranie	„ 100	„ 20
4.	Workowanie	„ 100	„ 20

5. Cegła, kamienie, wapno, żelazo długie i drut, drzewo opałowe kwasy — stosownie do umowy.

6. Za zdjęcie z wozu i podanie na wagę przesyłek, dostarczonych przez nadawców, do wyekspedjowania za pośrednictwem Stacji Miejskiej — od 100 kg. 25 gr.

7. Za wydawanie przesyłek z magazynu i naładowanie na furmanki względnie samochody od 100 kg. 15 gr.

TARYFA POCZTOWO-TELEGRAFICZNA.

OBRÓT WEWNĘTRZNY I z W. M. GDAŃSKIEM.

1. Listy:

a) prywatne:

do wagi 20 g. — 20 gr.
ponad 20 g. do 250 g. — 40 gr.
ponad 250 do 500 g. — 80 gr.

Rozmiar listów w każdym kierunku 45 cm., rulony do 75 cm., średnica do 10 cm.

b) urzędowe:

do wagi 20 g. — 20 gr.
ponad 20 g. do 250 g. — 40 gr.
ponad 250 g. do 2000 g.—60 gr.

2. Kartki pocztowe:

pojedyńcze — 10 gr.
z odpowiedzią — 20 gr.

Wymiary: największy 15×10,5 cm.
najmniejszy 10×7 cm.

3. Druki:

a) prywatne:

do wagi 50 g. — 5 gr.
ponad 50 g. do 100 g. — 10 gr.
ponad 100 g. do 250 g. — 15 gr.
ponad 250 g. do 500 g. — 30 gr.
ponad 500 g. do 1000 g. — 40 gr.

4. Próbki towarów:

do wagi 250 g. — 15 gr.
ponad 250 g. do 500 g. — 30 gr.

5. Papiery handlowe:

do wagi 250 g. — 15 gr.
ponad 250 g. do 500 g. — 30 gr.
ponad 500 g. do 1000 g. — 40 gr.

6. Listy wartościowe:

opłata jak za list polecony odpowiedniej wagi i należytość od podanej wartości, za każde 100 zł. lub części tychże—10 gr

Uwaga. W obrocie z W. M. Gdańskiem oblicza się należytość od podanej wartości, jak przy listach wart. do zagranicy.

7. Paczki:

do wagi 1 kg. — 50 gr.
ponad 1 kg. do 5 kg. zł. 1.20 gr.
ponad 5 kg. do 10 kg. „ 2.— „
ponad 10 kg. do 15 kg. „ 3.50 „
ponad 15 kg. do 20 kg. „ 4.50 „

a) za paczki ochronne opłaca się należytość o 50% wyższą;

b) za paczki z podaną wartością opłaca się ponadto należytość asekuracyjną — 10 gr. za każde 100 zł.

i należytość manipulacyjną przy paczkach ponad 100 zł. wartości — 30 gr.

Uwaga. W obrocie z W. M. Gdańskiem obowiązuje taryfa zagraniczna.

Stawki w centymach i frankach przelicza się na złote i grosze według ustalonego kursu franka złotego.

8. Przekazy:

a) pocztowe, zwykłe, pobraniowe i zleceniowe:

do 10 zł. — 10 gr.
ponad 10 do 25 zł. — 25 gr.
ponad 25 do 50 zł. — 40 gr.
ponad 50 do 100 zł. — 60 gr.
ponad 100 do 250 zł. — 80 gr.
ponad 250 do 500 zł. — 1.20 gr.
ponad 500 do 750 zł. — 1.60 gr.
ponad 750 do 1000 zł. — 2.— gr.
oraz opłata dodatkowa bez względu na wysokość przekazanej kwoty — 5 gr.

b) telegraficzne:

oprócz należytości pod a) należytość za telegram oraz za po-

śpieszne doręczenie (o ile nie chodzi o przekazy, adresowane poste-restante lub do zamiejscowego okręgu doręczeń) i należytość manipulacyjna — 10 gr.

9. Telegramy.

a) miejscowe i zamiejscowe— zwykłe, opłata od wyrazu 10 gr. najmniej jednak za 10 wyrazów.

b) pilne, opłata od wyrazu— 30 gr., najmniej jednak Zł. 3.—

10. Należytości dodatkowe:

a) polecenie przesyłek pocztowych — 30 gr.

b) za doręczenie pośpieszne przesyłek listowych oraz zawiadomień o nadejściu listów wart., przekazów i paczek — 50 gr.

c) koszta pobrania (zaliczenie) 30 gr.

11. Czasopisma.

Obrót wewnętrzny i z Wolnem Miastem Gdańskiem.

I. Opłata za przesłanie i doręczenie.

Za każdy egzemplarz prenumerowany, lub przekazywany do wagi 25 gr. pobiera się 18% opłaty za druki do 50 gramów.

Za każdy egzemplarz do 50 i 100 g.=20%, opłaty za druki do wagi 50 g. wzgl. 100 g. ponad 100 g.=15% opłaty za druki odpowiedniej wagi.

Za czasopisma, wychodzące dwa razy dziennie, lecz rozsyłane raz dziennie, oblicza się należytość według łącznej wagi obydwu numerów.

II. Należytość manipulacyjna:

1) Za czasopisma wychodzące pięć razy na tydzień lub częścej: od każdego egzamplarza abonowanego czasopisma: miesięcznie . . . . 10 gr.

2) Za czasopisma rzadziej wychodzące:
od każdego wysłanego numeru abonowanego . . . . $^1/_2$ gr.

OBRÓT ZAGRANICZNY.

1. Listy:

do wagi 20 g. — 40 gr.
za każde dalsze 20 g. — 20 gr.
do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier
do wagi 20 g. — 30 gr.
za każde dalsze 20 g. — 20 gr.

Najwyższa waga 2 kg., wymiary w trzech kierunkach najwyżej 45 cm., rulony najwyżej 75 cm. długości i 10 cm. średnicy.

2. Kartki pocztowe:

pojedyńcze lub za każdą część kartki z opłaconą odpowiedzią 25 gr.
do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier — 20 gr.
Wymiary: największy 15×10,5cm.
najmniejszy 10×7 cm.

3. Druki:

za każde 50 g. — 10 gr.
Najwyższa waga 2 kg. Waga pojedyńczo wysyłanych tomów może wynosić 3 kg.
Wymiary najw.: jak dla listów.

4. Próbki towarów:

za każde 50 g. — 10 gr.
najmniej jednak — 20 gr.
Najwyższa waga 500 g.
Wymiary: 45×20×10 cm.
Rulony: 45×15 cm.

5. Papiery handlowe:

za każde 50 g. — 10 gr.
najmniej jednak — 40 gr.
Najwyższa waga 2 kg.
Wymiary: jak dla listów.

6. Listy wartościowe:

opłata jak za list polecony odpowiedniej wagi i należytość od podanej wartości za każde 300 złotych lub część tychże — 50 ct.

7. Paczki:

Opłaty różne (zależnie od kraju przeznaczenia i od drogi przewozu), oznaczone szczegółowo w zagranicznej taryfie paczkowej.

8. Przekazy:

tylko do Francji, Obszaru Saary i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.
za każde 100 zł. — 50 gr.

i należytość manipulacyjna od przekazu 30 gr.

kwota przekazu nie może przekraczać 1000 złotych.

9. Telegramy:

opłaty różne (zależnie od kraju przeznaczenia i od drogi), oznaczone szczegółowo w zagranicznej taryfie telegraficznej.

10. Należytości dodatkowe:

a) polecenie przesyłek pocztowych — 40 gr.

b) za doręczenie pośpieszne przesyłek listowych — 80 gr.

c) paczek — 80 gr.

Uwaga. Należytości za paczki i telegramy w ruchu zagranicznym oraz należytości od podanej wartości przy paczkach i listach z podaną wartością ustala się w centymach złotych, odpowiadających groszom.

TARYFA TELEFONICZNA.

(Wyciąg z taryfy telefonicznej).

Opłata wynosi za jednostkę 3 min. rozmowy **miejscowej** prowadzonej z rozmównicy 15 gr.

Za rozmowy **międzymiastowe**:

na odległ.	do	25 klm.	po	30 gr.
„	„	„ 50	„	„ 60 „
„	„	„ 100	„	„ 1.20 „
„	„	„ 200	„	„ 2.40 „

i za każde **dalsze** 100 klm. po 60 gr.

Za rozmowy **pilne** pobiera się opłatę potrójną.

Za połączenie **poza godzinami urzędowemi**:
przez jedną noc lub jedno południe — 20 gr.

Miesięcznie za jednorazowe dziennie 3 złote.

Miesięcznie za dwurazowe dziennie 6 złotych.

TABELA WAŻNIEJSZYCH OPŁAT STEMPLOWYCH

według nowej ustawy, obowiązującej na całym terenie Rzeczypospolitej od dnia 1 stycznia 1927 r.

1. **Podania** charakteru ogólnego . . . . Zł. 3.—
   „ o zmniejszenie podatku, daniny etc.
   a) przy sumie do 50 zł. . . . od opłaty wolne.
   b) „ „ od 50 zł. do 100 zł. . . Zł. —.50
   c) „ „ wyżej 100 zł. . . . . . „ 2.—
2. **Załączniki do podań,** od każdego załącznika . . . . . „ —.50

3. **Świadectwa** wydawane przez urzędy państwowe nie wyłączając sądów i notarjuszów . . . . Zł. 3.—
4. **Pełnomocnictwa** . . . . „ 3.—
„ do sądu pokoju oraz do odbioru sumy pieniężnej wyżej zł. 500 . . „ 1.—
5. **Umowy** sprzedaży lub zamiany rzeczy ruchomych, dzierżawy lub najmu od wartości zobowiązań przewidzianych umową 1%

6. **Rachunki**, od sumy należności 0,2%
„ nie przekraczające zł. 20 . . . . . od opłaty wolne
Skasowanie znaczków winno nastąpić przez przepisanie znaczków datą skasowania oraz nazwiskiem lub firmą kasującego.

7. **Pokwitowania** z odbioru pieniędzy, papierów wartościowych i innych przedmiotów . . . Zł. —.20
„ stwierdzające odbiór przedmiotów, których wartość nie przewyższa 50 zł.
„ umieszczone na rachunkach, a dotyczące należności, stwierdzonej rachunkiem
„ wydawane w obrocie wewnętrznym jednego i tego samego przedsiębiorstwa, w szczególności między oddziałami tegoż
„ stwierdzające odbiór kwot, należnych z tytułu stosunku służbowego.
(wolna od opłaty stemplowej)

8. **Poręczenia** (pismo stwierdzające udzielenie poręki) . Zł. 3.—

9. **Obligi**, skrypty dłużne, rewersy—od sumy zobowiązania 0,5%

10. **Weksle** (wystawione w Polsce)
a) przy sumie wekslowej do 50 zł. . . . . Zł. —.20
b) „ „ wyżej 50 zł. do 1000 zł. od każdych pełnych lub zaczętych stu złotych . . . „ —.30
c) wyżej 1000 zł. od każdego pełnego lub zaczętego tysiąca złotych . . . . „ 3.—

11. **Przekazy** zawierające zlecenia wypłaty od sumy, na którą opiewa przekaz 0,3%
„ płatne nie później, niż w tydzień po dacie wystawienia, jeżeli ta data nie jest późniejsza niż dzień doręczenia przekazu uprawnionemu . . . . od opłaty wolne

12. **Wyciągi** z rachunku bieżącego oraz z ksiąg handlowych . . . . Zł. —.20
„ i inne świadectwa z akt stanu cywilnego (ksiąg metrycznych) . . . . „ 3.—

JAK OTRZYMAĆ PASZPORT?

(W Komisarjacie Rządu na m. Wilno — ul. Żeligowskiego Nr. 4).

Krajowe dowody osobiste.

Pok. Nr. 15. okienko II.	Przyjmowanie podań o dowody osobiste od godz. 10-ej do 2-ej.
„ „ „ „ „	Udzielanie informacyj w sprawie dowodów osobistych od godz. 10-tej do 2-ej codziennie.
„ „ „ „ III.	Wydawanie dowodów osobistych od godz. 10-ej do 2-ej codziennie.

Referent przyjmuje interesantów codziennie od godz. 12-ej do godz. 13-ej min. 30 — w pokoju Nr. 11.

Paszporty zagraniczne.

I. 1. Paszporty zagraniczne wydają się w pokoju Nr. 12 w godz. między 10-tą a 1-szą przy okienku Nr. 5.

2. Podania należy pisać na specjalnie w tym celu przygotowanych blankietach (do nabycia w pok. Nr. 7).

3. Mężczyźni w wieku od lat 18 do 26 włącznie muszą mieć zezwolenie na wyjazd zagranicę z P. K. U. Oficerowie rezerwy, niezależnie od wieku, winni mieć zezwolenie D. O. K. Wszelkie dokumenty wojskowe winno się dołączać do podania.

4. Do podania należy dołączać świadectwo kwalifikacyne z odnośnego Komisarjatu Policji.

5. Dołącza się również 1 fotografję bez okrycia głowy.

II. Paszport kosztuje 501 zł.

III. Paszporty ulgowe są wydawane na wyjazd zagranicę:

1. W sprawach handlowych za opłatą 26 zł.
2. W celu studjów — za opłatą 21 zł. (przedstawić należy zaświadczenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego).
3. Osobom niezamożnym w celu kuracji za opłatą 21 zł.
4. „ „ w ważnych sprawach osobistych.

Pozatem ulgowe paszporty wydawane są uczestnikom zjazdów naukowych, zawodów sportowych i t. d. oraz osobom, delegowanym przez instytucje państwowe i samorządowe.

IV. Paszporty bezpłatne wydawane są na podstawie zaświadczeń Urzędu Emigracyjnego w Warszawie lub Urzędu Pośrednictwa Pracy w Wilnie. Osoby emigrujące winne przedstawić zaświadczenie Wydziału Podatkowego Izby Skarbowej oraz Magistratu że nie mają żadnych zaległości podatkowych.

V. Urząd Komisarza Rządu na m. Wilno wizuje również paszporty obywateli państw obcych. Wiza na wyjazd z Polski kosztuje 5 zł. Wszelkie opłaty uskutecznia się w Kasie Skarbowej.

WAŻNIEJSZE MIARY I WAGI.

A) Układ metryczny miar.

Miary długości albo linjowe.

Kilometr (km.)=1000 metrom.
Hektometr (hm)=100 „
Dekametr (dam.)=10 „
Metr (m) jednostka zasadnicza.
Decymetr (dm) 0,1 metra.
Centymetr (cm) 0,01 „
Milimetr (mm) 0,001 „

Miary powierzchni.

Hektar (ha) = 100 arom albo 10000 metrom kwadr.
Ar (a)=100 metrom kwadratowym.
Centyar (ca) = 0,01 ara albo 1 metr. kwadr.

Miary drzewa.

Dekaster (das) = 10 sterom.
Ster (s) = 1 metrowi sześciennemu.
Decyster (ds)=0,1 stera.

Miary wagi.

Tonna (t) = 1000 kilogramom lub 10 centnarom.
Centnar lub kwintal metryczny (q)= 100 kilogramom.
Kilogram (kg) jednostka zasadnicza.
Hektogram (hg) = 100 gramom.
Dekagram (dek) = 10 „
Gram (g) = 0,001 kilograma.
Decygram (dg) = 0,1 grama.
Centygram (cg) = 0,01 grama.
Milligram (mg) = 0,001 grama.

B) Inne miary, dotychczas używane.

Miary długości.

1 mila = 7 wiorst.
1 wiorsta = 500 sążni.
1 sążeń = 3 arszyny.
1 arszyn = 16 wierszków lub 28 cali.

Miary powierzchni.

1 włoka=20 dziesięcin lub 30 morgów.
1 morga = 300 prętów kw.

Miary drzewa.

1 sążeń kubiczny=27 arszynów kub.

Miary wagi.

1 pud = 40 funtów.
1 funt = 32 łuty.
1 łut = 3 zołotniki.

Miary objętości.

1 korzec = 4 ćwierci.
1 ćwierć = 8 garnców.
1 garniec = 4 kwarty.
1 kwarta = 4 kwaterki czyli szklanki.

C. Porównanie miar metrycznych z innemi miarami.

1 wiorsta = 1,065 km.; 1 km. = 0,94 w.
1 sążeń = 2,13 m.; 1 m. = 0,47 s.
1 cal = 2,4 cm.; 1 cm. = 0,41 c.
1 dzies. = 1,09 ha.; 1 ha = 0,916 dzies.
1 s. kub. = 9,64 m kub.; 1 m. kub. 0,104 s. kub.
1 pud = 16,381 kg.; 1 kg. = 0,066 puda.
1 funt = 0,409 kg.; 1 kg. = 2,44 funt.
1 łut = 12,7 gr.; 1 gr. = 0,08 gr.
1 kwarta = 0,75 litr.; 1 litr = 1.33 kw.

HIERARCHJA KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO.

Jego Świątobliwość

OJCIEC ŚWIĘTY PIUS XI PAPIEŻ

(przedtem kard. Achilles Ratti, były Nuncjusz Ap. w Polsce).
ur. 1857 r., obrany Papieżem 6 lutego i koronowany 11 lutego 1922 r.

Nuncjusz apostolski dla Polski
WAWRZYNIEC LAURI
Kadrynał.

HIERARCHJA KOŚCIELNA W POLSCE.

A. Obrządek Łaciński.

Prowincja Gnieźnieńsko-Poznańska.

Arcybiskup Metropolita Dr. August Hlond Prymas Polski, i legatus natus Św. Stolicy Apost.
Biskup Sufragan Gnieźnieński Antoni Laubitz, Bp. tytul. Jasseński.
Biskup Sufragan Poznański (vacat).
Biskup Chełmiński Stanisław Okoniewski.

Biskup Włocławski Dr. Stanisław Kazimierz Zdzitowiecki Hr. Rzymski (Comes) asystujący przy tronie papieskim.
Biskup Sufragan Władysław Krynicki S. T. M. Bp. tytul. Achantyński
Biskup Sufragan Dr. Wojciech Owczarek Bp. tytul. Askalonitański.

Prowincja Warszawska.

Arcybiskup Metropolita Warszawski Dr. Aleksander Kakowski, S. K. R. Kardynał-Presbyter.
Biskup Sufragan Dr. Stanisław Gall, Bp. tytularny Halikarnasoński, Biskup Wojskowy.
Biskup Sufragan (vacat).
Biskup Płocki Antoni-Juljusz Nowowiejski S. T. M. asystujący przy tronie papieskim.
Biskup Sandomierski Marcin Ryx, S.T.M.
Biskup Sufragan Paweł Kubicki S.T.K. Bp. tytul. Chanateński.

Biskup Lubelski Marcin Leon Fulman, S. T. M.
Biskup Sufragan Adolf-Józef Jełowicki, Bp. tytul. Lorymeński Prałat-Dom. Jego Świątobl.
Biskup Podlaski Dr. Henryk Przeździecki.
Biskup Sufragan Dr. Czesław Sokołowski, Bp. tylularny Pentakomeński.
Biskup Łódzki Wincenty Tymieniecki. Prał.-Dom. Jego Świątobliwości.
Rezyduje w Warszawie Edward Ropp, Arcyb. Metrop. Mohyl.

Prowincja Wileńska.

Arcybiskup Metropolita Wileński Romuald Jałbrzykowski, S. T. M.
Biskup Sufragan Kazimierz-Mikołaj Michalkiewicz, Biskup tytularny Tyatyrski, Protonotarjusz Apostolski.

W Wilnie rezyduje Dr. Władysław Bandurski, Bp. tytul. Cydoński.
Biskup Łomżyński Stanisław Kostka Łukomski.
Biskup Piński Zygmunt Łoziński S.T.M.

Prowincja Lwowska.

Arcybiskup Metropolita Lwowski Dr. Bolesław Twardowski Prałat Dom. Jego Świątobliwości.

Biskup Sufragan (wakuje).

Rezyduje we Lwowie Karol Hryniewicki, Arcybiskup tytul. Pergeński.

Biskup Przemyski Anatoli Nowak.

Biskup Sufragan Karol Józef Fiszer, Bp. tytul. Maleński Asystent Tronu Papieskiego.

Biskup Łucki Adolf Szelążek S. T. M. Prałat Domowy Jego Świątobliwości.

Biskup Sufragan Dr. Michał Godlewski, Bp. tytul. Egearski.

Prowincja Krakowska.

Książę Arcybiskup Metropolita Dr. Adam Stefan Sapieha, Asystent Tronu Papieskiego.

Biskup Tarnowski Dr. Leon Wałęga.

Biskup Sufragan Dr. Edward Komar, Bp. tytul. Alindeński.

Biskup Kielecki Augustyn Łosiński S. T. M

Biskup Sufragan (vacat).

Biskup Częstochowski Dr. Teodor Kubina.

Biskup Śląski Arkadjusz Lisiecki.

B. Obrządek Ormiański.

Arcybiskup Metropolita Lwowski obrz. Ormiańskiego Dr. Józef-Teofil Teodorowicz.

C. Obrządek Ruski.

Arcybiskup Metropolita Lwowski Andrzej Aleksander Szeptycki.

Biskup Przemyski Józef Kocyłowski.

Biskup Sufragan Dr. Grzegorz Łakota.

Biskup Stanisławowski Grz. Chomyszyn.

Centralne Władze i Urzędy Państwowe w Warszawie.

Prezydent Rzeczypospolitej: Ignacy Mościcki, Zamek.

Kancelarja cywilna. Dnie przyjęć: poniedziałki, środy i piątki. Godziny przyjęć 11½—2 po poł.

Prezydjum Rady Ministrów, Pałac Namiestnikowski, Krakowskie Przedmieście 46/48, tel. 310-00 do 310-11.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Wierzbowa 1, tel. 413-77.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Nowy Świat 69, tel. 62-50.

Ministerstwo Skarbu, Rymarska 5, tel. Centrala Min. Skarbu 314-36, 314-37, 318-30 do 318-31.

Ministerstwo Spraw Wojskowych, Nowowiejska 5, tel. Centrala M. S. Wojskowych, Centrala Sztab Gen. Pałac Mostowskich (Dep. I i II).

Ministerstwo Sprawiedliwości, Długa 7, tel. 28-67.

Ministerstwo Wyznań Relig. i Ośw. Publ., Ujazdowska 20, tel. 311-62, 311-63.

Ministerstwo Rolnictwa i D. P., Pałac Prymasowski, Senatorska 15, tel. 39-01.

Ministerstwo Reform Rolnych, Plac Dąbrowskiego 5, tel. 144-58.

Ministerstwo Komunikacji, Nowy Świat 14, tel. 260-263 i 270-273.

Ministerstwo Robót Publicznych, Kredytowa 9, tel. 314-12 do 314-17.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Elektoralna 2, tel. Centrala Minist. Przem. i Handlu 312-45 do 312-49.

Ministerstwo Pracy i O. S., Plac Dąbrowskiego 1, tel. 316-34.

Generalna Dyrekcja Poczt i Telegrafów, Pl. Napoleona 8, tel. 313-40 do 313-46.

Generalna Dyrekcja Monopolu Tytoniowego, Nowy Świat 4, tel. 215-40 do 215-42.

Generalna Dyrekcja Loterji Państwowych, Nowy Świat 70, tel. 45-71.

Najwyższa Izba Kontroli Państwa, Żórawia 44, tel. 505-73, do 505-75, 505-77.

Główny Urząd Likwidacyjny, Foksal 3, tel. 35-14.

Główny Urząd Statystyczny, Al. Jerozolimska 32, tel. 317-35, 10-93 55-85.

Główny Zarząd Drukarń Państwowych, Miodowa 22. tel. 67-86.
Główny Urząd Ziemski, Pl. Dąbrowskiego 5, tel. 60-95.
Główny Urząd Probierczy, Złota 22, tel. 69-28, 88-99.
Główny Urząd Pocztowy, Pl. Napoleona 8, tel. 313-40 do 313-46.
Monitor Polski, Miodowa 22, telefon 44-05.
Polska Agencja Telegraficzna, Mokotowska 14, tel. 85-67, 85-64.
Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej, Leszno 5, tel. 101-15 do 101-17.
Główna Komenda Policji Państwowej, Nowy Świat 67, tel, 60-10.
Bank Polski, Bielańska 10/12, tel. 313-57, 313-58, 317-70, 317-72.
Urząd Emigracyjny, Królewska 23, tel. 222-95.
Urząd Patentowy, Elektoralna 2, tel. 110-16.
Województwo, Bielańska 9, tel. 243-35.
Komisarjat Rządu, Senatorska 16, tel. 87-01.

Zagraniczne Poselstwa i Konsulaty w Warszawie.

Nuncjatura Apostolska, Książęca 27, tel. 319-57.
Argentyna — konsulat, Senatorska 29, tel. 99—48.
Austrja—Poselstwo, Koszykowa 11-b, tel. 64-96. *Konsulat*, przy Poselstwie.
Belgja—Poselstwo, Krakowskie Przedmieście, Hotel Europejski 162, tel. 150-30. *Kancelarja*, Bracka 18, tel. 152-82.
Brazylja — Poselstwo, Aleja Róż 4, tel. 91-13. *Konsulat*, Wilcza 44, tel. 135-00.
Bułgarja — Poselstwo, Krakowskie Przedmieście, hotel Bristol.
Czecho-Słowacja—Poselstwo, Moniuszki 1-a, tel. 26-24, 4-20. *Konsulat*, Złota 4, tel. 281-94.
Danja—Poselstwo, Piękna 10, tel. 32-61.
Estonja — Poselstwo, Al. Ujazdowska 19/4, tel. 238-18.
Finlandja — Poselstwo, Plac Napoleona 3, tel. 164-52.
Francja — Ambasada, Al. Ujazdowska 31, tel. 21-50. *Konsulat*, Aleja Róż 2, tel. 169-73.
Grecja—Poselstwo, Al. Ujazdowska 49, tel. 116.
Hiszpanja — Poselstwo, Foksal 16-a, tel. 111-44. *Konsulat*, Foksal 16.
Holandja — Poselstwo, Czackiego 9 m. 8, tel. 220-57.
Japonja — Poselstwo, Foksal 10, tel. 14—73. *Konsulat*, przy Poselstwie.
Łotwa — Poselstwo, Jasna 17, tel. 73-49, *Konsulat*, Szkolna 6, tel. 95-00
Niemcy — Poselstwo, Piękna 17, tel. 183-04, 183-74.
Norwegja — Konsulat, Daniłowiczowska 16, tel. 301-00, 301-01.
Persja — Konsulat, Piękna 8.
Portugalja — Konsulat, Senatorska 37, tel. 201-03.
Rosja Sowiecka — Poselstwo, Nowosenatorska 1, Hotel Rzymski, tel. 106-86.
Rumunja—Poselstwo, Wiejska 10, tel. 27-07. *Konsulat*, przy Poselstwie.
Serbja — Poselstwo, Smolna 9, tel. 130-10. *Konsulat*, Senatorska 36, tel. 1-23.
Stany Zjednoczone Ameryki Półn. — Poselstwo, Foksal 3, tel. 17-59. *Konsulat*, Jasna 11, tel. 178-40.
Szwecja — Poselstwo, Ossolińskich 4, tel. 16-00. *Konsulat*, Traugutta 9, tel. 61-92.
Szwajcarja — Poselstwo, Smolna 25, tel. 48-24. *Konsulat*, przy Poselstwie.
Węgry — Poselstwo, Służewska 5, tel. 315-32.
Wielka Brytanja — Poselstwo, Nowy Świat 18, tel. 19-91, 54-00. *Konsulat*, Al. Jerozolimska 93, tel. 222-53.
Włochy — Poselstwo, Plac Dąbrowskiego 6, tel. 19-05. *Konsulat*. przy Poselstwie.

Adresy m. Wilna.

I. Władze i Urzędy.

A. Instytucje rządowe i pół-urzędowe.

URZĄD WOJEWÓDZKI.

Urząd Wojewódzki w Wilnie ul. Magdaleny 2 (Plac Katedralny), godz. urzędowe od 8½ do 3½.

Wojewoda Władysław Raczkiewicz, godziny przyjęć: 13 — 14 codziennie.

Wice-Wojewoda Olgierd Malinowski, tel. 512, tel. mieszkania 158.

Sekretarz osobisty Stanisław Staniewicz, pokój 37, tel. 13.

Wydział I Prezydjalny.

Naczelnik Wydziału Wice-Wojewoda Olgierd Malinowski, pokój 59, godziny przyjęć 10—11 wtorki, czwartki i soboty, tel. 512, tel. mieszkania 158.

Oddziały: 1) Ogólno - prezyd. Paweł Raue, pokój 39, godziny przyjęć 12—1 codziennie.
2) Inspekcyjny. Inspektor Administracji Kazimierz Dziewałtowski - Gintowt, pokój 41, godziny przyjęć 12—1, tel. 955.
3) Osobowo - Dyscyplinarny Bolesław Grabowski, pokój 58, godziny przyjęć 11—12.
4) Wyznań, p. o. Kierownika Wiktor Piotrowicz, pokój 67, godz. przyjęć 10—12.
5) Sztuki—Jerzy Remer, godziny przyjęć 11—1. tel. 7.
6) Kancelaryjny—pokój 40, godz. przyjęć 11—1.

Kancelarja Główna: tel. 32.

Wydział II Administracyjny.

Naczelnik Wydziału Włodzimierz Dworakowski, pokój 45, godz. przyjęć 12—1, tel. 526, mieszkania 786.

Oddziały: 1) Ogólno -Admin. — Józef Monkiewicz, pokoj 54, godz. przyjęć 12—1.
2) Prawno - Admin. Witold Reiss, pokój 94, godz. przyjęć 12—1.
3) Karno - Administracyjny, Stefan Hołyński, pokój 55, godz. przyjęć 12—1.
4) Walki z lichwą i alkoholizmem — Wiktor Czarnowski, pokój 56, godz. przyjęć 12—1.
5) Wojskowy—Józef Iszora, pokój 45, godz. przyjęć 12—1.
6) Ewidencji ludności—Wacław Makarow, pokój 36, godz. przyjęć 12—1.
7) Kancelaryjny — pokój 53, godz. przyjęć 11—1.

Wydział III Samorządowy.

Naczelnik Wydziału Stefan Kopeć, pokój 68, godz. przyjęć 11 — 1, tel. Nr. 634.

Oddziały: 1) Samorządu Miejskiego — Benedykt Dzenajewicz, pokój 70, godz. przyjęć 11—1.

2) Samorządu Ziemskiego— Jan Chmielewski, pokój 71, godziny przyjęć 11—1.

3) Kancelaryjny pokój 69. godziny przyjęć 11—1.

Wydział IV Budżetowo-Gospodarczy.

Naczelnik Wydziału Włodzimierz Hryhorowicz, pokój 44, godziny przyjęć 10—11, tel. Nr. 9.

Oddziały: 1) Ogólno - Budżetowy — (vacat), pokój 48, godz. przyjęć 12—1.

2) Rachunkowo - Kasowy — Leon Gumowski, pokój 45. godziny przyjęć 10—12.

3) Referat Finansowy Stanisław Niekrasz, pokój 43, godz. przyjęć 10—11.

4) Kancelaryjny—pokój 42, godziny przyjęć 11—1.

5) Administracja „Dziennika Urzędowego“, pokój 42, godziny przyjęć 10—12.

Wydział V Bezpieczeństwa Publicznego.

Naczelnik Wydziału p. o. Naczelnika Józef Rakowski, pokój 61, godz. przyjęć 12—1, tel. 11, tel. mieszkania 786.

Oddziały: 1) Ochrony Granic — pokój 33, godz. przyjęć 12—1.

2) Porządku Publicznego, Policji i Widowisk—Michał Pawlikowski, pokój 32, godziny przyjęć 12—1. tel. 635.

3) Bezpieczeństwa, Stowarzyszeń i Pracy — Dominik Piotrowski, pokój 34, godziny przyjęć 12—1.

4) Ewidencji ludności, Wacław Makarow, pokój 66, godz. przyjęć 12—1.

5) Kancelaryjny—pokój 35, godz. przyjęć 11—1.

Wydział VI Zdrowia Publicznego.

Naczelnik Wydziału Dr. Marjan Kozłowski, pokój 25, godziny przyjęć 11—1.

Inspektor Lekarski — Dr. Władysław Szczerbiński, pokój 22, godziny przyjęć 12—1.

Inspektor Farmaceutyczny—prow. Nikodem Hrynaszkiewicz, pokój 22, godziny przyjęć 12—1.

p. o. Inspektor Lekarski—Dr. Marjan Przyałgowski, pokój 22, godz. przyjęć 11—1.

Referent do spraw „Pomocy Lekarskiej dla funkcjonarj. państw.“ Dr. Herman Hansen, pokój 23, godziny przyjęć 11—1.

Kancelarja Wydziału, pokój 24, godziny przyjęć 11—1.

Wydział VII Przemysłowy.

Naczelnik Wydziału Inż. Wacław Sławiński, pokój 74, godziny przyjęć 11—1, tel. 450.

St. referent — inż. Jan Radwański, pokój 76, godziny przyjęć 10—12.

Referent—Józef Łepkowski, pokój 76, godz. przyjęć 10—12.

Instruktor Stow. Przemysłowych — inż. Witold Kurman, pokój 75, godz. przyjęć 10—12.

Kancelarja Wydziału—pokój 75, godz. przyjęć 9—11.

Wydział VIII Rolnictwa i Weterynarji.

Naczelnik Wydziału. Wacław Szaniawski, pokój 7, godz. przyjęć 11—12, tel. 511.
Inspektor Ochrony Lasów—Wł. Kotkorowski, pokój 10, godziny przyjęć 12—2.
Inspektor majątków państwowych — Stanisław Ławrynowicz, pokój 8, godziny przyjęć 11—1.
Inspektor weterynarji — Ap. Głuchowski, pokój 9, godz. przyjęć 11—1.
Radca prawny — J. Zmitrowicz, pokój 27, godz. przyjęć 11—1.
Kancelarja Wydziału — pokój 11, godziny przyjęć 9—1.

Wydział IX Pracy i Opieki Społecznej.

Naczelnik Wydziału Konrad Jocz, pokój 15, godz. przyjęć 10—12, tel. 32.
Oddział Opieki Społecznej i Pracy — Aleks. Trocki, pokój 14, godziny przyjęć 9—12.
Kancelarja—pokój 16, godziny przyjęć 9—1.

X. Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych.

Dyrektor (vacat). pokój 89. godziny przyjęć poniedziałek, wtorek i piątek 11—12, środa i sobota 1—2.
Oddział Ogólny — inż. Stanisław Kubilus, pokój 80, godziny przyjęć 12—1.
Buchalterja—Kazimierz Hulecki, pokój 83, godz. przyjęć 1—2.
Kancelarja Oddziału Ogólnego — (vacat), pokój 82, godz. przyjęć 1—2.
Oddział Drogowy — inż. Władysław Bronowski, pokój 87, godziny przyjęć 11—12.
Referent Samochodowy — inż. Włodzimierz Krukowski, pok. 85-a, godziny przyjęć 11—12.
Oddział Budowlany:
Kierownik inż. A. Przygodzki, pokój 79, godziny przyjęć 11—12, tel. 210.
Inż. W. Pietraszewski, pok. 81, godziny przyjęć 12—1.
Inż. W. Markiewicz, pokój 78, godz. przyjęć 11-12.
Inż. F. Wojciechowski, pok. 92, godz. przyjęć 10—12.
Ogólny tel. 102, pokój 85.

URZĄD KOMISARZA RZĄDU NA M. WILNO

Ul. Żeligowskiego Nr. 4.

Komisarz Rządu Kazimierz Wimbor, godziny przyjęć 12—1½ codziennie, pokój 8, tel. 212.
Zastępca Komisarza Rządu Wacław Iszora, godziny przyjęć 12—1½ codziennie, pokój Nr. 10.
I. Referat Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego — Ignacy Strzemiński, godziny przyjęć 11—2, pokój Nr. 1.
II. Referat Wojskowy — Wacław Lemiszewski, godziny przyjęć 12—2, pok. 2.
III. Referat Administracyjno - Karny — Antoni Dworzecki-Bohdanowicz, godz. przyjęć 8½—3½, pokój Nr. 4.
IV. Referat Ewidencji Ruchu Ludności—Wiktor Podziunas, godz. przyjęć 12—2, pok. Nr. 11.
V. Referat Prasy, Stowarzyszeń i Widowisk — Bohdan Alexandrowicz, godz. przyjęć 12—3, pok. 13.
VI. Referat Zdrowia — dr. Juljan Billewicz, godz. przyjęć 11—1, pokój 16, oraz lekarz weteryn. Lucjan Kojałłowicz, godz. przyjęć 11—1, pok. 16.
VII. Kancelarja Ogólna — Ignacy Żyliński, godziny przyjęć $8^1/_2$—$4^1/_2$, pokój Nr. 14.
VIII. Wydział Sanitarno - Obyczajowy—Inspektor dr. Bolesław Sutocki-Małkowicz.

STAROSTWO POWIATU WILEŃSKO-TROCKIEGO

Subocz 3, tel. 613, godz. urzędowania 8,30—15,30.

Starosta — Witkowski Lucjan, godziny przyjęć od 11 do 13. Tel. 106.
Zastępca Starosty—Michał Łukaszewicz, godz. przyjęć od 10 do 14.
Kierownik Kancelarji — Alina Jurgensonówna. Telef. ogólny 613.
Referaty:
Ogólno - Admin:—Gustaw Przewłocki.
Admin.-Karny—Mikołaj Dulko.
Paszportowy — Bolesław Łutowicz.
Wojskowy—Feliks Szwarc.
Odbudowy—Józef Czerkasow.
Buchalter—Jarosław Głowecki.
Lekarz pow. — Dr. Juljusz Sumorok godz. przyjęć od 12 do 13.
Lekarze Weterynarji: — Józef Mackiewicz i Wincenty Żyliński.

SĄD APELACYJNY W WILNIE

Mickiewicza 36, godz. urzęd. od 8½ do 3½.

Prezes — Sumorok Restytut, godz. przyj. od 12—2, pok. 40.
Wice-Prezes—Bochwic Lucjan, godz. przyjęć od 12—2, pok. 238, tel. 101.
Sekretarz Prezydjalny — Ebel Stefan, pok. 40, tel. 119.
Sekretarz Wydz. Cywilnego—Klajn Jerzy-Gustaw, pok. 244.
Sekretarz Wydz. Karnego — Malkiewicz Antoni, pokój 238.
Sędziowie:
Hryniewski Józef.
Sawicki Teofil.
Dmochowski Władysław.
Maliński Maksymiljan.
Ołtarzewski Jan.
Stulgiński Tadeusz-Marjan.
Achmatowicz Bohdan.
Bądzkiewicz Juljan.
Songajło Józef.
Urząd Prokuratorski:
Prokurator—Pliszczyński Stanisław, godz. przyj. od 12—2, pok. 206.
Podprokurator — Przyłuski Józef, pok. 207.
Podprokurator—Kaduszkiewicz Michał, pok. 207.
Podprokurator — Wyszyński Wacław, pok. 207.
Sekretarz—Kaczmarski Władydysław, pok. 205.

SĄD OKRĘGOWY W WILNIE

Mickiewicza Nr. 36, godziny urzęd. od 8½ do 3½.

Prezes Sądu Antoni Szczepkowski, pokój 101, tel. 236.
Sekretarz Kanc. Prezydjalnej Roman Kuchciński, pokój 103.
Wydział I Karny pod kierownictwem Wiceprezesa Antoniego Owsianko, tel. 337.
Sędziowie:
Otton Okulicz-Rackiewicz.
Mieczysław Eydrygiewicz.
Aleksander Jodziewicz.
Marjan Hryniewiecki.
Kazimierz Kontowtt.
Walerjan Hauryłkiewicz.
Władysław Strzałko.
Antoni Borejko.
Sekretarz Władysław Brzozowski.
Właściwość: sprawy karne I instancji.

Wydział II Karny Odwoławczy:

Przewodniczący Wydziału Sędzia Tomasz Hajkowicz.
Sędziowie:
Adam Jundziłł.
Muraszko Henryk.
Albert Orlicki.
Sekretarz Marjan Ptaszyński.
Właściwość: sprawy karne odwoławcze.
Wydział I Cywilny pod kierownictwem Wiceprezesa Juljusza Kozłowskiego.

Sędziowie:
Jan Piłsudski.
Wincenty Łuczyński.
Wincenty Szawłowski.
Józef Skowroński.

Sekretarz Stepowicz Jan.
Właściwość: sprawy cywilne I instancji.

Wydział II Cywilny Odwoławczy pod kierownictwem Wiceprezesa Teodora Pietkiewicza.

Sędziowie:
Wincenty Mokrzecki.
Lucjan Łukaszewicz.
Leonard Mertens.
Wacław Węckowicz.
Edward Rybasiewicz.
Mikołaj Dembicki.
Stefan Suryn.

Sekretarz Józef Juchniewicz.
Właściwość: sprawy cywilne odwoławcze.

Wydział Rejestru Handlowego:
Przewodniczący sędzia Wincenty Szawłowski.
Podsekretarz Bronisław Enskajt.

Wydział Hipoteczny:
Sędzia Józef Hoppen.
Pisarz hipoteczny Stefan Swieściak.

Wydział Rachuby:
St. buchalter (p. o.) Stanisław Kanis.
Skarbnik Jan Lebiedź.

Archiwum:
Archiwarjusz Jan Wojciechowski.

Sędziowie śledczy m. Wilna:
Lwow Piotr, 1 rewir.
Właściwość terytorjalna:
b. I Komisarjat policyjny m. Wilna i dworzec kolejowy.
Majewski January, 2 rewir.
Właściwość terytorjalna:
b. VI i VII Komisarjaty policyjne m. Wilna.
Kazimierz Chełstowski, 3 rewir.
Właściwość terytorjalna:
b. III i IX Komisarjaty policyjne m. Wilna.
Leon Siemaszko, 4 rewir.
Właściwość terytorjalna:
b. VIII Komisarjat policyjny m. Wilna.
Antoni Rogiński.
Właściwość terytorjalna:
b. IV i II Komisarjaty policyjne m. Wilna.
Bobrowski Konrad, 6 rewir.
Właściwość terytorjalna:
b. V Komisarjat policyjny m. Wilna i sprawy o zdradę stanu.

Sędzia śledczy zapasowy:
1) Stanisław Miłaszewicz.
2) Leon Kryczyński.

Sąd Pokoju m. Wilna:
Kierownik Sędzia Edward Makowiecki.

Sędziowie:
Olgierd Brant.
Alfred Jankowski.
Adolf Legiejko.
Stanisław Dembiński-Pióro.
Kazimierz Dowgiałło.
Wincenty Urniaż.
Mieczysław Pluciński.

Sędziowie Pokoju zapasowi:
Felicjan Dzierżyński.
Witold Januszkowski.
Stefan Stankiewicz.
Jan Rubel (p. o).
Stanisław Burhardt.

Sekretarze Sądu Pokoju:
Miciukiewicz Juljan.
Różewski Ildefons.

Sąd Pokoju m. Wilna mieści się przy ul. Adama Mickiewicza Nr. 36, wejście od ul. Ofiarnej (gmach sądowy). Telefon Nr. 238.

Notarjat:
Notarjusze przy Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego:
Klott Jan.
Siewiorek Józef.
Różnowski Aleksander.
Buyko Jan.
Korsak Juljan Marceli.
Kancelarje wymienionych wyżej notarjuszów mieszczą się w gmachu Sądu Okręgowego.
Notarjusze na m. Wilno:
Boguszewicz Seweryn, ulica Wielka Nr. 64.
Murza-Murzicz Adam, ulica Wielka Nr. 36.

Komornicy:
Lepieszo Jan—zaułek Zamkowy Nr. 15.
Sitarz Antoni — zauł. Św. Michalski Nr. 8.
Legiecki Franciszek — ul. Wileńska Nr. 28.
Mościcki Juljan, — ul. Wileńska Nr. 25.
Karmelitow Konstanty, — ulica Gimnazjalna Nr. 8.

Urząd Prokuratorski:
Prokurator Steinman Bronisław, tel. Nr. 235.
Podprokuratorzy:
Sulkiewicz Konstanty.
Góra Edward.
Sosnowski Stefan.
Bagiński Bohdan.
Kowerski Bronisław.
Szpakowski Mieczysław.
Bużycki Stanisław.
Stetkiewicz Olgierd.
Sakowicz Roman.
Zaniewski Józef.
Brzozowski Wacław.
Wąsowicz Sławomir.
Halicki Konstanty.
Misiewicz Leon.

Sekretarz Wiśniewski Alfons, telefon Nr. 33.

PROKURATORJA GENERALNA RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Delegat w Wilnie.

Uniwersytecka 8. Pałac Reprezentacyjny, Tel. Nr. 3.

Terytorjalna kompetencja Prokuratorji Generalnej R. P. w Wilnie — Województwo Wileńskie, Nowogródzkie, Poleskie i część Białostockiego.

Delegat Prokuratorji Generalnej R.P. w Wilnie Adolf Kopeć, tel. gabinetu Nr. 3, godziny przyjęć od 11 do 12.

Zastępca Delegata Prok. Gen. R. P. Mieczysław Obiezierski tel. Nr.3.

Radca Prok. Gener. R. P. Władysław Bądzyński, tel. Nr. 3.

Sekretarjat — Sekretarz Prokuratorji Gener. R. P. Ignacy Skarzyński, tel. Nr. 3.

Dział Rachunkowy—Skarbnik Kazimierz Dziakowicz.

KOMENDA POLICJI PAŃSTWOWEJ

WOJEWÓDZTWA WILEŃSKIEGO W WILNIE

(ul. Św.-Jańska Nr. 3).

Godz. urz. od 8$^1/_2$ do 15$^1/_2$, tel. Nr. 133.

Komendant Wojewódzki P. P.—Inspektor Bronisław Praszałowicz, telef. 130 i m. 307, pok. 1.

Oficerowie inspekcyjni: Nadkomisarz Eugenjusz Konopko, Nadkomisarz Janczewski Jan, pokój 14, Nadkomisarz Graff Stanisław, pokój 2, Komisarz Karol Stadler, pokój 14, tel. 133.

Kancelarja Komendanta Wojew., Referent Administracyjno-Personalny—Podkomisarz Czesław Jacyna, pok. 3, telef. 133, Referent gospodarczy — vacat.

Komendant Szkoły P. P. — Aspirant Ludwik Mankiewicz, Gaona Nr. 5, telef. 133.

Komenda Policji Państwowej na m. Wilno.

Ul. Zawalna 56, godz. urzęd. od 8$^1/_2$ do 15$^1/_2$, telefon 120.

Komendant Pol. Państwowej miasta Wilna—Nadkomisarz Aleksander Reszczyński, pok. 24, tel. 58, godz. przyjęć dla interesantów 12—14, mieszkanie ul. Zawalna 56, tel. 344.

Zastępca Komendanta P. P. miasta Wilna —Komisarz Edward Kasprzycki, pok. 22, godz. przyjęć dla interesantów 10 — 12, mieszk. ul. Słowackiego 10—14.

Kierownik Urzędu Śledczego m. Wilna — Komisarz Korneljusz Disterhoff, mieszkanie: Biały zauł. 4.

Sekretarz Komendy P. P. m. Wilna i Referent Osob. Dyscypl. — Przodownik Romuald Głodek.

Komisarjaty:

I Bazyljańska 6, telef. 121, Kierownik Kom. Dowoyno Tadeusz, zastępca—asp. Rożdżeński Józef.
II Tyzenhauzowska 2, telef. 122, Kierownik—Podkomisarz Heljodor Gruszczyński.
III Tatarska 2, tel. 127, Kierownik — Podkomisarz Eljaszewicz Zdzisław, tel. 2 - 61, zastępca asp. Zaniewski Alfons.
IV Kalwaryjska 84, tel. 124, Kierownik — podk. Witold Lichodziejewski, zastępca — aspirant Krzemiński Tadeusz.
V Wiwulskiego 8-a, tel. 128, Kierownik — Komisarz Szmieloff Mikołaj.
VI Zarzeczna 42, tel. 126, Kierownik—aspirant Nowohoński Ryszard.
VII Dworzec Kolejowy, telef. 123, Kierownik — asp. Chmieliński Bronisław.

Rezerwa P. P. m. Wilna, ul. Żeligowskiego 4, tel. 302, Komendant—Podk. Hołówko Władysław, zastępca—aspirant Bibiłło Wiktor.

IZBA SKARBOWA

Gmach Państwowy przy ul. Wielkiej Pohulance Nr. 10.

Wileńska Izba Skarbowa rozciąga działalność swoją na m. Wilno i 8 powiatów Województwa Wileńskiego, a mianowicie: Wileńsko-Trocki, Oszmiański, Święciański, Postawski, Wilejski, Mołodeczański, Dziśnieński i Brasławski.

Pod względem organizacyjnym, Wileńska Izba Skarbowa posiada pięć wydziałów i podległe są Izbie: 7 Kas Skarbowych, 11 Urzędów Podatków i Opłat Skarbowych, 2 Urzędy Akcyz i Monopolów.

Prezes Izby — Jan Malecki (telefon Nr. 2).

WYDZIAŁ I-szy — Ogólny. Naczelnik Szymon Czarnocki (telefon Nr. 140).

WYDZIAŁ II-gi — Podatków i Opłat Skarbowych. Naczelnik Wacław Denisewicz (tel. Nr. 44).

Działy: Podatku przemysłowego, Podatku dochodowego, Podatku majątkowego, Podatku gruntowego i innych. Wydziałowi temu podlega 10 Urzędów Skarbowych.

WYDZIAŁ III-ci—Kasowo-Rachunkowy. Naczelnik Józef Żukowski (tel. Nr. 47).

Działy: Przychodowy, Rozchodowy, Sum obrotowych, Kontroli dokumentów i zwrotów. Wydziałowi temu podlega 7 Kas Skarbowych.

WYDZIAŁ IV-ty — Akcyz i Monopolów Państwowych. Naczelnik Wydziału Adolf Żongołowicz (telef. Nr. 144).

Działy: Kancelaryjny, Buchalteryjny, Inspekcyjny i Karny. Wydziałowi temu podlegają dwa Urzędy Akcyzowe i 11 Oddziałów Kontroli Skarbowej.

WYDZIAŁ V-ty—Opłat Stemplowych. Naczelnik Bronisław Bielunas (telef. Nr. 109).

Działy: Opłat stemplowych, spadkowych, giełdowych, i dewizowy. Wydziałowi temu podlega jeden Urząd do opłat stemplowych i podatku spadkowego, pozatem sprawy te załatwiają wszelkie Urzędy Skarbowe prowincjonalne, podległe Wydziałowi II-mu.

Urzędy Skarb. Podatków i Opłat— Trzy na m. Wilno i jeden na powiat Wileńsko - Trocki (ul. W. Pohulanka Nr. 10, telef. Nr. 231), oraz w siedmiu wyżej wymienionych powiatach.

Kasy Skarbowe—Jedna na m. Wilno i powiat Wileńsko Trocki ul. W. Pohulanka Nr 10, oraz sześć Kas w powiatach wyżej wymienionych.

Urzędy Akcyzowe — Jeden na m. Wilno i powiat Wileńsko-Trocki w Wilnie (ul. W. Pohulanka Nr. 10), oraz drugi na wyżej wymienione powiaty w Wilejce Powiatowej.

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

Ul. Wolana 10.

Kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego, Dr. Antoni Ryniewicz, godz. przyjęć: wtorki, czwartki i soboty od 12 do 14, tel. Nr. 53.

Naczelnik Wydziału Ogólnego, p.o. Stanisław Kulesiński godz. przyjęć: wtorki, czwartki i soboty od godziny 12 do 14, tel. Nr. 934.

Kancelarja Ogólna—Naczelnik Kancelarji, Oktawja Zacharzewska, przyjęcie inter. codzień od godz. 12 do 14.

Sekretarz Kurat. O. S. W. Konstanty Grundt-Meyer, udzielanie informacji codzień od godz. 12 do 14, tel. 775.

Oddział Finansowy Kuratorjum, Kierownik Eugenjusz Koźmiński, godz. przyjęć codzień od 10 do 12, tel. Nr. 211.

Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Średniego, Dr. Zygmunt Fedorowicz, godz. przyjęć wtorki, czwartki i soboty od 12 do 14, tel. Nr. 776.

Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Powszechnego i Seminarjów Nauczyc. Dr. Stanisław Stetkiewicz, godz. przyjęć: wtorki czwartki i soboty od godz. 12 do 14, tel. 95.

Wizytator Edward Mincer, godz. przyjęć: wtorki, czwartki i soboty od 12 do 14, tel. 933, w spr. Semin. Nauczyc. i kształcenia nauczycieli.

Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Zawodowego, p. o. Ludwik Kuczewski, przyjmuje w sprawach szkolnictwa zawodowego i handl., wtorki, czwartki i soboty od godz. 12 do 14; tel. 935; w sprawach szkoln. rzemieślniczo - przemysłowego przyjmuje wizytator inżynier Jeremi Łukaszewicz, wtorki, czwartki i soboty od godz. 12 do 14.

Telefon ogólny Kurat. O. S. W. Nr. 932.

Inspektoraty Szkolne m. Wilna i pow. Wileńskiego

Inspektor Szkolny m. Wilna, p. o. Henryk Hirsz, tel. 252, przyjęcie codzień od godz. 13 do 15.

Inspektor Szkolny powiatu Wileńskiego, Stanisław Kaczorowski. tel. 252, przyjęcie codzień od godz. 12 do 15.

OKRĘGOWA IZBA KONTROLI PAŃSTWOWEJ W WILNIE

Ul. Ad. Mickiewicza Nr. 3, tel. centr. 153.

Terytorjalna kompetencja Izby, Województwo Wileńskie i Nowogródzkie.

Prezes Izby—Jan Pietraszewski, pokój 119, tel. gabinetu 113, mieszkania 10, godziny przyjęć od 12 do 13.

Wice - Prezes — Emanuel Kobecki, pokój 101, tel. gabinetu przez centralę Nr. 8.

Sekretarjat — Sekretarz Izby Radca Witold Rusiecki, pokój 121, telefon gabinetu przez centralę Nr. 13.

Wydział I — Kontrola Urzędów Ministerstwa Skarbu. Kierownik Zygmunt Węcławowicz, pok. 94, tel. gabinetu przez centralę Nr. 19.

Wydział II—Kontrola Urzędów Min. Spraw Wojskowych, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Reform Rolnych. Naczelnik Zenon Mikulski, pok. 117, tel. gabinetu przez centralę Nr. 6.

Wydział III—Kontrola Urzędów Min. Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Pracy i Opieki Społecznej, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oraz Min. Robót Publiczn. Naczelnik Józef Święcicki, pokój Nr. 99, talefon gabinetu przez centralę Nr. 18.

Wydział IV — Kontrola Urzędów Ministerstwa Kolei, Przemysłu i Handlu, oraz resort Poczt i Telegrafów. Kierownik Wice-Prezes Emanuel Kobecki, pokój Nr. 101, tel. gabinetu przez centralę Nr. 8.

DYREKCJA KOLEI PAŃSTWOWYCH

Ul. Słowackiego 2, telef. centr. 522 i 523.

Prezes Inż. Juljan Staszewski, tel. 1. godz. przyjęć od 12—13.

Wice-Prezes Inż. Mieczysław Niebieszczański, tel. 2, godz. przyjęć od 12—13.

WYDZIAŁY:

Eksploatacyjny — Naczelnik Stanisław Łaguna, tel. 41, pok. 52, godz. przyjęć od 11—13.

Mechaniczny — Naczelnik Inż. Jan Jabłoński, tel. 57, pok. 24 — 25, godz. przyjęć od 11—12.

Drogowy — Naczelnik Inż. Jan Bystrzanowski, tel. 71, pok. 24, godz. przyjęć od 11—12.

Osobowy — Naczelnik Inż. Bohdan Cywiński, tel. 5, pok. 2, godz. przyjęć od 12—13.

Rachunkowy — Naczelnik vacat, tel. 16, pok. 38.

Handlowo - Taryfowy — Naczelnik Jan Galijewski, tel. 34, pok. 32, godziny przyjęć od 12—13.

Kontroli Dochodów — Naczelnik Józef Maruszkin, tel. 84, pok. 3, godz. przyjęć od 11—12.

Prawny — Naczelnik Radca prawny Bolesław Piekarski, telef. 13, pok. 3, godz. przyjęć od 11—13,

Zasobów — Naczelnik Inż. Jan Cielewicz, telef. 20, pokój 44, godz. przyjęć od 9—15.

Elektryczny — Naczelnik Inż. Władysław Żerański, tel. 74, pok. 14, godz. przyjęć od 11—13.

Sanitarny — Naczelnik Dr. Jarosław Szukiewicz, telef. 87, pok. 1, oficyna, godz. przyjęć od 11 —12.

Kolejek Wąskotorowych — p. o. Naczelnika Wydziału Inż. Eugenjusz Siedlecki, telef. 97, pok. 34, godz. przyj. od 11—12.

OKRĘGOWA DYREKCJA POCZT I TELEGRAFÓW W WILNIE

Ul. Sądowa 25, Centrala telefoniczna 76 i 142.

Terytorjalny zakres działania Dyrekcji obejmuje:
Okręg administracyjny Wileński, Województwo Nowogródzkie, Województwo Poleskie i powiaty Grodzieński, Wołkowyski i część powiatu Bielskiego Województwa Białostockiego.

Prezes Dyrekcji Jan Popowicz przyjmuje w godzinach urzędowych, gabinet służbowy, telefon 54 i telef. kl. 9 przez centralę Dyrekcji, mieszkanie pryw. tel. 48.

Wiceprezes Dyrekcji Inż. Mieczysław Ciemnołoński, przyjmuje w godz. urzęd. gabinet tel. kl. 17.

Referent prezydjalny Alfons Stępień, tel. kl. Nr. 18.

Sekretarz Paszkiewiczówna Weronika.

Kancelarja Główna: kierownik Arnold Kuczewski, tel. kl. 5.

WYDZIAŁY:

I Administracyjny:

O d d z i a ł y

1) Osobowy — kierownik Włodzimierz Korski, tel. kl. 21.
2) Organizacyjny kier. Piotr Bilocha, tel. kl. 12.
3) Gospodarczy kier. Zygmunt Zaleski, tel. kl. 90.
   Referat lokalowy Zygmunt Łukaszewicz, tel. kl. 7.
   Składnica znaczków i druków pocztowych, kier. Antoni Gierwiatowski, tel. kl. 22.

II. Pocztowy: Naczelnik Wydziału Feliks Babicki, tel. kl 6.

O d d z i a ł y:

1) Komunikacyjny—kier. Jan Sołtys, tel. kl. 13.
2) Ruchu pocztowego — kier. Wacław Sobocki.

3) Ruchu kasowego—kierown. Wojciech Wierzbiński, tel. kl. 19.

Biuro Inspektorów — st. inspektor pocztowy Jakób Małochleb, tel. kl. 11.

III. Telegraficzno-telefoniczny: Naczelnik Wydziału Wiceprezes inż. Mieczysław Ciemnołoński, tel. klapka 17.

Oddziały:

1) Budowy i konserwacji—kierownik inżynier Ambroży Kowalenko, tel. kl. 2.
   Inspektor telegrafu inż. Witold Kolankowski, tel. kl. 8.
   Referat materjał. i warszt.—inż. Paweł Juszkiewicz.
   Referat budowy—Kazimierz Dorożyński, tel. kl. 10.
   Referat Konserwacji—Ludwik Truskowski, tel. 633.
   Referat radjotechniczy — Aleksander Buławski, tel. kl. 15.
2) Administracji i Eksploatacji — kier. Marcin Stecewicz, tel. kl. 3.

IV. Rachunkowy: Naczelnik Wydziału Nestor Teodorowicz, tel. kl. 4.

Oddziały:

1) Księgowości—kierownik Paweł Garniewicz.
2) Likwidacji — kierown. Pius Zajtz.
3) Cenzury i kontroli — kier. Jan Holak, tel. kl. 20.

DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W WILNIE

W. Pohulanka 24, godz. urzęd. od 8½ do 3½, tel. 145 (ogólny).

Dyrekcja Lasów Państwowych w Wilnie rozciąga swą działalność na cały teren Rzplitej, położony na północ od Niemna czyli na lasy Województwa Wileńskiego—w całości, powiat Wołożyński, Lidzki i część Stołpeckiego — w Województwie Nowogródzkiem, oraz część pow. Grodzieńskiego i Wołkowyskiego w Województwie Białostockiem. Podlegają jej 32 nadleśnictwa państwowe, położone na tych terenach oraz Państwowy Tartak Parowy w Jeziorach pod Grodnem.

Dyrektor — Władysław Grzegorzewski, godz. przyjęć dla interesantów od 11½—14½, telefon Nr. 792, pok. 10.

Zastępca — Inspektor Okręgowy Lasów Państwowych — Marjan Hoppen, godz. przyjęć dla interesantów od 13½—14½, pokój Nr. 11.

Naczelnik Kancelarji—Ireneusz Arciszewski, informacje w godzinach od 11½ — 14½, telefon Nr. 791, pokój 12.

Oddziały:

1) Prawno - Administracyjny, Radca Prawny Antoni Piwocki, pokój 14.
2) Techniczno - Gospodarczy, Kierownik — Radca Juljan Waśniewski, pokój 6.
3) Urządzenia lasów — Inspektor L. P. Darjusz Sommers, pokój 22.
4) Rachuby i kasowości — Naczelnik Włodzimierz Szmidt, telefon Nr. 793, pokój 5.
5) Budowlano-techniczny—p. o. Kierownika Franciszek Dąbrowski.
6) Dział Osobowy—Kierownik-Referendarz Leonard Chocilowski, godz. przyjęć dla interesantów od 12—14, telefon 145, pok. 1.
7) Państwowa Składnica materjałów drzewnych przy D. L. P.—Kierownik Michał Zacharewicz, pokój 8.

OKRĘGOWY URZĄD ZIEMSKI

W. Pohulanka 24, godz. urzęd. od 8 do 3, tel. 52.

Prezes O. U. Z. — Stanisław Łączyński, przyjm. od 12—1, pokój 16, tel. 227.

WYDZIAŁY.

I. Administracyjny — Naczelnik Józef Ciężielski przyjm. od 11—1, pokój 21.

II. Urządzeń Rolnych — Naczelnik— vacat.

III. Techniczny — Naczelnik Aleksander Juszczacki, przyjm. od 11—1, pok. 12.

Biuro Okręgowej Komisji Ziemskiej — Naczelnik Witold Jodko, przyjm. od 11—1, pokój 4.

WILEŃSKO-TROCKI POWIATOWY URZĄD ZIEMSKI

Wielka Pohulanka 24, godz. urzęd. od 8 do 3.

Komisarz Ziemski Tadeusz Żemoytel, przyjmuje interesantów we wtorki i piątki.

Podkomisarz Włodzimierz Matwiejew.

DYREKCJA CEŁ

Ul. Ostrobramska 6, tel. Nr. 139.

Prezes Dyrekcji D-r Stanisław Lewakowski.

Urząd Celny (ul. Ponarska, stacja towarowa, tel. Nr. 40) Naczelnik urzędu—Wacław Medyński.

DYREKCJA DRÓG WODNYCH W WILNIE

Bernardyński zaułek 8, tel. 251.

Dyrektor inż. Bogusław Bosiacki.

NACZELNICY WYDZIAŁÓW:

Ogólnego — inż. Witold Rutkowski.
Budowy—inż. Konstanty Tołwiński.
Nurtowego — inż. Stanisław Wisłocki.
Mechanicznego — inżyn. Stanisław Jelski.
Biura Hydrograficznego — inż. Ausbert Choroszewski.

6-ty OKRĘG LEGALIZACJI NARZĘDZI MIERNICZYCH W WILNIE

Trocka 10, godz. urzęd. 8½—15½, tel. 753.

Naczelnik Okręgu Józef Sasinowicz, przyjm. interesantów od 9—12.

Urzędnik techniczny inż. Szamborski Bronisław, przyjmuje interesantów od 9 do 12.

Kasa czynna od 8½—12. Czas przyjmowania narzędzi mierniczych do legalizacji i zwrotu takowych zgłaszającym od 8½—11.

OKRĘGOWY URZĄD PROBIERCZY

Trocka 10, m. 10.

Naczelnik Urzędu Probierczego — J. Prokopowicz.

Przyjmowanie wyrob. złotych i srebrnych odbywa się we wszystkie dni za wyjątkiem świąt.

Przyjmowanie wyrobów, zlewków, próbek i dr. do ocechowania i próbowania od godz. 8½—10½.

Wydawanie ocech. wyrobów od godz. 11—3.

Kasa czynna od 8½—1.

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W WILNIE

Uniwersytecka 5, godz. urzędow. 8½—15½.

Dyrektor Wacław Gizbert Studnicki, przyjmuje osobiście w godzinach od 12 do 14.

Archiwum składa się z b. archiwów: 1) Centralnego Akt Dawnych (z czasów dawnej Rzeczypospolitej) i 2) po b. Urzędach rosyjskich (generał-gubernatorskim, gubernjalnych, sądowych, skarbowych, dóbr państwowych, kontroli, b. okręgu naukowego, b. dep. szlacheckiej, b. gub. Wil. i „Murawjewskim", b. Litwy Środkowej oraz pomniejszych.

BIBLJOTEKI PAŃSTWOWE W WILNIE.

1. **Bibljoteka publiczna i uniwersytecka.**
Uniwersytecka 5, tel. 569.

Godziny funkcjonowania: 9—18, w tem:

Czytelnia publiczna }
„ profesorska } 9—18.
„ czasopism }
Wypożyczalnia . . . . 12—16.
Katalogi . . . . 9—15.

Dyrektor Dr. Stefan Rygiel. Przyjmuje 13—14.

Bibljotekarze naukowi:
Dr. Adam Łysakowski.
Michał Brensztejn.
Helena Drége'ówna.
Mikołaj Dzikowski.

2. **Bibljoteka im. Wróblewskich.**
Uniwersytecka 9.

Dostępna za pośrednictwem i w lokalu Bibljoteki Publicznej i Uniwersyteckiej.

Kierownik Dr. Stefan Rygiel.

B. Instytucje Samorządowe.

MAGISTRAT M. WILNA

Dominikańska 2, godz. urzęd. od 8½—3.

Prezydent m. Wilna i Szef sekcji ogólnej Witold Bańkowski, pokój 24, tel. 5.

Wice-Prezydent i Szef sekcji zdrowia, porządku, bezpieczeństwa, Wydz. Szkoln. i Opieki Społecznej Jan Łokuciewski, pok. 4, tel. 46.

Szef Kancelarji vacat, pok. 16, tel. 28.

Ławnicy:

Sekcja Finansowa, Wydział Podatkowy Bronisław Chądzyński, pok. 27, tel. 28.

Sekcja Rzeźni i Rynków, Henryk Karczewski, pok. 15, tel. 46.

Sekcja Nieruchomości Miejskich, Wydział Ziemi, Domów, Domów opuszczonych, Opałowy, Abramowicz Grzegorz, pok. 51, tel. 608.

Sekcja Techniczna, Wydziały: Wodociągowy, Kanalizacyjny, Budowlany, Mierniczy, Elektryczny, inż. Ludwik Piegutkowski, pok. 52, tel. 202.

Archiwum Miejskie, Trocka 14, Archiwarjusz Eustachy Szydłowski.

Straż Ogniowa, Komend. Straży Marjan Waligóra, tel. 15.

Pogotowie Ratunkowe, tel. 6.

Lista Radnych m. Wilna:

1. Bańkowski Witold—Prezydent m. Wilna,
2. Makowski Wacław.
3. Czarnowski Wiktor.
4. D-r Dembowski Tadeusz.
5. Engiel Mieczysław.
6. Fedorowicz Zygmunt.
7. Filipowicz Ryszard.
8. Dr. Globus Ilja.
9. Godwod Józef.
10. Gordon Adolf.
11. Kucharewicz Stanisław.
12. Jasiński Zbigniew.
13. Kiewliczowa Zofja.
14. Klebanow Abram.
15. Korolec Józef.
16. Kowalski Edmund.
17. Kruk Lejzer.
18. Kryszkiewicz Leon.

19. Ks. Kuleszo Adam.
20. Lubocki Boruch.
21. Łokuciewski Jan, Vice-Prezydent.
22. Ostaniewicz Piotr.
23. Moksiewicz Dominik.
24. Nagrodzki Zygmunt.
25. Ks. Olszański Ignacy.
26. Perkowski Leon.
27. Pietraszkiewiczówna Stanisława.
28. Rozental Saul.
29. Rudnicki Eljasz.
30. Ruszczyc Ferdynand.
31. Sienkiewicz Czesław.
32. Slusarz Apolinary.
33. Spiro Łazarz.
34. Studnicki Wacław.
35. D-r Szabad Cemach.
36. Szantyr Władysław.
37. Szapiro Jonas.
38. Szeskin Jakób.
39. Trocki Saul.
40. Uciechowski Józef.
41. Umiastowski Bronisław
42. Uziałło Józef.
43. D-r Węsławski Witold.
44. Wilczewski Gabryel.
45. D-r Wygodzki Jakób.
46. Zasztowt Aleksander.
47. Zienkowicz Bolesław,
48. Zwierzyński Aleksander.

Sekretarz Rady Miejskiej Marjan Dziewicki, pokój Nr. 21.

Biuro adresowe

Hetmańska 3, czynna od $8^1/_2$ rano do 8 wiecz.

Kierownik Biura i Wydz. Statystycznego Mikołaj Sienkiewicz.

SEJMIK WILEŃSKO-TROCKI

Wileńska 12, tel. 105, godz. urzęd. $8^1/_2$—$15^1/_2$.

Przewodniczący Wydziału — Starosta Lucjan Witkowski.

Pomocnik Gospodarczy Przewodniczącego Wydziału — Zygmunt Zdrojewski.

Kierownik Rachuby — Tomasz Arcichowski.

Kier. Działu Drog.-Budowl. — Inż. Alfred Szpakowski.

Kierownik Działu Sanitarnego — dr. Józef Bakun.

Inspektor Samorz. Gminnego — Wincenty Orlicki.

Pom. Inspektora—Michał Niedek.

Referent Podatk.—Jan Macutkiewicz.

Lekarz weterynarji i Kierownik lecznicy dla zwierząt — Stefan Stankiewicz.

Kierownik szkoły roln. i fermy w Bukiszkach — Jacek Jeleniewski.

C. Zarządy Wyznaniowe.

KURJA METROPOLITALNA I KONSYSTORZ RZ.-KATOLICKI

J. E. Arcybiskup-Metropolita Romuald Jałbrzykowski.

Biskup Sufragan J. E. Ks. Kazimierz-Mikołaj Michalkiewicz.

Kapituła kościoła Katedralnego.

Prałaci:

1. Ks. Jan Hanusowicz, Prałat Prepoz., Prał. J. Św., M. S. T.
2. Ks. Jan Sadowski, Prałat Dziekan, M. S. T.
3. Ks. Adam Sawicki, K. S. T. Prałat Archidjakon.
4. Ks. Kazimierz - Mikołaj Michalkiewicz, Prałat Kustosz, M. S. T. Bp. Sufr. Wileński.
5. Ks. Franciszek Wołodźko, M. S. T. Prałat Schol.
6. Ks. Jan Uszyłło M. S. T. Prałat Kantor.

Kanonicy:

1. Ks. Karol Lubianiec M. S. T.
2. Ks. Lucjan Chalecki, Szambelan J. Św. M. S. T.
3. Ks. Leon Żebrowski.
4. Ks. Antoni Cichoński.
5. Ks. Stanisław Maciejewicz.
6. Ks. Adam Sawicki.

Prokurator Kapituły Prałat Ks. A. Sawicki K. S. T.

Sekretarz Kapituły Ks. Lucjan Chalecki, Kanonik.

Wikarjusze:

Ks. Franciszek Bielawski.
Ks. Witold Bancer.
Magister Cerem. Ks. A. Cichoński M. S. T.

Kurja Metropolitalna.

Wikarjusz Generalny J. E. Kazimierz-Mikołaj Michalkiewicz.

Kanclerz Ks. A. Sawicki.
Vicekanclerz—vacat.
Notarjusze:

1. Ks. Antoni Wiskont, Szambelan J. Św.
2. Ks. Stanisław Tracewski.
3. Ks. Zygmunt Pomian.
4. Ks. Aleksander Mościcki.

Seminarjum Wileńskie:

Rektor Ks. Prał. Jan Uszyłło, M. S. T.
Inspektor Ks. Kan. Karol Lubianiec, M. S. T.

Profesorowie:

Ks. Jan Uszyłło, M. S. T.
Ks. Karol Lubianiec, M. S. T.
Ks. Jan Ostrejko.
Ks. Piotr Kraujalis, M. S. T.
Ks. Albin Jaroszewicz.
Ks. Józef Poniatowski, M. S. T.
Prokurator Seminarjum Ks. Witold Szyksznel.

Bibljotekarz Seminarjum Ks. J. Poniatowski.

Ojciec Duchowny Ks. Stanisław Zawadzki.
P. Wł. Kalinowski (śpiew kość.).

Dziekani:

1. Białostocki — Ks. Aleks. Chodyko.
2. Bieniakoński — Ks. Józef Dubietis.
3. Brasławski — Ks. Piotr Mańkowski.
4. Brzostowski — Ks. Józef Marcinkiewicz.
5. Dąbrowski — Ks. Józef Gaul.
6. Głębocki — Ks. Antoni Zienkiewicz.
7. Grodzieński — Ks. Leon Żebrowski, Szambelan J.Św.M.S.T.
8. Knyszyński — Ks. Konstanty Teżyk.
9. Lidzki — Ks. Hipolit Bojaruniec K. H.
10. Łunnieński — Ks. Władysław Ławrynowicz.
11. Miorski — Dziekan Ks. Ildefons Bobicz.
12. Nadwilejski — Ks. Bolesław Teżyk.
13. Oszmiański — Ks. Paweł Piekarski.
14. Raduński — Ks. Bolesław Moczulski.
15. Słonimski — Ks. Ignacy Rossołowski, Kan. Hon.
16. Sokólski — Ks. Juljan Steckiewicz, Kan. Hon.
17. Swięciański — Ks. Nikod. Wojszutis.
18. Świrski — Ks. Walerjan Holak.
19. Trocki — Ks. Klemens Malukiewicz.
20. Wasiliski — Ks. Franciszek Ratyński.
21. Wilejski — Ks. Adolf Śnieżko.
22. Wileński (miasto) — Ks. Franciszek Wołodźko, M. S. T. Prałat.
23. Wileński (pow.) — Ks. Paweł Szepecki, Szambelan J. Św.
24. Wiszniewski — Ks. Krzyszt. Aborowicz.
25. Wołkowysk — Ks. Bolesław Sperski, M. S. T. Kan. Hon.

KOŚCIÓŁ PRAWOSŁAWNY

J. E. **Teodozjusz, Arcybiskup** Wileński i Lidzki.

Wilno, Ostrobramska 10.

Konsystorz Prawosławny w Wilnie, Ostrobramska 10.

Członkowie:

Protojerej Aleksander Sosnowski.
" Aleksy Wasilewski.
" Włodzimierz Suzwiuk.
Ksiądz Mikołaj Tuczemski.
Sekretarz Konsyst. Jan Kononcow.

KOLEGJUM WILEŃSKIE EWANGELICKO-REFORMOWANE

Zawalna 11, godz. urzęd. 10—5.

Prezydent Kolegjum Bronisław Iżycki Herman.

Vice - Prezydent Generalny Superintendent Ks. Michał Jastrzębski.

P. o. Generaln. Sekretarza Wacław Mackiewicz.

Duchowni Członkowie Kolegjum:
1) Ksiądz Józef Kurnatowski.
2) Ksiądz Jan Kurnatowski.

Świeccy Członkowie Kolegjum:
1) Józef Mackiewicz.
2) Marcin Reczyński.
3) Jan Cumft.

PARAFJA EWANGELICKO-AUGSBURSKA

Ul. Niemiecka 9.

Ks. **Pastor** Zygfryd Loppe, przyjmuje od 4 do 5 w sprawach duchownych i świeckich.

Kolegjum Ewangelicko - Augsburskie Ludwisarska 8, m. 5.

Prezes M. Jegier. Przyjęcia w sprawach parafjalnych od 5 do 6 pop.

GMINA IZRAELICKA

Rabin Naczelny Gminy Wileńskiej Senator Izaak Rubinstejn, Portowa 7 m. 4, godz. przyjęcia 10—12, tel. 549.

Zastępca Rubin Samuel Fryd.

Biuro Naczelnego Rabina czynne od 10—3, Portowa 7, tel. 549.

GMINY KARAIMSKIE

Duchowny Zarząd w Trokach:

P. o. Hachama Gazzan Trockiej Kienesy: Szymon Firkowicz.

P. o. członka Zarządu, A. Zajączkowski.

Zarząd Gminy w Wilnie:

Prezes: Eljasz Jutkiewicz (Stara 1).

Sekretarz: Szymon Nowicki (Fabryczna 39-a).

Skarbnik—Gabbaj: Józef Łopatto.

P. o. Gazzana Wileńskiej Kienesy: Feliks Malecki (Grodska 6).

Zarząd Gminy w Trokach:

Prezes: Emanuel Kobecki (Witoldowa 12).

Skarbnik—Gabbaj: Aleksander Szpakowski.

GMINA MAHOMETAŃSKA

Sosnowa 8 m. 3.

Prezes Zarządu A. Romanowicz Podgórna 3—19.

Członkowie:

St. Bazarewski, Podgórna 3—17.

B. Achmatowicz, Mickiewicza 19—10.

A. Jakóbowski, Konarskiego 9.

Imam meczetu w Wilnie:

I. Smajkiewicz, Łukiszki 16—1.

D. Urzędy, Dowództwa i Zakłady Wojskowe.

Inspektorat Armji — Willa „Podzamcze".
Dowództwo Obozu Warownego Wilno—godz. urzęd. $8^1/_2$—$15^1/_2$, koszary Ignacowskie.
Dow. I Dyw. P. Leg.—ul. Wielka 23.
Dow. 19 Dyw. Piech.—ul. Wielka 23.
Dow. 1 p. p. Leg. — Koszary Szeptyckiego.
Dow. 5 p. p. Leg. — Koszary Szeptyckiego.
Dow. 6 p. p. Leg. — Koszary Ignacowskie.
Dow. 3 p. a. c. Bryg. kaw.—ul. Wielka 23.
Dow. 1 p. a. p. Leg. — Koszary Bernardyńskie.
Dow. 19 p. a. p. — Koszary N.-Wilejskie.
Dow. 3 p. a. c. — Koszary Poniatowskiego.
Dow. 3 D. A. K. — Koszary Rafałowskie.
Dow. 23 p. uł. — Koszary Tuskulańskie.
Dow. 13 p. uł. — Koszary Nowo-Wilejskie.
Dow. 3 p. sap. — Koszary Dombrowskiego.
Dow. 3 Komp. Art. pieszej — Legjonowa 2.
6 bryg. K. O. P. Augustjańska 3, tel. 977.
Kol. Sam. Cięż. i Płc. Nr. III — ul. Królewska 3.
Lek. Insp. Garn. — Szpital K. O. W.
Odwach Garnizonowy—Kościuszki 7.
Dow. 85 p. p. — Koszary Nowo-Wilejskie.
Dow. 1 Plut. Żand. Wojsk. — Plac Ignacowski.
Dom Inwalidów — Zawalna 1.
Dom Oficera Polskiego — Mickiewicza 13.
Duszpasterstwo Garnizonu — Gmach D. O. W.
Eksp. Oddz. II Szt. Gen. — Mickiewicza 62.
Filja O. S. A. III ul. Parkowa 10.
Składnica wojenna 86 p. p.—Koszary w Nowo-Wilejce.
Kier. Rej. Int.—Legjonowa 2.
Ekspozytura budownictwa — Arsenalska 5.
Piekarnia Zakł. Gosp. D. K. O. III—Konarskiego.
P. K. U. Wilno — Jakóba Jasińskiego.
Prokuratura Sądu Okr. Wojsk. — Koszary przy ul. Subocz 17.
I Radio-Stacja — Koszary Szeptyckiego,
II Radjo-Stacja — M. Pohulanka.
Ref. Łącz. D. O. W.—Koszary Ignac.
Rzeźnia Zakł. Gosp.—Konarskiego.
Skład drzewa A. Z. Z. III — Kurlandzka 2.
Szpital Wojsk. O. W. — Antokol.
Wojskowy Sąd Rejonowy—Subocz 17.
Wojskowe Więzienie Śledcze — Kościuszki.
Wojskowy Wydział Kolejowy — Gmach Dyr. P. K. P.
Zakł. Rej. Żywnościowe — Gmach Stacji Towarowej.

II. Wolne zawody, instytucje społeczne, towarzystwa, zakłady naukowe.

ADWOKACI
(Okręgu Sądu Apelacyjnego w Wilnie)

a) Zamieszkali w Wilnie.

Abramowicz Witold, Montwiłłowski zauł. 15.
Achmatowicz Aleksander, Zygmuntowska 24 m. 1.
Andrejew Paweł, Mickiewicza 37 m. 3.
Bagiński Stanisław, Jakóba Jasińskiego 4 m. 6.
Bajraszewski Maciej, Mickiewicza 41 mieszk. 2.
Bajraszewski Konstanty, Mickiewicza 44 m. 2.
Bill Karol, W. Pohulanka 7.
Bobiński Tadeusz, Żeligowskiego 5 mieszk. 25.
Buczyński Władysław, Pańska 4 m. 1.
Burhard Aleksander, Zygmuntowska 12 m. 7.
Chądzyński Mieczysław, Tomasza Zana 3 m. 2.
Czernichow Józef, Hetmańska 2.
Drac Wacław, Dąbrowskiego 7 m. 12.
Ejgiel Samuel, Zawalna 6 m. 3.
Engiel Mieczysław, Mickiewicza 19 m. 11.
Falkowski Eugenjusz, Jakóba Jasińskiego 5 m. 17.
Fedorowicz Wacław, Mickiewicza 29 mieszk. 7.
Florczak Kazimierz, Zawalna 8 m. 8.
Folejewski Józef, Montwiłłowski 17.
Gawendo Natan, Gdańska 1.
Gordon Izydor, W. Pohulanka 27 m. 3
Gordon Józef, Zamkowa 20.
Grądzki Leon, Ś-to Jerski 4 m. 1.
Hrehorowicz Lucjan, 3 Maja 13 m. 2.
Iwanowski Stanisław, Portowa 6-c m. 3.
Jamontt Henryk, Jagiellońska 9.
Jamontt Maciej, Zygmuntowska 18.
Jasiński Zbigniew, Orzeszkowej 3 m. 2.
Jochwid Jakób, W. Pohulanka 18 m. 2.
Jundziłł Zygmunt, Portowa 18 m. 2.
Kamieński Jan, Portowa 6-a m. 3.
Kapłan Izrael, Ciasna 3 m. 8.
Korngold Henryk, Mickiewicza 28.
Kosiński Marjan, Mickiewicza 24 m 6.
Koźliński Władysław, Zygmuntowska 20 m. 8.
Kozłowski Eugenjusz, Mickiewicza 48 m. 6.
Krajewski-Kukiel Stanisław - Adam, Miodowa 3 m. 25.
Krasowski Bronisław, Mickiewicza 19 m. 24.
Krestjanow Aleksander, Gimnazjalna 6 m. 7.
Kruszewski Zygmunt, Jakóba Jasińskiego 5 m. 18.
Krzyżanowski Bronisław, Jakóba Jasińskiego 4 m. 3.
Kulikowski Leon, Dobroczynny zauł. 2-a m. 8.
Lipman Maks, Niemiecka 35.
Lisowski Konstanty, Ciasna 3 m. 5.
Łapin Antoni, Montwiłłowski z. 21 m.2.
Matyasz Jaromir, Jakóba Jasińskiego 7.
Mianowski Stanisław, Zygmuntowska 12 m. 4.
Mickiewicz Stefan, Jagiellońska 10 mieszk. 7.
Miedzianowski Władysław, Kasztanowa 5.
Milchikier Izaak, Mickiewicza 35.
Milewski Feliks, Wiłkomierska 7.
Mitkiewicz Stanisław, Ś-to Jakóbska 10 m. 4.
Muchanow Włodzimierz, Sierakowskiego 25 m. 1.
Narwid-Raczkiewicz Mieczysław, Jagiellońska 3 m. 2.
Neuman Jerzy, Mickiewicza 46 m. 6.
Niesłuchowski Henryk, Orzeszkowej 3 m. 11.
Osieciński Władysław, Jagiellońska 9 m. 15.
Parczewski Walenty, Mickiewicza 22 m. 35.
Petrusewicz Kazimierz, W. Pohulanka 14 m. 19.
Piekarski Bolesław, Zakretowa 5a m. 16.
Piwocki Antoni, Sierakowskiego 8 m. 7.
Pollak Salomon, Portowa 17 m. 7.
Preiss Jerzy, W. Pohulanka 17 m. 6.
Przybora Iwon, Jagiellońska 8 m. 17.

Riza-Ternawiot Mikołaj, 3 Maja 9 m. 14.
Riza - Ternawiot Grzegorz, 3 Maja 9 m. 14.
Rodziewicz Wacław, Montwiłłowska 1.
Romankiewicz Jan, Mickiewicza 22. m. 38.
Rubaszew Borys, Jagiellońska 9.
Rubinow-Rubinowicz Józef, W. Pohulanka 32 m. 4.
Sadkowski Stanisław, ul. Św. Jacka 9.
Sawiński Mikołaj, Mickiewicza 35.
Sejfer Naum, Niemiecka 35.
Siawciłło Wacław, Jagiellońska 5 m. 15.
Skinder Czesław, Wileńska 26 m. 5.
Słonimski Leon, Portowa 5 m. 14.
Smilg Emanuel, Poznańska 3.
Sopoćko Józef, Mickiewicza 5.
Strumiłło Marjan, Mickiewicza 21 m. 3.
Stuczyński - Lubliński Izrael, Tatarska 5.
Sumorok Leon, Mickiewicza 22 m. 10.
Szafkowski Kazimierz, Mickiewicza 44 m. 6.
Sztark Michał, Kasztanowa 2 m. 12.
Szyrwindt Saweljusz, Zakretowa 17.
Szyszkowski Bolesław, Mickiewicza 7 m. 7.
Uciechowski Józef, Sadowa 15 m. 4.
Wirszyłło Roman, 3 Maja 11 m. 8.
Wiszniewski Włodzimierz, Mickiewicza 44 m. 4.
Wygodzki Miron, Gdańska 1.
Zabielski Antoni, Aleja Róż 9-a.
Zagórski Ignacy, Mickiewicza 33 m. 6.
Zajączkowski Izaak, Gimnazjalna 8.
Zakon Mojżesz, 3 Maja 13 m. 6.
Załkind Eufemjusz, Sadowa 12.
Zmitrowicz Józef, Mickiewicza 24 m. 9.

b) Zamieszkali na prowincji:

Baranowicze:
Chomicz Konstanty, Sosnowa 16.
Legatowicz Władysław, Elizejska 5.
Pawłowski Antoni, Wileńska 24.

Bereza Kartuska z. Grodz. p. Pruż.:
Chwostowski Mikołaj.

Brasław:
Musajew Michał.

Brześć n/B.:
Berland Abram, ulica Dąbrowskiego 23.
Krynicki Bazyli, Kościuszki 3.
Krynicki Włodzimierz, ul. 3-go Maja 4.
Orpiszewski Stanisław, Steckiewicza 18.
Pantelewicz Bazyli, Dąbrowskiego 19.
Pawlikowski Kazimierz.
Różański Wiktor, ul. 3 Maja 17.
Wołkow Eugenjusz, Dąbrowskiego 20.

Druskieniki:
Mandelsztam Wiktor, Jasna 5.

Głębokie:
Małachowski Władysław.

Grodno:
Abramski Leon, Napoleońska 18.
Carewski Leon, zauł. Zielony 13.
Daniłłowicz Olgierd, Dzielna 3.
Dąbrowo Józef, Piłsudskiego 10.
Epsztejnówna Helena, Horodniczańska 19.
Firstenberg Wincenty, Piaskowa 1.
Gożański Izaak, Kołożańska 7.
Horbaczewski Zygmunt, Pocztowa 1.
Kattche Mikołaj, Skarbowa 9.
Leinwandhändler Tobjasz, Orzeszkowej 9.
Lobman Rafał, Napoleońska 8.
Makal Jan, Piaskowa 10.
Nielubowicz Wiktor, Horodniczańska 11.
Sieniewicz Władysław, Brygidzka 24.
Sygal Berisz, Orzeszkowej 4.
Szafałowicz Antoni, plac Batorego 4.
Sztatman Stanisław, Horodniczańska 7.
Terlikowski Konstanty, Dzielna 3 m. 9.
Zaboklicki Antoni, Rydza Śmigłego 4.
Zadaj Abram, Hoowera 1.

Ilja pow. Wilejski:
Balicki Symon.

Indura pow. Grodzieński:
Paszkiewicz Michał.

Iwje pow. Wołożyński:
Maracewicz Włodzimierz.

Jaruciszki pow. Wołożyński:
Kuprjanowicz Wiktor.

Kobryń:
Bagrynowicz Mikołaj.
Wasiljew Aleksander.
Zubrycki Konstanty ulica 3-go Maja 14 m. 1.

Krynki:
Lipnicki Konstanty, maj. Krynki, pow. Nieśw. p. Turzec.
Sołtan Mieczysław, pow. Grodzieński.

Krzywicze pow. Wilejski:
Augustynowicz Eugenjusz.

Łuniniec:
Bułhakow Mścisław, Bródziłowce 4.
Pigulewski Piotr, Cerkiewna 74.

Nieśwież:
Florentyński Mikołai.
Szymanowski Mikołaj, Studencka 37.

Nowogródek.
Ambroszkiewicz Ernest, Korelicka 32.
Jaroszewicz Edward. 3 Maja 1.
Piotrowski Konrad, hot. „Europa“
Rożdziestwieński Aleksander, Bazyljańska 11.
Wojniłowicz Roman, ul. Grodzieńska 13.
Zeldowicz Isaj - Szaja, Wielki Rynek 16.

Pińsk:
Badjan Feliks, Dominikańska 7.
Berg Aleksander, Łahiszyńska 5.
Furowicz Jan, Albrechtowska 4.
Galinowski Michał, Ogińskiego 7
Gutowski Andrzej, Karmelicka 37.
Iwanow Eugenjusz, ul. Hanczarska 40.
Janiszewski Mikołaj, Błotna 33.
Jelenkiewicz Bernard, Albrechtowska 46.
Klarner Kazimierz, ulica Kościuszki 45.
Kryliczewski Grzegorz, ul. Albrechtowska 63.
Rejter Leon.
Sędzikowski Romuald, ul. Kościuszki 9.
Smigielski Włodzimierz, ul. Zawalna 45.
Szczepkowski Ludomir, Jasiołdowska 38.

Podbrodzie:
Iliaszewicz Jan, maj. Kulniszki

Postawy:
Birula Michał.

Prużana z. Grodzieńskiej:
Chwostowski Eugenjusz ul. 3-go Maja 25.
Pawłowski Lucjan, ulica Nadbrzeżna 1.

Słonim:
Głębski Zygmunt, 3 Maja 10.
Olszewski Adolf, Studencka 1.
Weiss Szmiel, Ułańska 4.

Stołpce:
Wojciechowicz Konstanty.

Szczuczyn:
pow. Lidzki m. Andruszowce Moraczewski Witold.

Świr pow. Święciany:
Gołowski Witold.

Święciany:
Wałkowski Witold.

Swisłocz pow. Wołkowyski:
Łuczyński Włodzimierz.

Widze pow. Bracławski:
Tymiński Atanazy.

Wilejka pow.:
Steckiewicz Jakób.

Wołkowysk:
Czechowicz Borys.
Gulmantowicz Ludwik, ulica Zamkowa 8.

Wołożyn:
Krestjanow Paweł.

Worniany pow. Wilański:
Śnieżyński Michał.

Zalesie pow. Wilejski:
Szafkowski Adam.

APLIKANCI ADWOKACCY
(Okręgu Sądu Apelacyjnego w Wilnie)

a) Zamieszkali w Wilnie.

Bielewski Leonid, Sosnowa 17. m. 1.
Górski Jan, Ludwisarska 7 m. 6, (od 4 do 6).
Gutowski Mieczysław, Wielka 54 m. 16.
Jochwed Jakób, J. Jasińskiego 10 m. 27 (8—9, 5—7).
Kacnelson Leon, W. Pohulanka 17 m. 2.
Kerzner Izydor, Niemiecka 37, m. 3.
Kiersnowski Tadeusz, Zawalna 7, m. 1.
Koczan Marjan, Zygmuntowska 12 m. 19.
Kotowicz Aleksy, Popowszczyzna 31 m. 3.
Krukowski Michał, Mickiewicza 21 m. 1.
Lityński Władysław, Wielka 10 m. 4.
Łuczywek Jan, Sierakowskiego 21.
Miller Antoni, Kasztanowa 5 m. 6.
Preiss Abram, W. Pohulanka 14.

Romankiewicz Andrzej, Zygmuntowska 4 m. 5.
Rubinow Eljasz, W. Pohulanka 32 m. 4.
Sienkiewiczówna Marja, Podgórna 1 m. 9.
Silberblatt Abraham, M. Pohulanka 17—1.
Steckiewicz Feliks, Krakowska 55.
Stępowski Stanisław, M. Pohulanka 17 m. 2.
Świda Witold, Dobroczynny 2—2.
Tórczyński Roman, Zygmuntowska 18. m. 3.
Werner Władysław, Wielka 30 m. 12
Zan Roman, Mickiewicza 22 m. 22.
Żemczugow Aleksander, Biskupia 12.

b) Zamieszkali na prowincji.

Baranowicze:
Tołkaczew Paweł.

Brasław:
Szczygłowicz Leon.

Brześć n/B:
Giżycki Kazimierz, Szeroka 46.

Dokszyce pow. Duniłowicki:
Odlanicki Poczobut Leon.

Głębokie pow. Dziśnieński:
Frucht Aleksander.

Grodno:
Chwiet Mikołaj, Pl. Batorego 4.
Jeśman Czesław, Policyjna 27.
Leinwandhändler Joachim, Listowskiego 5.
Litwinow Jerzy, Listowskiego 39.
Neubauer Ozjasz, Horodniczańska 4.
Pietkiewicz Jan, Wileńska 1 m.8.
Ruthen Izydor, Horodniczańska 3.

Kobryń:
Pawłowski Konstanty, Brzeska 16.
Rostowski Stefan, Brzeska 10.

Kosów Poleski:
Rostowski Włodzimierz, Kościelna 15.

Kruhowicze, pow. Łuniniecki.
Obuchowicz Jarosław.

Landwarowo, pow. Wileński.
Hajkowicz Aleksander:

Lida:
Oguszewicz Michał.

Nieśwież:
Paliwoda Konstanty.

Nowogródek:
Gumener Eljasz, Zamkowa 16.
Świryd Paweł, Korelicka 23.

Pińsk:
Sobolew Aleksander, Szkolna 4.
Papa-Afanasopuło Sergjusz, Marjawicka 36.

Słonim:
Sawicz Teodor, Rybacka 13.

Smorgonie, pow. Oszmiański:
Kapuściński Konstanty.

Święciany:
Krecz Władysław.

Wasiliszki, pow. Lidzki:
Ankirski Aleksander.

Wołożyn:
Sidorski Włodzimierz.

RADA ADWOKACKA
Okręgu Sądu Apelacyjnego w Wilnie.

Dziekan Rady—Zygmunt Jundziłł.
Pro-Dziekan—Kazimierz Petrusewicz.
Sekretarz—Józef Folejewski.
Kancelarja Rady: Mickiewicza Nr. 36 (gmach Sądów) pok. Nr. 28. Telef. 458.
Godziny przyjęć od 10—3-ej.
Dziekan przyjmuje osobiście od 12—2-ej.
Pokoje adwokatów: gmach Sądów, pok. Nr, 26, telef. Nr. 458.
Konsultacja: pok. Nr. 26, od godziny 11—1-ej codziennie.

AGENCJE PRASOWE.

Polska Agencja Telegraficzna, Oddz. w Wilnie, kierownik Stefan Stok — ulica Uniwersytecka Nr. 6/8, telef. 674 (biuro), 505 (mieszkanie kierownika).

Przedstawicielstwo Wileńskie Agencji Wschodniej, kierownik Kazimierz Luboński — ul. Ad. Mickiewicza 4, tel. 243.

AKUSZERKI.

Bocewiczówna Alina, Ludwisarska 8.
Drozdowska Dominika, Święciańska 19a m. 1, od 12—2 i 4—6.
Okuszko-Kowalewska Marja, Moniuszki 28, m. 2 (Zwierzyniec) 9—6.
Ościanko Anastazja, Targowa 13 — 9 od 9—19.
Rakowska Felicja, szpital Kolejowy na Wilczej Łapie.
Śledziewska Marja, ul. Targowa 9—6, od 8—8.
Szulakowska Marja, Popławska 7—20, od 10—3 i 5—7.
Walukiewicz-Bielawska Marja, Krakowska 67 m. 3.
Wielisiejówna Helena, Tomasza Zana 3 m. 4.

BIBLJOTEKI I MUZEA.

Bibljoteka Publiczna i Uniwersytecka, Uniwersytecka 5. Tel. 569. Czytelnie otwarte 9—18. Wypożyczalnia 12—16. Katalogi 9—15.
Bibljoteka Tow. im. Wróblewskich — Uniwersytecka 9. Dostępna za pośrednictwem i w lokalu Bibljoteki Publicznej i Uniwersyteckiej.
Bibljoteka Centralna Pedagogiczna przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego. Otwarta codziennie 11—13 i 17—20 w niedziele 11—13.
Bibljoteka i Zbiory T-wa Przyjaciół Nauk, — Lelewela 8. Muzeum zwiedzać można w poniedz., środy, piątki i niedziele o g. 12, za opłatą 50 groszy od dorosłych, 10 groszy od dzieci; członkowie T-wa—bezpłatnie.
Czytelnia na miejscu codzień od godz. 10½ bezpłatnie. Wypożyczalnia (tylko dla członków) we wtorki, czwartki i soboty od g. 4—6.
Bibljoteka i Czytelnia Koła Polskiej Macierzy Szkolnej im. T. Kościuszki — Nowa Aleja 2, od 5—8.
Bibljoteka i Czytelnia im. Tomasza Zana P. M. Szk., W. Pohulanka 14 — 15. Pisma i książki przeważnie dostosowane do potrzeb szkolnych, otwarta w poniedziałki od 1—8, w inne dnie powszednie od 10 r. do 8 w. W niedziele i święta zamknięta.

CZASOPISMA.

„Dziennik Wileński" — Dominikańska 4, tel. 448, tel. drukarni 520. Administracja czynna od 9—5. Redakcja czynna od 2—4.
„Express Wileński", gazeta codzienna, Mickiewicza 11-a, tel. 5-80 Przyjęcia: w administacji 9 r.— 6 w., w redakcji 6 — 7.30 w.
„Głos Wileński" (pismo tygodniowe dla miast i wsi) — Dominikańska 4, tel. 448, godz. przyj. we wtorki i piątki od 1—2 p. p.
„Kurjer Wileński" — Jagiellońska 3.
„Myśl Karaimska — (ilustrowane pismo naukowo-literacko społeczne) — Subocz 21 m. 5, godz. przyj. w piątki od 7—8 w.
„Przegląd Artystyczny" (mies.)—Tatarska 5.
„Przegląd Wileński" (dwutyg.)—Uniwersytecka 9-9, (od 12—3).
„Tygodnik rolniczy"—W. Pohulanka 7.
„Słowo" — Mickiewicza 4, tel. 228, tel. drukarni 262.

Białoruskie:
„Białoruska Krynica" — (tyg.) — Połocka 10 (od 9—7).

Żydowskie:
„Wilner Tog" (pismo codz. bezpart. organ polit. - literacki) redakcja — Zawalna 32 (12—2), administracja — Trocka 13 (9—7), tel. 742.

DENTYŚCI.

Choromańska Amelja, Biskupia 10—1 (od 3—6).
Fiedorowicz Wacław, Zakretowa 9—5 (od 2—7).

Feldsztej J., Wielka 7 — 1 (od 9—2 i 4—6.)
Galińska-Lepieszo Regina, Zamkowa 15—2.
Katz Ber., W. Pohulanka 2 — 18 (od 10—1½ i 3½—7½).
Kęstowiczowa Jadwiga, Orzeszkowej 3—1 (od 10—2 i 4—6).
Kurmanowa Marja, Finna 3-b—4 (od 10—6).
Małaszkiewicz Jadwiga, Ostrobramska 11—2 (od 10—2 i 4—6).
Margowicki Izaak, Mostowa 9—12.
Mikulski Andrzej, Ś-to Jerski zauł. 3—7 (od 12—1½ i 4—6).
Mokrzecka Ludwika, Święciańska—19. (od 10—2 i 4—6).
Piotrowska Jadwiga, Mickiewicza 22—11 (od 10—2 i 4—5).
Raubo Błażejewiczowa, Objazdowa 8 róg Piaskowej (od 3—6).
Rittler-Andrejawa, Mickiewicza 4 — 5 (od 10—1 i 3—5).
Sawicz - Sianko Wanda, Zerzeczna 30—7 (od 2—5).
Szwengruben Marja, Mickiewicza 30—8 (od 10—2 i 4—5).
Wojewódzka Wanda, Śniadeckich 3—8 (od 10—2 i 5—6).
Wincc-Małachowska Marja, W. Pohulanka 6—20.
Wolański Adam, Wileńska 26—6 od 11—5
Żakowska Janina, J. Jasińskiego 15—4 (od 11—2 i 5—7).

FELCZERZY.

Gieskes S., Zarzecze 30 m. 1,
Jofie A., Zawalna 4 m. 16 (od 3—8).
Kapłan M., Nowogródzka 57 m. 1 (od 9—11).
Margolis M., Rudnicka 4 m. 3 (od 2—9).
Prużan C., Zawalna 34 m. 10 przyj. całodz.

INTERNATY.

Inter. T-wa Labor—Bobrujska 7, (dla dziewcząt).
„ Dom Opieki Matki Boskiej — Senatorska 29, (w organizacji zakład wychow. dla dziewcząt).
Inter. T-wa Dom Wychowawczy (dla chłopców) w organizacji — ul. Trwała 3.
„ gminy Ewangiel.-Augsburskiej— M. Pohulanka 23.
„ im.św. Józefa—Ostrobramska 29.
„ T-wa Koło Polek (dla dziewcząt)—Ostrobramska 5.
„ T-wa Koło Polek (dla chłopców)—Antokolska 22. Dla dziewcząt, Ostrobramska 5.
„ przy Szkole Ogrodniczej. Sołtaniszki 50.
„ przy Szkole Ogrodniczo-Pszczelniczej—Kalwarja.
Inter. przy Szkole Tkackiej A. Mohlówny—Królewska 4.
„ Tow. Wych.-Oświat. „Przyszłość“ — Zarzecze 5—12. Opieka nad młodzieżą chrześcijańską. Dwa internaty: szkół średnich i rzemieślniczy.
Inter. SS. Nazaretanek — Sierakowskiego 61.
„ OO. Jezuitów—Wielka 30.
„ im. ks. Bisk. Cywińskiego, — Uniwersytecka 3.
„ „Źródło Pracy“ — Młynowa 12—41. (Szwalnia i szycie, krój, modniarstwo, haft i roboty) godz. przyj. od 9—3.
Bursa przy Szkole Murarskiej—Senatorska 16.

INŻYNIEROWIE, GEOMETRZY, BUDOWNICZOWIE I TECHNICY.

Antonowicz Aleksander, Dąbrowskiego 10—1.
Błażejewicz Kazimierz, inżynier mierniczy przysięgły, Objazdowa 8 róg Piaskowej 11—5. Likwidacja serwitutów, parcelacja, scalanie gruntów, ekspertyzy sądowe, poświadczenie i kontrola planów.
Cholewo Lndwik, technik budowlany, Lubelska 5, m. 9.
Chorużyk Aleksander, geometra, Słomianka 33c (od 4—6).
Cywiński Bohdan inż. dróg komunikac., Kolejowa 17.
Cywiński Justyn, Antokol, Letnia 9—1. Inżynier mierniczy przysięgły (od 5—7).

Dubowik Antoni, Św. Jakóba 10 — 2 (od 8—11 i 3—6). Architekt — budowniczy.

Genello Henryk, Lubelska 5—14. Inżynier-Architekt (od 5 po poł.).

Gumowski Jan, inżynier, Mickiewicza 7—3, tel. 271.

Gumowski Bronisław, inżynier-mechanik, Mostowa 16—41.

Gutowski Antoni, Wice-Prezes Dyrekcji Wileńskiej P. K. P. inżynier, Wiwulskiego 2 — 4 (od 11—12) prócz świąt, tel. mieszk. 119, biura 2.

Hleb-Koszański Walerjan, inżynier-technolog, Wiwulskiego 11 — 2, (od 4 — 5).

Hajdukiewicz Władysław, inż. - techn. Połocka.

Januszewicz Stanisław, geometra, Popowska 2a—1.

Kadenacy Jan, inżynier, Nowogrodzka 22, tel. 43.

Komarowski Józef, inżynier-budowniczy, Skopówka 3—8 (od 9—11 i 4—6).

Kowalski Wiktor, inżynier-technolog, Bankowa 1—13.

Kulesza Edward, inżynier cywilny (architekt) Bakszta 15—1.

Kurman Witold, inż. chemik, Piwna 3b, m. 4.

Łastowski Józef, Mickiewicza 42 — 5. Inżynier leśnictwa (od 10 — 11 i 5—6).

Miecznikowski Stanisław, inż. architekt, Piwna 15, tel. 69.

Niewodniczański Wiktor, inżynier, właściciel Biura Inżynieryjnego. Jagiellońska 8 — 16, tel. 765 (9—1 i 5—7).

Perkowski Leon, inżynier - chemik, Królewska 9—2.

Piegutkowski Ludwik, inż. elektrotechnik, Pańska 15—1.

Pieślak Wacław, Piaskowa 7—10, inż. elektrotechn. (od 3—5).

Plisowski Leon, inż.-technol., elektr., kierownik działu silnych prądów Dyrekcji P. K. P., Mostowa 16—43 Dyr. P. K. P. IV p. pokój 15, (od 11—12)

Popiel Ludwik, geometra, Zawalna 7—2 (od 4—5).

Pora-Leonowicz Walenty, inżynier elektryk, Ad. Mickiewicza 15, m. 4 (od 4—6).

Rejnhold Karol Raszke, mierniczy—pomiary związane z przebudową ustroju rolnego, niwelacja, zdjęcia tachymetryczne, Filarecka 43—4 (od 4—6)

Rouba Edward, inż.-technolog, spec.—silniki wodne, urządzenia hydrotechniczne, młynarstwo, piekarstwo etc., Wileńska 31 — 2 (od 4—5).

Skwarczewski Aleksander, inż. komun. Ofiarna 4—1.

Sławiński Wacław, inżynier-technolog, Mickiewicza 42—12.

Sokołowski Gabrjel, inż. kanalizacji m. Wilna, Jakóba Jasińskiego 7—4.

Stabrowski Piotr, inżynier komun., 3-go Maja 11—7.

Syrtowt Wacław, architekt, projektowanie, kosztorysowanie i kierownictwo robót budowl., Benedyktyńska 8—13 (od 4—6).

Szopa Teofil, inżynier-technolog, biuro Wileńska 44a, mieszk. Dobra 7, tel. 546 (od 11—1).

Tołłoczko Józef, inżynier budown. i meljor. Wileńska 36 — 10 (od 11—2 i 4—6).

Witko Jerzy, geom. taksator, upoważniony przy Min. Ref. Roln., Dominikańska 16—5.

Witkowski Aleksander, inż., W. Pohulanka 35—1, tel. 510 (9 — 10 i 3—6). Przedsiębiorstwo robót budowlanych.

Zasztowt Aleksander, inż. budowniczy, Mickiewicza 9—14 (od 4—6).

Zielecki Jan-Kazimierz, technik dróg komunikac., budownictwo, Zygmuntowska 22—5 (od 5—6).

L E K A R Z E.

Abłamowicz Olga, Kasztanowa 7—7, chor. kobiece i akuszerja, (przyj. od 9—10 i 3—6).

Alchimowicz Bolesław, I Portowa 14—6, chor. wewnętrzne i dziecinne.

Aronwald Aleksander, Zawalna 14, (od 9—11 i 4—6), chor. wewnętrzne.

Bagiński Stefan, d-r med., chor. wewnętrzne i dziec. (spec. przemiany mat.). Kalwaryjska 69 m. 6 (od 4—6).

Bakun Józef, M. Pohulanka 17—3, Insp. szpit. w Wojew.
Billewicz Juljan, Jagiellońska 9—4, medycyna sąd., (od 12—2 i 3—5).
Boguszewska Jadwiga, Sierakowskiego 33, ordynator szpitala epid. na Zwierzyńcu, chor. oczu i wewn.
Bomasz Dawid, Poznańska 3—4, (od 10—1 i 4—6), chor. wewn. i kobiece.
Bortkiewiczówna Janina, Garbarska 3—15, asyst. U. S. B.
Budzyński Eugenjusz, Sierakowskiego 1—1 (od 6—7) chor. wewn.
Bujalski Władysław - Anzelm, Tatarska 5, akuszer-ginek. (od 11—1 i 4—6).
Burak Icek, Zawalna 16—9, akuszer, choroby kobiece, (od 1 —1 i 4—7) tel. 564.
Cumft Jan, dr. med., choroby oczu, Zawalna 22-b (od 12½ — 2½ i 6—8 w.).
Cymbler Abram, Mickiewicza 14, róg Tatarskiej (od 10—2 i 5—7) chor. skórne, wener., moczopłciowe.
Czarkowski Ludwik, Ś-to Jańska 12, chor. wewn. (8—9 i 4—6).
Czarnowski Czesław, Subocz 6a—6 choroby uszu., nosa i gardła, wtorki, czwartki i soboty (od 7—8).
Dąbrowski Kazimierz, Mickiewicza 1—4, (od 5—6), choroby oczu,
Dembowski Tadeusz, M. Pohulanka 9, chirurgja.
Dobaczewski Eugeniusz, Montwiłłowska 14—11 (od 4½—6).
Dobrzański Jerzy, Wilcza Łapa, Szpital kolejowy, ginekolog i akuszer, Ordynator Szpitala kolejowego, przyj. w Poradni Pol. Zw. Lek. ul. Garbarska, (od 4—6) tel. 6—58.
Dokalski Stanisław, Mostowa 23—3, chor. wewn. (od 8—9 i 5—6½).
Erdmanowa Alina, Mickiewicza 41—14, choroby kobiece (od 9—10 i 3—4).
Falkowski Adolf, dr. med., chor. wew. i umysłowe, Biskupia 12 — 12 tel. 487 (4½—6).
Gerlée Eugenjusz, Portowa 23—20, chor. dziec. (od 4—5).
Gerszun Grzegorz, Dominikańska 7—1, chor. skórn., wener. i moczopłc. Gabinet roentgen. (od 9 — 11 i 4—6) tel. 768.
Gerszun Wiera, Gdańska 6—6 (od 1—3), tel. 266, chor. oczu.
Halicki Stanisław, Tyzenhauzowska 4—1 (od 5—6) okulista.
Hanusowicz Bolesław, Zamkowa 7—1, chor. skórne i weneryczne (od 3—5)
Homulicka Helena, Zwierzyniecka 35, codzień oprócz świąt; choroby wewn. i kobiece.
Hurynowicz Janina, Mickiewicza 15—6, neurologja.
Iszora Eugenjusz, Mickiewicza 22.
Iwanter Leon, dr. med., Mickiewicza 24—8. Pracownia roentgenologiczna (od 10—1 i 5—7). telef. 963.
Jabłonowski Władysław, Portowa 14— (od 10—2 i 5—6) chor. wewn.
Jakubowski Zygmunt, Zawalna 16—7, chor. płuc.
Jankowski Daniel, Jakóba Jasińskiego 10—17, chor. wewnętrzne.
Januszkiewicz Aleksander, profesor U. S. B., Uniwersytecka 5, tel. 7, przyj. w poniedziałki, środy, i piątki od 4—6, chor. wewn.
Jasiński Wacław, profesor, dr., med. Wielka 24 m. 20, tel. 860, (od 4 — 6) prócz wtorków; choroby dziec. Dyrektor kliniki chorób dziecięcych U. S. B.
Jedwabnik Dawid, Wileńska 5—6, chor. wewnętrzne (8—9 i 4—5).
Jeleniewska Marja, Witoldowa 5—1, akuszerja, choroby kobiece (od 4—6).
Kapłan Aleksander, Zawalna 47 (od 5—7), codz. oprócz niedziel, tel. 690, choroby wewn. (specjalnie żołądka i kiszek).
Karaffa-Korbutt Kazimierz, profesor U. S. B. Antokol, szpital wojskowy, tel. 301.
Karnicki Aleksander, Mickiewicza 22—17, akuszerja i ginekologja, telefon 662.
Kenigsberg Dawid, Mickiewicza 4—11, chor. skórne i weneryczne (od 9—1 i 5—8).
Kiakszto Antoni, Benedyktyńska 2—4, tel. 954 (od 6 — 7) chirurg, st. ord. oddz. chirurgiczn. Szpitala O. W. Wilno.
Kieżun Witold, Garbarska 5 — 3 (od 4—7), choroby wewn., specjaln. płucne.
Kisiel Karol, Mickiewicza 22—4 (od 6½ do 7½), chor. wewnętrzne.
Koneczny Czesław, Mickiewicza 11—8, chirurgja jamy ustnej (od 10 — 1½ i 4—6½).

Kosiński Karol, Zakretowa 11-a — 7. dr. med., chirurg (od 6—7 w.),
Kozłowski Marjan, W. Pohulanka 20, (od 4—5). Nacz. Wydz. Zdrow. w Wojew.
Kucharski Józef, Artyleryjska 1 — 9, chirurgja.
Legiejko Witold, Mickiewicza 21 — 1, chor. żołądka i płuc (od 9-11 i 6-7)
Lerenman Efraim, —. Stefańska 23—3 (od 1—3 i 5—7), chirurg.
Libo Aleksander, Zawalna 22—7 (od 8 — 9 i 1 — 5), tel. 599, chor. uszu, nosa i gardła.
Łęski Józef, Kasztanowa 7 — 6 (od 4—5), chor. wewnętrzne, internista.
Łukowski Ludwik, Jagiellońska 1—4, chor. dziecinne (od 4—5).
Maliszewski Wiktor, Biskupia 12—12, naczelny lekarz Kasy Chorych, chirurgja.
Margolis-Gordon S., Wileńska 39 róg Mostowej (od 9—1 i 5—7), tel. 920, zakład rentgenolog.
Michejda Kornel, profesor chirurg, Mickiewicza 1—18, w poniedz., środy i piątki (od 4—5), mieszkanie Antokol, Sióstr Miłosierdzia 2.
Michniewicz Jan, Wileńska 8—1, chirurgja (od 12—1 i 6—7).
Mienicki Marjan, Wileńska 34—5, choroby skórne i wener. (przyj. od 4—7 wiecz.).
Miller Miron, Wileńska 7, chor. wewnętrz. (przyj. od 11—1 i 5—7), tel. 909.
Minkiewicz Michał, Aleja Róż 9-a—3, chor. wewnętrzne.
Moszyński Marjan, Antokolska 19, tel. 665, chirurgja.
Mórawski Wacław, —. Pohulanka 45 m. 1, chor. skórne i płucne (od 3—5).
Narkiewicz Adolf, W. Pohulanka, 33—4, tel. 21, choroby wewn- (od 8—9 i 4—5).
Obiezierski Marjan, Bonifraterska 2—2. ginekolog (od 5—6).
Odyniec Wacław, W.Pohulanka 31a—4 (od 10—2 i 5—7), chor. nerwowe, umysłowe i wewnętrzne.
Orłowski Wacław, Sadowa 21 — 5, Zakład Pasteurowski (od 8—10).
Orłowski Zenon, prof. djagnostyki i terapji ogólnej chor. wewn., ul. Tatarska 20—16.
Pakowski Witold, Lwowska 13 — 5, asyst. Uniw. — otjatrja i laryngologja (od 1—3).
Paszkiewicz Stanisław, Wileńska 28— akuszerja i ginekologja.
Peszyński-Gracjan Stanisław, Jagiellońska 7—2, choroby wewnętrzne i kobiece.
Petrusewicz Marja, W. Pohulanka 14—19 (od 5—7) chor. kobiece.
Piotrowicz - Jurczenkowa Janina, Dr. Ordynator szpitala „Sawicz“ Choroby skórne i weneryczne— kobiece, Zarzecze 5 m. 2, godz. przyjęcia 4—6 wiecz.
Podwiński Juljan, dr. med. Plac Łukiski ul. 3 Maja 11 m. 1, psychiatra i neurolog, Ord. Szpit. Św. Jakóba, lekarz Kasy Chorych, przyj. poniedziałki, środy i piątki (od 6—7½),
Popilski Judel, W. Pohulanka 2—17 chor. skórne i wener. (od 10—1 i 5—7).
Ptaszyński Paweł, M. Pohulanka 16—3, chor. wewn. (od 5—7).
Regensburg Józef, Gdańska 1 — 7, chor. nerwowe (od 4—6).
Rozenkranc Dawid, Wileńska 22 — 3 tel. 595, (od 10 — 12 i 5 — 7), chor. wewn.
Rozwadowski Piotr, Zygmuntowska 28—9, chor. płuc, krtani, gardła, nosa i uszu (od 3½—4½).
Rudziński Cezary, Lwowska 13 — 10 (od 5—7) chor. wewn. i dziec.
Rudziński Henryk, Zarzecze 16 — 1, tel. 422, chor. wewn. i dziecinne (od 4—6).
Rudzki Apolinary, I-sza Polowa 5-a, st. asystent kliniki Chirurgicznej U. S. B.
Rutkowski Ludwik, Bołtupska 12—1, Urzędowy lekarz komisarjatu Rządu na m. Wilno, tel. 225 (od 10 — 1) w Komis. Rządu, pokój Nr 17.
Rymaszewski Kasper, Św. Filipa 15 m. 26 choroby wewnętrzne (od 5—6),
Safarewicz Aleksander, Portowa 14—3, bakterjologja.
Siedlecki Marjan, Kalwaryjska 12—3, chirurg.
Sowiński Zdzisław, Teatralna 4 — 9. Profesor, U.S.B. choroby skórn. i wener. przyj. (od 5—6).
Sułkowski Leon, Szpital Kolejowy, chirurgja.
Sumorok Juljusz, Styczniowa 1 — 2, choroby wewnętrzne (od 3—4).
Świeżyński Florjan-Feliks, św. Jakóba 16 — 5, choroby płuc, nosa,

gardła i uszu (przyj. od 7½—8½ rano i 4—6 w.).
Sycianko Czesław, Dąbrowskiego 7—8, choroby nerwowe i umysłowe (od 6—7).
Szabad Cenach, W. Pohulanka 9 — 4 (od 5—7), chor. wewnętrzne.
Szalewicz Władysław. Zawalna 8—4, chor. uszu, nosa, gardła i płuc, (od 10—12 i 5—6).
Szmurło Jan, prof. otolaryng., Mostowa 7—3 (od 4 — 6), choroby nosa, gardła i uszu.
Szniolis Bolesław, Portowa 26—4, choroby wewnętrzne (od 2—4).
Sztolcman Gustaw, Mickiewicza 9 (od 9—10 i 5—6), choroby wewnętrzne, specj. serca.
Szuniewicz Wacław „Kropla Mleka" M. Pohulanka (od 12—1 codz.) pedjatrja.
Szwengruben Władysław, Grodzka 10, chor. wewnętrzne i dziecinne
Szymański Juljusz, prof. okulistyki, Kościuszki 14—3.
Świda Michał, Wileńska 29—3, chor. wewnętrzne (od 5—6½).
Toczyłowski Leopold. Arsenalska 4—5, starszy asyst. II klin. U. S. B. chor. wewn. (od 4—6).
Tymiński Józef, Antokolska 66, chirurg (od 4—6).
Umiastowski Witold, Żeligowskiego 5—45 II piętro, tel. № 9 (od 12—1 i 6—7), gruźlica, chor. płuc.
Wasilewska Zofja, Tadeusza Kościuszki 16—3, Ordynator Szpitala Miejskiego, chor. wewnętrzne.
Waszkiewicz Antoni, Portowa 10—1, (od 2 — 3 i 5 — 6), akuszerja i kobiece.
Wąsowicz Tadeusz, Mickiewicza 7 m.4 tel. 328 (od 4 — 5) chor. uszu, gardła i nosa.
Węsławski Witold, Niemiecka 3 — 4 (od 9—11 i 5—6), choroby dziecinne.
Wińcz Aleksander-Józef, Zawalna 22—8, tel. 434 (od 8—9 i 5—7).
Wirszubski Abraham, Dominikańska 7—3, chor. nerwowe i umysłowe (od 5—7).
Władyczko Stanisław, prof., U. S. B. neurologja; Zygmuntowska 4—1 (od 5 — 6); przyjęcia w poniedziałki, czwartki i soboty.
Wołodźko Witold, Zawalna 22—4, Ordynator szpitala Sawicz (od 12 — 2 i 5 — 7), w niedziele i święta dla przyjezdnych od 8½—9½, chor. skórne i wener.
Wrześniowski Henryk, Wileńska 30—17, chor. dziecięce (od 4—6).
Wygodzki Jakób, Gdańska 1—10, akuszerja (od 10—11 i 5—6).
Wysocki Wacław, z. św. Michała 2—16.
Zagórska Marja, ul. Ad. Mickiewicza 33—6, chor. wewn. i dziecięce (od 9—11).
Zahorski Władysław, Uniwersytecka 2—2, choroby dziecięce i wewn. (od 9—11 i 1—4).
Załkindson Owsiej, Zawalna 24 — 7 telef. 464, chirurgja (od 3—5).
Załkindson Pesia, Zawalna 24 — 7, tel. 464, choroby oczu (od 3—5).
Załuska Stefanja-Helena Portowa 6—1, chirurgja (od 4—5).
Zawadzki Zygmunt, 3 Maja 8, tel. 39 choroby wewnętrz. i dziecinne (od 5 — 6) Szpital św. Jakóba.
Zeldowicz Dawid, Mickiewicza 24—4, tel. 2-77, wenerolog. (od 10—1 i 5—8).
Zeldowicz Zofja, Mickiewicza 24—4, tel. 2-77, choroby weneryczne i kobiece (od 12—5).

LEKARZE SANITARNI CYRKUŁOWI.

I — Narkiewicz Adolf, W. Pohulanka 33—4.
II — Brodzki Michał, Teatralna 4.
III—Rymaszewski Kasper, Portowa 6.
IV — Bądzyński Wacław, Mostowa 8.
V — Wrześniowski Henryk, Wileńska 30.
VI — Dokalski Stanisł., Mostowa 23.

LEKARZE WETERYNARJI.

Archangielski Eugenjusz, Nowy Świat 6—2, (od 4—6).
Bakun Stanisław, Zygmuntowska 22 m. 3, tel. 695 (od 4 — 6), we własnej lecznicy dla zwierząt, Ostrobramska 16, przyj. od 10—2 i 5—7, tel. 694.
Chażbijewicz Stefan, Jagielońska 10 m. 6.
Dowgiałło Józef, W. Pohulanka 45 m. 3 (od 4—6).
Kojałłowicz Lucjan, Zwierzyniec Moniuszki 5 — 2 (przyjmuje od godz. 4—6).

SZPITALE, PRZYCHODNIE I ZAKŁADY LECZNICZE.

Szpitale.

Św. Jakóba (miejski) oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny, psychjatr. nerwowy, ginekologiczny (położniczy), 3-go Maja 8. Naczelny lekarz D-r. Z. Zawadzki, tel. 39.

Sawicz (miejski) oddziały: weneryczny, skórny, oczny, Bakszta 2. Naczelny lekarz Dąbkowski Kazimierz.

Dziecinny (miejski), Antokol, Sióstr Miłosierdzia 12. Naczelny lekarz (vacat).

Epidemiczny (miejski), Zwierzyniec, ul. Grodzka 10, tel. 26. Nacz. lek. Władysław Szwengruben.

Kolejowy, Wilcza Łapa, Oddziały: Wewnętrzny: D-rzy Budzyński, Kisiel; Chirurgiczny: D-rzy Muszyński, Janowicz; Kobiecy — akuszerja: D-rzy Karnicki, Dobrzański; Nerwowy: prof. Władyczko; Gardła, ucha i nosa: D-r. Czarnowski; Oczny: D-r. Cumft; Sanatorjum gruźlicze: D-r. Umiastowski; Roengten: Dr. Sułkowski. Naczelny lekarz Dr. Sułkowski.

Żydowski (miejski), Oddziały: chirurgiczny, wewnętrzny, położniczy, ginekologiczny, psychjatryczny. Zawalna 42. Naczelny lekarz D-r A. Wirszubski.

Kliniki Uniwersyteckie.

A. Przy Szpitalu Wojskowym na Antokolu:

Chorób wewnętrznych 2-ga (Terapeutyczna). Kierownik prof. D-r A. Januszkiewicz.

Chirurgiczna. Kierownik prof. Dr. K. Michejda.

Chorób skórnych i wenerycznych. Zastępca kierownika D-r Zdzisław Sowiński.

Chorób dziecięcych. Kierownik prof. Dr. W. Jasiński.

Chorób gardła, ucha i nosa. Kierownik prof. D-r J. Szmurło.

Chorób oczu. Kierownik prof. D-r J. Szymański.

Chorób umysłowych. Kierownik— vacat.

B. Przy ul. Bogusławskiego 3:

Klinika chorób kobiecych i położnicza. Kierownik —prof. D-r W. Jakowicki.

C. Przy szpitalu miejskim św. Jakóba (Łukiszki):

Chorób wewnętrznych 1-sza (Djagnostyczna). Kierownik prof. D-r Zenon Orłowski.

Chorób nerwowych. Kierownik— prof. Dr. Stanisław Władyczko.

Laboratorja chemiczno-bakterjologiczne.

Laboratorjum Djagnostyczne D-rów A. Safarewicza i Jakubowskiego, Portowa 14 dawn. 6d. m. 3 (od 7 r. do 7 w.).

Pracownia chem., mikrosk. i bakterjologiczna do celów djagnostyki lekarskiej, ulica Wielka Pohulanka 31 (od 9—1 i 3—7).

Lecznice (prywatne).

D-rów: Bujalskiego, Obiezierskiego i Waszkiewicza, W. Pohulanka № 31, położnicza.

Lecznica „Św. Józefa", Nowy Świat, Tyzenhauzowska 16, tel. 738.
Oddziały: chirurgiczny, oczny.
Przychodnie: oczna od 12—1 D-r K. Dąbrowski.
Chirurgiczna od 1—3 i 6—7 D-r J. Kucharski.

D-ra Dembowskiego, Aleja Róż 9, chirurgiczna.

Stow. Litewskie Pomocy Sanitarnej, Wileńska 28. Oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny, położniczy i dla stałych chorych moczopłciowych.

„Sanitas" (ogólna), Piwna 3.

Spadkob. D-ra Błocha, Teatralna 3, położnicza.

Lewinowej, Żeligowskiego 5, położn.

„Miszmeres Chojlim", Kijowska 5, chirurgiczna.

Zakład leczniczy żydowski prywatny, Witoldowa 15, położn., pedjatr.
Zakład Pasteurowski Doktora W. Orłowskiego, Sadowa 21 m. 5, leczenie osób pokąsanych przez zwierzęta wściekłe.

Lecznica Weterynaryjna St. Bakuna, Ostrobramska 16, telef. 694 i 695 od 10—2 i 5—7.
Lecznica dla zwierząt Sejm. Wileńsko-Trockiego, Wiłkomierska 5.

KASA CHORYCH.

Kasa Chorych rozpoczęła swą działalność z dn. 24. X. 1921 r. Zgodnie z Ustawą z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 44 z dn. 9. VI. 1920 r.). Kasa Chorych udziela swym członkom i ich rodzinom pomocy lekarskiej, zasiłków na koszta pogrzebowe oraz zasiłków pieniężnych członkom za czas niezdolności do pracy. Pomoc lekarska udzielana jest bezpłatnie i trwa, o ile ustawa inaczej nie stanowi, dla członków Kasy do 39 tygodni, zaś dla członków rodzin do 13 tygodni. Pomoc ta obejmuje porady lekarskie w Przychodniach Kasy oraz w domu u chorych, dostarczanie lekarstw, środków opatrunkowych i innych środków leczniczych, leczenie w szpitalach, uzdrowiskach i t. p.

Kasa posiada Centralną Przychodnię przy ulicy Dominikańskiej 15 oraz dwie Przychodnie rejonowe: przy ul. Antokolskiej 62 i Kalwaryjskiej 29. W Centralnej Przychodni znajdują się gabinety lekarskie wszelkich specjalności, a nadto pracownia roentgenologiczna, gab. heljoterapji, elektroterapji, gab. zastrzyków, sala operacyjna i sala opatrunkowa, Stacja Opieki nad matką i dzieckiem. W Kasie pracuje 48 lekarzy ambulatoryjnych, 12 lekarzy rejonowych.

Centralna Przychodnia jest czynna codziennie (za wyjątkiem niedziel i świąt) od 9-ej rano do 7-ej wiecz. Ambulatorjum Dentystyczne czynne z przerwami od 10-ej rano do 7 wiecz. Apteka Kasy Chorych pracuje w dni powszednie od 9 rano do 10 wiecz., zaś w niedziele i święta od 10 — 2 po poł. Naczelnym Lekarzem Kasy jest Dr. Wiktor Maleszewski, przyjmuje interesantów w godz. od 9—3 (telef. 619). Kancelarja Nacz. Lekarza jest czynna od $8^1/_2$ do 3.

Rozkład przyjęć lekarzy Polikliniki Kasy Chorych m. Wilna.

Choroby wewnętrzne.

Dr. Brodzki Michał codziennie od g. 9—$10^1/_2$.
„ Rudziński Cezary codziennie od g. 9—$10^1/_2$.
„ Giedgowd Walery codziennie od g. 10—12.
„ Dokalski Stanisław codziennie od g. 9—$10^1/_2$.
„ Ptaszyński Paweł codziennie od g. 11—1.
„ Kapłan Aleksander codziennie od g. 11—1.
„ Sztolcman Gustaw codziennie od g. 12—1.
„ Alchimowicz Bolesław codziennie od g 11—$12^1/_2$.
„ Girszowicz Mojżesz codziennie od g. 3—$4^1/_2$.
„ Kisiel Karol codziennie od godz. 3—$4^1/_2$.
„ Budzyński Eugenjusz codziennie od g. $3^1/_2$—5.
„ Peszyński Gracjan codziennie od g. 5—7.
„ Szumieliski Wulf codziennie od g. $5^1/_2$—$7^1/_2$.
„ Pergament Szloma codziennie od g. $5^1/_2$—$7^1/_2$.
„ Minkiewicz Michał codziennie od g. 5—6.
Prof. JANUSZKIEWICZ czwartek od g. $6^1/_2$—$7^1/_2$.

Choroby płuc.

Dr. Jedwabnik Dawid codziennie od g. 10—11.
„ Umiastowski Witold codziennie od g. $1^1/_2$—$3^1/_2$.

Choroby dzieci.

Dr. Szuniewicz Wacław codziennie od g. $9^1/_2$—$11^1/_2$.
„ Węsławski Witold codziennie od g. $11^1/_2$—1.
„ Lewin Michał codziennie od g. 2—4.
Prof. JASIŃSKI środa od g. 5—6.

Choroby chirurgiczne.

Dr. Mancewicz Eugenjusz codziennie od g. 9—10.

Dr. Lerenman Efraim codziennie od g. 11—1.
" Kosiński Karol codziennie od g. 1—3.
" Bohuszewicz Józefat codziennie od g. 5—7.
Prof. MICHEJDA środa od g. 6—7.

Choroby kobiece.

Dr. Burak Icko codziennie od godz. 9—10½.
" Petrusewiczowa M. codziennie od g. 11½—2½.
" Paszkiewicz St. codziennie od g. 3½—4½.
" Zaleski Wacław codziennie od g. 5—7.

Choroby oczu.

Dr. Halicki Stanisław codziennie od g. 9—10½.
" Cumft Jan codziennie od godz. 3—5.
" Gierszun Wiera codziennie od g. 5—7.

Choroby ucha, gardła i nosa.

Dr. Szalewicz Wł. codziennie od g. 1½—4.

Dr. Libo Aleksander codziennie od g. 5½—7½.
Prof. SZMURŁO środa od g. 5½—6½

Choroby nerwowe.

Dr. Hurynowiczówna J. codziennie od g. 3—4½.
" Tukałło Piotr codziennie od g. 5—6.
" Falkowski Adolf codziennie od g. 3—4½.
Dr. Podwiński Juljan codziennie od g. 3½—5½.
Prof. WŁADYCZKO środa od godz. 4—5.

Choroby skórne i moczopłciowe.

Dr. Łukiewicz K. codziennie od godz. 9—10½.
Dr. Piotrowicz J. codziennie od godz. 11½—1½.
" Globus Eljasz prócz środy i piątku od godz. 2—3½.
" Małkowicz-Sutocki codziennie od g. 5—7½.
Pracownia roentgeonologiczna czynna codziennie od 3—6. Kierownik D-r Jerzy Marcińczyk.

Lekarze rejonowi Kasy Chorych.

Rejon	I	Dr. Pergament Szloma — śródmieście (Wielka, Zawalna, Plac Katedralny, Bazyljańska).
"	II	Dr. Pawłowski Kazimierz — Ad. Mickiewicza i przyległe.
"	III	Dr. Ptaszyński Paweł — od Wileńskiej do Wilji i od Portowej do Małej Pohulanki.
" "	IV, V	Dr. Dziadul Bronisław — Zwierzyniec i Sołtaniszki.
"	VI	D-r Kloth Leon, D-r Jabrow Iser — Śnipiszki.
"	VII	Dr. Czarnocki Napoleon — Antokol.
"	VIII	Dr. Kieżun Witold — Zarzecze.
"	IX	Dr. Szapiro Kalman — Popławy, Markucie.
"	X	Dr. Karnicka Kazim. — Nowy-Świat.
"	XI	Dr. Goldburt Ajzik — W. Stefańska, Kijowska, Ponarska, Kolejowa i przyległe.
"	XII	Dr. Szumieliski Wulf — Nowe-Miasto.
"	XIII	Dr. Narkiewicz Adolf — Nowe-Zabudowanie.

Przychodnie Kasy Chorych.

Przychodnia w dzielnicy Śnipiszki (Kalwaryjska 29), tel. 568.

1) Kierown. Przych. Dr. Szniolis Bolesław — chor. wewn. od godz. 9 — 11 i od g. 5—7.
2) Dr. Siedlecki Marjan — chirurgja od g. 6—7½.
3) Dr. Żabko-Potapowicz Bolesław — choroby dzieci od g. 12—1½.
4) Dr. Rozwadowski Piotr—choroby ucha, gardła, nosa—codziennie 4½—6.
5) Lek. dent. Sawicka Paulina od godz. 10—1.

Przychodnia na Antokolu (Antokol 62), tel. 38.

1) Kierown. Przych. Dr. Czarnocki Napoleon — chor. wewn. od godz. 11—12 i od godz. 4—6.
2) Lek. dent. Prużan Anna od g. 4—6.

PORADNIA POLSKIEGO ZRZESZENIA LEKARZY SPECJALISTÓW

WILNO, ULICA GARBARSKA Nr. 3, II P., TEL. 658.

Ordynują następujący lekarze:

Choroby wewnętrzne: Dr. E. Budzyński, codziennie od 5—6 po poł.; Dr. K. Kisiel, codz. od 4½—5½. Dr. Ptaszyński P., codziennie od g. 9½—10½.

Choroby płuc: Dr. Umiastowski, wtorki i piątki od 7—8.

Choroby chirurgiczne: Dr. Janowicz, codz. od 5—6; Dr. M. Moszyński, w czwartki od 5—6; Dr. J. Dowgiałłówna, poniedziałki, środy i piątki od 6—7.

Choroby oczu: Dr. I. Abramowicz, poniedz., środy i soboty od g. 4—5; Dr. J. Cumft, poniedz., wtorki, czwart. i piątki od g. 11½—12½.

Choroby ucha, gardła i nosa, Dr. Cz. Czarnowski, codz. od g. 5—6

Choroby skórne i weneryczne, Dr. M. Mienicki, poniedziałki, środy i soboty od g. 3—4.

Choroby kobiece i akuszerja: Dr. J. Dobrzański, codziennie od g. 6—7; Dr. A. Erdmanowa, codz. od g. 4½—5½.

Choroby dziecięce: Dr. E. Iszora, codziennie od godz. 4—5.

Choroby nerwowe: Dr. A. Malinowski od g. 5—6.

Chirurgja dziecięca: Dr. Dowgiałło w poniedziałki, środy i piątki.

Roentgenologja, Dr. L. Sułkowski, wtorki i piątki od g. 4—5.

Choroby zębów i jamy ustnej oraz pracownia techn.-dentystyczna, Lek. dent. W. Fiedorowicz, poniedziałki, czwartki i soboty od g. 11—1.

Urologja chirurgiczna, Dr. I. Janowicz codziennie od g. 5—6.

Pracownia bakterjologiczna—wszelkie analizy.

PRZYCHODNIE.

Dla dzieci szkolnych, Wielka 3.

Przy szpitalu św. Jakóba, 3-go Maja 8, chorób ogólnych.

Przy szpitalu Sawicz, Bakszta 2, dla skórnych i wenerycznych.

Przy szpitalu Sawicz, Bakszta 2, dla chorób ocznych.

Przy Lecznicy Stow. Litewsk. Wileńska 28, chorób ogólnych.

Przy lecznicy „Sanitas", Piwna 3, chorób ogólnych.

Przy Dyrekcji Wil. P. K. P., W. Pohulanka 12—2, dr. Żebrowski (od 9—12), ginekologja, dr. Czarnowski (od 8 — 10), we wtorki i czwart. chor. gardła, nosa i uszu.

Państwowa bezpłatna dla leczenia chorób skórnych i wenerycznych, Zawalna 5. Przyjęcie codzień od 1—2, mężczyzn: w poniedziałki, środy i piątki, kobiet i dzieci: we wtorki, czwartki i soboty.

Dla urzędników państwowych, Magdaleny 2, choroby chirurgiczne, wewnętrzne, skórne, oczne, gardła, uszu i nosa.

Dla dzieci gruźliczych Uniwersytetu Stefana Batorego (Szpital Wojskowy na Antokolu).

T-wa Przeciwgruźliczego — Żeligowskiego 1.

Dla dzieci. Oddział dentystyczny, Zakretowa 9—5.

Dla niemowląt p. n. „Kropla Mleka" M. Pohulanka 1.

Oddział Neurologiczny Centralnej przychodni dla dzieci, Zygmuntowska 4 m. 1. Kierownik: prof. St. Władyczko. Zastępca: dr. J. Hurynowiczówna.

„Oze" ul. Orzeszkowej 7, dla izraelitów.

„Oze" im. d-ra A. Makowera, M. Pohulanka 18, dla dzieci.

PRZYTUŁKI I SCHRONISKA DLA DOROSŁYCH.

„Źródło Pracy“ Zakład T-wa Pań Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo (szwalnia dobrocz.) — Młynowa 12—41.
Zakład dla kobiet SS. Magdalenek — Senatorska 29.
Schr. dla staruszek T-wa Labor — ul. Trocka 9.
„ dla tuberkulicznych T-wa Pań Miłosierdzia—ul. Turgielska 12. (14 chorych ma przytułek, całkowite utrzymanie i środki leczenia).
„ dla nieuleczalnych im. św. Józefa—Rossa 7.
Schr. dla Nauczycielek Weteranek — Pióromont 12.
„ Dom Inwalidy Wojennego — Zawalna 1.
Przytułek Bractwa św. Marcina — ul. Połocka.
Przytułek Wil. T-wa Dobroczynności — Dobroczynny 1.
Przytułek dla starców rosyjskich — Krzywa 17.
Przytułki Magistratu:
Nr. 1 — Plac Napoleona.
Nr. 2 — Połocka 6 m. 6. (od 4—6).

SCHRONISKA DLA DZIECI, OCHRONY I ŻŁOBKI.

Schr. Dom św. Antoniego — Brzeg Antokolski 11.
„ Powściągliwość i Praca (dla dziewcząt) — Stefańska 37.
„ Pogotowie Ratunkowe dla dzieci chrześcijańskich — Letnia 5.
Schr. Dom św. Kazimierza — Mostowa 10
„ T-wa Caritas — Połocka 2.
„ Matki Boskiej Ostrobramskiej — Witebska 21.
„ Dom Serca Jezusowego (dla chłopców) zakład wychowawczy X.X. Salezjanów — Dobrej Rady 22, tel. 232.
„ SS.—Wizytek — Rossa 2.
„ SS. Benedyktynek — zauł. Ignacowski 3.
„ T-wa Pomoc Żołn. Polskiemu, Piaski 19.
„ Im. Jezus, Subocz 20 m. 34 (dla dziewcząt).
„ Im. Zubowicza, Letnia 5.
Dom dziecka (kolejowa ochrona dzienna) — Kolejowa.
Dom dziecięcy Nr. 4 — ulica Pióromont 10.
Dom Dzieciątka Jezus, dla opuszczonych dzieci — Subocz 16, tel. 160 (od 9—12).
Żłobek Imienia Maryi — Sierakowskiego 5.

Ochrony i intern. litewskie:
Ochr. Ostrobramska dla dziewcząt — Ostrobramska 10.
Ochr. św. Mikołaja — Objazdowa 1.
Ochr. „Wielka“ dla chłopców — ulica Subocz 23.
Ochr.-Int. „Antokolska“ dla dziewcząt — Letnia 7.
Ochr.-Int. im. ks. Staszisa dla chłopców — Filarecka 17.
Ochr. przy szkole dwuklasowej — Lidzki 7.
Ochr.-Int. „Trynopol“ w Trynopolu Im. ks. Staszisa.
Ochr. Žiburelis — Literacki 11.
Internat dla szkolnej młodzieży T-wa Agronomicznego litewskiego — Jasna 14.
Schronisko prawosławne—Ostrobramka 10.
Schronisko T-wa Rosyjskiego, Konarskiego 45.
Schronisko białoruskie — Ostrobramska 9.

Schroniska izraelickie:
Ochrona Miejska dla Sierot „Tałmud Tora“—Gdańska 5.
Ochrona dla sierot dziewcz. żydowskich — Subocz 9 (od 9—12).
Schr. Bet-Eliomu, Fabryczna.
„ „Ote“, W. Pohulanka 15.
„ Marks'a, Zakretowa.

TOWARZYSTWA, KLUBY I ZWIĄZKI.

Bratnia Pomoc Polskiej Młodzieży Akademickiej U. S. B. w Wilnie, Wielka 24 (od 1—3 i 7—9). tel. 770.
Cech murarzy i malarzy. Starszy Jan Hurynowicz ul. Mickiewicza 15 m. 6.

Cech kowali, stelmachów, lakierników i rymarzy. Starszy Kazimierz Puszkarzewicz ul. Wiłkomierska 1 m. 19.
Cech szewców. Starszy Wincenty Litwinowicz ul. Zamkowa 24.
Cech fryzjerów i golarzy. Starszy Michał Siedlecki ul. Ponarska 21.
Cech blacharzy i kotlarzy. Starszy Franciszek Szymaniak ul. Mostowa 21 m. 5.
Cech zdunów i garncarzy. Starszy Franciszek Kulesza ul. Bołtupska 18 m. 1.
Cech jubilerów, bronzowników, grawerów, zegarmistrzów. Starszy Hipolit Rusiecki ul. Zamkowa 10.
Cech ślusarzy. Starszy Maksymiljan Szmidt ul. Tartaki 10 m. 3.
Cech Krawców. Starszy Michał Piech ul. Zamkowa 10.
Cech rzeźników i wędliniarzy. Starszy Paweł Czyż ul. Wielka 64 (tel. 7—87).
Cech cukierników. Starszy Tomasz, Krasowski ul. Mickiewicza 22.
Cech piekarzy. Starszy Franciszek Niedek ul. Piłsudskiego 24.
Cech stolarzy. Starszy Michał Oszurko ul. Ludwisarska 8
Cech bednarzy. Starszy Franciszek Pieślak ul. Szeptyckiego 18.
Dom Ludowy Polskiej Macierzy Szkolnej im. ks. bisk. Bandurskiego, Nowa-Aleja 2 (Nowy Świat) (od 5—8) z wyjątkiem świąt.
Klub Inteligencji Pracującej, Mickiewicza 17.
Klub Szlachecki, Mickiewicza 19.
Koło Naukowej Organizacji Pracy. Siedziba w lokalu Bibljoteki Publicznej i Uniwersyteckiej. Uniwersytecka 5.
Koło Polek, Oddział Wileński, Ostrobramska 5.
Koło Polskiej Macierzy Szkolnej im. Tadeusza Kościuszki, Nowy Świat, Nowa Aleja 2 (od 5—8) z wyjątkiem świąt.
Komitet „Chleb dla głodnych dzieci“, Dobroczynna 2.
Komitet Pomocy Inwalidom Wojennym i Dom Inwalidy Wojennego, Zawalna 1, Prezez Biskup Bandurski (9—3).
Komitet Wojewódzki Wileński Ligi Obrony Powietrznej Państwa (L.O.P.P.). Rozbudowa w Polsce silnego lotnictwa, propaganda lotnicza, popieranie działalności naukowej, zakładanie lotnisk i urządzeń lotniczych. Ul. Wielka 34 tel. 169. Godz. przyj. 9—15 codzien. za wyjątkiem niedziel i świąt.
Komitet Wojewódzki Wileński Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej, Wielka 24 tel. 7-70 (od 1—3 i 7—9 w.).
Ognisko Akademickie, Wielka 24,
Ognisko Kolejowe, Polskie I. M. C. A. w Wilnie. Zarząd Tow. Kolejowa 19, prezes Jan Galijewski Wiwulskiego 2.
Polski Biały Krzyż Okręgu Wileńskiego (pomoc żołnierzowi), ul. Jagiellońska 9 m. 1, (od 6—8 w.).
„Polski Krzyż Żałobny“ Oddział w Wilnie, Dominikańska 4—6.
Polskie T-wo Esperantystów Oddział Wileński, Mickiewicza 33 m. 4. urzęd. w soboty od 6½—8½.
Polskie Towarzystwo Hygjeniczne Tanich Jagłodajni. Wileńska 27.
Polskie T-wo Krajoznawcze, ul. Św. Anny 7.
Rada Opiekuńcza Kresowa, Zygmuntowska 22—1 (od 6—8). Prezes Witold Kopeć.
Stow. Dowborczyków „Ku Chwale Ojczyzny“ Okręg Wileński, Prezes Smilgiewicz Władysław, zauł. Ś-to Michalski 2—23, (od 5—7)
Stow. im. Stanisława i Józefa Montwiłłów, Mickiewicza 6.
Stow. Nauczycielstwa Polskiego, ul. Orzeszkowej 9.
Stow. Lokatorów i Dzierżawców Sklepów, Gdańska 1—10.
Stow. Karaimów, Gimnazjalny zauł. 8—3 (od 6—8).
Stow. opieki nad chorymi pod wezw. Św. Józefa, Tyzenhauzowska 16.
Stow. Kupców i Przemysł. Chrześcijan m. Wilna. Prezes R. Ruciński, Bakszta 7 (od 5—9).
Stowarzyszenie Techników Polskich w Wilnie, Wileńska 33, tel. 75.
Stow. Urzędników Państwowych, ul. Mickiewicza 9 — 3, telef. 374, (od 6—8 w.).
Stow. Liga Robotnicza Św. Kazimierza, placówka Kulturalno - Oświatowa — Wielka 64 m. 3. (od 5—8 w.).
Stow. Młodzieży Polskiej, Sekretarjat generalny, Zamkowa 4.
T-wo Akademickie Farmaceutyczne „Lechja“, Bakszta 8—4, (od 7½—9) prócz sobót.

T-wo Bibljofilów Polskich w Wilnie, Siedziba w lokalu Bibljoteki Publicznej i Uniwersyteckiej. Uniwersytecka 5.
T-wo „Caritas", Połocka 2.
T-wo Cyklistów i Łyżwiarzy, ul. Niemiecka 9—10 (od 1—3).
T-wo Dobroczynności, zał. w r. 1807 Dobroczynny 1. Biuro czynne od 9 — 2, Zarząd od 5 — 7 w.
T-wo Gimnastyczne „Sokół", ul. Wileńska 10.
T-wo „Labor", Trocka 9 m. 22.
T-wo p. n. „Liga Żeglugi Polskiej", Mickiewicza 1.
T-wo Mandolinistów „Kaskada", ul. W. Pohulanka 8—1, urzęduje w piątki (od 6—7).
T-wo Miłośników Wilna, Uniwersytecka 3.
T-wo Muzyczne „Lutnia" ul. Mickiewicza 6, urzęduje poniedziałki i czwartki od 7—8.
T-wo Myśliwskie, Mickiewicza 30 m. 8.
T-wo Opieki nad dziećmi chrześcijańskiemi, M. Pohulanka 8.
T-wo Opieki nad sierotami, ul. Młynowa 12.
T-wo Pań Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo, Młynowa 12.
T-wo Polskiej Macierzy Szkolnej, ul. Benedyktyńska 2 m. 3, tel. 698. (od 10—3)
T-wo Pomocy Żołnierzowi Polskiemu, Dominikańska 13.
T-wo Prawnicze im. Ignacego Daniłłowicza, Mickiewicza 36.
T-wo Przeciwgruźlicze, ul. Żeligowskiego 1.
T-wo Przyjaciół Bibljoteki Publicznej i Uniwersyteckiej w Wilnie. Siedziba w lokalu Bibljoteki.
T-wo Przyjaciół Francji, Rektorat Uniwersytetu St. Batorego.
T-wo Przyjaciół Nauk, ul. Lelewela 8, codz. od 11—1. (Muzeum i Bibl. Tow. p. Bibl. i Muzea str 107).
T-wo Przyjaciół Uniwersytetu Stefana Batorego, Uniw. S. B.
T-wo Rolnicze, Zawalna 9.
T-wo Rozwoju Tkactwa Artystycznego, Królewska 4.
T-wo Szkół Zawodowych p. n. „Pomoc Pracy", Subocz 19.
T-wo Tatrzańskie, Oddz. Wil. Prezes prof. J. Lande — Bernardyński 8—8.
T-wo Wileńskie Artystów plastyków, Witoldowa 13.
Zjednoczenie Polskich Stowarzyszeń, Okręg Wileński. Prezes inż. Kiersnowski Władysław ul. Zygmuntowska 22 m 1 (od 6—8 w.).
Związek Akademicki Sportowy, Bakszta 11.
Związek Autonomiczny Harcerstwa Polskiego, Niemiecka 3 m. 4.
Związek Bezpieczeństwa Kraju (Kom. Główna), Dominikańska 13.
Związek Bibljotekarzy Polskich. Koło Wileńskie. Siedziba w lokalu Bibljoteki Publicznej i Uniwersyteckiej. Uniwersytecka 5.
Związek Cechów w Wilnie — Zamkowa 9. Przewodniczący Ksawery Gorzuchowski
Związek Hallerczyków „Chorągiew Wileńska" Prezes Siewicz Jerzy Uniwersytecka 1 m. 1 (od 5-7 w.).
Zw. Inwalidów Wojennych Rzplitej Polskiej w Wilnie, Okręgowe Koło, Ostrobramska 19. tel. 565 (od 9 r.—6 w.).
Zw. Katolicki Polek, Mickiewicza 19.
Związek Ludowo-Narodowy Rzplitej Polskiej, Sekretarjat Wojewódz. Wil. — Dominikańska 4. tel. 4 - 48. Sekretarjat czynny od 12 — 3. Delegat Wojewódzki Piotr Kownacki przyj. od 2—3.
Związek Młodzieży Wiejskiej ziemi Wileńskiej, Ludwisarska 7 — 4. Praca Kulturalno - Oświatowa wśród młodzieży (od 9 — 3) oprócz świąt.
Zw. Lekarzy Polaków — Zamkowa 24.
Zw. Polski Kolejowy — Kolejowa 67.
Zw. Polskich Inżynierów Kolejowych (Dyr. P. K. P. w Wilnie).
Zw. Powsz. Księgarzy Polskich ‚Koło Wileńskie — Prezes W. Makowski Św. Jańska 11.
Zw. Przemysłowców Leśnych, W. Pohulanka 3 m. 2.
Zw. Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie Oddział w Wilnie, M. Pohulanka 12, tel. 56, urzęd. od 8 — 2.
Zw. Urzędników Kolejowych, Oddz. Wileński, W. Pohulanka 6; Prezes: J. Kamiński, M. Pohulanka 15/2.
Zw. Właścicieli Hoteli m. Wilna, ul. Bakszta 2 Hotel Niszkowskiego.

Towarzystwa Białoruskie:

Komitet Narodowy, Wileńska 12 — 1 (od 10—12).
Komitet T-wa Pomocy Ofiarom Wojny, Ostrobramska 9 (od 5—7).
Towarzystwo Naukowe i Muzeum Białoruskie im. Jana Łuckiewicza, Ostrobramska 9, (działy: bibljoteczny, rękopisów, numizmatyczny, historyczno-obyczajowy, malarstwo, grafika, wyroby ludowe.

Towarzystwa Litewskie:

T-wo Litewskie Naukowe, Gimnazjalny zaułek 4.
Stowarzyszenie Litewskie Pomocy Sanitarnej, Wileńska 28.
T-wo Litewskie Sług św. Zyty, ulica Trocka 14.
T-wo Litewskie Oświatowe „Rytas", Literacka 10.
Litewskie Katolickie Stowarzyszenie „Trzeźwość", ul. Św. Mikołaja 8 m. 1.
Centralny Komitet Litewski Pomocy Ofiarom Wojny, Wielka 2.
Litewskie Towarzystwo Św. Kazimierza — wychowanie młodzieży i opieka nad nią, Wielka 2.

Towarzystwa Izraelickie:

Krajowy Komitet Pomocy Ofiarom Wojny „Ekopo", Wielka Pohulanka 3, telefon 429, urzęd. od 9—4.
Stowarzyszenie niesienia pomocy biednym chorym żydom p. n. „Miszmeres Chojlim", Kijowska 5, tel. 614, godz. przyj. 9—4.

TEATRY I SALE KONCERTOWE.

Teatr Wielki Polski, W. Pohulanka 9, tel. 787.
Teatr Polski w sali „Lutnia" Mickiewicza 6, tel. 224.
Teatr Polski Letni, Ogród Bernardyński.
Sala Miejska, Ostrobramska 10.
Sala Apollo, Dąbrowskiego 5.
Cyrk, (Teatr Wodewil) ul. Ludwisarska 4.

ZWIĄZKI ZAWODOWE.

Centrala Chrześcijańskich Związków Zawodowych.

A. *Związki z siedzibą przy Centrali (S-to Jańska 3).*

Sekretarjat centrali czynny codziennie od 10—2 p. p. i 6—8 wiecz. Tel. 407.

1) Grafików (Drukarzy), 2) Kuchmistrzów. 3) Mechaników, ślusarzy i pokrewn. im zawodów, 4) Stolarzy i cieśli, 5) Dozorców domowych, 6) Pracowników ochron miejskich, 7) Leśników i pracowników rolnych, 8) Robotników niefachowych, 9) Woźnych, 10) Praczek i prasowaczek, 11) Pracowników kina i teatrów, 12) Pracowników powozowych, 13) Pracowników hotelowych, 14) Ogrodników, 15) Dozorców domów rządowych, 16) Prácowników browarów i gorzelni, 17) Murarzy i betoniarzy. 18) Pracowników Transportowych, 19) Posłańców, 20) Pracowników łaziennych, 21) Pracujących igłą, 22) Pończoszarek, 23) Furmanów, 24) Garncarzy, 25) Fryzjerów, 26) Piekarzy, 27 Pracowników handlowo-przemysłowych i biurowych, 28) Cukierników, 29) Chrz. Zw. Zaw. prac. tkaniny brezentowej, 30) Chrześc. Zjednoczenie Rzemieślników m. Trok — Troki, Wileńska 20-a, 31) Chrześc. Zw. Brukarzy, 32) Mechaników Kino-Operatorów, 33) Koło Gimnastyczno-Sportowe.

B. *Związki z siedzibą gdzieindziej.*

1) Żeńskiej służby domowej — (mury po-Franciszkańskie), 2) Kolejarzy — Kolejowa 19.

Związki Zawodowe Klasowe.

1) Przem. Tytoniowego, 2) Przemysłu Budowlanego, 3) Przemysłu Drzewnego, 4) Przemysłu Metalowego, 5) Drukarzy i pokrewnych zawodów, 6) Pracowników instytucji użyteczności publicznej, 7) Fryzjerów, 8) Odzieżowy — mieszczą się przy ul. Wielkiej 34 I-sze piętro, 9) Pracowników Handlowo-Przemysłowych — Wileńska 4, 10) Muzyków Orkiestrowych — Literacka 9, 11) Garbarzy, 12) Szewców, 13) Wyrob. Skórz. — Wielka 34. 14) Drukarzy — Poznańska 1, 15) Nauczycieli — W. Pohulanka 18, 16) Pracowników Aptek i 17) Średnio-Medycznego personelu — Kijowska 5, 18) Robotników Rolnych — Kijowska 19, 19) Dozorców Domowych — Kijowska 19, 20) Kelnerów i Kuchmistrzy—A. Mickiewicza 22—45, 21) Huty Szklanej Oddz. I — Strycharska 2, 21) Huty Szklanej Oddz. II — Kalwaryjska 3, 23) Kolejarzy — Kijowska 19, 24) Przemysłu Spożywczego—Zawalna 57;

Komisja okręgowa związków zawodowych na ziemię Wileńską mieści się przy ul. Wielkiej 34 I-sze piętro, Sekretarjat której czynny od godz. 10—13 i od 17—20 codziennie oprócz niedziel.

Polska Sekcja Kult.-Oświat. Zw. Zawod. mieści się przy ul. Wielkiej 34, I-sze piętro, przy której znajduje się biblioteka składająca się z 2 tysięcy tomów, posiadająca bogaty dział ekonomiczno-społeczny. Czynna od 18—20 codziennie oprócz niedziel i świąt.

ZAKŁADY NAUKOWE.

Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie.

Senat.

Jego Magnificencja Rektor: Prof. Dr. Marjan Zdziechowski, Prorektor: Prof. Dr. Władysław Dziewulski. Dziekani: Wydziału Humanistycznego: Prof. Dr. Jan Oko. Wydziału Teologicznego: Ks. Prof. Dr. Ignacy Swirski. Wydziału Prawa i Nauk Społecznych: Prof. Dr. Wacław Komarnicki. Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego: Prof. Dr. Piotr Wiśniewski. Wydziału Lekarskiego: Prof. Dr. Zenon Orłowski. Wydziału Sztuk Pięknych: Prof. Juljusz Kłos. Prodziekani: Wydziału Humanistycznego: Prof. Dr. Stefan Glixelli. Wydziału Teologicznego: Ks. Prof. Dr. Bolesław Wilanowski. Wydziału Prawa i Nauk Społecznych: Prof. Dr. Eugenjusz Waśkowski. Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego: Prof. Dr. Józef Trzebiński. Wydziału Lekarskiego: Prof. Dr. Kazimierz Karaffa-Korbutt. Wydziału Sztuk Pięknych: Prof. Ferdynand Ruszczyc.

Wydział Humanistyczny:

Profesorowie zwyczajni: Feliks Koneczny (Wielka 24). Wincenty Lutosławski (Jagiellońska 7—2). Marjan Zdziechowski (Zygmuntowska 12). Kazimierz Chodynicki (Wielka 17). Stanisław Pigoń (Wielka 17). Profesorowie nadzwyczajni: Tadeusz Czeżowski (Wielka 24). Stefan Glixelli (Benedyktyńska 2). Kazimierz Kolbuszewski (Benedyktyńska 2). Stanisław Kościałkowski (Jagiellońska 1). Marjan Massonius (Wielka 24). Jan Oko (Wielka 17). Jan Otrębski (Zamkowa 22). Stefan Srebrny (Wielka 24). Teofil Emil Modelski (Wielka 17). Zastępcy profesorów: Olgierd Chomiński (Uniwersytecka 3). Docenci: Cezarja Ehrenkreutzowa (Wielka 24). Ryszard Mienicki (Rzeczna 11). Janusz Iwaszkiewicz (Zawalna 8). Dr. Wacław Lednicki.

Wydział Teologiczny.

Profesorowie zwyczajni: Ks. Dr. Czesław Falkowski (Wielka 24). Ks. Dr. Bronisław Żongołłowicz (Uniwersytecka 7). Ks. Dr. Aleksander Wóycicki (Uniwersytecka 5). Profesorowie nadzwyczajni: Ks. Dr. Ignacy Swirski (Wielka 24). Ks. Dr. Bolesław Wilanowski (II-a Witebska 4). Zastępcy profesorów: Ks. Dr. Leon Puciata (św. Anny 10). Ks. Dr. Paweł Nowicki (Wielka 24). Ks. Dr. Stanisław Domińczak (Wielka 17). Ks. Adam Sawicki (Seminarjum Duchowne). Ks. Mr. Antoni Cichoński (Seminarjum Duchowne).

Wydział Prawa i Nauk Społecznych:

Profesorowie zwyczajni: Dr. Franciszek Bossowski (Wielka 17). Dr. Wacław Komarnicki (Wielka 24). Mr. Alfons Parczewski (Zamkowa 24). Władysław Zawadzki (Zamkowa 24). Dr. Eugenjusz Waśkowski (Wielka 24). Profesorowie nadzwyczajni: Dr. Stefan Ehrenkreutz (Wielka 24). Bronisław Wróblewski (Wielka 17). Dr. Stefan Glaser (Uniwersytecka 7). Mieczysław Gutkowski (Wielka 24). Jerzy Władysław Lande (zaułek Bernardyński 8). Zastępcy profesorów: Zygmunt Jundziłł (Portowa 26). Kazimierz Petrusewicz (W. Pohulanka 14). Adam Chełmoński (Warszawa Wielka 5). Iwo Jaworski (3 Maja 11). Docent: Dr. Witold Staniewicz (Gimnazjalna 6).

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy:

Profesorowie zwyczajni: Dr. Władysław Dziewulski (Zakretowa 15). Kazimierz Sławiński (Nowogrodzka 22). Wiktor Emeryk Jan Staniewicz (Uniwersytecka 7). Dr. Piotr Wiśniewski (Zakretowa 13). Dr. Juljusz Rudnicki (Zamkowa 22). Dr. Józef Trzebiński (Zakretowa 1). Dr. Kazimierz Rogoyski (Antokol—Kościuszki 22). Jan Marszałkowicz (Wielka 24). Profesorowie nadzwyczajni: Dr. Stefan Bazarewski, (Podgórna 3 m. 17). Dr. Edward Bekier (Wielka 24). Dr. Wacław Michał Dziewulski (Zakretowa 13). Józef Łukaszewicz (Zakretowa 13). Dr. Władysław Szeliga-Mierzejewski (Zakretowa 15). Dr. Józef Patkowski, (Nowogrodzka 22). Dr. Bronisław Rydzewski (Zakretowa 13). Dr. Jan Weyssenhoff (Wielka 17). Marjan Hłasko (Wielka 4). Witold Kraszewski (Nowogrodzka 22). Dr. Stefan Kempisty (Wielka 24). Zastępcy profesorów: Dr. Kazimierz Jantzen (Zakretowa 15). Dr. Jan Prüffer (Zakretowa 15). Dr. Paweł Radziszewski (Zakretowa 13).

Wydział Lekarski:

Profesorowie zwyczajni: Dr. Marjan Eiger (Zakretowa 15). Dr. Teofil Gryglewicz (Objazdowa 2). Dr. Aleksander Januszkiewicz (Uniwersytecka 5). Dr. Kazimierz Karaffa-Korbutt (Antokol, Zakł. Hig.). Dr. Zenon Orłowski (Tatarska 20). Dr. Juljusz Retinger (Zamkowa 24). Dr. Juljan Szymański (Tadeusza Kościuszki 14). Dr. Jan Szmurło (Mostowa 7. Dr. Cezar-Szczęsny Traczewski Zakretowa 15). Dr. Stanisław Trzebiński (Zakretowa 15. Dr. Stanisław - Karol Władyczko (Zygmuntowska 4. Profesorowie nadzwyczajni: Dr. Jerzy Stanisław Aleksandrowicz (Zamkowa 11). Dr. Wacław Jasiński (Wielka 24). Dr. Kornel Michejda (Sióstr Miłosierdzia 2). Dr. Sergjusz Szyling Siengalewicz (Zamkowa 22). Władysław Karaffa-Korbutt (Wielka 24). Dr. Kazimierz Opoczyński (Wielka 17. Dr. Władysław Jakowicki (Kościuszki 24-b.). Jan Zygmunt Wilczyński (Brzóska 6). Dr. Michał Rejcher (Wielka 24). Mr Jan Muszyński (Wielka 24). Zastępcy profesorów: Dr. Zdzisław Sowiński (Teatralna 4).

Wydział Sztuk Pięknych:

Profesorowie zwyczajni: Ferdynand Ruszczyc (Zamkowa 24). Profesorowie nadzwyczajni: Juljusz-Stefan Kłos (Zarzecze 24). Benedykt Kubicki (Wielka 24). Ludwik Sokołowski (Wielka 24). Zastępcy profesorów: Bolesław Bałzukiewicz (Zamkowa 3). Otton Krasnopolski (Uniwersytecka 7). Jerzy Remer (Jagiellońska 9). Ludomir Ślendziński. Kierownicy artystyczni: Jan Bułhak (Jagiellońska 8). Bonawentura Lenart (Zamkowa 11). Stanisław Matusiak (Antokol 26). Jan Borowski (3-go Maja 11). Tymczasowo wykładający: Aleksander Skwarczewski (Ofiarna 4). Bronisław Zapaśnik (W. Pohulanka 15). Hipolit Hryncewicz (Wiwulskiego 2). August Przygodzki (Bakszta 10).

Powszechne Wykłady Uniwersyteckie.

Przewodniczący: Prof. dr. Stefan Glixelli.

ZAKŁADY POMOCNICZE.

A. *Bibljoteka Publiczna i Uniwersytecka.*

(ul. Uniwersytecka 5).

ob. Bibljoteki Państwowe w dziale I. Władze i urzędy poddział A.

Dyrektor: Dr. Stefan Rygiel, (Portowa 5). Starszy bibljotekarz Dr. Adam Łysakowski (Dąbrowskiego 5). Bibljotekarze: Michał Brensztejn, (Montwiłłowski zauł. 13). Helena Drege, (Orzeszkowej 3). Mikołaj Dzikowski, (Ś-to Jańska 4).

B. *Seminarja.*

Seminarja Filozoficzne: (Uniwersytecka 5). Seminarja Historyczne (Zamkowa 11). Seminarjum Literatury Powszechnej, (Ś-to Jańska 4). Seminarjum Literatury Polskiej, (Zamkowa 11). Seminarjum Filologji Klasycznej (Zamkowa 11). Seminarjum Językoznawstwa i Filologji Sanskryckiej, (Zamkowa 11). Seminarjum Polonistyczne. Seminarjum ,Filologji Słowiańskiej (Zamkowa 11). Seminarjum Filologji Romańskiej, (Ś-to Jańska 26). Seminarjum Teologji Fundamentalnej, (Uniwersytecka 7). Seminarjum Historji Kościelnej, (Uniwersytecka 7). Seminarjum Teologji Moralnej, (Uniwersytecka 5). Seminarjum Teologji Dogmatycznej (Uniwersytecka 7). Seminarjum Prawa Kościelnego (Uniwersytecka 5). Seminarjum Chrześcijańskich Nauk Społecznych (Uniwersytecka 5). Seminarjum Pisma Św. Starego Testamentu (Uniwersytecka 7). Seminarjum Pisma Św. Nowego Testamentu (Uniwersytecka 7), Seminarjum Teologji Pastoralnej (Uniwersytecka 5). Seminarjum Filozofji Chrześcijańskiej (Uniwersytecka 5). Seminarjum Ekonomji Politycznej (Uniwersytecka 5). Seminarjum Prawa Rzymskiego (Uniwersytecka 5), Seminarjum Dawnego Prawa Polskiego (Uniwersytecka 5). Seminarjum Prawa Publicznego (Uniwersytecka 5). Seminarjum Teorji Prawa (Uniwersytecka 5). Seminarjum Nauk Skarbowości (Uniwersytecka 5). Seminarjum Prawa Cywilnego (Uniwersytecka 5). Seminarjum Prawa Karnego (Uniwersytecka 5). Seminarjum Prawa Handlowego (Uniwersytecka 5). Seminarjum Procedury Cywilnej (Uniwersytecka 5) Seminarjum Procedury karnej (Uniwersytecka 5). Seminarjum Historji Prawa na ZachodzieEuropy (Uniwersytecka 5). Seminarjum Matematyczne I, II i III (Zamkowa 11).

C. *Zakłady.*

Zakład Astronomiczny (Zakretowa 15). Stacja Meteorologiczna (Zakretowa 15). Zakład Geodezji Wyższej i Meteorologji (Zakretowa 15). Zakład Fizyczny I (Nowogrodzka 22). Zakład Fizyczny II (Nowogrodzka 22). Zakład Fiziki Teoretycznej (Nowogrodzka 22). Seminarjum Mechaniki Teoretycznej (Nowogrodzka 22). Zakład Chemji Nieorganicznej (Nowogrodzka 22). Zakład Chemji Organicznej (Nowogrodzka 22). Zakład Chemji Technicznej (Nowogrodzka 22). Zakład Chemji Fizycznej (Nowogrodzka 22). Zakład Chemji Rolniczej i Mikrobiologji (Zakretowa 1). Zakład Geologiczny (Zakretowa 15). Zakład Mineralogji (Zakretowa 15). Zakład Geofizyki (Zakretowa 15). Zakład Botaniki I i II (Zakretowa 15). Zakład Zoologji (Zakretowa 15). Zakład Anatomji Porównawczej (Zakretowa 15). Ogród Botaniczny (Zakret). Zakład Anatomji Opisowej (Słowackiego 9). Zakład Anatomji Patologicznej (Prosektorjum w Szpitalu Wojskowym na Antokolu). Zakład Anatomji Topograficznej i Chirurgji Operacyjnej (Słowackiego 9). Zakład Farmakologji (Zakretowa 15). Zakład Histologji (Zakretowa 15). Zakład Bakterjologji (Objazdowa 2). Zakład Patologji Ogólnej Zakretowa 15). Zakład Biologji (Zakretowa 15). Zakład Fizjologji (Zakretowa 15). Zakład Higjeny (Szpital Wojskowy na Antokolu). Zakład Farmakognozji i Hodowli Roślin Lekarskich (Objazdowa 2). Zakład Chemji Fizjologicznej (Zakretowa 15). Zakład Chemji Farmaceutycznej (Objazdowa 2). Zakład Medycyny Sądowej (Łukiszki Szpital Św. Jakóba) Zakład Historji i Filozofji Medycyny (Zakretowa 14).

D. *Kliniki.*

a. Przy Szpitalu Wojskowym na Antokolu.

II Klinika Chorób Wewnętrznych (Teraupetyczna). Kierownik: Prof. Dr. Aleksander Januszkiewicz.

Klinika Chirurgiczna: Kierownik Prof. Dr. K. Michejda.

Klinika Chorób Skórnych i Wenerycznych: Zast. Kierownika Dr. Z. Sowiński.

Klinika Chorób Dziecięcych: Kierownik Prof. Dr. W. Jasiński.

Klinika Chorób Gardła, Ucha i Nosa: Kierownik Prof. Dr. J. Szmurło.

Klinika Chorób Oczu: Kierownik Prof. Dr. J. Szymański.

Klinika Chorób Umysłowych: Kierownik Vacat.

b. Przy ul. Bogusławskiego 3.

Klinika Chorób Kobiecych i Położnicza: Kier. Prof. Dr. W. Jakowicki.

c. Przy szpitalu miejskim św. Jakóba (Łukiszki).

I Klinika Chorób Wewnętrznych: (Diagnostyczna) Kierownik Prof. Dr. Z. Orłowski.

Klinika Chorób Nerwowych: Kierownik Prof. Dr. St. Władyczko.

E. *Pracownie.*

Pracownia Malarska I (pleinair i pejzaż), (Sw. Anny 4). Pracownia Malarska II (akt i portret). (Św. Anny 4). Pracownia Malarstwa Dekoracyjnego (Zamkowa 11). Pracownia Rzeźbiarska, (Zamkowa 11), Zakład Architektury I (architektura polska i historja architektury), (Św. Anny 4). Zakład Arhitektury II (projektowanie), (Sw. Anny 4). Zakład Budownictwa, Pracownia Sztuki Stosowanej (zdobnictwa i grafiki) (Zamkowa 11). Zakład Drukarski i Introligatorski, (Zamkowa 11), Zakład Fotografji Artystycznej (Zamkowa 11) Bibljoteka Wydziału Sztuk Pięknych, (Sw. Anny 4). Zbiory Wydziału Stuk Pięknych (Uniwersytecka 3).

F. *Biura Uniwersytetu.*

(Uniwersytecka 3).

a) Sekretarjat:
   Sekretarz Walentyna Horoszkiewiczówna (Uniwersytecka 7).
   Zastępca Sekretarza: Julja Zanówna (Mickiewicza 22).

b) Kwestura:
   Kwestor Józef Dunaj (Witebska 8).

c) Biuro Techniczne: (Ś-to Jańska 4).
   Kierownik: Bolesław Domański, (Zamkowa 13).

d) Intendentura (Uniwersytecka 3):
   Intendent: Jan Latwis, (Zamkowa 13).

SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE.

A. *Państwowe.*

Gimnazjum im. Kr. Zygmunta Augusta (męsk.) — M. Pohulanka 11.
Gimnazjum im. Joachima Lelewela (męsk.) — Mickiewicza 38.
Gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej (żeńsk.) — Orzeszkowej 9.
Gimnazjum im. Adama Mickiewicza (męsk.) — Mickiewicza 38.
Gimnazjum im. Juljusza Słowackiego (męsk.) — Dominikańska 3.
Gimnazjum im. Adama-Jerzego Czartoryskiego (żeńsk.) — Wileńska 10.

B. *Prywatne.*

Gimnazjum Zgromadzenia SS. Najśw. Rodziny z Nazaretu (żeńsk.) — róg Piaskowej i Sierakowskiego, tel. 931.
Liceum im. Filomatów (żeńsk.) — Żeligowskiego 1—2.
Gimnazjum OO. Jezuitów (męsk.) — Wielka 58, tel. 77, kancelarja c zynna 11—13.
Liceum francuskie C. Szydłowskiej (koed.) — Mickiewicza 11 — 11.
Gimnazjum ks. ks. Misjonarzy w Wilnie, Subocz 18.
Liceum żeńskie SS. Wizytek, — Rosa 2.
Liceum żeńskie PP. Benedyktynek imienia św. Scholastyki — zauł. św. Ignacego 3.

Gimnazjum rosyjskie żeńskie Z. Bykowej-Łuninowej — Wielka 15.
Gimnazjum Humanistyczne T-wa Rosyjskiego (męsk.) — Trocka 7.
Gimnazjum białoruskie (koed). — Ostrobramska 9.
Gimnazjum Litewskie im. Witolda Wielkiego (koed.) — Św. Filipa 12.
Gimnazjum Humanistyczne T-wa Rozpowszechnienia Wykształcenia Średniego (koeduk.) — Dąbrowskiego 5.
Gimnazjum T-wa Pedagogów — Portowa 5.
Gimnazjum Humanistyczne C. Kluczkowej (koed.) — Biskupia 12—6.
Gimnazjum Humanistyczne (koed.) T-wa Rozpowszechnienia Oświaty — Piłsudskiego 13.
Gimnazjum wyższe Humanistyczne (koed.) Ety Dzięcielskiej — W. Pohulanka 7.
Gimnazjum Humanistyczne Żyd. Centr. Kom. Oświaty — W. Pohulanka 18.
Gimnazjum Matem.-Przyrodn. Żyd. Centr. Kom. Oświaty — Końska 1.
Gimnazjum Żydowskie Z. Gurewiczówny (koed.) — Makowa 3.
Gimnazjum Humanistyczne hebrajskie — Zawalna 4.
Gimnazjum Hebrajskie „Tuszyja“ (męsk.) — Zawalna 21.
Matematyczno - Przyrodnicze Gimnazjum Hebrajskie w Wilnie, ul. Mickiewicza 22.
Gimnazjum Humanistyczne Hebrajskie „Harcelja“ Biskupia 12—6.
Gimnazjum niższe żydowskie (koeduk.) W. Pohulanka 7.

SEMINARJA NAUCZYCIELSKIE.

A. *Państwowe.*

Seminarjum Nauczycielskie żeńskie im. Królowej Jadwigi — Augustjańska 4.
Seminarjum Naucz. męskie — Ostrobramska 29.
Seminarjum Naucz. Ochroniarskie — Moniuszki 36.
Wyższy kurs Nauczycielski — Wileńska 23.

B. *Prywatne.*

Seminarjum Nauczyciel. żeńskie Polskiej Macierzy Szkolnej Ziem. Wsch. — Wileńska 23.
Seminarjum Naucz. litewskie T-wa „Rytas“ — Filipa 12.
Seminarjum Naucz. żydowskie — Orzeszkowej 7.
Seminarjum Naucz. hebrajskie — Orzeszkowej 7.

SZKOŁY ZAWODOWE I SPECJALNE.

Wileńskie Technikum — W. Pohulanka 18.
Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa w Wilnie (męsk.)—Ponarska 63
Państwowa Szkoła Ogrodnicza — Sołtaniszki 50.
Szkoła Zawodowa Tkacka dla Instruktorek im. A. Mohlówny (żensk.) — Królewska 4.
Salezjańska Szkoła Rzemiosł (męska) — Dobrej Rady 22.
Żeńska Szkoła niższa zaw. im. św. Józefa — Ostrobramska 29—17.
Szkoła Rzemieślnicza „Pomoc Pracy“ dla chłopców — Subocz 19.
Szkoła Zawodowa Szycia i Kroju „Koła Polek“ — Ostrobramska 5.
Warsztaty Szkolne T-wa „Ort“ (męsk.) — Gdańska 3.
Konserwatorjum Muzyczne — E. Orzeszkowej 9.
Państwowa Szkoła Przemysłowo - Handlowa imienia Emmy Dmochowskiej (żeńska) — Żeligowskiego 1.
Szkoła Handlowa Stow. Kupców Chrześcijan (męska) — Biskupia 12.
Szkoła Muzyczna p. Jacobi Pawłowiczowej — Jagiellońska 9.
Początkowa Szkoła gry na fortepianie J. Wojewódzkiej — Mickiewicza 22.
Szkoła Murarska — Senatorska 16.

KURSY I SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCE.

Kursy techniczne Stow. Techników Polskich — Wielka 51.
Kursy Rysunkowe T-wa Artyst. Plastyków — św. Anny 7.
Kursy Kierowców Samochodowych — Wielka 51.
Szkoła im. M. Konopnickiej — Pańska 10.
Szkoła im. „Promienistych" — Trocka 14.
Szkoła Handlowa Dokształcająca (koed.) — Biskupia 12.
Kursy Szycia i Kroju Tomkiewiczowej — Królewska 4.
„ „ „ T-wa Nauka i Praca — Zamkowa 12.
„ Trykotarstwa — Krzywe Koło 16.

KURSY HANDLOWE.

Kursy Ekonomiczne Handlowe — Biskupia 12.
Roczne Kursy dla Biuralistów M. Przewłockiej — Mickiewicza 22.
Żydowskie Kursy Handlowe — Subocz 19, tel. 198.

SZKOŁY POWSZECHNE.

1) Wileńska 10, oddz. VII. 2) Jasna 37, oddz. VI. 3) im. Bol. Prusa, Witebska 5, Białostocka 8. oddz. VII. 4) Polna 1, oddz. V. 5) Beliny 10. oddz. V. 6) im. A. Karpowiczówny, Wiłkomierska 31, oddz. VII. 7) W. Pohulanka 38, oddz. VII. 8) Mickiewicza 60, oddz. IV. 9) Krakowska 25, oddz. VII. 10) Pańska 7, męska mieszana oddz. VI. 11) Zarzecze 5, oddz. VII. 12. Nowy Świat 21. 13) Pióromont 10. 14) Trocka 14. 15) Brzeg Antokolski 11. 16) Świętojańska 3. 17) Skopówka 4. 18) Raduńska 56. 19) Szeptyckiego 11-1. 20)—21) M. Pohulanka 11. 22) M. Pohulanka 8. 23) 2 kl. w kolonji kolejowej „Góry". 24) Mostowa 7. 25) Połocka 2. 26) Kurlandzka 27) Tuskulańska 1. 28) W. Stefańska 37. 29) Antokol 32. 30) ul. Dobrej Rady 22. 31) Koszykowa 6/7. 32) I kl. dla dzieci moralnie zaniedb. przy ul. Kalwaryjskiej Nr. 84. 33) Ostrobramska 9. 34) W. Pohulanka 14. 35) Witoldowa 37. 36) Wiwulskiego 18 b. 37) Wileńska 10. 38) przy Lidze Robotn. św. Kazim. 39) Królewska 9, m. 3 i 1. 40) Zwierzyniec, Szpital Epid. 41) Witebska 21) 42) Filarecka 12. 43) I kl. przy ul. Ostrobramskiej Nr. 3. 44) — 45) Subocz 20. 46) Antokolska 106. 47) R. Śmigłego 37. 48) — 49) Równe Pole. 51) Szkaplerna 25. 52) w Jerozolimce.

III. Przemysł i Handel *).

Apteki.

Augustowski Witold, Mickiewicza 10.
Augustowska, Stefańska róg Kijowsk.
Ajzensztadt i Sapożnikow, Zawalna 41.
Chomiczewski Sukc. W. Pohulanka 19.
Chróścicki Zdzisław, Ostrobramska 25.
Domański Zygm., Dominikańska 14.
Frumkin Chaim, Niemiecka 25.
Jundziłł Piotr, Sukc. Mickiewicza 33.
Jurkowski, Wileńska 8.
Mańkowicz Mowsza Sukc., Nowogrodzka róg Piłsudskiego.
Miejska, Wileńska 23.
Ottowicz Walerjan, Wileńska 49.
Pak Notes, Antokol 54.
Rodowicz Jan, Ostrobramska 4.
Rostkowski Antoni, Kalwaryjska 4.
Siekierżyński Franc. (dzierżawca prowizor Welento), Zarzecze 20.
Sokołowski Władysław, Nowy Świat Targowa 9.
Segall I. B. Wilcza Łapa.
Szantyr Władysław, Legjonów 24.
Szyrwind i Turgiel, Niemiecka 25.
T-wa Miszmeres Chojlim, Kijowska dom własny.
Wysocki Aleksander, Wielka 3.
Zajączkowski Witold, Witoldowa, Zwierzyniec.

Apteki homeopatyczne:

Gołoński F., Zawalna 6—1.
Niementowska, Dominikańska 7.

Apteczne składy.

Charytonowicz W. i S-ka D/H., Wielka 58, tel. 3-92. (Str. XII).
Gieryng K., Kalwaryjska 29 (str. XIX).
Prużan J., Mickiewicza 15, tel. 482, (Str. XVII).
Segall I. B., S. A., Trocka 7.
Oddziały: Zamkowa 28.
Mickiewicza 5.
Trubiłło W., Ludwisarska 12, róg Tatarskiej (Str. XIX).

Banki.

Bank Polski, Mickiewicza 3, tel. 247, godz. urzędow. od $8^1/_2$ — $3^1/_2$, godz. kasowe do 1, Dyrektor S. Białas, tel. 248, przyjmuje w godz. urzęd.; Vice-dyrektor T. Borucki.
Bank Związku Spółek Zarobkowych, Mickiewicza 1, tel. Dyr. 285, 287, tel. Biura 286. (Str. V).
Spółdzielczy Bank Ludowy, Mickiewicza 7, tel. 201. (Str. II okł.).
Wileński Prywatny Bank Handlowy, Mickiewicza 8, tel.: 316, 350, 408, 445 i 816.
Wileński Bank Ziemski, A. Mickiewicza 8, tel. 6-07.
Bank Tow. Spółdzielczych, Oddział w Wilnie, Mickiewicza 29.
Bank Handlowy Warszawski Oddział w Wilnie, M. Magdaleny 4.
Dom Bank. T. Bunimowicz, Wielka 44 Tel. 257, 270 i 830. (Str. I).

Biura podań, przepisywań i tłómaczeń.

Fajnsztejn A., Zawalna 5—11. (Str. XX).
Grabowski S., Garbarska 1, tel. 82. (Str. 132 tekst).

Biura podróży.

Polskie biuro podróży „Orbis“, Mickiewicza 11, róg Śniadeckich.

Biura rachunk. i buchalter.

Gąsiorowska S. Mickiewicza 8. (Str. XVIII).

Biura reklamowe.

S. Grabowski, Garbarska 1, tel. 82. (Str. 133 tekst.).

Biura techniczne.

Czyż —. „Agrotechnik“, Wileńska 26. tel. 205. (Str. XII).
Slusarski Apolinary, Jagiellońska 11 róg Portowej. (Str. VI).

Blacha.

Francuz i Olszewscy, Zawalna 12, tel. 398 (str. VI).

Broń.

Warsz. Spółka Myśliwska Oddział w Wilnie, Wileńska 10. (Str. I).

---

*) Dział ten zawiera firmy, które nadesłały do Redakcji swoje adresy wzgl. zamieściły swoje ogłoszenia. Przy tych ostatnich podane są strony, na których ogłoszenia się znajdują. Ogłoszenia przed (na pap. kolor.) i za tekstem oznaczone są cyframi rzymskiemi. Osobnego wykazu ogłoszeń Redakcja wobec tego nie zamieszcza.

Budowlane materjały.

Francuz i Olszewscy, ul. Zawalna 21, tel. 398, (Str. VI).
„Murpol" D. H. Mickiewicza 34, tel. 370, (Str. X).

Chirurgiczne narzędzia.

Bancewicz, Dominikańska 7.
Mieczkowski A., Uniwersytecka 4.

Cukiernie i kawiarnie.

Bronisława Wielka 64.
Sztrall B., A. Mickiewicza róg Tatarskiej. Tel. 451. (Str. VII.).
Sztrall K., Wielka 2, tel. 4-67, Mickiewicza 22, tel. 4-68 (Str. VIII).

Dewocjonalja.

Stejgwiłło M. W., Ostrobramska 15.
Jurkiewicz i Szalkiewicz, Ostrobramska 23.

Drukarnie.

Zawadzki J., ul. Św. Anny 3, tel. 520.

Elektromedyczne aparaty.

Żejmo Mieczysław, Mickiewicza 24, tel. 161.

Elektrotechniczne artykuły.

„Dzwon" (Wajman Ł.), Wileńska 21, tel. 655 (str. XX).
Odyniec T. i S-ka, Wielka 19 (str. XIV).
Żejmo Mieczysław, Mickiewicza 24, tel. 161.

Farby.

F. Rymaszewski, A. Mickiewicza 35, (Str. XIV).
Mazurkiewicz J., Dominikańska 11, (Str. XVII)

Fajans.

T. Odyniec i S-ka, Wielka 9. (Str. XIV).

Fortepiany i pianina.

Dąbrowska K., Niemiecka 3—6 (Str. XIX).

Fotograficzne artykuły.

Kołysz Ch., Mickiewicza 4.
„Polfot", Mickiewicza 23 (str. III).

Fotograficzne zakłady.

Bułhak J., Jagiellońska 8—21. (Str. XVII).
Miedzionis B., Wielka obok Piatnickoj cerkwi, (Str. XVII).
Siemaszko L., Wielka 44 (str. II).
Kurusza-Worobjew J., Zawalna 7.
„Polfot", Mickiewicza 23 (Str. III).

Galanterja.

Kaucz O., Zamkowa 8.
Nowicki W., Wielka 30, tel 908.

Gumowe wyroby.

Włodawski J., Wielka 29, tel. 631.

Hafciarskie roboty.

„Praca", Dominikańska 17 (Str. XVIII).

Hotele.

„Italja", Wielka 49, tel. 255 (Str. XVII).

Introligatornie.

Kamiński K., Bernardyński 6.
Kochański K., Ś-to Michalski 4.
Narkiewicz A., Młynowa 21.
Strzedziński Wł., Zamkowa 12.
Zawadzki J., ul. Św. Anny 3, tel. 520.

Jubilerzy.

Jurewicz W., Ostrobramska (str. XV).
Tomaszewski W., Wielka 20 (str. III).

Kapelusze i czapki męskie.

Mieszkowski E., Mickiewicza 22.

Kapelusze damskie.

Żamettowa O., Zamkowa 8.

Kasy Pożyczk. Oszczędn.

I Wil. Żyd. Kasa Poż. Oszczędn., Zawalna 60, tel. 504 (str. XX).

Kolonjalne towary.

Witkowski F., Kalwaryjska 55, (Str. XVIII).

Krawieckie zakłady. (męsk.)

Sławecki M. Tatarska 1 róg Mickiewicza (str. XIX).
Piech M. i Syn, Zamkowa 10 (str. XII).
Nowicki J., Wielka 24, tel. 292 (str. VII).

Księgarnie i składy nut.

Dorżynkiewicz St., Dominikańska 14, (str XVIII).
Gebethnera & Wolffa i S-ki, Mickiewicza 7, tel. 6-24 (str. XI).
Jurkiewicz J. i Szalkiewicz K., Ostrobramska 23.
Kiewlicz., Wielka 68.
Makowski W., Ś-to Jańska 11.
Mikulski W., Wileńska 25, tel. 664.
Rutski K., Wielka 66, tel. 941 (str. 102)
Stowarzyszenie Nauczycielstwa Polskiego, Królewska 1, tel. 314 (Str. IX).
Syrkin A. G., Wielka 14.

Księgarnia św. Wojciecha, Dominikańska 4, tel. 845.
Tow. św. Kazimierza, Ostrobramska 12.
Zawadzki J., Wielka 7, tel. 660.

Lampy.

Odyniec T. i S-ka, Wielka 19, (str. XIV).

Lecznice i przychodnie.

D-rzy Bujalski, Obiezierski i Waszkiewicz, ul. W. Pohulanka 31
Litewskie Stow. Pomocy Sanitarnej, Wileńska 28 (str. XVI).
Poradnia Polskiego Zrzeszenia Lekarzy Specjalistów, Garbarska 3, II p. tel. 658 (str. XII).

Lekarskie Urządzenia.

Żejmo Mieczysław,, Mickiewicza 24, tel. 161.

Leśni kupcy.

Alperowicz A., Zawalna 15-12, tel. 844,

Łaźnie.

Agrest A., Mostowa 13.
Tyszkiewicz A., W. Stefańska 9.

Manufaktura.

„Bławat Wileński" D. H., Wileńska 18, tel. 382 (str. XVI).
Jabłkowscy Br., Mickiewicza 18 (str. XV).
Pikiel L., Wielka 28 (str. XIII).
Rutkowski K., Wielka 47.

Maszyny do pisania i dodatki.

Żejmo Mieczysław, Mickiewicza 24, tel. 161.

Maszyny i narzędzia rolnicze.

Nagrodzki Z., Zawalna 11, tel. 687.
Wileński Syndykat Rolniczy S. A., Zawalna 9 (str. III okł.).
„Ostrówek", Zawalna 51, tel. 391 (str. IV).
Cegielski H. w Poznaniu, przedstawicielstwo na Wilno, inż. J. Gumowski, Mostowa 3, tel. 271 (str. II okł.).

Mąka i zboże.

Wileński Syndykat Rolniczy S. A. Zawalna 9 (str. III okł.).
Szkolnicki G., Zawalna 33, tel. 296 (str. X).

Meble.

„Zjednoczeni Stolarze", Trocka 6 (str. XIX).

Mechaniczno - ślusarskie warsztaty.

Tomaszewski J., Tatarska 6, oddział Mostowa 8 (str. XIX).
Stawiarski J. i S-ka, ul. M. Magdaleny 4.

Metalowe wyroby.

Odyniec T. i S-ka, Wielka 19. (str. XIV).

Miernicze narzędzia.

Żejmo Mieczysław, Mickiewicza 24, tel. 161.

Mleczarskie artykuły.

Związek Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich, Biuro i Składy Końska 8. tel. 491 (str. IV).

Nafta.

Nobel B-cia, Kurlandzka 12, tel. 428 Biuro: Sadowa 21, telefon 427. (Str. XVI).
„Polmin", Jagiellońska 8, tel. 172 (str. II).

Nasiona i nawozy sztuczne.

Wileński Syndykat Rolniczy S. A., Zawalna 9 (str. III okł.)

Obicia.

Rymkiewicz K. D. H., Mickiewicza 9 (str. XIV).

Obuwie.

Nowicki W., Wielka 30, tel. 9-08. (str. XVI.)

Oleje.

„Polmin", Jagiellońska 8, tel. 172 (str. II).
Nobel B-cia, Kurlandzka 12, tel. 428 (str. XVI).

Papier i piśmienne materjały (detal).

Borkowski Wł., Mickiewicza 5, tel. 372 Ś-to Jańska 1, tel. 371. (str. III okł).
Arkin J., Wileńska 32, Ś-to Jańska 6 (str. XIX)).
Zawadzki J., Wielka 7, telef. 6-60.

Parcelacja, komasacja i regulacja struktury rolnej.

Łastowski J., ul. Mickiewicza 42—5, (Str. XIII).
Pierwsza Wileńska Spółka Parcelacyjna, Ostrobramska 7, tel. 545. (str. XI.).

Bank Ziemiański, Wydział Agrar.-Parcel., A. Mickiewicza 8, tel. 4-43 (str. III okł.).

Piekarnie.

„Kongresówka“, W. Stefańska 31, tel. 454. Filje: W. Stefańska 29, Wiłkomierska 13, ul. Śniegowa 22. (Str. XIII).

Porcelana.

Odyniec T. i S-ka, Wielka 9. (Str. XIV).

Pracownie bielizny.

„Bazar Wytwórni Szkół“, Wielka 66 (Str. X).

Pracownie ubiorów damskich.

Sakowicz A., Zamkowa 18 m. 9, (Str. XVIII).

Wiszniewski A., róg Zamkowej i Ś-to Michalskiej 20/1. (Str. XVIII).

„Bazar Wytwórni Szkół“, Wielka 66. (Str. X.).

Przędza.

Bamdas Sz. i J., Niemiecka 37. (Str. XIX).

Restauracje.

„St. Georges“, Mickiewicza 20, tel. 484 (Str. XIII).

Smary.

„Polmin“, Jagiellońska 8, tel. 172 (str. II).

Wileński Syndykat Rolniczy S. A., Zawalna 9 (str. III okł.).

Nobel B-cia, Kurlandzka 12, tel. 429 (str. XVI).

Spedytorzy.

Hartwig C., Stefańska 29, tel. 10-51 (str. V).

Stolarskie zakłady.

Oszurko Michał, Ludwisarska 8.

Szczotki i pędzle.

Rymkiewicz K. D./H., Ad. Mickiewicza 9. (Str. XIV).

Mazurkiewicz J., Dominikańska 11.

Szkło.

Odyniec T. i S-ka, Wielka 19. (Str. XIV).

Trykotaże.

„Bazar Wytwórni Szkół“, Wielka 66, (Str. X).

Ubezpieczen. tow. i ajencje.

„Omnium Wilja“, M. Magdaleny 4. tel. 823 i 851. (Str. II okł.).

„Polonia“ „Vita“ T. Akc., Mickiewicza 29, tel. 321 (Str. VIII).

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych, ul. A. Mickiewicza 13. tel. 108.

„Przezorność“ Sp. Akc., ul. Ad. Mickiewicza 24, tel. 649. (Str. 13—35 tekstu i str. IV okł.).

„Snop“ T-wo Wzajemnych Ubezpieczeń, ul. Garbarska 3, tel. 795. (Str. XV).

Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń S. A., Ad. Mickiewicza 17, tel. 303.

„Piast“, ul. M. Magdaleny 4 (pl. Katedralny), tel. 823 i 851. (Str. II okładki).

Włoska Spółka Akcyjna Riunione Adriatica di Sicurita, Przedstaw. w Wilnie, M. Magdaleny 4, tel. 823 i 851 (str. II okł.).

Poznańsko-Warszawski Bank Ubezpieczeń T. A., ul. Mickiewicza 7, tel. 852. (Str. XI).

Krakowskie Tow. Ubezp., Mickiewicza 4, tel. 763 (str. XX).

Węgiel.

Deul M., Jagiellońska 5 m. 6, tel. 811.

„Mercant“, D. H.-P., Zawalna 20, tel. 697 (str. XVIII).

Wil. Synd. Rolniczy, Zawalna 9 (str. III okł.).

Wina owocowe.

Pierwsza Wileńska Spółka Win i Przetworów Owocowych, ul. Wileńska 36 (str. III).

Osmołowski Wł., Kazimierzowski z. 9 (str. XIV).

Wody mineralne.

„Tromszczyński E.“, Piwna 7. Magazyn, Wielka 50. (Str. XV).

Zegarmistrze.

Jurewicz W., ul. Mickiewicza 4, filja ul. Ostrobramska 13 (Str. XV).

Rydlewski A., Żeligowskiego 1 róg Wileńskiej. (Str. XVIII).

Tomaszewski W., Wielka 20. (Str. III).

Żelazo.

Francuz i Olszewscy, ul. Zawalna 21, tel. 398. (Str. VI).

Cholem B-cia, Kwiatowa 5, tel. 353 i 919 (str. XV).

SPIS RZECZY.

SKOROWIDZ ADRESÓW:

K. DĄBROWSKA

Wilno, Niemiecka 3 m. 6.

Sprzedaż, wypożyczanie, kupno, zamiana fortepianów, pianin, fisharmonji.

KRAWIEC MĘSKI

M. SŁAWECKI

Wilno, ul. Tatarska Nr. 1. róg ul. Mickiewicza.

Przyjmuje obstalunki z własnych i powierzonych materjałów, a także wykonywa roboty dla osób duchownych.

CENY PRZYSTĘPNE. WYKONANIE SOLIDNE.

ZAKŁADY MECHANICZNE

Przyrządów Pomocniczych dla szkoły STRZELCA oraz reperacja broni

J. Tomaszewskiego

Wilno, Tatarska 6. Oddz. Mostowa 8.

SKŁAD APTECZNY

KAZIMIERZA GIERYNGA

KALWARYJSKA 29.

Perfumerja. Kosmetyka. Mydła toaletowe i do prania. Środki opatrunkowe. Specyfiki zagraniczne i krajowe.

SKŁAD MEBLI

SPÓŁDZIELNI

„ZJEDNOCZENI STOLARZE“

w Wilnie, ul. Trocka 6.

Wielki wybór różnych mebli własnych warsztatów.

Komplety: jadalnie, sypialnie, gabinety i t. d. oraz meble gięte.

PRZYJMUJĄ SIĘ OBSTALUNKI.

SKLEP

MATERJAŁÓW PIŚMIENNYCH

J. ARKINA

Wilno, Wileńska 32, Św. Jańska 6.

SCEZORYKI I NOŻYCZKI Angielskie; zapalniczki, latarki elektryczne kieszonkowe, małe akkumulatory, dynamo i motorki, WSTĘGI do maszyn piszących i SZAPIROGRAFY.

NA LATO: przyrządy do łowienia ryb.

Polski Skład Apteczny Farm.

WŁADYSŁAWA TRUBIŁŁY

WILNO

Ludwisarska 12, róg Tatarskiej.

Zaopatrzony we wszelkie towary apteczne, kosmetyczne i perfumeryjne. Zamówienia z prowincji załatwia odwrotną pocztą.

UWAGA! UWAGA!

Przędzę wełnianą i bawełnianą w wielkim wyborze po cenach konkurencyjnych w jaknajlepszych jakościach

poleca

Sz. i J. BAMDAS

Niemiecka 37.

WILNO WILNO

595+145+235